

**AVRUPA BİRLİĞİ
ANTLAŞMASI**
ve
**AVRUPA BİRLİĞİ'NİN
İŞLEYİŞİ HAKKINDA ANTLAŞMA**

**AVRUPA BİRLİĞİ
ANTLAŞMASI
ve
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN
İŞLEYİŞİ HAKKINDA ANTLAŞMA**

T.C. BAŐBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Mustafa Kemal Mahallesi 6. Cadde No: 4
06800 Bilkent / ANKARA
Tel: 0 (312) 218 1300
Faks: 0 (312) 218 1464
www.abgs.gov.tr

ISBN 978-975-19-5028-4

**AVRUPA BİRLİĞİ ANTLAŞMASI ve
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN İŞLEYİŞİ HAKKINDA ANTLAŞMA**

Ankara – 2011
(10.000 Adet BasılmıŐtır)

Bu belgenin Türkçe'ye evirisi Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yapılmıştır.

Translated from the original English, French and German editions published by
the Publications Office of the European Union on the EUR-Lex website:
© European Union, <http://eur-lex.europa.eu/>, "Consolidated Versions of the Treaty on European
Union and Treaty on the Functioning of the European Union".
Responsibility for the translation into Turkish lies entirely with the Secretariat General for EU
Affairs of the Republic of Turkey.

Tasarım & Baskı
OFSET FOTOMAT
0 312 395 37 38

SUNUŞ

Büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ülkemizi çağdaş medeniyetler seviyesine ulaştırma hedefi doğrultusunda, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, bu hedefimizin en önemli unsurunu oluşturan ülkemizin Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecindeki çalışmalarımızı azimle ve hızla devam ettiriyoruz. Ülkemiz, bu süreçte siyasi, ekonomik ve sosyal alanda önemli bir değişimden geçmekte, Avrupa Birliği müktesebatı da bize bu anlamda yol göstermektedir. Dolayısıyla, bu müktesebatın Türkçe'ye çevrilmesi, uyum çalışmalarının en önemli parçalarından birini oluşturmaktadır.

Sürekli gelişen ve günümüz şartlarına uyum çerçevesinde yenilenen Avrupa Birliği müktesebatı yaklaşık 120.000 sayfayı kapsamaktadır. Bu müktesebatın başlıca hukuki belgelerini oluşturan Kurucu Antlaşmalar, Avrupa Birliği'nin hedeflerini, politikalarını ve işleyişini ortaya koymaktadır. Ülkemiz Avrupa Birliği'ne üye olduğunda, bu Antlaşmalar hukukumuzun parçası haline gelecektir.

Ülkemizin Avrupa Birliği'ne üyelik hedefi doğrultusunda, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin hem kurumsal yapısının hem de kapasitesinin geliştirilmesi bakımından son dönemde önemli adımlar atılmıştır. Bu kapsamda, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bünyesinde yeni kurulmuş olan Çeviri Eşgüdüm Başkanlığı'nın en önemli görevlerinden biri Avrupa Birliği müktesebatının Türkçe'ye çevrilmesi çalışmalarının koordinasyonunu yapmak ve terminoloji birliğini sağlamaktır. Kurucu Antlaşmaların çevirisinin tamamlanması da bu çerçevede gerçekleştirilmiş önemli bir çalışmadır.

Avrupa Birliği'nin Kurucu Antlaşmalarına, 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile önemli değişiklikler getirilmiştir. Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın konsolide metinlerinin Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından gerçekleştirilen Türkçe'ye çevirisinin, sadece Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmalarını yürüten bürokratlar ve Avrupa Birliği müktesebatının Türkçe'ye çevrilmesi çalışmalarında yer alan uzmanlar için değil, Avrupa Birliği'nin kurmuş olduğu sistemi en doğru biçimde anlamak isteyen vatandaşlarımız bakımından da önemli bir kaynak olacağına inanıyorum.

Bu Antlaşmaların son derece kapsamlı ve farklı disiplinlere ait teknik terminolojiyi içeren hukuki metinler olduğunu ve çevirisinin ciddi araştırmalar gerektirdiğini biliyorum. Bu çevirinin ortaya çıkmasında emeği geçen çalışma arkadaşlarıma ve değerli akademisyenlere teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle, Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki bütünleşmeye katkı sağlayan ve böylece ülkemizin en önemli çağdaşlaşma projesi olan Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde bize destek veren ve emek harcayan herkese en derin şükranlarımı sunuyorum.

Egemen Bağış
Devlet Bakanı ve Başmüzakereci

ÖNSÖZ

Bilindiği gibi, Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan antlaşmalar, 1951 yılında Paris'te imzalanan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ve 1957 yılında Roma'da imzalanan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'dır. Kurucu Antlaşmalar olarak da bilinen bu belgeler arasında, 1992 yılında Maastricht'te imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması da dahil olmuştur. Avrupa Birliği Antlaşması, aynı zamanda o tarihte mevcut Kurucu Antlaşmalara değişiklik getiren bir tadil antlaşması idi.

Söz konusu belgelerden Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma, 50 yıllık bir süre için akdedilmiş olduğundan, 23 Temmuz 2002 tarihinde sona ermiştir. Kurucu Antlaşmalarda çeşitli tarihlerde değişiklikler de yapılmıştır. Söz konusu değişikliklerin en önemlileri şu belgeler aracılığıyla gerçekleştirilmiştir: Avrupa Tek Senedi (1987), Avrupa Birliği Antlaşması (1993), Amsterdam Antlaşması (1999), Nice Antlaşması (2003) ve Lizbon Antlaşması (2009).

Kurucu Antlaşmalardan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma, çeşitli tarihlerde yapılan değişikliklerle, içeriğinin yanı sıra, ismi bakımından da değişikliğe uğramıştır. Öncelikle, 1 Kasım 1993 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Birliği Antlaşmasıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın adı Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma olarak değişmiştir. 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ise, Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın adını Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma olarak değiştirmiştir.

Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ise, aynı isimlerle mevcudiyetlerini sürdürmektedir.

Elinizdeki eser, yürürlükteki üç Kurucu Antlaşmadan, Avrupa Birliği Antlaşması ile Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın, 30 Mart 2010 tarihli ve C serisi 83 sayılı Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayımlanan konsolide metinlerinin çevirisini içermektedir.

* * *

Avrupa Birliği Antlaşması ile Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın çevirisi, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Çeviri Eşgüdüm Başkanlığı tarafından hazırlanmış taslak metinlerin, Çeviri Eşgüdüm Başkanı Özlen Üstün Kavalalı ve Genel Sekreter Müşaviri Sahir Özdemir tarafından genel ve hukuki terminoloji açısından bütünsel bir yaklaşımla tashih edilmesi suretiyle nihai hale getirilmiştir.

Çeviri nihai hale getirilirken, Almanca, Fransızca ve İngilizce versiyonlar karşılaştırılmış, her hüküm için en açık anlatıma sahip dile itibar edilmiştir. Özellikle, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın, 1957 yılından bu yana aynı kalan bazı hükümlerinin çevirisinde, o tarihteki üye devletler dikkate alınarak, Almanca ve Fransızca metinlere öncelik verilmiştir.

Antlaşmaların çok sayıda farklı disiplini ve bu disiplinlere ait teknik terimleri içerdiği göz önünde tutularak, her teknik terimin Türkçe karşılığı için ilgili sektörde ağırlıklı olarak kullanılan terimin tespitine çalışılmış ve çeviride o terim tercih edilmiştir.

Gerek hukuki ve teknik terimlerin, gerek bazı hükümlerin çevirisinde bilgisine başvurduğumuz, başta Prof. Dr. Tuğrul Arat olmak üzere, Prof. Dr. Ahmet Kumrulu, Prof. Dr. İhsan Sezal, Prof. Dr. Belgin Akçay, Prof. Dr. Kemal Gözler ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği Hukuku Başkanı Doç. Dr. Sanem Baykal ve Araştırma ve Dokümantasyon Başkanı Kayhan Özüm'e sağladıkları katkılar için teşekkürlerimizi sunarız.

AVRUPA BİRLİĞİ ANTLAŞMASI

İÇİNDEKİLER

BAŞLANGIÇ.....	1
BAŞLIK I ORTAK HÜKÜMLER.....	2
BAŞLIK II DEMOKRATİK İLKELERE İLİŞKİN HÜKÜMLER	6
BAŞLIK III KURUMLARA İLİŞKİN HÜKÜMLER.....	8
BAŞLIK IV GÜÇLENDİRİLMİŞ İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER....	14
BAŞLIK V BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİNE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER VE ORTAK DIŞ VE GÜVENLİK POLİTİKASINA İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER	15
Bölüm 1 Birliğin Dış Eylemine İlişkin Genel Hükümler.....	15
Bölüm 2 Ortak Dış ve Güvenlik Politikasına İlişkin Özel Hükümler.....	16
Kesim 1 Ortak Hükümler	16
Kesim 2 Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası ile İlgili Hükümler	24
BAŞLIK VI NİHAİ HÜKÜMLER	28

BAŞLANGIÇ

MAJESTELERİ BELÇİKA KRALI, MAJESTELERİ DANİMARKA KRALİÇESİ, ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, İRLANDA CUMHURBAŞKANI, YUNANİSTAN CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, MAJESTELERİ İSPANYA KRALI, FRANSA CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, İTALYA CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ, MAJESTELERİ HOLLANDA KRALİÇESİ, PORTEKİZ CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, MAJESTELERİ BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK KRALLIĞI KRALİÇESİ⁽¹⁾,

Avrupa Toplulukları'nın kurulması ile başlatılan Avrupa bütünleşmesi sürecinde yeni bir aşamaya geçmeye KARARLI OLARAK,

Özgürlük, demokrasi, eşitlik ve hukukun üstünlüğü ile insanın dokunulmaz ve vazgeçilmez haklarından oluşan evrensel değerlerin kaynaklandığı Avrupa'nın kültür, dini ve insani mirasından İLHAM ALARAK,

Avrupa kıtasının bölünmüşlüğü'nün sona erdirilmesinin tarihi önemini ve gelecekteki Avrupa'nın inşası için sağlam temeller oluşturulmasının gerekliliğini HATIRLAYARAK,

Özgürlük, demokrasi, insan hakları ve temel özgürlüklere saygı ile hukukun üstünlüğü ilkelerine bağlılıklarını TEYİT EDEREK,

Torino'da 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan Avrupa Sosyal Şartı'nda ve 1989 tarihli İşçilerin Temel Sosyal Hakları Topluluk Şartı'nda tanımlanan temel sosyal haklara bağlılıklarını TEYİT EDEREK,

Tarih, kültür ve geleneklerine saygı çerçevesinde halkları arasındaki dayanışmayı güçlendirmeyi ARZU EDEREK,

Kurumların, kendilerine tevdi edilen görevleri tek bir kurumsal çerçevede daha iyi yerine getirebilmeleri için, demokratik ve etkin işleyişlerini güçlendirmeyi ARZU EDEREK,

Ekonomilerinin güçlendirilmesini ve yakınsamasını sağlamaya ve işbu Antlaşma ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın hükümlerine uygun olarak tek ve istikrarlı bir para birimini de içeren bir ekonomik ve parasal birlik kurmaya KARARLI OLARAK,

---

⁽¹⁾ İşbu Antlaşma'nın akdedildiği tarihten sonra Bulgaristan Cumhuriyeti, Çek Cumhuriyeti, Estonya Cumhuriyeti, "Kıbrıs Cumhuriyeti", Letonya Cumhuriyeti, Litvanya Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Malta Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Polonya Cumhuriyeti, Romanya, Slovenya Cumhuriyeti, Slovak Cumhuriyeti, Finlandiya Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Avrupa Birliği'ne üye olmuşlardır.

Sürdürülebilir kalkınma ilkesini göz önünde tutarak ve iç pazarın tamamlanması ve uyumun ve çevrenin korunmasının güçlendirilmesi çerçevesinde, halklarının ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmesini teşvik etmeye ve ekonomik bütünleşmedeki ilerlemelerin diğer alanlardaki paralel gelişmelerle birlikte olmasını güvence altına alacak politikaları uygulamaya AZİMLİ OLARAK,

Ülkelerinin vatandaşları için ortak bir vatandaşlık tesis etmeye KARARLI OLARAK,

Avrupa'da ve dünyada barışı, güvenliği ve ilerlemeyi desteklemek amacıyla, 42. maddede yer alan hükümlere uygun olarak ortak bir savunmaya dönüşebilecek bir ortak savunma politikasının aşamalı olarak belirlenmesini de içeren, böylelikle Avrupa'nın kimliğini ve bağımsızlığını güçlendiren bir ortak dış ve güvenlik politikasını uygulamaya KARARLI OLARAK,

İşbu Antlaşma ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın hükümlerine uygun olarak bir özgürlük, güvenlik ve adalet alanı oluşturarak ve halklarının güvenliğini temin ederek, kişilerin serbest dolaşımını kolaylaştırmaya KARARLI OLARAK,

Kararların katmanlı yetki ilkesine uygun olarak vatandaşa mümkün olan en yakın şekilde alındığı, Avrupa halkları arasında giderek daha sıkı hale gelen bir birlik yaratma sürecini devam ettirmeye KARARLI OLARAK,

Avrupa bütünleşmesini ileriye götürmek amacıyla atılacak adımları GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK,

Bir Avrupa Birliği kurmaya KARAR VERMİŞ ve bu amaçla aşağıdakileri tam yetkili temsilcileri olarak belirlemişlerdir:

(Tam yetkili temsilcilerin listesine yer verilmemiştir)

ADLARI GEÇENLER, usulüne ve şekline uygun olarak düzenlenmiş tam yetki belgelerinin teatisinden sonra aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

BAŞLIK I ORTAK HÜKÜMLER

Madde 1

Bu Antlaşma ile, YÜKSEK ÂKİT TARAFLAR, aralarında, üye devletlerin ortak hedeflerine ulaşmak için yetki verdikleri ve bundan sonra "Birlik" olarak anılacak bir AVRUPA BİRLİĞİ kurarlar.

Bu Antlaşma, kararların mümkün olduğu kadar açık ve vatandaşa en yakın şekilde alındığı, Avrupa halkları arasında giderek daha sıkı hale gelen bir birlik yaratma sürecinde yeni bir aşamayı simgeler.

Birlik, bu Antlaşma ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma (bundan sonra "Antlaşmalar" olarak anılacaktır) üzerine kuruludur. Bu iki Antlaşma aynı hukuki değere sahiptir. Birlik, Avrupa Topluluğu'nun yerini alır ve halefi olur.

Madde 2

Birlik, insan onuruna saygı, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve azınlıklara mensup kişilerin hakları da dahil olmak üzere insan haklarına saygı değerleri üzerine kuruludur. Bu değerler, çoğulculuk, ayrımcılık yapmama, hoşgörü, adalet, dayanışma ve kadın-erkek eşitliğinin hakim olduğu bir toplumda üye devletler için ortaktır.

Madde 3

1. Birliğin amacı; barışı, kendi değerlerini ve halklarının refahını ileriye götürmektir.

2. Birlik, vatandaşlarına, dış sınırların kontrolü, iltica, göç, suçun önlenmesi ve suçla mücadele konularında uygun tedbirler vasıtasıyla kişilerin serbest dolaşımının sağlandığı, iç sınırların olmadığı bir özgürlük, güvenlik ve adalet alanı sunar.

3. Birlik bir iç pazar kurar. Birlik, dengeli ekonomik büyümeye ve fiyat istikrarına, tam istihdamı ve sosyal gelişmeyi hedefleyen rekabet edebilirliği yüksek bir sosyal pazar ekonomisine ve çevre kalitesinin yüksek düzeyde korunmasına ve iyileştirilmesine dayalı olarak, Avrupa'nın sürdürülebilir kalkınması için çalışır. Birlik, bilimsel ve teknolojik ilerlemeyi destekler.

Birlik, sosyal dışlanma ve ayrımcılık ile mücadele eder ve sosyal adaleti, sosyal korumayı, kadın-erkek eşitliğini, nesiller arası dayanışmayı ve çocuk haklarının korunmasını destekler.

Birlik, ekonomik, sosyal ve yersel uyumu ve üye devletler arasında dayanışmayı destekler.

Birlik, sahip olduğu zengin kültür ve dil çeşitliliğine saygı gösterir ve Avrupa'nın kültürel mirasının korunmasını ve geliştirilmesini sağlar.

4. Birlik, para birimi avro olan bir ekonomik ve parasal birlik kurar.

5. Birlik, dış dünya ile ilişkilerinde kendi değerlerini ve çıkarlarını savunur ve destekler ve vatandaşlarının korunmasına katkı sağlar. Barışa, güvenliğe, dünyanın sürdürülebilir kalkınmasına, halklar arasında dayanışma ve karşılıklı saygıya, serbest ve dürüst ticarete, yoksulluğun ortadan kaldırılmasına ve çocuk hakları başta olmak üzere

insan haklarının korunmasına ve Birleşmiş Milletler Şartı'nda yer alan ilkelere saygı gösterilmesi de dahil uluslararası hukuka titizlikle uyulmasına ve uluslararası hukukun geliştirilmesine katkıda bulunur.

6. Birlik, hedeflerini, Antlaşmalar'da kendisine verilen yetkiler çerçevesinde, uygun araçlarla takip eder.

Madde 4

1. Antlaşmalar'da Birliğe verilmemiş yetkiler, 5. madde uyarınca, üye devletlere aittir.

2. Birlik, üye devletlerin Antlaşmalar önündeki eşitliğine ve bölgesel ve yerel özerk yönetimler de dahil, siyasal ve anayasal temel yapılarında mündemiç ulusal kimliklerine saygı gösterir. Birlik, ülke bütünlüğünün teminat altına alınması, kamu düzeninin muhafaza edilmesi ve ulusal güvenliğin korunması da dahil, devletin temel işlevlerine saygı gösterir. Özellikle ulusal güvenlik, her üye devletin kendi sorumluluğunda kalmaya devam eder.

3. Birlik ve üye devletler, dürüst işbirliği ilkesi gereğince, Antlaşmalar'dan kaynaklanan görevlerin yerine getirilmesinde birbirlerine saygı gösterirler ve yardımcı olurlar.

Üye devletler, Antlaşmalar'dan veya Birlik kurumlarının tasarruflarından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak üzere, genel veya özel her türlü uygun tedbiri alırlar.

Üye devletler, Birliğin görevlerinin yerine getirilmesini kolaylaştırırlar ve Birliğin hedeflerinin gerçekleştirilmesini tehlikeye düşürebilecek her türlü tedbirden kaçınırlar.

Madde 5

1. Birliğin yetkilerinin sınırları, yetkilendirilme ilkesine tabidir. Birlik yetkilerinin kullanılması, katmanlı yetki ve orantılılık ilkelerine tabidir.

2. Yetkilendirilme ilkesi gereğince Birlik, Antlaşmalar'da belirlenen hedeflere ulaşmak için, ancak üye devletler tarafından Antlaşmalar'da kendisine verilen yetkilerin sınırları dahilinde hareket eder. Antlaşmalar'da Birliğe verilmemiş yetkiler üye devletlere aittir.

3. Katmanlı yetki ilkesi gereğince, Birlik, münhasır yetkisine girmeyen alanlarda, sadece, öngörülen eylemin amaçlarının üye devletler tarafından merkezi düzeyde veya bölgesel ve yerel düzeyde yeterli biçimde gerçekleştirilemeyeceği ve fakat söz konusu eylemin boyutu ya da etkileri itibarıyla Birlik düzeyinde daha iyi gerçekleştirilebileceği durumlarda harekete geçer.

Birlik kurumları, katmanlı yetki ilkesini, Katmanlı Yetki ve Orantılılık İlkelerinin Uygulanmasına Dair Protokol'e uygun olarak uygularlar. Ulusal parlamentolar, katmanlı yetki ilkesine uyulmasını bu Protokol'de belirlenen usule uygun olarak sağlarlar.

4. Orantılılık ilkesi gereğince, Birlik eyleminin içeriği ve şekli, Antlaşmalar'ın amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olanı aşamaz.

Birlik kurumları, orantılılık ilkesini, Katmanlı Yetki ve Orantılılık İlkelerinin Uygulanmasına Dair Protokol'e uygun olarak uygularlar.

Madde 6

1. Birlik, 12 Aralık 2007 tarihinde Strazburg'da uyarlandığı haliyle, Antlaşmalar'la aynı hukuki değere sahip olan 7 Aralık 2000 tarihli Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nda yer alan hakları, özgürlükleri ve ilkeleri tanıır.

Şart'ta yer alan hükümler, Birliğin Antlaşmalar'da belirlenen yetkilerini hiçbir şekilde genişletmez.

Şart'ta yer alan haklar, özgürlükler ve ilkeler; Şart'ın yorumlanması ve uygulanmasının düzenlendiği VII. Başlığı altındaki genel hükümlere uygun olarak ve Şart'ta bu hükümlerin kaynaklarını ortaya koyan açıklamalar gerektiği şekilde göz önünde bulundurularak yorumlanır.

2. Birlik, İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ne katılır. Bu katılım, Birliğin Antlaşmalar'da belirlenen yetkilerinde değişikliğe yol açmaz.

3. İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi tarafından güvence altına alınan ve üye devletlerin ortak anayasal geleneklerinden kaynaklanan temel haklar, Birlik hukukunun genel ilkelerinin parçasıdır.

Madde 7

1. Konsey, üye devletlerin üçte birinin, Avrupa Parlamentosu'nun veya Avrupa Komisyonu'nun gerekçeli önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, 2. maddede belirtilen değerlerin bir üye devlet tarafından ciddi biçimde ihlaline yönelik açık bir risk bulunduğunu üyelerinin beşte dört çoğunluğuyla tespit edebilir. Konsey, bu tespiti yapmadan önce ilgili üye devleti dinler ve aynı usule göre hareket ederek bu devlete tavsiyelerde bulunabilir.

Konsey, bu tespitin dayandığı gerekçelerin geçerliliğini sürdürüp sürdürmediğini düzenli olarak kontrol eder.

2. Avrupa Birliği Zirvesi, üye devletlerin üçte birinin veya Avrupa Komisyonu'nun önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, 2. maddede belirtilen değerlerin bir üye devlet tarafından ciddi ve sürekli biçimde ihlal edildiğini, ilgili üye devleti gözlemlerini sunmak üzere davet ettikten sonra, oybirliğiyle tespit edebilir.

3. Konsey, 2. paragraf uyarınca bir tespitte bulunulması halinde, ilgili üye devletin hükümet temsilcisinin Konsey'deki oy hakları da dahil, Antlaşmalar'ın bu üye devlete uygulanmasından kaynaklanan haklardan bazılarının askıya alınmasına nitelikli çoğunlukla karar verebilir. Konsey bu kararı verirken, askıya alma işleminin gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri üzerindeki muhtemel etkilerini göz önünde bulundurur.

İlgili üye devletin Antlaşmalar'dan kaynaklanan yükümlülükleri, her hâlıkârda bu devlet için bağlayıcı olmaya devam eder.

4. Konsey, sonradan, 3. paragrafta belirtilen tedbirlerin alınmasına neden olan durumun değişmesine bağlı olarak, bu tedbirlerin değiştirilmesine veya kaldırılmasına nitelikli çoğunlukla karar verebilir.

5. Bu maddenin amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey'e uygulanacak oylamaya ilişkin kurallar, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 354. maddesinde yer almıştır.

Madde 8

1. Birlik, komşu ülkelerle, Birliğin değerleri üzerine kurulu olan ve işbirliğine dayalı yakın ve barışçıl ilişkilerle belirginleşen bir refah ve iyi komşuluk alanı oluşturmak amacıyla özel ilişkiler geliştirir.

2. Birlik, 1. paragrafın amaçları doğrultusunda, ilgili ülkelerle özel anlaşmalar akdedebilir. Bu anlaşmalar, karşılıklı hak ve yükümlülüklerin yanı sıra, ortak faaliyetlerin yürütülmesi imkanını da içerebilir. Bu anlaşmaların uygulanması konusunda düzenli olarak istişarede bulunulur.

BAŞLIK II DEMOKRATİK İLKELERE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 9

Birlik, tüm faaliyetlerinde, kurumları, organları, ofisleri ve ajanslarından eşit ilgi görecek olan vatandaşları arasında eşitlik ilkesini gözetir. Bir üye devletin uyruğu olan her kişi Birlik vatandaşdır. Birlik vatandaşlığı, ulusal vatandaşlığa ilave nitelikte olup, ulusal vatandaşlığın yerini almaz.

Madde 10

1. Birliğin işleyişi, temsili demokrasiye dayanır.
2. Vatandaşlar, Birlik düzeyinde, Avrupa Parlamentosu'nda doğrudan temsil edilirler.

Üye devletler, gerek ulusal parlamentolarına, gerek vatandaşlarına karşı demokratik olarak sorumlu olan devlet veya hükümet başkanları tarafından Avrupa Birliği Zirvesi'nde ve hükümetleri tarafından Konsey'de temsil edilirler.

3. Her vatandaş, Birliğin demokratik yaşamına katılma hakkına sahiptir. Kararlar, mümkün olduğu kadar açık ve vatandaşa en yakın şekilde alınır.
4. Avrupa düzeyindeki siyasi partiler, Avrupa siyasi bilincinin oluşturulmasına ve Birlik vatandaşlarının iradesinin ifade edilmesine katkıda bulunurlar.

Madde 11

1. Kurumlar, uygun vasıtalarla, Birliğin tüm eylem alanlarında, vatandaşlara ve temsilci kuruluşlara kendi görüşlerini ortaya koyma ve kamuya açık biçimde görüş alışverişinde bulunma imkanı tanılır.
2. Kurumlar, temsilci kuruluşlarla ve sivil toplumla açık, şeffaf ve düzenli bir diyalog kurarlar.
3. Avrupa Komisyonu, Birlik eylemlerinin uyumlu ve şeffaf olmasını sağlamak amacıyla ilgili taraflarla kapsamlı istişarelerde bulunur.
4. Kayda değer sayıdaki üye devletten en az bir milyon Birlik vatandaşı, Antlaşmalar'ın uygulanması amacıyla Birliğin bir hukuki tasarrufunun gerekli olduğunu düşündükleri konularda, Avrupa Komisyonu'nu yetkileri çerçevesinde her türlü uygun öneriyi sunmaya davet etme girişiminde bulunabilir.

Böyle bir vatandaş girişimi için gerekli usul ve şartlar, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 24. maddesinin 1. paragrafına uygun olarak belirlenir.

Madde 12

Ulusal parlamentolar, aşağıdaki biçimlerde Birliğin iyi işleyişine etkin olarak katkıda bulunurlar:

- a) Birlik kurumları tarafından bilgilendirilerek ve Avrupa Birliği'nde Ulusal Parlamentoların Rolüne Dair Protokol uyarınca Birliğin taslak yasama tasarruflarının kendilerine iletilmesiyle,

- b) Katmanlı Yetki ve Orantılılık İlkelerinin Uygulanmasına Dair Protokol'de öngörülen usullere uygun olarak katmanlı yetki ilkesine uyulmasını gözeterek,
- c) Özgürlük, güvenlik ve adalet alanı çerçevesinde, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 70. maddesine uygun olarak bu alandaki Birlik politikalarının uygulanmasına ilişkin değerlendirme mekanizmalarında ve söz konusu Antlaşma'nın 88 ve 85. maddelerine uygun olarak Europol'ün siyasi denetimi ve Eurojust'ın faaliyetlerinin değerlendirilmesinde yer alarak,
- d) Bu Antlaşma'nın 48. maddesine uygun olarak, Antlaşmalar'ın değiştirilmesi usulünde yer alarak,
- e) Bu Antlaşma'nın 49. maddesine uygun olarak, Birliğe katılım başvurularının kendilerine bildirilmesiyle,
- f) Avrupa Birliği'nde Ulusal Parlamentoların Rolüne Dair Protokol'e uygun olarak, ulusal parlamentolar arasında ve bunlarla Avrupa Parlamentosu arasında parlamentolar arası işbirliğinde yer alarak.

BAŞLIK III KURUMLARA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 13

1. Birlik, kendisinin, vatandaşlarının ve üye devletlerin değerlerini desteklemeyi, hedeflerini izlemeyi, çıkarlarına hizmet etmeyi ve politika ve eylemlerinin tutarlılığını, etkililiğini ve sürekliliğini temin etmeyi amaçlayan bir kurumsal çerçeveye sahiptir.

Birliğin kurumları şunlardır:

- Avrupa Parlamentosu,
- Avrupa Birliği Zirvesi,
- Konsey,
- Avrupa Komisyonu (bundan sonra "Komisyon" olarak anılacaktır),
- Avrupa Birliği Adalet Divanı,
- Avrupa Merkez Bankası,
- Sayıştay.

2. Her kurum, Antlaşmalar'la kendisine verilen yetkilerin sınırları dahilinde ve Antlaşmalar'da öngörülen usul, şart ve hedeflere uygun olarak hareket eder. Kurumlar dürüst işbirliği içinde çalışırlar.
3. Avrupa Merkez Bankası ve Sayıştay ile ilgili hükümler ve diğer kurumlarla ilgili ayrıntılı hükümler Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'da yer almıştır.
4. Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a, istişari nitelikte faaliyet gösteren Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi yardımcı olur.

Madde 14

1. Avrupa Parlamentosu, Konsey ile birlikte, yasama ve bütçe işlevlerini yerine getirir. Avrupa Parlamentosu, Antlaşmalar'da öngörülen koşullara uygun olarak, siyasi denetim ve danışma işlevlerini yerine getirir. Avrupa Parlamentosu, Komisyon Başkanı'nı seçer.
2. Avrupa Parlamentosu, Birlik vatandaşlarının temsilcilerinden oluşur. Üyelerin sayısı, başkan hariç, 750'yi geçemez. Vatandaşların temsili, üye devlet başına en az altı üye olmak kaydıyla, azalan şekilde orantılı olarak sağlanır. Hiçbir üye devlet 96'dan fazla sandalyeye sahip olamaz.

Avrupa Birliği Zirvesi, işbu paragrafın birinci alt paragrafında belirtilen ilkeleri gözeterek, Avrupa Parlamentosu'nun inisiyatif ve muvafakatiyle, Avrupa Parlamentosu'nun oluşumunu belirleyen bir kararı oybirliğiyle kabul eder.

3. Avrupa Parlamentosu üyeleri, beş yıllık bir dönem için doğrudan genel seçimle, serbest ve gizli oyla seçilir.
4. Avrupa Parlamentosu, üyeleri arasından başkanını ve başkanlık divanını seçer.

Madde 15

1. Avrupa Birliği Zirvesi, Birliğe, gelişimi için gerekli itici gücü sağlar ve buna yönelik genel siyasi yönelimleri ve öncelikleri belirler. Zirve yasama faaliyetinde bulunmaz.
2. Avrupa Birliği Zirvesi, üye devletlerin devlet veya hükümet başkanları ile kendi Başkanı ve Komisyon Başkanı'ndan oluşur. Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Zirve'nin çalışmalarına katılır.
3. Avrupa Birliği Zirvesi, her altı ayda iki kez olmak üzere Başkanı'nın davetiyle toplanır. Zirve üyeleri, gündem gerektirdiğinde, üyelerin her birine birer bakanın ve Komisyon Başkanı'na bir Komisyon üyesinin yardımcı olmasına karar verebilir. Durum gerektirdiğinde, Başkan, Zirve'yi olağanüstü toplantıya çağırır.

4. Antlaşmalar'da aksi öngörülmedikçe, Avrupa Birliği Zirvesi'nin kararları konsensüsle alınır.

5. Avrupa Birliği Zirvesi, Başkanı'nı iki buçuk yıllık bir süre için nitelikli çoğunlukla seçer; Başkan'ın görev süresi bir defaya mahsus olmak üzere yenilenebilir. Görevin yerine getirilmesinde bir engel veya ciddi bir suistimal bulunması durumunda, Zirve, Başkan'ın görevine aynı usule göre son verebilir.

6. Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı;

- a) Zirve'ye başkanlık eder ve çalışmalarına ivme kazandırır,
- b) Komisyon Başkanı'yla işbirliği halinde ve Genel İşler Konseyi'nin çalışmaları temelinde, Zirve çalışmalarının hazırlanmasını ve sürekliliğini sağlar,
- c) Zirve'de uyum ve mutabakatı kolaylaştırmak için çaba sarf eder,
- d) Her Zirve toplantısından sonra Avrupa Parlamentosu'na bir rapor sunar.

Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin yetkilerine hâle gelmeksizin, ortak dış ve güvenlik politikasını ilgilendiren konularda, kendi düzeyinde ve bu sıfatla Birliğin dış temsilini sağlar.

Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı, ulusal bir görev üstlenemez.

Madde 16

1. Konsey, Avrupa Parlamentosu ile birlikte, yasama ve bütçe işlevlerini yerine getirir. Konsey, Antlaşmalar'da öngörülen koşullara uygun olarak, politika belirleme ve koordinasyon işlevlerini yerine getirir.

2. Konsey, her üye devletin, temsil ettiği üye devlet hükümetini taahhüt altına sokabilecek ve oy kullanabilecek bakan düzeyindeki bir temsilcisinden oluşur.

3. Konsey, Antlaşmalar'da aksi öngörülmedikçe nitelikli çoğunlukla hareket eder.

4. Nitelikli çoğunluk, 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren, Konsey üyelerinin en az onbeşinin dahil olduğu, Birlik nüfusunun en az % 65'ini oluşturan üye devletleri temsil eden Konsey üyelerinin en az % 55'i olarak tanımlanır.

Nitelikli çoğunluğun sağlanmamış sayılması için, bloke edici azınlık en az dört Konsey üyesinden oluşmalıdır.

Nitelikli çoğunluğa ilişkin diğer kurallar, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 238. maddesinin 2. paragrafında yer almıştır.

5. Nitelikli çoğunluğun tanımına ilişkin olarak 31 Ekim 2014 tarihine kadar uygulanacak geçici hükümler ile 1 Kasım 2014 – 31 Mart 2017 tarihleri arasında uygulanacak geçici hükümler, Geçici Hükümlere Dair Protokol'de belirlenir.

6. Konsey, listesi Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 236. maddesi uyarınca kabul edilecek farklı oluşumlar halinde toplanır.

Genel İşler Konseyi, farklı Konsey oluşumlarının çalışmaları arasında tutarlılığı sağlar. Genel İşler Konseyi, Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı ve Komisyon ile irtibat halinde, Zirve toplantılarını hazırlar ve bunların takibini sağlar.

Dışişleri Konseyi, Zirve tarafından belirlenen stratejik yönlendirici ilkeler temelinde, Birliğin dış eylemini şekillendirir ve Birlik eyleminin tutarlılığını sağlar.

7. Üye devlet hükümetlerinin daimi temsilcilerinden oluşan bir komite, Konsey'in çalışmalarını hazırlamaktan sorumludur.

8. Konsey taslak bir yasama tasarrufu üzerinde görüşürken ve oylama yaparken kamuya açık olarak toplanır. Bu doğrultuda, her bir Konsey toplantısı, sırasıyla, Birliğin yasama tasarruflarına ve yasama dışı faaliyetlerine ilişkin görüşmelerin yapıldığı iki bölümden oluşur.

9. Dışişleri Konseyi haricindeki Konsey oluşumlarının başkanlığı, Konsey'deki üye devletlerin temsilcileri tarafından, eşit rotasyon temelinde, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 236. maddesi uyarınca belirlenen koşullara uygun olarak yürütülür.

Madde 17

1. Komisyon, Birliğin genel çıkarlarını destekler ve bu amaca yönelik uygun girişimlerde bulunur. Antlaşmalar'ın ve kurumlar tarafından Antlaşmalar'a dayanarak kabul edilen tedbirlerin uygulanmasını sağlar. Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın denetiminde Birlik hukukunun uygulanmasını gözetir. Bütçeyi uygular ve programları yönetir. Antlaşmalar'da öngörülen koşullara uygun olarak koordinasyon, yürütme ve yönetim işlevlerini yerine getirir. Ortak dış ve güvenlik politikası ile Antlaşmalar'da öngörülen diğer durumlar haricinde, Birliğin dış temsilini sağlar. Kurumlar arası anlaşmaların yapılması amacıyla, Birliğin yıllık ve çok yıllık programlama çalışmalarını başlatır.

2. Birliğin yasama tasarrufları, Antlaşmalar'da aksi öngörülmedikçe, ancak Komisyon'un önerisi üzerine kabul edilebilir. Diğer tasarruflar, Antlaşmalar'da öngörülmesi halinde Komisyon'un önerisi üzerine kabul edilir.

3. Komisyon'un görev süresi beş yıldır.

Komisyon üyeleri, genel yeterlilikleri ve Avrupa idealine bağlılıkları esas alınarak, bağımsızlıkları şüphe götürmeyen kişiler arasından seçilirler.

Komisyon, görevlerini yerine getirirken tamamen bağımsızdır. 18. maddenin 2. paragrafı saklı kalmak kaydıyla, Komisyon üyeleri, herhangi bir hükümetten veya başka bir kurum, organ, ofis veya birimden talimat isteyemez veya alamazlar. Görevleriyle veya görevlerinin ifası ile bağdaşmayan her türlü eylemden kaçınırlar.

4. Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe giriş tarihi ile 31 Ekim 2014 tarihi arasında atanan Komisyon, başkan ile başkan yardımcılarında biri olan Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi dahil, her üye devletin birer vatandaşından oluşur.

5. Komisyon, 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından oybirliğiyle değiştirilmesine karar verilmedikçe, Başkan ve Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi dahil, üye devlet sayısının üçte ikisine karşılık gelen sayıda üyeden oluşur.

Komisyon üyeleri, üye devlet vatandaşları arasından üye devletlerin tümünün demografik ve coğrafi yelpazesini yansıtacak şekilde, üye devletler arasında mutlak surette uyulacak bir eşit rotasyon sistemi temelinde seçilir. Bu sistem, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 244. maddesine uygun olarak Avrupa Birliği Zirvesi tarafından oybirliğiyle belirlenir.

6. Komisyon Başkanı;

- a) Komisyon'un görevini yerine getirirken uyacağı yönlendirici ilkeleri belirler,
- b) Komisyon'un uyumlu, etkin ve heyet olarak hareket etmesini sağlamak amacıyla iç organizasyonu konusunda karar verir,
- c) Komisyon üyeleri arasından, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi dışındaki başkan yardımcılarını atar.

Bir Komisyon üyesi, Başkan'ın talep etmesi halinde istifa eder. Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Başkan'ın talep etmesi halinde, 18. maddenin 1. paragrafında öngörülen usule uygun olarak istifa eder.

7. Avrupa Birliği Zirvesi, Avrupa Parlamentosu seçimlerini göz önünde tutarak ve gerekli istişarelerde bulunduktan sonra, Avrupa Parlamentosu'na, Komisyon Başkanlığı için nitelikli çoğunlukla bir aday önerir. Bu aday, Avrupa Parlamentosu tarafından üye tam sayısının çoğunluğuyla seçilir. Bu aday için çoğunluğun sağlanamaması durumunda, Avrupa Birliği Zirvesi nitelikli çoğunlukla hareket ederek, Avrupa Parlamentosu tarafından aynı usule seçilecek yeni bir adayı bir ay içinde önerir.

Konsey, seçilen Başkan ile mutabakat halinde, Komisyon üyesi olarak atanmasını önerdiği diğer kişilerin listesini kabul eder. Komisyon üyeleri, 3. paragrafın ikinci alt paragrafı ve 5. paragrafın ikinci alt paragrafında öngörülen kriterlere uygun olarak, üye devletlerin önerileri temelinde seçilir.

Başkan, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve Komisyon'un diğer üyeleri, heyet olarak Avrupa Parlamentosu'nun muvafakat oyuna sunulur.

Komisyon, bu muvafakat temelinde, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından nitelikli çoğunlukla atanır.

8. Komisyon, Avrupa Parlamentosu'na karşı heyet olarak sorumludur. Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 234. maddesine uygun olarak Komisyon hakkında bir güvensizlik önergesi oylayabilir. Böyle bir güvensizlik önergesinin kabul edilmesi halinde, Komisyon üyeleri toplu olarak istifa eder ve Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi de Komisyon'da yürüttüğü görevlerinden istifa eder.

Madde 18

1. Avrupa Birliği Zirvesi, Komisyon Başkanı ile mutabık kalarak, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ni nitelikli çoğunlukla atar. Avrupa Birliği Zirvesi, Yüksek Temsilci'nin görevine aynı usule göre son verebilir.

2. Yüksek Temsilci, Birliğin ortak dış ve güvenlik politikasını yürütür. Yüksek Temsilci, Konsey'in talimatları doğrultusunda yürüteceği bu politikanın geliştirilmesine önerileriyle katkıda bulunur. Yüksek Temsilci, ortak güvenlik ve savunma politikası için de aynı şekilde hareket eder.

3. Yüksek Temsilci, Dışışleri Konseyi'ne başkanlık eder.

4. Yüksek Temsilci, Komisyon Başkan Yardımcılarından biridir. Birliğin dış eyleminin tutarlı olmasını sağlar. Komisyon'un dış ilişkiler alanındaki görevlerinden ve Birliğin dış eyleminin diğer veçhelerinin koordinasyonundan, Komisyon bünyesinde sorumludur. Komisyon bünyesinde bu sorumluluklarını yerine getirirken ve yalnızca bu sorumluluklar bakımından, 2 ve 3. paragraflarla uyumlu olduğu ölçüde, Komisyon'un işleyişine ilişkin usullere tabidir.

Madde 19

1. Avrupa Birliği Adalet Divanı; Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve ihtisas mahkemelerinden oluşur. Avrupa Birliği Adalet Divanı, Antlaşmalar'ın yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka riayet edilmesini sağlar.

Üye devletler, Birlik hukukunun kapsadığı alanlarda etkili hukuki koruma sağlamak için gerekli hukuki başvuru yollarını temin ederler.

2. Adalet Divanı, her üye devletten bir hakimden oluşur. Adalet Divanı'na hukuk sözcüleri yardımcı olur.

Genel Mahkeme, her üye devletten en az bir hakimden oluşur.

Adalet Divanı hakimleri ve hukuk sözcüleri ile Genel Mahkeme hakimleri, bağımsızlıkları şüphe götürmeyen ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 253 ve 254. maddelerinde öngörülen koşulları karşılayan kişiler arasından

seçilirler. Üye devlet hükümetlerinin mutabakatıyla altı yıl için atanırlar. Görev süresi dolan hakimler ve hukuk sözcüleri yeniden atanabilirler.

3. Avrupa Birliği Adalet Divanı, Antlaşmalar'a uygun olarak;
  - a) bir üye devlet, Birlik kurumu veya gerçek ya da tüzel kişi tarafından açılan davalar hakkında karar verir,
  - b) üye devlet mahkemelerinin talebi üzerine, Birlik hukukunun yorumlanması veya Birlik kurumları tarafından kabul edilen tasarrufların geçerliliği hakkında ön karar verir,
  - c) Antlaşmalar'da öngörülen diğer durumlarda karar verir.

BAŞLIK IV GÜÇLENDİRİLMİŞ İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 20

1. Birliğin münhasır olmayan yetkileri çerçevesinde aralarında güçlendirilmiş işbirliği kurmak isteyen üye devletler, bu maddede ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 326 ila 334. maddelerinde öngörülen sınırlar ve ayrıntılı kurallar çerçevesinde, Birlik kurumlarının desteğini alabilirler ve Antlaşmalar'ın ilgili hükümlerini uygulayarak söz konusu yetkileri kullanabilirler.

Güçlendirilmiş işbirliği, Birliğin hedeflerini ileri götürmeyi, çıkarlarını korumayı ve bütünlüşme sürecini güçlendirmeyi amaçlar. Bu işbirliği, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 328. maddesi uyarınca, tüm üye devletlere her zaman açıktır.

2. Konsey, güçlendirilmiş işbirliği hedeflerine Birlik tarafından makul bir süre içinde topluca ulaşılamayacağını tespit ederse, güçlendirilmiş işbirliğine en az dokuz üye devletin katılımı şartıyla, bu işbirliği için yetki veren kararı son çare olarak kabul eder. Konsey, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 329. maddesinde öngörülen usule uygun olarak hareket eder.

3. Konsey'in tüm üyeleri Konsey'deki görüşmelere katılabilir, ancak oylamada sadece güçlendirilmiş işbirliğine katılan üye devletleri temsil eden Konsey üyeleri yer alır. Oylamaya ilişkin kurallar, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 330. maddesinde belirlenmiştir.

4. Güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde kabul edilen tasarruflar, sadece bu işbirliğine katılan üye devletleri bağlar. Bu tasarruflar, Birliğe katılım için aday ülkeler tarafından kabul edilmesi gereken müktesebatın bir parçası olarak değerlendirilmezler.

BAŐLİK V
BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİNE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER VE ORTAK DIŞ
VE GÜVENLİK POLİTİKASINA İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER

BÖLÜM 1
BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİNE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER

Madde 21

1. Birliğin uluslararası alandaki eylemi; kurulmasına, gelişmesine ve genişlemesine ilham kaynağı olan ve diŐ dünyada desteklemeyi hedeflediği Şu ilkelere dayanır: demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve temel özgürlüklerin evrenselliği ve bölünmezliği, insan onuruna sayĐı, eşitlik ve dayanışma ilkeleri ile Birleşmiş Milletler Şartı'nda yer alan ilkelere ve uluslararası hukukun ilkelerine sayĐı.

Birlik, bu paragrafın birinci alt paragrafında belirtilen ilkeleri paylaşan üçüncü ülkelerle ve uluslararası, bölgesel veya küresel örgütlerle ilişkiler geliştirmek ve ortaklıklar kurmak amacıyla çaba gösterir. Birlik, özellikle Birleşmiş Milletler çerçevesinde, ortak sorunlara çok taraflı çözümler bulunmasını destekler.

2. Birlik, aşağıdaki amaçlara ulaşmak üzere, ortak politika ve eylemler tanımlar ve izler ve uluslararası ilişkilerin tüm alanlarında yüksek seviyede bir işbirliği için çalışır:

- a) Birliğin değerlerini, temel çıkarlarını, güvenliğini, bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumak,
- b) demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve uluslararası hukuk ilkelerini güçlendirmek ve desteklemek,
- c) Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine, Helsinki Nihai Senedi ilkelerine ve diŐ sınırlarla ilgili olanlar da dahil Paris Şartı'nın amaçlarına uygun olarak, barışını korumak, çatışmaları önlemek ve uluslararası güvenliği güçlendirmek,
- d) öncelikli olarak yoksulluğun ortadan kaldırılması amacıyla, gelişmekte olan ülkelerin sürdürülebilir ekonomik, sosyal ve çevresel kalkınmasını desteklemek,
- e) uluslararası ticaret üzerindeki kısıtlamaların tedricen kaldırılması da dahil, tüm ülkelerin dünya ekonomisiyle bütünleşmesini teşvik etmek,
- f) sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla, çevre kalitesinin ve küresel doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminin muhafaza edilmesi ve iyileştirilmesi için uluslararası tedbirlerin geliştirilmesine katkıda bulunmak,
- g) doğal veya insan kaynaklı afetlere maruz kalan halklara, ülkelere ve bölgelere yardım etmek,

h) daha güçlü çok taraflı işbirliğine ve küresel iyi yönetime dayanan bir uluslararası sistemi desteklemek.

3. Birlik, bu Başlıkta ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın Beşinci Kısımında yer alan Birliğin dış eyleminin farklı alanlarının ve Birliğin diğer politikalarının dış veçhelerinin geliştirilmesi ve uygulanmasında, 1 ve 2. paragraflarda yer alan ilkelere riayet eder ve hedefleri izler.

Birlik, dış eyleminin farklı alanları arasında ve bunlarla diğer politikaları arasında tutarlılığı sağlar. Konsey ve Komisyon, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin desteğiyle, bu tutarlılığı sağlar ve bu yönde işbirliği yaparlar.

Madde 22

1. Avrupa Birliği Zirvesi, 21. maddede yer alan ilkeler ve hedefler temelinde, Birliğin stratejik çıkarlarını ve hedeflerini belirler.

Avrupa Birliği Zirvesi'nin Birliğin stratejik çıkarları ve hedefleri hakkındaki kararları, ortak dış ve güvenlik politikasına ve Birliğin dış eyleminin diğer alanlarına ilişkindir. Bu kararlar, Birliğin belirli bir ülke veya bölgeyle ilişkilerini kapsayabilir veya tematik bir yaklaşım içerebilir. Kararlarda, kararların süreleri ve Birlik ve üye devletler tarafından sağlanacak araçlar belirlenir.

Avrupa Birliği Zirvesi, Konsey tarafından her bir alan için öngörülen kurallara göre kabul edilen bir tavsiye üzerine oybirliğiyle hareket eder. Avrupa Birliği Zirvesi'nin kararları, Antlaşmalar'da öngörülen usullere göre uygulanır.

2. Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve Komisyon, Konsey'e ortak öneriler sunabilirler; Yüksek Temsilci ortak dış ve güvenlik politikası alanında, Komisyon dış eylemin diğer alanlarında yetkilidir.

BÖLÜM 2

ORTAK DIŞ VE GÜVENLİK POLİTİKASINA İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER

KESİM 1

ORTAK HÜKÜMLER

Madde 23

Birliğin bu Bölüm uyarınca gerçekleştireceği uluslararası alandaki eylemi, 1. Bölümde yer alan genel hükümlerde belirtilen ilkelere dayanır, hedefleri izler ve söz konusu hükümlere uygun olarak yürütülür.

Madde 24

1. Birliğin ortak dış ve güvenlik politikası alanındaki yetkisi, ortak bir savunmaya dönüşebilecek ortak bir savunma politikasının aşamalı olarak belirlenmesi de dahil, dış politikanın bütün alanlarını ve Birliğin güvenliğine ilişkin tüm meseleleri kapsar.

Ortak dış ve güvenlik politikası, özel kural ve usullere tabidir. Bu politika, Antlaşmalar'da aksi öngörülmedikçe, Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey tarafından oybirliğiyle belirlenir ve uygulanır. Bu politika, yasama tasarruflarının kabulünü içermez. Bu politika, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ile üye devletler tarafından Antlaşmalar'a uygun olarak yürütülür. Avrupa Parlamentosu ve Komisyon'un bu alandaki özel rolü Antlaşmalar'da belirlenmiştir. Avrupa Birliği Adalet Divanı, bu Antlaşma'nın 40. maddesine uyulup uyulmadığının denetlenmesi ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 275. maddesinin 2. paragrafında öngörülen bazı kararların hukuka uygunluğunun gözden geçirilmesi hariç olmak üzere, bu hükümler bakımından yetkili değildir.

2. Birlik, dış eyleminin ilkeleri ve amaçları çerçevesinde, üye devletler arasında siyasi dayanışmayı geliştirmeye, genel çıkar konusu olan meseleleri belirlemeye ve üye devletlerin eylemlerinin gittikçe artan bir seviyede yakınlaşmasını gerçekleştirmeye dayalı ortak bir dış ve güvenlik politikasını yönlendirir, belirler ve uygular.

3. Üye devletler, Birliğin dış ve güvenlik politikasını, bağlılık ve dayanışma ruhuyla, aktif ve şartsız bir biçimde destekler ve Birliğin bu alandaki eylemine uygun hareket ederler.

Üye devletler, siyasi dayanışmalarını güçlendirmek ve geliştirmek amacıyla birlikte çalışırlar. Üye devletler, Birliğin çıkarlarına aykırı olan veya uluslararası ilişkilerde Birliğin birleşik bir güç olarak etkinliğini zedeleyebilecek her türlü eylemden kaçınırlar.

Konsey ve Yüksek Temsilci, bu ilkelere uyulmasını sağlarlar.

Madde 25

Birlik, ortak dış ve güvenlik politikasını aşağıdaki şekillerde yönlendirir:

- a) genel yönlendirici ilkeleri belirleyerek,
- b) aşağıdakileri belirleyen kararları kabul ederek:
  - i) Birlik tarafından yürütülecek eylemler,
  - ii) Birlik tarafından benimsenecek tutumlar,
  - iii) (i) ve (ii) bentlerinde belirtilen kararların uygulanmasına ilişkin kurallar.
- c) üye devletler arasında, politikalarının yürütülmesinde, sistematik işbirliğini güçlendirerek.

Madde 26

1. Avrupa Birliği Zirvesi, savunma alanında etkileri olan konulara ilişkin olanlar da dahil, ortak dış ve güvenlik politikası bakımından Birliğin stratejik çıkarlarını belirler, hedeflerini tespit eder ve genel yönlendirici ilkelerini tanımlar. Zirve, gerekli kararları kabul eder.

Uluslararası gelişmeler gerekli kıldığında, Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı, bu gelişmeler karşısında Birlik politikasının stratejik esaslarını belirlemek amacıyla Avrupa Birliği Zirvesi'ni olağanüstü toplantıya çağırır.

2. Konsey, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından belirlenen genel yönlendirici ilkeler ve stratejik esaslar temelinde, ortak dış ve güvenlik politikasını oluşturur ve bu politikanın belirlenmesi ve uygulanması için gerekli kararları alır.

Konsey ve Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Birlik eyleminin birliğini, tutarlılığını ve etkililiğini sağlar.

3. Ortak dış ve güvenlik politikası, Yüksek Temsilci ve ye devletler tarafından ulusal imkanlar ve Birlik imkanları kullanılmak suretiyle uygulanır.

Madde 27

1. Dışışleri Konseyi'ne başkanlık eden Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, ortak dış ve güvenlik politikasının oluşturulmasına önerileriyle katkıda bulunur ve Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey tarafından kabul edilen kararların uygulanmasını sağlar.

2. Yüksek Temsilci, ortak dış ve güvenlik politikasına ilişkin konularda Birliği temsil eder. Birlik adına cnc taraflarla siyasi diyalog yürütür, uluslararası örgütlerde ve uluslararası konferanslarda Birliğin tutumunu ifade eder.

3. Yüksek Temsilci'ye, görevini yerine getirirken, bir Avrupa Dış Eylem Servisi yardımcı olur. Bu Servis, ye devletlerin diplomatik birimleriyle işbirliği halinde çalışır ve Konsey ve Komisyon'un Genel Sekreterliklerinin ilgili bölümlerinde görevli memurlar ile ye devletlerin diplomatik birimlerince görevlendirilmiş personelden oluşur. Avrupa Dış Eylem Servisi'nin organizasyonu ve işleyişi bir Konsey kararı ile belirlenir. Konsey, Yüksek Temsilci'nin nerisi zerine, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan ve Komisyon'un muvafakatini aldıktan sonra hareket eder.

Madde 28

1. Uluslararası durumun Birliğin operasyonel eylemini gerektirmesi halinde, Konsey gerekli kararları kabul eder. Bu kararlarda, amaç, kapsam, Birliğin kullanımına sunulacak araçlar, uygulanmalarına ilişkin koşullar ve gerektiğinde kararların süreleri belirlenir.

Şartlarda, böyle bir karara konu olan bir mesele üzerinde önemli etkisi olan bir değişiklik meydana gelmesi halinde, Konsey, bu kararın ilkelerini ve amaçlarını gözden geçirir ve gerekli kararları kabul eder.

2. 1. paragrafta belirtilen kararlar, tutumlarını benimserken ve eylemlerini yürütürken üye devletleri bağlar.

3. 1. paragrafta belirtilen bir karar uyarınca bir ulusal tutum benimsenmesi veya bir ulusal eylemde bulunulmasının planlanması halinde, gerektiğinde Konsey'de ön danışmaların yapılmasına imkan verecek bir süre içinde, ilgili üye devlet tarafından önceden bilgi verilir. Önceden bilgilendirme yükümlülüğü, Konsey kararlarının iç hukuka aktarılmasından ibaret olan tedbirler için uygulanmaz.

4. Durumdaki değişikliklerden kaynaklanan zorunlu hallerde ve Konsey kararının 1. paragraf uyarınca gözden geçirilmemesi halinde, üye devletler, bu kararın genel amaçlarını göz önünde tutarak gerekli tedbirleri ivedilikle alabilirler. Bu tür tedbirler alan üye devlet, Konsey'i derhal bilgilendirir.

5. Bu maddede belirtilen bir kararın uygulanmasında büyük güçlüklerin bulunması halinde, bir üye devlet, bunları görüşecek ve uygun çözümler arayacak olan Konsey'e başvurur. Bu çözümler, 1. paragrafta belirtilen kararın amaçlarına aykırı olamaz ve etkililiğini zedeleyemez.

Madde 29

Konsey, coğrafi veya tematik nitelikteki belli bir mesele hakkında Birliğin tutumunu belirleyen kararlar kabul eder. Üye devletler, ulusal politikalarının Birliğin tutumlarına uygun olmasını sağlarlar.

Madde 30

1. Bir üye devlet, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi veya Komisyon'un desteğiyle Yüksek Temsilci, ortak dış ve güvenlik politikasına ilişkin herhangi bir meseleyi Konsey'e götürebilir ve duruma göre Konsey'de girişimlerde bulunabilir veya öneriler sunabilir.

2. Hızlı karar alınmasını gerektiren durumlarda, Yüksek Temsilci, resen veya bir üye devletin talebi üzerine, kırk sekiz saat içinde veya acil durumlarda daha kısa bir süre içinde Konsey'i olağanüstü toplantıya çağırır.

Madde 31

1. Bu Bölümde yer alan kararlar, bu Bölümde aksi öngörülmedikçe, Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey tarafından oybirliğiyle alınır. Bu Bölüm, yasama tasarruflarının kabulünü kapsamaz.

Oylamada çekimser kalan bir Konsey üyesi, çekimserliğini bu alt paragraf uyarınca resmi bir beyanla ortaya koyabilir. Bu durumda, söz konusu üye kararı uygulamakla yükümlü değildir, ancak kararın Birliği bağladığını kabul eder. İlgili üye devlet, dayanışma ruhu içinde, bu karara dayanan Birlik eylemine aykırı düşebilecek veya bunu engelleyebilecek bir eylemde bulunmaktan kaçınır ve diğer üye devletler bu üye devletin tutumuna saygı gösterirler. Çekimserliklerini bu şekilde ortaya koyan Konsey üyelerinin, üye devletlerin en az üçte birini temsil etmeleri ve Birlik nüfusunun en az üçte birini oluşturmaları durumunda karar kabul edilmez.

2. 1. paragraf hükümlerine istisna olarak, Konsey, aşağıdaki durumlarda nitelikli çoğunlukla hareket eder:

- Avrupa Birliği Zirvesi'nin Birliğin stratejik çıkarlarına ve hedeflerine ilişkin olarak 22. maddenin 1. paragrafı uyarınca aldığı bir karar temelinde, bir Birlik eylem veya tutumunu belirleyen bir karar kabul ederken,
- Avrupa Birliği Zirvesi'nin kendi inisiyatifiyle veya Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin inisiyatifiyle ortaya koyduğu özel bir talebini takiben, Yüksek Temsilci tarafından sunulan öneri üzerine, bir Birlik eylem veya tutumunu belirleyen bir karar kabul ederken,
- Bir Birlik eylemini veya tutumunu belirleyen bir kararın uygulanmasına ilişkin kararlar kabul ederken,
- 33. maddeye uygun olarak bir özel temsilci tayin ederken.

Bir Konsey üyesi, hayati önem taşıyan ve beyan edilmiş bulunan ulusal politika gerekçeleriyle, nitelikli çoğunlukla alınması gereken bir kararın kabulüne karşı çıkma niyetinde olduğunu beyan ederse, oylama yapılmaz. Yüksek Temsilci, ilgili üye devletle yakın istişarede bulunarak, bu devlet bakımından kabul edilebilir bir çözüm arar. Çözüm bulunamaması halinde, Konsey, nitelikli çoğunlukla, konunun oybirliğiyle karara bağlanmak üzere Avrupa Birliği Zirvesi'ne götürülmesini talep edebilir.

3. Avrupa Birliği Zirvesi, oybirliğiyle, Konsey'in 2. paragrafta belirtilen durumlar dışında nitelikli çoğunlukla hareket etmesini öngören bir karar kabul edebilir.

4. 2 ve 3. paragraflar, askeri etkileri veya savunma alanında etkileri olan kararlara uygulanmaz.

5. Konsey, usule ilişkin konularda üyelerinin çoğunluğuyla hareket eder.

Madde 32

Üye devletler, genel çıkarlara ilişkin her türlü dış ve güvenlik politikası meselesi hakkında ortak bir yaklaşım belirlemek amacıyla, Avrupa Birliği Zirvesi'nde ve Konsey'de istişarede bulunurlar. Bir üye devlet, uluslararası alanda Birliğin çıkarlarını etkileyebilecek herhangi bir eylemde bulunmadan veya bir taahhüde girmeden önce Avrupa Birliği Zirvesi'nde veya Konsey'de diğer üye devletlere danışır. Üye devletler,

eylemlerini birbirine yaklaştırmak suretiyle, Birliğin uluslararası alanda çıkarlarını ve değerlerini öne çıkarabilmesini sağlarlar. Üye devletler dayanışma içinde olurlar.

Avrupa Birliği Zirvesi veya Konsey, 1. paragraf çerçevesinde Birliğin ortak bir yaklaşımını belirlediğinde, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve üye devletlerin dışışleri bakanları, faaliyetlerini Konsey bünyesinde koordine ederler.

Üçüncü ölkelerdeki ve uluslararası örgütler nezdindeki üye devlet diplomatik temsilcilikleri ve Birlik delegasyonları aralarında işbirliği yaparlar; ortak yaklaşımın oluşturulmasına ve uygulanmasına katkıda bulunurlar.

Madde 33

Konsey, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin önerisi üzerine, belirli politika meseleleri için görevlendirilmiş bir özel temsilci atayabilir. Özel temsilci, görevini Yüksek Temsilci'ye tabi olarak yürütür.

Madde 34

1. Üye devletler, uluslararası örgütlerde ve uluslararası konferanslar nezdinde eylemlerini koordine ederler. Bu forumlarda Birliğin tutumlarını savunurlar. Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi bu koordinasyonu organize eder.

Üye devletlerin tümünün temsil edilmediği uluslararası örgütlerde ve uluslararası konferanslarda, Birliğin tutumlarını temsil edilen üye devletler savunurlar.

2. 24. maddenin 3. paragrafına uygun olarak, üye devletlerin tümünün temsil edilmediği uluslararası örgütler veya uluslararası konferanslarda, temsil edilen üye devletler temsil edilmeyen üye devletleri ve Yüksek Temsilci'yi ortak çıkarı ilgilendiren meseleler hakkında bilgilendirirler.

Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesi olan üye devletler, uyum içinde hareket eder ve diğer üye devletleri ve Yüksek Temsilci'yi tam olarak bilgilendirirler. Güvenlik Konseyi üyesi olan üye devletler, görevlerini yerine getirirken, Birleşmiş Milletler Şartı'ndan kaynaklanan sorumluluklarına halel gelmeksizin, Birliğin tutumlarını ve çıkarlarını savunurlar.

Birlik, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin gündeminde bulunan bir konuda bir tutum belirlediğinde, Güvenlik Konseyi'nde yer alan üye devletler, Birliğin tutumunu sunmak üzere Yüksek Temsilci'nin davet edilmesini talep ederler.

Madde 35

Üye devletlerin üçüncü ölkeler ve uluslararası konferanslar nezdindeki diplomatik temsilcilikleri ve konsolosluk temsilcilikleri ile Birlik delegasyonları ve bunların uluslararası örgütler nezdindeki temsilcilikleri, bu Bölüm uyarınca kabul edilen Birlik

tutum ve eylemlerinin belirlendiği kararlara uyulmasını ve bunların uygulanmasını sağlamak için işbirliği yaparlar.

Bilgi değişimi ve ortak değerlendirmeler yaparak aralarındaki işbirliğini artırırlar.

Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 20. maddesinin 2. paragrafının (c) bendinde belirtilen, Birlik vatandaşlarının üçüncü ÷lke topraklarında korunma haklarının ve söz konusu Antlaşma'nın 23. maddesine uygun olarak kabul edilen tedbirlerin uygulanmasına katkıda bulunurlar.

Madde 36

Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, ortak dış ve güvenlik politikası ve ortak güvenlik ve savunma politikasının asli veçheleri ve temel tercihleri hakkında Avrupa Parlamentosu'na düzenli olarak danışır ve bu politikaların gelişimi hakkında Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir. Yüksek Temsilci, Avrupa Parlamentosu'nun görüşlerinin gerektiği şekilde dikkate alınmasını sağlar. Özel temsilciler, Avrupa Parlamentosu'nun bilgilendirilmesine dahil olabilirler.

Avrupa Parlamentosu, Konsey'e ve Yüksek Temsilci'ye sorular yöneltebilir veya tavsiyelerde bulunabilir. Avrupa Parlamentosu, ortak güvenlik ve savunma politikası da dahil, ortak dış ve güvenlik politikasının uygulanmasına ilişkin gelişmeler hakkında yılda iki kez görüşme yapar.

Madde 37

Birlik, bu Bölüm kapsamındaki alanlarda bir veya daha çok devletle ya da uluslararası örgütlerle anlaşmalar akdedebilir.

Madde 38

Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 240. maddesine hâle gelmeksizin, bir Politika ve Güvenlik Komitesi, ortak dış ve güvenlik politikasının kapsadığı alanlardaki uluslararası durumu izler ve Konsey'in veya Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin talebi üzerine veya kendi inisiyatifıyla Konsey'e görüş bildirerek politikaların belirlenmesine katkıda bulunur. Komite ayrıca, Yüksek Temsilci'nin yetkilerine hâle gelmeksizin, üzerinde mutabık kalınan politikaların uygulanmasını da izler.

Bu Bölüm çerçevesinde, Politika ve Güvenlik Komitesi, 43. maddede öngör÷len kriz yönetimi operasyonlarının siyasi denetimi ve stratejik yönlendirmesini, Konsey'e ve Yüksek Temsilci'ye tabi olarak yerine getirir.

Konsey, kendisi tarafından belirlenen kriz yönetimi operasyonunun amacı ve süresiyle sınırlı olarak, Komite'ye, operasyonun siyasi denetimi ve stratejik yönlendirmesine ilişkin uygun kararlar alma yetkisi verebilir.

Madde 39

Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 16. maddesine uygun şekilde ve aynı maddenin 2. paragrafına istisna olarak, Konsey, bu Bölüm kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesinde, üye devletler tarafından kişisel verilerin işlenmesi sırasında bireylerin korunmasına ve bu verilerin serbest dolaşımına ilişkin kuralları belirleyen bir karar kabul eder. Bu kurallara uyulması, bağımsız otoritelerin denetimine tabidir.

Madde 40

Ortak dış ve güvenlik politikasının uygulanması, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 3 ila 6. maddelerinde belirtilen Birlik yetkilerinin kullanılması için Antlaşmalar'da öngörülen usullerin uygulanmasını ve kurumların yetkilerinin kapsamını etkilemez.

Aynı şekilde, söz konusu maddelerde belirtilen politikaların uygulanması, Birliğin bu Bölüm çerçevesindeki yetkilerinin kullanılması için Antlaşmalar'da öngörülen usullerin uygulanmasını ve kurumların yetkilerinin kapsamını etkilemez.

Madde 41

1. Kurumların bu Bölümün uygulanmasından kaynaklanan idari harcamaları, Birlik bütçesinden karşılanır.

2. Bu Bölümün uygulanmasından kaynaklanan operasyonel harcamalar da, askeri etkileri veya savunma alanında etkileri olan operasyonlardan kaynaklanan harcamalar ve Konsey'in oybirliğiyle aksini kararlaştırdığı durumlar hariç, Birlik bütçesinden karşılanır.

Harcamaların Birlik bütçesinden karşılanmadığı durumlarda, Konsey oybirliğiyle aksini kararlaştırmadıkça, bu harcamalar gayri safi milli hasıllarının büyüklüğüne göre üye devletlerin bütçelerinden karşılanır. Askeri etkileri veya savunma alanında etkileri olan operasyonlardan kaynaklanan harcamalara ilişkin olarak, 31. maddenin 1. paragrafının ikinci alt paragrafı uyarınca, Konsey'deki temsilcileri resmi beyanda bulunan üye devletler, bu harcamaların finansmanına katkıda bulunmakla yükümlü değildir.

3. Konsey, ortak dış ve güvenlik politikası çerçevesindeki girişimlerin ve özellikle 42. maddenin 1. paragrafında ve 43. maddede belirtilen görevlere ilişkin hazırlık faaliyetlerinin acil finansmanı için Birlik bütçesindeki ödeneklere hızlı erişimin garanti edilmesine yönelik özel usulleri belirleyen bir karar kabul eder. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra hareket eder.

Birlik bütçesinden karşılanmayan 42. maddenin 1. paragrafında ve 43. maddede belirtilen görevlere ilişkin hazırlık faaliyetleri, üye devletlerin katkılarından oluşan bir başlangıç fonundan finanse edilir.

Konsey, nitelikli çoğunlukla, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin bir önerisi üzerine aşağıdakileri belirleyen kararları alır:

- a) başlangıç fonunun oluşturulmasına ve finanse edilmesine ilişkin kurallar, özellikle bu fona tahsis edilen miktarlar,
- b) başlangıç fonunun idaresine ilişkin kurallar,
- c) mali kontrol kuralları.

42. maddenin 1. paragrafına ve 43. maddeye uygun olarak planlanan görevin Birlik bütçesinden karşılanamaması halinde, Konsey, Yüksek Temsilci'ye bu fonu kullanması için yetki verir. Yüksek Temsilci, bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili olarak Konsey'e rapor verir.

KESİM 2

ORTAK GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKASI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 42

1. Ortak güvenlik ve savunma politikası, ortak dış ve güvenlik politikasının ayrılmaz bir parçasıdır. Ortak güvenlik ve savunma politikası, Birliğe sivil ve askeri imkanlara dayanan operasyonel kabiliyet sağlar. Birlik, bu imkanları, Birleşmiş Milletler Şartı'nda yer alan ilkelere uygun olarak, barışı sağlamak, çatışmaları önlemek ve uluslararası güvenliği güçlendirmek amacıyla Birlik dışındaki görevlerde kullanılabilir. Bu görevler, üye devletler tarafından sağlanan kabiliyetler yardımıyla yerine getirilir.

2. Ortak güvenlik ve savunma politikası, bir Birlik ortak savunma politikasının aşamalı olarak belirlenmesini içerir. Bu politika, Avrupa Birliği Zirvesi'nin oybirliğiyle karar vermesi halinde ortak bir savunmaya dönüşür. Zirve bu durumda, üye devletlere, kendi anayasal kurallarına uygun olarak bu yönde bir karar kabul etmeleri için tavsiyede bulunur.

Bu Kesim uyarınca belirlenen Birlik politikası; belirli üye devletlerin güvenlik ve savunma politikalarının özel niteliğine hanel getirmez, ortak savunmalarının Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (NATO) çerçevesinde sağlandığını kabul eden belirli üye devletlerin Kuzey Atlantik Antlaşması'ndan kaynaklanan yükümlülüklerine saygı gösterir ve bu çerçevede oluşturulan ortak güvenlik ve savunma politikasına uygun olur.

3. Üye devletler, Konsey tarafından belirlenen hedeflere katkıda bulunmak amacıyla, ortak güvenlik ve savunma politikasının uygulanması için sivil ve askeri kabiliyetlerini Birliğin hizmetine sunarlar. Aralarında çok uluslu güçler kuran üye devletler, bunları da ortak güvenlik ve savunma politikasının hizmetine sunabilirler.

Üye devletler, askeri kabiliyetlerini aşamalı olarak geliştirmeyi taahhüt ederler. Savunma kabiliyetlerinin geliştirilmesi, araştırma, tedarik ve silahlanma alanlarında faaliyet gösteren Ajans (bundan sonra "Avrupa Savunma Ajansı" olarak anılacaktır), operasyonel ihtiyaçları belirler, bu ihtiyaçları karşılayacak tedbirleri destekler, savunma sektörünün endüstriyel ve teknolojik temelini güçlendirmek için gerekli her türlü tedbirin belirlenmesine ve gerektiğinde uygulanmasına katkıda bulunur, bir Avrupa kabiliyetler ve silahlanma politikasının belirlenmesine katılır ve askeri kabiliyetlerin gelişiminin değerlendirilmesinde Konsey'e yardımcı olur.

4. Bu maddede belirtilen bir görevi başlatan kararlar da dahil, ortak güvenlik ve savunma politikasına ilişkin kararlar, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin önerisi veya bir üye devletin inisiyatifi üzerine Konsey tarafından oybirliğiyle kabul edilir. Yüksek Temsilci, gerektiğinde Komisyon'la birlikte, hem ulusal kaynakların, hem de Birlik araçlarının kullanılmasını önerebilir.

5. Konsey, Birliğin değerlerini korumak ve çıkarlarına hizmet etmek amacıyla, Birlik çerçevesinde bir görevin yerine getirilmesini üye devletlerden oluşan bir grubun sorumluluğuna verebilir. Bu tür bir görevin yerine getirilmesi 44. madde hükümlerine tabidir.

6. Askeri kabiliyetleri daha yüksek kriterleri karşılayan ve zorluk derecesi en yüksek görevler için birbirlerine karşı daha bağlayıcı taahhütlerde bulunan üye devletler, Birlik çerçevesinde bir daimi yapısal işbirliği kurarlar. Bu işbirliği 46. madde hükümlerine tabidir. Bu işbirliği 43. madde hükümlerine hanel getirmez.

7. Bir üye devletin ülkesinin silahlı saldırıya uğraması halinde, diğer üye devletler, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51. maddesine uygun olarak, bu devlete kendi imkanları dahilindeki tüm araçlarla yardım ve destekte bulunmakla yükümlüdür. Bu, belirli üye devletlerin güvenlik ve savunma politikalarının özel niteliğine hanel getirmez.

Bu alandaki taahhütler ve işbirliği, Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı üyesi olan devletlerin, kolektif savunmalarının temeli ve bunun uygulanma platformu olmaya devam eden Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı çerçevesindeki yükümlülüklerine uygun olur.

Madde 43

1. Yerine getirilmesi sırasında Birliğin askeri ve sivil imkanları kullanabileceği 42. maddenin 1. paragrafında belirtilen görevler; ortak silahsızlandırma operasyonlarını, insani görevleri ve kurtarma görevlerini, askeri danışmanlık ve destek görevlerini, çatışmaların önlenmesi ve barışın korunması görevleri ile çatışma sonrasında barışın yeniden tesis edilmesine yönelik tedbirler ve istikrarın sağlanması operasyonları da dahil, kriz yönetiminde muharebe güçlerinin görevlerini içerir. Bu görevlerin tümü, üçüncü ülkelere kendi topraklarındaki terörle mücadelede destek verilmesi de dahil, terörle mücadeleye katkıda bulunabilir.

2. Konsey, hedeflerini, kapsamlarını ve uygulanmalarıyla ilgili genel koşulları belirleyerek 1. paragrafta belirtilen görevlere ilişkin kararları kabul eder. Birlik Dışışleri

ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Konsey'in talimatları doğrultusunda ve Politika ve Güvenlik Komitesi ile yakın ve sürekli temas halinde, bu görevlerin sivil ve askeri veçhelerinin koordinasyonunu sağlar.

Madde 44

1. 43. maddeye uygun olarak kabul edilen kararlar çerçevesinde Konsey, bir görevin yerine getirilmesi yükümlülüğünü, istekli ve böyle bir görev için gerekli kabiliyete sahip bir grup üye devlete verebilir. Bu üye devletler, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ile işbirliği halinde, görevin nasıl yürütüleceği konusunda aralarında anlaşrlar.

2. Göreve katılan üye devletler, kendi inisiyatifleriyle veya diğer bir üye devletin talebi üzerine, görevle ilgili gelişmeler hakkında Konsey'i düzenli olarak bilgilendirirler. Bu üye devletler, görevin yerine getirilmesinin önemli sonuçlar doğurması veya 1. paragrafta belirtilen kararlarda görev için belirlenmiş hedef, kapsam ve koşullarda değişiklik yapılmasını gerektirmesi durumunda, Konsey'i derhal bilgilendirirler. Bu durumlarda, Konsey gerekli kararları kabul eder.

Madde 45

1. 42. maddenin 3. paragrafında belirtilen Avrupa Savunma Ajansı, Konsey'e tabi olarak, aşağıdaki görevleri yerine getirir:

- a) üye devletlerin askeri kabiliyetlere ilişkin hedeflerinin belirlenmesine ve üye devletlerin kabiliyetler konusunda verdikleri taahhütlere uyup uymadıklarının değerlendirilmesine katkıda bulunmak,
- b) operasyonel ihtiyaçların uyumlaştırılmasını ve etkili ve uyumlu tedarik yöntemlerinin kabul edilmesini desteklemek,
- c) askeri kabiliyetlere ilişkin hedeflerin gerçekleştirilmesi için çok taraflı projeler önermek, üye devletler tarafından uygulanan programların koordinasyonunu ve özel işbirliği programlarının yönetimini sağlamak,
- d) savunma teknolojisi alanındaki araştırmaları desteklemek, ortak araştırma faaliyetlerini ve gelecekteki operasyonel ihtiyaçları karşılamaya yönelik teknik çözüm çalışmalarını koordine etmek ve planlamak,
- e) savunma sektörünün endüstriyel ve teknolojik temelini güçlendirilmesi ve askeri harcamaların etkililiğinin artırılması için her türlü yararlı tedbirin belirlenmesine ve gerektiğinde uygulanmasına katkıda bulunmak.

2. Avrupa Savunma Ajansı, katılmak isteyen tüm üye devletlere açıktır. Konsey, nitelikli çoğunlukla hareket ederek, Ajans'ın statüsünü, merkezini ve işleyiş kurallarını belirleyen bir karar kabul eder. Bu kararda, Ajans'ın faaliyetlerine ne ölçüde etkili katılım sağlandığı göz önünde bulundurulur. Ajans bünyesinde, ortak projelerde yer

alan üye devletleri bir araya getiren özel gruplar oluşturulur. Ajans, görevlerini gerektiğinde Komisyon ile irtibat halinde yerine getirir.

Madde 46

1. 42. maddenin 6. paragrafında belirtilen daimi yapısal işbirliğine katılmak isteyen üye devletlerden, Daimi Yapısal İşbirliğine Dair Protokol'de belirtilen kriterleri yerine getiren ve askeri kabiliyetler konusunda taahhütlerde bulunanlar, niyetlerini Konsey'e ve Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ne bildirirler.

2. Konsey, 1. paragrafta belirtilen bildirim takip eden üç ay içinde, daimi yapısal işbirliğini tesis eden ve katılan üye devletlerin listesini belirleyen bir karar kabul eder. Konsey, Yüksek Temsilci'ye danıştıktan sonra nitelikli çoğunlukla hareket eder.

3. Daimi yapısal işbirliğine sonradan katılmak isteyen bir üye devlet, bu niyetini Konsey'e ve Yüksek Temsilci'ye bildirir.

Konsey, Daimi Yapısal İşbirliğine Dair Protokol'ün 1 ve 2. maddelerinde belirtilen kriterleri yerine getiren ve taahhütlerde bulunan ilgili üye devletin katılımını teyit eden bir karar kabul eder. Konsey, Yüksek Temsilci'ye danıştıktan sonra nitelikli çoğunlukla hareket eder. Oylamaya, sadece daimi yapısal işbirliğine katılan üye devletleri temsil eden Konsey üyeleri katılır.

Nitelikli çoğunluk, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 238. maddesinin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

4. Daimi yapısal işbirliğine katılan bir üye devlet, Daimi Yapısal İşbirliğine Dair Protokol'ün 1 ve 2. maddelerinde belirtilen kriterleri karşılayamaz veya taahhütleri yerine getiremez duruma gelirse, Konsey bu üye devletin katılımını askıya alan bir karar kabul edebilir.

Konsey, nitelikli çoğunlukla hareket eder. Oylamaya, ilgili üye devlet hariç olmak üzere, sadece daimi yapısal işbirliğine katılan üye devletleri temsil eden Konsey üyeleri katılır.

Nitelikli çoğunluk, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 238. maddesinin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

5. Daimi yapısal işbirliğine katılan bir üye devlet, bu işbirliğinden çekilmek isterse, çekilme niyetini, söz konusu işbirliğine katılımının sona erdiğini not edecek olan Konsey'e bildirir.

6. 2 ila 5. paragraflarda öngörülenler hariç, daimi yapısal işbirliği çerçevesindeki Konsey kararları ve tavsiyeleri oybirliğiyle kabul edilir. Bu paragrafın amaçları doğrultusunda, oybirliği sadece daimi yapısal işbirliğine katılan üye devletlerin temsilcilerinin oylarıyla oluşur.

BAŐLİK VI NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 47

Birlik tüzeli kişiliğe sahiptir.

Madde 48

1. Antlaşmalar, olağan değiştirme usulüne uygun olarak değiştirilebilir. Antlaşmalar, basitleştirilmiş değiştirme usullerine uygun olarak da değiştirilebilir.

Olağan değiştirme usulü

2. Herhangi bir üye devlet hükümeti, Avrupa Parlamentosu veya Komisyon, Antlaşmalar'ın değiştirilmesi için Konsey'e öneriler sunabilir. Bu öneriler, diğer hususların yanı sıra, Antlaşmalar'da Birliğe verilen yetkilerin artırılması veya azaltılması amacıyla yönelik olabilir. Öneriler, Konsey tarafından Avrupa Birliği Zirvesi'ne sunulur ve ulusal parlamentolara bildirilir.

3. Avrupa Birliği Zirvesi, Avrupa Parlamentosu'na ve Komisyon'a danıştıktan sonra, basit çoğunlukla, önerilen değişikliklerin incelenmesi yönünde bir karar kabul ederse, Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı, ulusal parlamentoların, üye devletlerin devlet veya hükümet başkanlarının, Avrupa Parlamentosu'nun ve Komisyon'un temsilcilerinden oluşan bir Konvansiyon toplar. Parasal alanda kurumsal değişikliklerin söz konusu olması halinde, Avrupa Merkez Bankası'na da danışılır. Konvansiyon, değişiklik önerilerini inceler ve 4. paragrafta belirtilen üye devletler hükümet temsilcileri konferansının toplanmasına yönelik bir tavsiyeyi konsensüsle kabul eder.

Avrupa Birliği Zirvesi, önerilen değişikliklerin kapsamı gerekli kılmadığı takdirde, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, basit çoğunlukla, bir Konvansiyon toplamayı kararlaştırabilir. Bu durumda, Avrupa Birliği Zirvesi, üye devletler hükümet temsilcileri konferansının görev ve yetkilerini belirler.

4. Antlaşmalar'da yapılacak değişiklikleri mutabakatla belirlemek amacıyla, Konsey Başkanı tarafından bir üye devletler hükümet temsilcileri konferansı toplanır.

Değişiklikler, tüm üye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

5. Antlaşmalar'da değişiklik yapan bir antlaşmanın imzalanmasından itibaren iki yıl sonra, üye devletlerin beşte dördü antlaşmayı onaylamış ve bir veya daha fazla üye devlet onay sürecinde zorlukla karşılaşmışsa, Avrupa Birliği Zirvesi konuyu ele alır.

Basitleştirilmiş değiştirme usulleri

6. Bir üye devlet hükümeti, Avrupa Parlamentosu veya Komisyon, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın, Birliğin politikaları ve iç eylemlerine ilişkin Üçüncü Kısımında yer alan hükümlerin tümünün veya bir kısmının değiştirilmesi için Avrupa Birliği Zirvesi'ne öneriler sunabilir.

Avrupa Birliği Zirvesi, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın Üçüncü Kısımında yer alan hükümlerin tümünü veya bir kısmını değiştiren bir karar kabul edebilir. Avrupa Birliği Zirvesi, Avrupa Parlamentosu'na ve Komisyon'a ve parasal alanda kurumsal değişikliklerin söz konusu olması halinde Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, oybirliğiyle hareket eder. Bu karar, üye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylanmadan yürürlüğe girmez.

İkinci alt paragrafta belirtilen karar, Antlaşmalar'da Birliğe verilen yetkileri artırır.

7. Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'da veya işbu Antlaşma'nın V. Başlığında, Konsey'in belirli bir alanda veya durumda oybirliğiyle hareket etmesinin öngörülmesi halinde, Avrupa Birliği Zirvesi, Konsey'e bu alanda veya durumda nitelikli çoğunlukla hareket etme yetkisi veren bir karar kabul edebilir. Bu alt paragraf, askeri etkileri olan veya savunma alanındaki kararlar için uygulanmaz.

Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'da, yasama tasarruflarının Konsey tarafından özel yasama usulü uyarınca kabul edilmesinin öngörülmesi halinde, Avrupa Birliği Zirvesi, bu tür tasarrufların olağan yasama usulü uyarınca kabulüne izin veren bir karar kabul edebilir.

Avrupa Birliği Zirvesi'nin, birinci ve ikinci alt paragraflara dayanarak yapacağı her türlü girişim ulusal parlamentolara bildirilir. Bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren altı ay içinde bir ulusal parlamento itirazda bulunursa, birinci ve ikinci alt paragraflarda belirtilen karar kabul edilmez. İtirazda bulunulmaması durumunda, Avrupa Birliği Zirvesi kararı kabul edebilir.

Avrupa Birliği Zirvesi, birinci ve ikinci alt paragraflarda belirtilen kararları kabul ederken, Avrupa Parlamentosu'nun üye tam sayısının çoğunluğuyla vereceği muvafakatini aldıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Madde 49

2. maddede belirtilen değerlere saygı gösteren ve bu değerleri desteklemeyi taahhüt eden her Avrupa devleti, Birliğe üye olmak için başvuruda bulunabilir. Bu başvuru Avrupa Parlamentosu'na ve ulusal parlamentolara bildirilir. Başvuruda bulunan devlet, başvurusunu, Komisyon'a danıştıktan ve üye tam sayısının çoğunluğuyla karar verecek olan Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra oybirliğiyle hareket edecek olan Konsey'e yapar. Avrupa Birliği Zirvesi tarafından kararlaştırılan yeterlilik kriterleri dikkate alınır.

Katılımın şartları ve bu katılımın Birliğin üzerine kurulduğu Antlaşmalar'da yapılmasını gerektirdiği uyarlamalar, üye devletlerle başvuran devlet arasında yapılacak bir anlaşma ile belirlenir. Bu anlaşma, kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylanmak üzere bütün âkit devletlere sunulur.

Madde 50

1. Her üye devlet, kendi anayasal kurallarına uygun olarak Birlik'ten çekilmeye karar verebilir.

2. Çekilme kararı alan üye devlet, niyetini Avrupa Birliği Zirvesi'ne bildirir. Birlik, söz konusu devletle, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından belirlenen yönlendirici ilkeler ışığında, bu devletin Birlik ile gelecekteki ilişkisinin çerçevesini dikkate alarak, çekilmeye ilişkin kuralları belirleyen bir anlaşmayı müzakere eder ve akdeder. Bu anlaşma, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 218. maddesinin 3. paragrafına uygun olarak müzakere edilir. Anlaşma, Birlik adına, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, nitelikli çoğunlukla hareket eden Konsey tarafından akdedilir.

3. Antlaşmalar'ın ilgili üye devlete uygulanması, çekilme anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihte, bunun gerçekleşmemesi halinde, Avrupa Birliği Zirvesi oybirliğiyle ve ilgili üye devletle mutabık kalarak süreyi uzatmadığı takdirde, 2. paragrafta belirtilen bildirimden iki yıl sonra sona erer.

4. 2 ve 3. paragrafların amaçları doğrultusunda, çekilen üye devletin Avrupa Birliği Zirvesi'ndeki veya Konsey'deki temsilcisi, Avrupa Birliği Zirvesi veya Konsey'de kendisini ilgilendiren görüşmelere ve kararlara katılamaz.

Nitelikli çoğunluk, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 238. maddesinin 3. paragrafının (b) bendine göre belirlenir.

5. Birlik'ten çekilen bir devlet Birliğe yeniden katılmak isterse, talebi 49. maddede belirtilen usule tabi olur.

Madde 51

Antlaşmalar'ın Protokolleri ve Ekleri, Antlaşmalar'ın ayrılmaz bir parçasını oluşturur.

Madde 52

1. Antlaşmalar, Belçika Krallığı, Bulgaristan Cumhuriyeti, Çek Cumhuriyeti, Danimarka Krallığı, Almanya Federal Cumhuriyeti, Estonya Cumhuriyeti, İrlanda, Yunanistan Cumhuriyeti, İspanya Krallığı, Fransa Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, "Kıbrıs Cumhuriyeti", Letonya Cumhuriyeti, Litvanya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Macaristan Cumhuriyeti, Malta Cumhuriyeti, Hollanda Krallığı, Avusturya Cumhuriyeti, Polonya Cumhuriyeti, Portekiz Cumhuriyeti, Romanya,

Slovenya Cumhuriyeti, Slovak Cumhuriyeti, Finlandiya Cumhuriyeti, İsveç Krallığı, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı'na uygulanır.

2. Antlaşmalar'ın yer bakımından uygulama alanı, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 355. maddesinde belirlenmiştir.

Madde 53

Bu Antlaşma süresiz olarak akdedilmiştir.

Madde 54

1. Bu Antlaşma, Yüksek Âkit Taraflarca kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylanır. Onay belgeleri İtalya Cumhuriyeti Hükümeti'ne tevdi edilir.

2. Bu Antlaşma, bütün onay belgelerinin tevdi edilmesi şartıyla 1 Ocak 1993 tarihinde, aksi takdirde, bu işlemi en son tamamlayacak imzacı devlet tarafından onay belgesinin tevdi edilmesini takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 55

1. Almanca, Bulgarca, Çekçe, Danimarkaca, Estonyaca, Fince, Fransızca, Hollandaca, İngilizce, İrlandaca, İspanyolca, İsveççe, İtalyanca, Letonyaca, Litvanyaca, Macarca, Malta, Polonyaca, Portekizce, Romence, Slovakya, Slovenyaca ve Yunanca dillerinde tek orijinal metin olarak hazırlanan ve her dildeki metni eşit geçerliliğe sahip olan bu Antlaşma, birer onaylı suretini imzacı diğer devletlerin hükümetlerine gönderecek olan İtalya Cumhuriyeti Hükümeti arşivlerinde muhafaza edilir.

2. Bu Antlaşma, üye devletlerin anayasal düzenleri uyarınca ülkelerinin tamamında veya bir bölümünde resmi statüye sahip olan dillerden, üye devletler tarafından belirlenen diğer herhangi bir dile de çevrilebilir. Bu çevirilerin onaylı bir sureti, Konsey arşivlerinde muhafaza edilmek üzere ilgili üye devlet tarafından temin edilir.

DOĞRULUĞUNU ONAYLAYARAK, aşağıda adları yazılı tam yetkili temsilciler bu Antlaşma'yı imzalamışlardır.

Maastricht'te bin dokuz yüz doksan iki yılının Şubat ayının yedinci günü yapılmıştır.

**AVRUPA BİRLİĞİ'NİN İŞLEYİŞİ
HAKKINDA ANTLAŞMA**

İÇİNDEKİLER

BAŞLANGIÇ.....	1
BİRİNCİ KISIM İLKELER.....	2
BAŞLIK I BİRLİĞİN YETKİ KATEGORİLERİ VE YETKİ ALANLARI.....	2
BAŞLIK II GENEL UYGULAMA HÜKÜMLERİ.....	5
İKİNCİ KISIM AYRIMCILIK YAPMAMA VE BİRLİK VATANDAŞLIĞI.....	7
ÜÇÜNCÜ KISIM BİRLİĞİN POLİTİKALARI VE İÇ EYLEMLERİ.....	10
BAŞLIK I İÇ PAZAR.....	10
BAŞLIK II MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI.....	11
Bölüm 1 Gümrük Birliği.....	11
Bölüm 2 Gümrük İşbirliği.....	12
Bölüm 3 Üye Devletler Arasında Miktar Kısıtlamalarının Yasaklanması.....	12
BAŞLIK III TARIM VE BALIKÇILIK.....	13
BAŞLIK IV KİŞİLERİN, HİZMETLERİN VE SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI.....	17
Bölüm 1 İşçiler.....	17
Bölüm 2 İş Kurma Hakkı.....	18
Bölüm 3 Hizmetler.....	21
Bölüm 4 Sermaye ve Ödemeler.....	22
BAŞLIK V ÖZGÜRLÜK, GÜVENLİK VE ADALET ALANI.....	24
Bölüm 1 Genel Hükümler.....	24
Bölüm 2 Sınır Kontrolleri, İltica ve Göç Konusundaki Politikalar.....	26
Bölüm 3 Hukuki Konularda Adli İşbirliği.....	29
Bölüm 4 Cezai Konularda Adli İşbirliği.....	30
Bölüm 5 Polis İşbirliği.....	33
BAŞLIK VI TAŞIMACILIK.....	35

BAŞLIK VII	REKABET, VERGİLENDİRME VE MEVZUATLARIN YAKLAŞTIRILMASI İLE İLGİLİ ORTAK KURALLAR....	38
Bölüm 1	Rekabete İlişkin Kurallar	38
Kesim 1	Teşebbüslere Uygulanan Kurallar.....	38
Kesim 2	Devlet Destekleri.....	41
Bölüm 2	Vergi Hükümleri	43
Bölüm 3	Mevzuatların Yaklaştırılması	43
BAŞLIK VIII	EKONOMİK VE PARASAL POLİTİKA	46
Bölüm 1	Ekonomi Politikası	46
Bölüm 2	Para Politikası.....	51
Bölüm 3	Kurumsal Hükümler	54
Bölüm 4	Para Birimi Avro Olan Üye Devletlere Yönelik Hükümler.....	55
Bölüm 5	Geçici Hükümler	56
BAŞLIK IX	İSTİHDAM	60
BAŞLIK X	SOSYAL POLİTİKA	62
BAŞLIK XI	AVRUPA SOSYAL FONU	67
BAŞLIK XII	EĞİTİM, MESLEKİ EĞİTİM, GENÇLİK VE SPOR.....	67
BAŞLIK XIII	KÜLTÜR	69
BAŞLIK XIV	HALK SAĞLIĞI	70
BAŞLIK XV	TÜKETİCİNİN KORUNMASI.....	71
BAŞLIK XVI	TRANS-AVRUPA AĞLARI	72
BAŞLIK XVII	SANAYİ.....	73
BAŞLIK XVIII	EKONOMİK, SOSYAL VE YERSEL UYUM	74
BAŞLIK XIX	ARAŞTIRMA, TEKNOLOJİK GELİŞME VE UZAY	75
BAŞLIK XX	ÇEVRE.....	79
BAŞLIK XXI	ENERJİ	81

BAŞLIK XXII	TURİZM	82
BAŞLIK XXIII	SİVİL SAVUNMA	82
BAŞLIK XXIV	İDARİ İŞBİRLİĞİ	83
DÖRDÜNCÜ KISIM	DENİZAŞIRI ÜLKE VE TOPRAKLARIN ORTAKLIĞI.....	83
BEŞİNCİ KISIM	BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİ	85
BAŞLIK I	BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİNE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER.....	85
BAŞLIK II	ORTAK TİCARET POLİTİKASI.....	85
BAŞLIK III	ÜÇÜNCÜ ÜLKELERLE İŞBİRLİĞİ VE İNSANİ YARDIM	87
Bölüm 1	Kalkınma İşbirliği	87
Bölüm 2	Üçüncü Ülkelerle Ekonomik, Mali ve Teknik İşbirliği.....	88
Bölüm 3	İnsani Yardım	89
BAŞLIK IV	KISITLAYICI TEDBİRLER.....	90
BAŞLIK V	ULUSLARARASI ANLAŞMALAR	90
BAŞLIK VI	BİRLİĞİN ULUSLARARASI ÖRGÜTLER, ÜÇÜNCÜ ÜLKELER VE BİRLİK DELEGASYONLARI İLE İLİŞKİLERİ	93
BAŞLIK VII	DAYANIŞMA HÜKMÜ	94
ALTINCI KISIM	KURUMSAL VE MALİ HÜKÜMLER.....	95
BAŞLIK I	KURUMSAL HÜKÜMLER	95
Bölüm 1	Kurumlar.....	95
Kesim 1	Avrupa Parlamentosu.....	95
Kesim 2	Avrupa Birliği Zirvesi.....	98
Kesim 3	Konsey.....	99
Kesim 4	Komisyon	101
Kesim 5	Avrupa Birliği Adalet Divanı.....	103
Kesim 6	Avrupa Merkez Bankası.....	112
Kesim 7	Sayıştay	113

Bölüm 2	Birliğin Hukuki Tasarrufları, Kabul Usulleri ve Diğer Hükümler.....	116
Kesim 1	Birliğin Hukuki Tasarrufları	116
Kesim 2	Tasarrufların Kabul Usulleri ve Diğer Hükümler.....	118
Bölüm 3	Birliğin Danışma Organları.....	121
Kesim 1	Ekonomik ve Sosyal Komite.....	122
Kesim 2	Bölgeler Komitesi	123
Bölüm 4	Avrupa Yatırım Bankası	124
BAŞLIK II	MALİ HÜKÜMLER.....	125
Bölüm 1	Birliğin Öz Kaynakları.....	125
Bölüm 2	Çok Yıllı Mali Çerçeve	126
Bölüm 3	Birliğin Yıllık Bütçesi	127
Bölüm 4	Bütçenin Uygulanması ve İbra.....	129
Bölüm 5	Ortak Hükümler.....	130
Bölüm 6	Hileyle Mücadele	131
BAŞLIK III	GÜÇLENDİRİLMİŞ İŞBİRLİĞİ	132
YEDİNCİ KISIM	GENEL VE NİHAİ HÜKÜMLER	135
EKLER		143
EK I	Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 38. Maddesinde Belirtilen Liste.....	145
EK II	Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın Dördüncü Kısımında Yer Alan Hükümlerin Uygulanacağı Denizaşırı Ülke ve Topraklar	148

BAŞLANGIÇ

MAJESTELERİ BELÇİKA KRALI, ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, FRANSA CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, İTALYA CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI, ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜŞESİ, MAJESTELERİ HOLLANDA KRALİÇESİ¹,

Avrupa halkları arasında, giderek daha sıkı hale gelen bir birliğin temellerini atmaya AZİMLİ OLARAK,

Avrupa'yı bölen engelleri ortak eylemle ortadan kaldırarak, devletlerinin ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmesini sağlamaya KARARLI OLARAK,

Çabalarının temel amacının, halklarının yaşam ve çalışma koşullarının sürekli iyileştirilmesi olduğunu TEYİT EDEREK,

Büyümede istikrarı, ticarete dengeyi ve rekabette dürüstlüğü sağlamak amacıyla mevcut engellerin kaldırılması için uyumlu eylemin gerekliliğini KABUL EDEREK,

Bölgeler arasındaki farklılıkları ve daha az gelişmiş bölgelerin geri kalmışlığını azaltarak, ekonomilerinin birliğini güçlendirmeye ve uyumlu biçimde gelişmesini sağlamaya İSTEKLİ OLARAK,

Ortak bir ticaret politikası vasıtasıyla uluslararası ticaretteki kısıtlamaların aşamalı olarak kaldırılmasına katkıda bulunmayı ARZU EDEREK,

Avrupa ile denizaşırı ülkeleri birbirine bağlayan dayanışmayı teyit etmeyi amaçlayarak ve Birleşmiş Milletler Şartı'nda yer alan ilkeler doğrultusunda bu ülkelerin refah düzeylerinin yükselmesini ARZU EDEREK,

Kaynaklarını bir araya getirerek barış ve özgürlüğü korumaya ve güçlendirmeye kararlı olarak ve aynı ideali paylaşan diğer Avrupa halklarına çabalarına katılma ÇAĞRISINDA BULUNARAK,

Eğitime geniş biçimde erişim ve bilgilerin sürekli güncellenmesi yoluyla, halklarının mümkün olan en üst bilgi düzeyine ulaşmasını desteklemeye KARARLI OLARAK,

Bu doğrultuda, aşağıdakileri tam yetkili temsilcileri olarak BELİRLEMİŞLERDİR:

(Tam yetkili temsilcilerin listesine yer verilmemiştir)

ADLARI GEÇENLER, usulüne ve şekline uygun olarak düzenlenmiş tam yetki belgelerinin teatisinden sonra aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

---

¹ İşbu Antlaşma'nın akdedildiği tarihten sonra Bulgaristan Cumhuriyeti, Çek Cumhuriyeti, Danimarka Krallığı, Estonya Cumhuriyeti, İrlanda, Yunanistan Cumhuriyeti, İspanya Krallığı, "Kıbrıs Cumhuriyeti", Letonya Cumhuriyeti, Litvanya Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Malta Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Polonya Cumhuriyeti, Portekiz Cumhuriyeti, Romanya, Slovenya Cumhuriyeti, Slovak Cumhuriyeti, Finlandiya Cumhuriyeti, İsveç Krallığı, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Avrupa Birliği'ne üye olmuşlardır.

BİRİNCİ KISIM İLKELER

Madde 1

1. Bu Antlaşma, Birliğin işleyişini düzenler ve Birliğin yetkili olduğu alanları, yetkilerinin sınırlarını ve yetkilerinin kullanılmasına ilişkin kuralları belirler.
2. Bu Antlaşma ve Avrupa Birliği Antlaşması, Birliğin üzerine kurulduğu antlaşmalardır. Eşit hukuki değere sahip bu iki Antlaşma “Antlaşmalar” olarak anılacaktır.

BAŞLIK I BİRLİĞİN YETKİ KATEGORİLERİ VE YETKİ ALANLARI

Madde 2

1. Antlaşmalar’ın Birliğe belirli bir alanda münhasır yetki vermesi halinde, sadece Birlik yasama faaliyetinde bulunabilir ve hukuken bağlayıcı tasarruflar kabul edebilir; üye devletler, ancak Birlik tarafından yetkilendirilmeleri halinde veya Birlik tasarruflarının uygulanması amacıyla yasama faaliyetinde bulunabilirler.
2. Antlaşmalar’ın Birliğe belirli bir alanda üye devletlerle paylaşılan bir yetki vermesi halinde, Birlik ve üye devletler bu alanda yasama faaliyetinde bulunabilir ve hukuken bağlayıcı tasarruflar kabul edebilirler. Üye devletler, yetkilerini, Birlik kendi yetkisini kullanmadığı ölçüde kullanırlar. Üye devletler, yetkilerini, Birliğin kendi yetkisini kullanmayı durdurmaya karar verdiği ölçüde yeniden kullanırlar.
3. Üye devletler, ekonomi ve istihdam politikalarını, Birliğin belirlemeye yetkili olduğu bu Antlaşma’da öngörülen kurallar çerçevesinde koordine ederler.
4. Birlik, Avrupa Birliği Antlaşması’nda yer alan hükümlere uygun olarak, ortak bir savunma politikasının aşamalı olarak belirlenmesini de içerecek şekilde, ortak bir dış ve güvenlik politikası belirleme ve uygulama yetkisine sahiptir.
5. Birlik, Antlaşmalar’da öngörülen belirli alanlarda ve koşullar dahilinde, üye devletlerin bu alanlardaki yetkilerini ikame etmeksizin, üye devletlerin eylemlerini desteklemek, koordine etmek veya tamamlamak amacıyla eylemlerde bulunma yetkisine sahiptir.

Birlik tarafından Antlaşmalar’ın bu alanlara ilişkin hükümlerine dayanarak kabul edilen hukuken bağlayıcı tasarruflar, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılmasını içermez.

6. Birliğin sahip olduğu yetkilerin kapsamı ve bu yetkilerin kullanılmasına ilişkin kurallar, Antlaşmalar'ın her bir alana ilişkin hükümleri uyarınca belirlenir.

Madde 3

1. Birlik, aşağıdaki alanlarda münhasır yetkiye sahiptir:
  - a) gümrük birliği,
  - b) iç pazarın işleyişi için gerekli olan rekabet kurallarının oluşturulması,
  - c) para birimi avro olan üye devletler için para politikası,
  - d) ortak balıkçılık politikası çerçevesinde biyolojik deniz kaynaklarının koruma altına alınması,
  - e) ortak ticaret politikası.
2. Bir uluslararası anlaşmanın akdedilmesi, Birliğin bir yasama tasarrufunda öngörülüyorsa veya Birliğin iç yetkisini kullanabilmesi için gerekiyse ya da Birliğin ortak kurallarını etkiliyor veya bunların kapsamını değiştiriyorsa, Birlik böyle bir anlaşmanın akdedilmesi konusunda münhasır yetkiye sahiptir.

Madde 4

1. Birlik, Antlaşmalar'ın kendisine 3 ve 6. maddelerde belirtilen alanlar dışındaki bir alanda yetki vermesi halinde, bu yetkiyi üye devletlerle paylaşır.
2. Birlik ve üye devletler arasında paylaşılan yetki, aşağıdaki başlıca alanlarda uygulanır:
  - a) iç pazar,
  - b) bu Antlaşma'da düzenlenen veçheleriyle, sosyal politika,
  - c) ekonomik, sosyal ve yersel uyum,
  - d) biyolojik deniz kaynaklarının koruma altına alınması hariç, tarım ve balıkçılık,
  - e) çevre,
  - f) tüketicinin korunması,
  - g) taşımacılık,
  - h) trans-Avrupa ağları,

- i) enerji,
- j) özgürlük, güvenlik ve adalet alanı,
- k) bu Antlaşma'da düzenlenen veçheleriyle, halk sağlığını ilgilendiren ortak güvenlik meseleleri.

3. Birlik, araştırma, teknolojik gelişme ve uzay alanlarında, başta programların oluşturulması ve uygulanması olmak üzere, tedbirler alma yetkisine sahiptir; ancak bu yetkinin kullanılması, üye devletlerin kendi yetkilerini kullanmalarına engel teşkil etmez.

4. Birlik, kalkınma için işbirliği ve insani yardım alanlarında, tedbirler alma ve ortak bir politika yürütme yetkisine sahiptir; ancak bu yetkinin kullanılması, üye devletlerin kendi yetkilerini kullanmalarına engel teşkil etmez.

Madde 5

1. Üye devletler, Birlik bünyesinde ekonomi politikalarını koordine ederler. KONSEY, başta bu politikalara ilişkin genel yönlendirici ilkeler olmak üzere, bu amaca yönelik tedbirler kabul eder.

Para birimi avro olan üye devletlere özel hükümler uygulanır.

2. Birlik, üye devletlerin istihdam politikalarının koordinasyonunu sağlamak amacıyla, özellikle bu politikalara ilişkin yönlendirici ilkeler belirlemek suretiyle tedbirler alır.

3. Birlik, üye devletlerin sosyal politikalarının koordinasyonunu sağlamak için girişimlerde bulunabilir.

Madde 6

Birlik, üye devletlerin eylemlerini desteklemek, koordine etmek veya tamamlamak amacıyla tedbirler alma yetkisine sahiptir. Avrupa düzeyinde tedbir alınabilecek alanlar şunlardır:

- a) insan sağlığının korunması ve iyileştirilmesi,
- b) sanayi,
- c) kültür,
- d) turizm,
- e) eğitim, mesleki eğitim, gençlik ve spor,

- f) sivil savunma,
- g) idari işbirliği.

BAŞLIK II GENEL UYGULAMA HÜKÜMLERİ

Madde 7

Birlik, hedeflerinin tümünü göz önünde tutarak ve yetkilendirilme ilkesine uygun olarak, politikaları ve tedbirleri arasında tutarlılık sağlar.

Madde 8

Birlik tüm faaliyetlerinde, erkekler ile kadınlar arasındaki eşitsizliği gidermek ve eşitliği desteklemek için çaba gösterir.

Madde 9

Birlik, politikalarının ve tedbirlerinin belirlenmesinde ve uygulanmasında, yüksek bir istihdam düzeyinin desteklenmesi, yeterli bir sosyal korumanın garanti edilmesi, sosyal dışlanma ile mücadele edilmesi ve eğitim, mesleki eğitim ve insan sağlığının korunmasında yüksek bir düzeye ulaşılması ile ilgili gerekleri göz önünde tutar.

Madde 10

Birlik, politikalarının ve tedbirlerinin belirlenmesinde ve uygulanmasında, cinsiyet, ırk veya etnik köken, dini inanç veya kanaat, engellilik, yaş veya cinsel tercih temelinde yapılan ayrımcılıkla mücadele için çaba gösterir.

Madde 11

Özellikle sürdürülebilir gelişmenin desteklenmesi amacıyla, çevrenin korunmasına ilişkin gerekler, Birliğin politika ve tedbirlerinin belirlenmesine ve uygulanmasına entegre edilmelidir.

Madde 12

Tüketicinin korunmasına ilişkin gerekler, Birliğin diğer politika ve tedbirlerinin belirlenmesinde ve uygulanmasında göz önünde tutulur.

Madde 13

Birlik ve üye devletler, Birliğin tarım, balıkçılık, taşımacılık, iç pazar, araştırma ve teknolojik gelişme ve uzay alanlarındaki politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında, dini ayinler, kültürel gelenekler ve bölgesel miras konusundaki adetler ile ilgili olanlar başta olmak üzere, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerine saygı gösterir ve hissedebilen varlıklar olan hayvanların refahıyla ilgili gerekleri azami ölçüde dikkate alırlar.

Madde 14

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 4. maddesi ve işbu Antlaşma'nın 93, 106 ve 107. maddelerine hâle gelmeksizin, Birlik ve üye devletler, genel ve ekonomik yarar hizmetlerinin Birliğin ortak değerleri içindeki yerini ve bu hizmetlerin Birliğin sosyal ve yersel uyumunu destekleme konusundaki rolünü de göz önünde tutarak, kendi yetki sınırları içinde ve Antlaşmalar'ın uygulama alanı çerçevesinde, bu hizmetlerin, başta ekonomik ve mali koşullar olmak üzere, görevlerini yerine getirmelerine imkân sağlayacak ilke ve koşullar temelinde yürütülmesini gözetirler. Bu ilke ve koşullar, söz konusu hizmetlerin Antlaşmalar'a uygun olarak sağlanması, yerine getirilmesi ve finanse edilmesi amacıyla, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından, üye devletlerin yetkilerine hâle gelmeksizin, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla belirlenir.

Madde 15

1. Birlik kurum, organ, ofis veya ajansları, iyi yönetişimi desteklemek ve sivil toplumun katılımını sağlamak amacıyla, çalışmalarını açıklık ilkesini mümkün olduğunca gözeterek yürütürler.

2. Avrupa Parlamentosu kamuya açık biçimde toplanır; Konsey de, bir taslak yasama tasarrufu hakkında görüşme ve oylama yaparken kamuya açık biçimde toplanır.

3. Her Birlik vatandaşı ve ikamet ettiği yer veya sicilde kayıtlı merkezi bir üye devlette bulunan her gerçek veya tüzel kişi, bu paragraf uyarınca tanımlanacak ilkeler ve şartlar saklı kalmak kaydıyla, Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının belgelerine erişim hakkına sahiptir.

Belgelere erişim hakkının kullanılmasını düzenleyen genel ilkeler ve kamu çıkarı veya kişisel çıkar gerekçesiyle getirilen sınırlamalar, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından olağan yasama usulü uyarınca çıkarılan tüzükler vasıtasıyla belirlenir.

Her kurum, organ, ofis veya ajans, bu paragrafın ikinci alt paragrafında belirtilen tüzüklere uygun olarak, işlemlerinin şeffaflığını sağlar ve iç tüzüklerinde kendi belgelerine erişim konusunda özel hükümlere yer verir.

Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Yatırım Bankası, bu paragraf hükümlerine sadece idari görevlerini yerine getirirken tabidir.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, bu paragrafın ikinci alt paragrafında belirtilen tüzüklerde öngörülen koşullar çerçevesinde, yasama usullerine ilişkin belgelerin yayımlanmasını sağlar.

Madde 16

1. Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunması hakkına sahiptir.
2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Birlik hukuku kapsamına giren faaliyetlerin yürütülmesinde, Birlik kurum, organ, ofis veya ajansları ile üye devletler tarafından kişisel verilerin işlenmesi sırasında bireylerin korunmasına ve bu bilgilerin serbest dolaşımına ilişkin kuralları olağan yasama usulü uyarınca belirler. Bu kurallara uyulması, bağımsız otoritelerin denetimine tabidir.

Bu maddeye dayanarak kabul edilen kurallar, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 39. maddesinde yer alan spesifik kurallara hâlel getirmez.

Madde 17

1. Birlik, üye devletlerdeki kiliselerin ve dini birliklerin veya toplulukların ulusal hukuk çerçevesindeki statülerine saygı gösterir ve hâlel getirmez.
2. Birlik, felsefi ve dini örgütlerin ulusal hukuk çerçevesindeki statülerine de aynı şekilde saygı gösterir.
3. Birlik, bu kiliselerin ve örgütlerin kimliklerini ve özel katkılarını tanıyarak, bunlarla açık, şeffaf ve düzenli bir diyalog sürdürür.

İKİNCİ KISIM AYRIMCILIK YAPMAMA VE BİRLİK VATANDAŞLIĞI

Madde 18

Bu Antlaşmalar'ın uygulama alanı çerçevesinde ve Antlaşmalar'da öngörülen belirli hükümlere hâlel gelmeksizin, uyrukluktan kaynaklanan nedenlerle yapılan her türlü ayrımcılık yasaktır.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, böyle bir ayrımcılığı yasaklamaya yönelik kurallar kabul edebilir.

Madde 19

1. Antlaşmalar'ın diğer hükümlerine hâle gelmeksizin ve Birliğe Antlaşmalar'da verilen yetkilerin sınırları dahilinde, Konsey, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, oybirliğiyle, cinsiyet, ırk ve etnik köken, dini inanç veya kanaat, engellilik, yaş veya cinsel tercih temelinde yapılan ayrımcılıkla mücadele amacıyla gerekli tedbirleri alabilir.
2. 1. paragrafa istisna olarak, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, 1. paragrafta belirtilen hedeflere ulaşmaya katkı sağlamak amacıyla üye devletler tarafından girilen eylemleri desteklemek için, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, Birliğin teşvik tedbirlerine ilişkin temel ilkeleri kabul edebilir.

Madde 20

1. Bu Antlaşma ile Birlik vatandaşlığı tesis edilmiştir. Bir üye devletin uyruğu olan herkes Birlik vatandaşdır. Birlik vatandaşlığı ulusal vatandaşlığın yerini almayıp ona ilavedir.
2. Birlik vatandaşları, Antlaşmalar'da öngörülen haklardan yararlanır ve yükümlülüklerle tabi olur. Birlik vatandaşları, diğer hakların yanı sıra, aşağıdaki haklara sahiptir:
  - a) üye devletlerin topraklarında serbestçe dolaşma ve ikamet etme hakkı,
  - b) ikamet ettikleri üye devlette, o devletin vatandaşlarıyla aynı şartlarda, Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ve yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı,
  - c) uyruğu olduğu üye devletin temsil edilmediği üçüncü bir ülkenin topraklarında, üye devletlerden herhangi birinin diplomatik veya konsolosluk makamlarınca, o üye devletin uyruklarıyla aynı şartlarda korunma hakkı,
  - d) Avrupa Parlamentosu'na dilekçe verme, Avrupa Ombudsman'ına başvurma ve Birlik kurumlarına ve danışma organlarına Antlaşmalar'ın dillerinden birinde başvurma ve aynı dilde cevap alma hakkı.

Bu haklar, Antlaşmalar'da belirlenen şartlar ve sınırlar çerçevesinde ve bu Antlaşmalar'a uygun olarak kabul edilmiş tedbirler vasıtasıyla kullanılır.

Madde 21

1. Her Birlik vatandaşı, bu Antlaşmalar'da öngörülen sınırlamalar, şartlar ve bunların uygulanması için kabul edilen tedbirler çerçevesinde, üye devletlerin topraklarında serbestçe dolaşma ve ikamet etme hakkına sahiptir.

2. Bu amaca ulaşmak için bir Birlik eyleminin gerekli olması ve Antlaşmalar'ın gerekli yetkileri öngörmemesi halinde, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, 1. paragrafta belirtilen hakların kullanılmasını kolaylaştırmayı amaçlayan hükümler kabul edebilir.

3. 1. paragrafta belirtilen amaçlar doğrultusunda ve Antlaşmalar'ın gerekli yetkileri öngörmemesi halinde, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, sosyal güvenlik veya sosyal koruma ile ilgili tedbirler kabul edebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Madde 22

1. Uyuşu olmadığı bir üye devlette ikamet eden her Birlik vatandaşı, ikamet ettiği üye devlette, o devletin uyruklarıyla aynı şartlarda, yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkına sahiptir. Bu hak, Konsey'in özel yasama usulü uyarınca ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle kabul ettiği kurallara uygun olarak kullanılır; bu kurallarda, bir üye devlete özgü sorunlar gerekli kıldığında derogasyonlar öngörülebilir.

2. 223. maddenin 1. paragrafına ve bu maddenin uygulanması için kabul edilen hükümlere halel gelmeksizin, uyuşu olmadığı bir üye devlette ikamet eden her Birlik vatandaşı, ikamet ettiği üye devlette, o devletin uyruklarıyla aynı şartlarda, Avrupa Parlamentosu seçimlerinde seçme ve seçilme hakkına sahiptir. Bu hak, Konsey'in özel yasama usulü uyarınca ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle kabul ettiği kurallara uygun olarak kullanılır; bu kurallarda, bir üye devlete özgü sorunlar gerekli kıldığında derogasyonlar öngörülebilir.

Madde 23

Her Birlik vatandaşı, uyuşu olduğu üye devletin temsil edilmediği bir üçüncü ülkenin topraklarında, üye devletlerden herhangi birinin diplomatik veya konsolosluk makamlarınca, o üye devletin uyruklarıyla aynı şartlarda korunma hakkına sahiptir. Üye devletler, bu korumayı sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeleri kabul eder ve gerekli uluslararası müzakereleri başlatırlar.

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, bu korumayı kolaylaştırmak için gerekli koordinasyon ve işbirliği tedbirleri öngören direktifler kabul edebilir.

Madde 24

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 11. maddesi çerçevesinde, vatandaş girişimi için gerekli usul ve koşullara ilişkin hükümleri, vatandaşların gelmesi gereken üye devletlerin asgari sayısı da dahil olmak üzere, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla kabul eder.

Her Birlik vatandaşı, 227. maddeye uygun olarak, Avrupa Parlamentosu'na dilekçe verme hakkına sahiptir.

Her Birlik vatandaşı, 228. madde uyarınca ihdas edilen Ombudsman'a başvurabilir.

Her Birlik vatandaşı, bu maddede veya Avrupa Birliği Antlaşması'nın 13. maddesinde belirtilen herhangi bir kuruma veya organa, söz konusu Antlaşma'nın 55. maddesinin 1. paragrafında belirtilen dillerden birinde yazabilir ve aynı dilde cevap alabilir.

Madde 25

Komisyon, her üç yılda bir, bu Kısımda yer alan hükümlerin uygulanmasına ilişkin olarak, Avrupa Parlamentosu'na, Konsey'e ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye rapor verir. Bu rapor, Birliğin gelişimini dikkate alır.

Konsey, bu rapor temelinde ve Antlaşmalar'ın diğer hükümlerine hâlel gelmeksizin, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, 20. maddenin 2. paragrafında sayılan hakları güçlendirmeyi veya ilave haklar getirmeyi amaçlayan hükümleri oybirliğiyle kabul edebilir. Bu hükümler, üye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ KISIM BİRLİĞİN POLİTİKALARI VE İÇ EYLEMLERİ

BAŞLIK I İÇ PAZAR

Madde 26

1. Birlik, Antlaşmalar'ın ilgili hükümlerine uygun olarak, iç pazarı kurmak veya işlemlerini sağlamak için gerekli tedbirleri kabul eder.
2. İç pazar, Antlaşmalar'ın hükümlerine uygun olarak, içinde malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının sağlandığı, iç sınırların olmadığı bir alanı kapsar.
3. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, ilgili tüm sektörlerde dengeli bir ilerlemenin sağlanması için gerekli yönlendirici ilke ve koşulları belirler.

Madde 27

Komisyon, 26. maddede belirtilen amaçları gerçekleştirmeye yönelik önerilerini hazırlarken, gelişmişlik açısından farklılık gösteren bazı ekonomilerin, iç pazarın kurulması için göstermek zorunda kalacakları çabının büyüklüğünü göz önünde tutar ve uygun hükümler önerebilir.

Bu hükümlerin derogasyon teşkil etmesi halinde, geçici olmaları ve iç pazarın işleyişini mümkün olduğu ölçüde az etkilemeleri gerekir.

**BAŞLIK II
MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI**

Madde 28

1. Birlik, mal ticaretinin tümünü kapsayan ve üye devletler arasındaki ithalat ve ihracatta gümrük vergileri ve eş etkili tüm vergilerin yasaklanmasını ve üçüncü ülkelerle ilişkilerde ortak bir gümrük tarifesinin kabulünü içeren bir gümrük birliğini kapsar.

2. 30. madde ve bu Başlığın 2. Bölümünde yer alan hükümler, üye devlet menşeli ürünlere ve üye devletlerde serbest dolaşımda bulunan üçüncü ülke çıkışlı ürünlere uygulanır.

Madde 29

Bir üye devlette ithalat işlemleri tamamlanmış ve ödenmesi gereken gümrük vergileri ile eş etkili vergileri tahsil edilmiş ve bu vergilerin tam veya kısmi iadesinden yararlanmamış olan üçüncü ülke çıkışlı ürünlerin, o üye devlette serbest dolaşımda olduğu kabul edilir.

**BÖLÜM 1
GÜMRÜK BİRLİĞİ**

Madde 30

Üye devletler arasındaki ithalat ve ihracatta, gümrük vergileri ve eş etkili vergiler yasaktır. Bu yasak, mali nitelikteki gümrük vergilerine de uygulanır.

Madde 31

Ortak Gümrük Tarifesi vergileri, Komisyon'un önerisi üzerine Konsey tarafından belirlenir.

Madde 32

Komisyon, bu Bölümde kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesinde aşağıdakileri esas alır:

- a) üye devletler ile üçüncü ülkeler arasındaki ticareti destekleme gereği,
- b) teşebbüslerin rekabet gücünün artmasını sağladığı ölçüde, Birlik içinde rekabet koşullarının gelişmesi,
- c) üye devletler arasında nihai ürünler bakımından rekabet koşullarının bozulmamasını gözeterek, Birliğin hammadde ve yarı mamul ihtiyacı,
- d) üye devletlerin ekonomilerinde ciddi bozulmalardan kaçınma ve Birlik içinde üretimin rasyonel biçimde gelişmesini ve tüketimin artmasını sağlama gereği.

BÖLÜM 2 GÜMRÜK İŞBİRLİĞİ

Madde 33

Antlaşmalar'ın uygulama alanı dahilinde, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletler arasında ve üye devletlerle Komisyon arasında gümrük işbirliğini güçlendirmek amacıyla tedbirler alır.

BÖLÜM 3 ÜYE DEVLETLER ARASINDA MİKTAR KISITLAMALARININ YASAKLANMASI

Madde 34

Üye devletler arasında, ithalata ilişkin miktar kısıtlamaları ve eş etkili tüm tedbirler yasaktır.

Madde 35

Üye devletler arasında, ihracata ilişkin miktar kısıtlamaları ve eş etkili tüm tedbirler yasaktır.

Madde 36

34 ve 35. madde hükümleri, genel ahlak, kamu düzeni ve kamu güvenliği; insanların, hayvanların veya bitkilerin sağlığının ve yaşamının korunması; sanatsal, tarihî veya arkeolojik değer taşıyan milli varlıkların korunması; sınai ve ticari mülkiyetin korunması nedenlerinin haklı kıldığı, ithalata, ihracata veya transit mallara getirilen yasaklama veya kısıtlamalara engel teşkil etmez. Ancak, bu yasaklama ve kısıtlamalar, üye devletler arasındaki ticarete keyfi bir ayrımcılık veya örtülü bir kısıtlama aracı oluşturamaz.

Madde 37

1. Üye devletler, ticari nitelikli devlet tekellerini, malların temini ve piyasaya sürülmesine ilişkin koşullar bakımından, üye devlet uyrukları arasında ayrımcılık yapılmamasını sağlayacak biçimde düzenlerler.

Bu madde hükümleri, bir üye devletin, hukuken veya fiilen, üye devletler arasındaki ithalatı veya ihracatı doğrudan veya dolaylı biçimde denetlemek, yönlendirmek veya önemli ölçüde etkilemek için kullandığı her türlü kuruluşa uygulanır. Bu hükümler, devredilmiş olan devlet tekellerine de uygulanır.

2. Üye devletler, 1. paragrafta belirtilen ilkelere aykırı olan veya üye devletler arasında gümrük vergilerinin ve miktar kısıtlamalarının yasaklanmasıyla ilgili maddelerin kapsamını daraltan yeni tedbirler almaktan kaçınırlar.

3. Tarım ürünlerinin sürümünü veya bu ürünlerden en iyi kazancın elde edilmesini kolaylaştırmaya yönelik bir düzenlemeye sahip ticari nitelikli bir tekel söz konusu olduğunda, bu maddede yer alan kuralların uygulanmasında, ilgili üreticilerin istihdamı ve yaşam düzeyi için eşdeğer güvenceler sağlanması gerekir.

**BAŞLIK III
TARIM VE BALIKÇILIK**

Madde 38

1. Birlik, ortak bir tarım ve balıkçılık politikası belirler ve uygular.

İç pazar, tarımı, balıkçılığı ve tarım ürünleri ticaretini de kapsar. Tarım ürünleri; toprak, hayvancılık ve balıkçılık ürünlerini ve bu ürünlerle doğrudan ilişkili olan, ilk işleme aşamasında elde edilen ürünleri ifade eder. Ortak tarım politikasına veya tarıma atıf yapıldığında ve "tarımsal" terimi kullanıldığında, balıkçılık sektörünün kendine has özellikleri göz önünde tutularak, balıkçılığa da atıf yapıldığı kabul edilir.

2. 39 ila 44. maddelerde aksi öngörülmedikçe, iç pazarın kuruluşu veya işleyişi için öngörülen kurallar tarım ürünlerine de uygulanır.

3. 39 ila 44. maddelerdeki hükümlere tabi olan ürünlerin listesi Ek I'de yer almaktadır.

4. Tarım ürünleri bakımından iç pazarın işleyişi ve gelişimi, ortak bir tarım politikasının oluşturulması ile birlikte gerçekleşmelidir.

Madde 39

1. Ortak tarım politikasının hedefleri:
  - a) teknik ilerlemeyi desteklemek ve tarımsal üretimin rasyonel gelişimini ve başta işgücü olmak üzere, üretim faktörlerinin optimum kullanımını sağlamak suretiyle tarımda verimliliği artırmak,
  - b) böylelikle, özellikle tarım alanında çalışanların bireysel gelirlerini artırarak, tarımsal nüfusa uygun bir hayat standardı sağlamak,
  - c) piyasalara istikrar kazandırmak,
  - d) ürünlerin arzını güvence altına almak,
  - e) ürünlerin tüketicilere makul fiyatlarla ulaşmasını sağlamaktır.
2. Ortak tarım politikasının ve bu politikanın gerekli kıldığı özel yöntemlerin oluşturulmasında aşağıdakiler göz önünde tutulur:
  - a) tarımsal faaliyetin, tarımın sosyal yapısından ve çeşitli tarım bölgeleri arasındaki yapısal ve doğal farklılıklardan kaynaklanan özel niteliği,
  - b) uygun ayarlamaların aşamalı olarak gerçekleştirilmesi ihtiyacı,
  - c) tarımın üye devletlerde ekonominin bütünüyle yakından ilgili bir sektör olması.

Madde 40

1. 39. maddede belirlenen hedeflere ulaşmak amacıyla ortak bir tarım piyasaları düzeni oluşturulur.

Bu düzen, ilgili ürüne göre, aşağıdaki biçimlerden birinde gerçekleşir:

- a) rekabete ilişkin ortak kurallar,
- b) çeşitli ulusal piyasa düzenlerinin zorunlu koordinasyonu,
- c) bir Avrupa piyasa düzeni.

2. 1. paragraf uyarınca oluşturulan ortak piyasa düzeni, 39. maddede belirlenen hedeflere ulaşmak amacıyla, başta fiyat düzenlemeleri, çeşitli ürünlerin üretimi ve pazarlanmasına yönelik sübvansiyonlar, depolama ve nakil sistemleri, ithalat veya ihracatta istikrar sağlanması için ortak mekanizmalar olmak üzere, gerekli tüm tedbirleri içerebilir.

Ortak piyasa düzeni, 39. maddede belirtilen hedeflerle sınırlıdır ve Birlik bünyesindeki üreticiler veya tüketiciler arasında herhangi bir ayrımcılık içeremez.

Belirlenecek bir ortak fiyat politikası, ortak kriterlere ve yeknesak hesaplama yöntemlerine dayanır.

3. 1. paragrafta belirtilen ortak piyasa düzeninin hedeflerine ulaşmasını sağlamak amacıyla, bir veya daha fazla tarımsal yönlendirme ve garanti fonu kurulabilir.

Madde 41

39. maddede belirlenen hedeflere ulaşılmasını sağlamak için, ortak tarım politikası çerçevesinde, özellikle aşağıdaki tedbirler alınabilir:

- a) ortak finanse edilen projeler veya kurumları da içerecek şekilde, mesleki eğitim, araştırma ve tarımsal bilginin yayılması alanlarındaki çabaların etkili koordinasyonu,
- b) bazı ürünlerin tüketimini artırmaya yönelik ortak eylemler.

Madde 42

Rekabet kurallarına ilişkin Bölümde yer alan hükümler, tarım ürünlerinin üretimine ve ticaretine, ancak 43. maddenin 2. paragrafı çerçevesinde ve bu maddede öngörülen usul uyarınca, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından 39. maddede belirlenen hedefler göz önünde tutularak belirlenen ölçüde uygulanır.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine;

- a) yapısal veya doğal koşullar sebebiyle gelişmemiş işletmelerin korunması için,
- b) ekonomik kalkınma programları çerçevesinde

yardım verilmesine izin verebilir.

Madde 43

1. Komisyon, ulusal piyasa düzenleri yerine 40. maddenin 1. paragrafında öngörülen ortak piyasa düzenlerinden birinin getirilmesi de dahil olmak üzere, ortak tarım politikasının belirlenmesi ve uygulanmasına ve bu Başlıkta özel olarak belirtilen tedbirlerin uygulanmasına ilişkin öneriler sunar.

Bu öneriler, bu Başlıkta yer alan tarımsal konuların birbiriyle olan bağlantısını dikkate alır.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, 40. maddenin 1. paragrafında öngörülen ortak tarım piyasaları düzenini oluşturur ve ortak tarım politikası ile ortak balıkçılık politikası hedeflerinin takibi için gerekli diğer hükümleri belirler.

3. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, fiyatların tespiti, prelevmanlar, yardımlar ve miktar kısıtlamaları ile balıkçılık imkanlarının tespit ve tahsisine ilişkin tedbirleri kabul eder.

4. Aşağıdaki durumlarda, ulusal piyasa düzenlerinin yerine, 2. paragraf hükümlerine uygun olarak, 40. maddenin 1. paragrafında öngörülen ortak piyasa düzenleri getirilebilir:

- a) ortak piyasa düzeni, bu tedbire karşı olan ve söz konusu üretim için kendi ulusal piyasa düzenine sahip bulunan üye devletlere, zaman içinde mümkün olabilecek uyarlamaları ve ihtiyaç duyulacak uzmanlaşmayı da göz önünde bulundurarak, ilgili üreticilerin istihdam ve hayat standardı konusunda eş düzeyde garantiler sağlıyorsa,
- b) bu ortak piyasa düzeni, Birlik içi ticaret için ulusal bir piyasadakine benzer koşullar sağlıyorsa.

5. Bazı hammaddeler için ortak bir piyasa düzeninin kurulması, bunların kullanıldığı işlenmiş ürünler için ortak bir piyasa düzeninin kurulmasından önce gerçekleşmişse, üçüncü ülkelere ihraç edilecek işlenmiş ürünlerde kullanılan hammaddeler Birlik dışından ithal edilebilir.

Madde 44

Bir ürünün, bir üye devlette, diğer bir üye devletteki benzer bir ürünle rekabet durumunu etkileyen bir ulusal piyasa düzenine veya eş etkiye sahip ulusal mevzuata tabi olması durumunda, üye devletler tarafından söz konusu düzenin ya da mevzuatın bulunduğu üye devletten ithal edilen bu ürüne o devlet tarafından ihracat sırasında telafi edici bir vergi uygulanmamışsa, ürünün girişi sırasında telafi edici bir vergi uygulanır.

Komisyon, bu vergilerin miktarını, dengenin yeniden kurulmasına imkan verecek düzeyde tespit eder; Komisyon ayrıca, koşullarını ve ayrıntılarını kendisinin belirleyeceği diğer tedbirlerin alınmasına da izin verebilir.

BAŞLIK IV
KİŞİLERİN, HİZMETLERİN VE SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI

BÖLÜM 1
İŞÇİLER

Madde 45

1. Birlik içinde işçilerin serbest dolaşımı sağlanır.
2. İşçilerin serbest dolaşımı, üye devletlerin işçileri arasında istihdam, ücret ve diğer çalışma koşulları bakımından, uyrukluktan kaynaklanan nedenlerle yapılan her türlü ayrımcılığın kaldırılmasını gerektirir.
3. İşçilerin serbest dolaşımı, kamu düzeni, kamu güvenliği ve halk sağlığı gerekçeleriyle getirilen sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki hakları içerir:
  - a) yapılmış iş tekliflerini kabul etme,
  - b) bu amaçla üye devletlerin topraklarında serbestçe dolaşma,
  - c) bir üye devlette, o devlet uyruklarının istihdamını düzenleyen kanun, ikincil düzenleme ve idari kurallara uygun olarak çalışmak amacıyla ikamet etme,
  - d) Komisyon tarafından hazırlanacak uygulama tüzüklerindeki koşullara uygun olarak, bir üye devlette istihdam edildikten sonra o üye devlet topraklarında kalma.
4. Bu madde hükümleri, kamudaki istihdama uygulanmaz.

Madde 46

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, 45. maddede tanımlanan işçilerin serbest dolaşımını gerçekleştirmek için, özellikle aşağıdakiler vasıtasıyla gerekli tedbirleri içeren direktifler veya tüzükler çıkarır:

- a) ulusal iş bulma kurumları arasında sıkı işbirliği sağlayarak,
- b) üye devletlerin ulusal mevzuatından veya üye devletler arasında daha önce akdedilmiş anlaşmalardan kaynaklanan ve yürürlükte kalmaları işçilerin dolaşımının serbestleştirilmesine engel teşkil edebilecek idari usul ve uygulamaları ve açık işlere alınma bakımından tamamlanması zorunlu süreleri kaldırarak,
- c) üye devletlerin ulusal mevzuatından veya üye devletler arasında daha önce akdedilmiş anlaşmalarda öngörülen ve serbestçe iş seçme hakkına ilişkin olarak, ilgili üye devletin diğer üye devlet işçilerine kendi işçilerine uyguladığından farklı şartlar getiren tamamlanması zorunlu tüm süreleri ve diğer kısıtlamaları kaldırarak,

- d) iş teklifleri ile iş başvurularını buluşturmak ve çeşitli bölge ve sanayi dallarındaki istihdam düzeyi ile yaşam standardına yönelik ciddi tehditlerden kaçınacak şekilde, iş piyasasındaki arz ve talep arasındaki dengenin sağlanmasını kolaylaştırmak amacıyla uygun bir mekanizma kurarak.

Madde 47

Üye devletler, ortak bir program çerçevesinde, genç işçilerin değişimini teşvik ederler.

Madde 48

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, işçilerin serbest dolaşımını sağlamak amacıyla, sosyal güvenlik alanında gerekli tedbirleri alır; bu doğrultuda, bağımlı ve bağımsız çalışan göçmenler ile bunların bakmakla yükümlü oldukları kişiler için, özellikle;

- a) yardıma hak kazanılması, bu hakkın muhafazası ve yardım miktarının hesaplanması için çeşitli ülkelerin mevzuatlarına göre dikkate alınan bütün sürelerin birleştirilmesini,

- b) üye devletlerin topraklarında ikamet eden kişilere yardımların ödenmesini

sağlayan bir sistem kurar.

Bir Konsey üyesi, birinci alt paragrafta belirtilen bir taslak yasama tasarrufunun, kendi sosyal güvenlik sisteminin, özellikle kapsamı, maliyeti veya mali yapısı olmak üzere, önemli veçhelerini veya bu sistemin mali dengesini etkileyebileceğini beyan ederse, meselenin Avrupa Birliği Zirvesi'ne götürülmesini talep edebilir. Bu durumda, olağan yasama usulü askıya alınır. Avrupa Birliği Zirvesi, meseleyi tartıştıktan sonra, askıya alınma tarihinden itibaren dört ay içinde;

- a) taslağı Konsey'e geri gönderir; bu durumda olağan yasama usulünün askıya alınması sona erer, veya

- b) harekete geçmez veya Komisyon'dan yeni bir öneri sunmasını ister; bu durumda ilk önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır.

**BÖLÜM 2
İŞ KURMA HAKKI**

Madde 49

Aşağıda yer alan hükümler çerçevesinde, üye devlet uyruklarının diğer bir üye devletin topraklarında iş kurma serbestisine kısıtlamalar getirilmesi yasaktır. Bu yasak, bir üye devletin topraklarında yerleşik diğer üye devlet uyruklarının ticari temsilcilik, şube veya bağlı şirket kurmasına ilişkin kısıtlamalara da uygulanır.

İş kurma serbestisi, sermayeye ilişkin Bölümde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, iş kurulan ülke mevzuatının kendi uyrukları için belirlediği koşullarda, bağımsız çalışan kişi olarak faaliyete başlama ve sürdürme ve özellikle 54. maddenin 2. paragrafında tanımlanan şirketler olmak üzere teşebbüs kurma ve yönetme hakkını kapsar.

Madde 50

1. Belirli bir faaliyete ilişkin olarak iş kurma serbestisini gerçekleştirmek amacıyla, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra direktifler çıkarır.
2. Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon, yukarıdaki hükümler uyarınca kendilerine verilen görevleri, özellikle aşağıdakiler vasıtasıyla yerine getirirler:
  - a) iş kurma serbestisinin, üretimin ve ticaretin geliştirilmesine özellikle önemli katkılar sağlayacağı faaliyetlere kural olarak öncelik tanıyarak,
  - b) Birlik içinde çeşitli faaliyetlerin özel durumunu tespit etmek amacıyla, üye devletlerin yetkili makamları arasında sıkı işbirliği sağlayarak,
  - c) üye devletlerin ulusal mevzuatından veya üye devletler arasında daha önce akdedilmiş anlaşmalardan kaynaklanan ve yürürlükte kalmaları iş kurma serbestisine engel teşkil edebilecek idari usul ve uygulamaları kaldırarak,
  - d) üye devletlerden birinin diğer bir üye devlette çalışan işçilerinin, bu üye devlette bağımsız çalışan kişi olarak faaliyette bulunmayı istemeleri halinde, söz konusu üye devlete bu tür bir faaliyette bulunmak niyetiyle gelmiş olsalardı, o sırada karşılamak zorunda olacakları koşulları yerine getirmeleri kaydıyla, bu üye devlette kalabilmelerini sağlayarak,
  - e) 39. maddenin 2. paragrafında belirtilen ilkelere hanel gelmeksizin, üye devlet uyruklarının, diğer bir üye devletin topraklarında arazi ve bina edinmesine ve kullanılmasına imkan vererek,
  - f) bir üye devletin topraklarında ticari temsilcilik, şube veya bağlı şirketler kurulmasının koşulları veya ana şirket personelinin bu ticari temsilcilik, şube veya bağlı şirketlerin idare ve denetim görevlerine getirilme koşulları bakımından, iş kurma serbestisine ilişkin kısıtlamaları ilgili her faaliyet dalında aşamalı olarak kaldırarak,
  - g) ortakların ve üçüncü kişilerin çıkarlarını korumak amacıyla, üye devletlerin 54. maddenin 2. paragrafında tanımlanan şirketlerden istedikleri teminatları, bunların Birlik çapında eşdeğer olmasını sağlamak için gerektiği ölçüde koordine ederek,
  - h) iş kurmaya ilişkin şartların üye devletler tarafından verilen desteklerle bozulmamasını sağlayarak.

Madde 51

Bu Bölümde yer alan hükümler, üye devletlerde kamusal yetkinin arızı de olsa kullanılmasıyla ilgili faaliyetlere uygulanmaz.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, bu Bölümde yer alan hükümlerin bazı faaliyetlere uygulanmamasına karar verebilir.

Madde 52

1. Bu Bölümde yer alan hükümler ve bu hükümler uyarınca alınan tedbirler, kamu düzeni, kamu güvenliği ve halk sağlığı gerekçeleriyle yabancılara özel muamele yapılmasını öngören kanun, ikincil düzenleme ve idari kuralların uygulanmasına hâlel getirmez.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, yukarıda belirtilen hükümlerin koordinasyonu için direktifler çıkarır.

Madde 53

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, bağımsız çalışan kişi olarak faaliyete başlamayı ve sürdürmeyi kolaylaştırmak amacıyla; diplomaların, sertifikaların ve diğer resmi yeterlilik belgelerinin karşılıklı tanınmasına ve üye devletlerin bağımsız çalışan kişi olarak faaliyete başlama ve sürdürme ile ilgili kanun, ikincil düzenleme ve idari kuralları arasında koordinasyon sağlanmasına yönelik direktifler çıkarır.

2. Tıp ve bağlantılı meslekler ile eczacılık mesleğine ilişkin kısıtlamaların aşamalı biçimde kaldırılması, bu mesleklerin üye devletlerde icra edilmesine ilişkin koşulların koordinasyonuna bağlıdır.

Madde 54

Bir üye devlet mevzuatına göre kurulmuş ve sicilde kayıtlı merkezi, idare merkezi veya başlıca iş yeri Birlik içinde bulunan şirketler, bu Bölümde yer alan hükümlerin uygulanması bakımından, üye devlet uyuşu gerçek kişilerle aynı muameleye tabi olur.

Şirketler; kâr amacı gütmeyenler hariç, kooperatifler de dahil olmak üzere, medeni hukuk veya ticaret hukukuna göre kurulmuş şirketler ile kamu hukuku veya özel hukuk hükümlerine tabi diğer tüzel kişileri ifade eder.

Madde 55

Üye devletler, Antlaşmalar'ın diğer hükümlerinin uygulanmasına hâlel gelmeksizin, 54. maddede tanımlanan şirketlerin sermayelerine katılım bakımından, diğer üye devlet uyruklarını kendi uyruklarıyla aynı muameleye tabi tutarlar.

BÖLÜM 3 HİZMETLER

Madde 56

Aşağıda yer alan hükümler çerçevesinde, hizmetin sunulacağı kişinin bulunduğu üye devletten başka bir üye devlette yerleşik üye devlet uyrukları bakımından, Birlik içinde hizmet sunma serbestisine ilişkin kısıtlamalar yasaktır.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, bu Bölümde yer alan hükümleri, Birlik içinde yerleşik olup hizmet sunan üçüncü ülke uyruklarına da teşmil edebilir.

Madde 57

Normal olarak bir ücret karşılığı yapılan ve malların, sermayenin ve kişilerin serbest dolaşımına ilişkin hükümlerin kapsamına girmeyen faaliyetler, Antlaşmalar çerçevesinde hizmet olarak kabul edilir.

Hizmetler, özellikle aşağıdakileri kapsar:

- a) sınai nitelikteki faaliyetler,
- b) ticari nitelikteki faaliyetler,
- c) zanaat faaliyetleri,
- d) serbest meslek faaliyetleri.

Hizmet sunan kişi, iş kurma hakkına ilişkin Bölümde yer alan hükümlere hâle gelmeksizin, hizmet sunduğu üye devlette, o devletin kendi uyrukları için öngördüğü koşullara tabi olarak geçici faaliyette bulunabilir.

Madde 58

1. Taşımacılık alanındaki hizmet sunumu serbestisi, taşımacılığa ilişkin Başlık altında yer alan hükümlere tabidir.

2. Sermaye hareketleriyle bağlantılı bankacılık ve sigortacılık hizmetlerinin serbestleştirilmesi, sermayenin dolaşımının serbestleştirilmesi ile uyum içinde gerçekleştirilir.

Madde 59

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, belirli bir hizmetin serbestleştirilmesini sağlamak amacıyla direktifler çıkarır.

2. 1. paragrafta belirtilen direktifler, kural olarak, üretim maliyetlerini doğrudan etkileyen veya serbestleştirilmesi mal ticaretinin gelişmesine katkıda bulunan hizmetlere öncelik tanır.

Madde 60

Üye devletler, genel ekonomik durumlarının ve ilgili ekonomik sektördeki durumun imkan vermesi halinde, hizmetleri, 59. maddenin 1. paragrafı uyarınca çıkarılan direktiflerin gerekli kıldığı düzeyin üzerinde serbestleştirmeye gayret ederler.

Komisyon, bu amaca yönelik olarak, ilgili üye devletlere tavsiyelerde bulunur.

Madde 61

Hizmet sunma serbestisine ilişkin kısıtlamalar kaldırılmadığı sürece, her bir üye devlet, bu kısıtlamaları, uyrukluğa veya yerleşik bulunulan yere dayalı ayırım gözetmeksizin, 56. maddenin 1. paragrafında tanımlandığı şekilde hizmet sunan tüm kişilere uygular.

Madde 62

51 ila 54. madde hükümleri, bu Bölüm kapsamına giren konulara da uygulanır.

BÖLÜM 4 SERMAYE VE ÖDEMELER

Madde 63

1. Bu Bölümde yer alan hükümler çerçevesinde, üye devletler arasındaki ve üye devletlerle üçüncü ülkeler arasındaki sermaye hareketlerine uygulanan tüm kısıtlamalar yasaktır.

2. Bu Bölümde yer alan hükümler çerçevesinde, üye devletler arasındaki ve üye devletlerle üçüncü ülkeler arasındaki ödemelere uygulanan tüm kısıtlamalar yasaktır.

Madde 64

1. 63. madde hükümleri, gayrimenkul yatırımları da dahil doğrudan yatırımlar, iş kurma, mali hizmetlerin sunulması veya menkul kıymetlerin sermaye piyasalarına kabulünü içeren üçüncü ülkelere yönelik veya bu ülkeler kaynaklı sermaye hareketlerine ilişkin olarak, ulusal hukuk ya da Birlik hukukuna göre 31 Aralık 1993 tarihinde mevcut kısıtlamaların üçüncü ülkelere uygulanmasına halel getirmez. Bulgaristan, Estonya ve Macaristan'ın iç hukuklarındaki sınırlamalar bakımından söz konusu tarih 31 Aralık 1999'dur.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletlerle üçüncü ülkeler arasında sermayenin serbest dolaşımı hedefini en ileri düzeyde gerçekleştirmeye gayret ederek ve Antlaşmalar'ın diğer Bölümlerine halel gelmeksizin, üçüncü ülkelere yönelik veya bu ülkeler kaynaklı gayrimenkul yatırımları da dahil doğrudan yatırımlar, iş kurma, mali hizmetlerin sunulması veya menkul kıymetlerin sermaye piyasalarına kabulünü içeren sermaye hareketleriyle ilgili tedbirleri kabul eder.

3. 2. paragrafa istisna olarak, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, üçüncü ülkelere yönelik veya bu ülkeler kaynaklı sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesi bakımından Birlik hukukunda geri adım teşkil eden tedbirleri oybirliğiyle kabul edebilir.

Madde 65

1. 63. madde hükümleri, üye devletlerin aşağıdaki haklarına halel getirmez:

- a) yerleşik oldukları veya sermaye yatırımı yaptıkları yere göre aynı durumda bulunmayan vergi mükellefleri arasında ayırım yapan ulusal vergi mevzuatının ilgili hükümlerini uygulamak,
- b) özellikle vergilendirme ve finansal kuruluşların basiret esasına göre denetimi konularında ulusal kanun ve ikincil düzenlemelerin ihlalinin önlenmesi amacıyla gerekli tüm tedbirleri almak, idari ya da istatistiksel bilgi toplanması amacıyla sermaye hareketlerinin beyanına ilişkin usulleri belirlemek, kamu düzeni veya kamu güvenliği gerekçelerinin haklı kıldığı tedbirleri almak.

2. Bu Bölüm, iş kurma hakkına getirilen Antlaşmalar'a uygun kısıtlamaların uygulanması imkanına halel getirmez.

3. 1 ve 2. paragraflarda belirtilen tedbirler ve usuller, 63. maddede öngörülen sermayenin ve ödemelerin serbest dolaşımı bakımından keyfî bir ayırmacılık veya örtülü bir kısıtlama aracı oluşturamaz.

4. 64. maddenin 3. paragrafında belirtilen tedbirlerin alınmaması halinde, Komisyon veya ilgili üye devletin talepte bulunmasından itibaren üç ay içinde Komisyon'un bir karar almaması durumunda Konsey, Birlik hedeflerinden birinin haklı kılması ve iç pazarın düzgün işleyişiyle bağdaşması kaydıyla, bir üye devletin bir veya daha fazla üçüncü ülkeye ilişkin olarak kabul ettiği kısıtlayıcı vergi tedbirlerinin Antlaşmalar ile uyumlu olduğunu belirten bir karar kabul edebilir. Konsey, üye devletlerden birinin talebi üzerine oybirliğiyle hareket eder.

Madde 66

İstisnai durumlarda, üçüncü ülkelere yönelik veya bu ülkeler kaynaklı sermaye hareketleri, ekonomik ve parasal birliğin işleyişi bakımından ciddi zorluklara neden olduğunda ya da böyle bir tehlike oluşturduğunda, Konsey, Komisyon'un önerisi

üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, mutlak surette gerekli olması kaydıyla, altı ayı aşmayan bir süre için üçüncü ülkelere karşı korunma tedbirleri olabilir.

BAŞLIK V ÖZGÜRLÜK, GÜVENLİK VE ADALET ALANI

BÖLÜM 1 GENEL HÜKÜMLER

Madde 67

1. Birlik, temel haklara ve üye devletlerin farklı hukuk sistemlerine ve hukuk geleneklerine saygı göstererek, bir özgürlük, güvenlik ve adalet alanı oluşturur.
2. Birlik, iç sınırlarda kişilere yönelik kontrollerin kaldırılmasını sağlar ve iltica, göç ve dış sınırların kontrolüne ilişkin olarak, üye devletler arasında dayanışmayı esas alan ve üçüncü ülke uyruklarına karşı adil bir ortak politika geliştirir. Bu Başlığın amaçları bakımından, vatansız kişiler üçüncü ülke uyruklarıyla aynı muameleye tabi olurlar.
3. Birlik, bir yandan suç, ırkçılık ve yabancı düşmanlığının önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesine yönelik tedbirler ve polis ve adli makamlar ile diğer yetkili makamlar arasında koordinasyon ve işbirliğine yönelik tedbirler vasıtasıyla, diğer yandan cezai konulardaki yargı kararlarının karşılıklı tanınması ve gerekli görüldüğünde ceza mevzuatlarının yaklaştırılması suretiyle yüksek seviyede bir güvenlik sağlamaya çaba gösterir.
4. Birlik, özellikle hukuki konulardaki yargı kararlarının ve yargı dışı kararların karşılıklı tanınması ilkesi vasıtasıyla adalete erişimi kolaylaştırır.

Madde 68

Avrupa Birliği Zirvesi, özgürlük, güvenlik ve adalet alanında yasama ve uygulamaya yönelik planlama konusunda stratejik yönlendirici ilkeleri belirler.

Madde 69

Ulusal parlamentolar, 4 ve 5. Bölüm çerçevesinde sunulan yasama öneri ve girişimlerinin, Katmanlı Yetki ve Orantılılık İlkelerinin Uygulanmasına Dair Protokol uyarınca, katmanlı yetki ilkesine uygunluğunu sağlar.

Madde 70

258, 259 ve 260. maddelere hâle gelmeksizin, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, özellikle karşılıklı tanıma ilkesinin tam olarak uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, üye devletlerin, Komisyon ile işbirliği yaparak, bu Başlık kapsamında yer alan Birlik politikalarının üye devletlerin makamları tarafından uygulanmasını objektif ve tarafsız biçimde değerlendirmelerine imkan veren kuralları içeren tedbirler kabul edebilir. Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentolar, bu değerlendirmenin kapsam ve sonuçları hakkında bilgilendirilir.

Madde 71

Birlik içinde iç güvenliğe ilişkin operasyonel işbirliğinin desteklenmesini ve güçlendirilmesini sağlamak amacıyla, Konsey bünyesinde bir daimi komite kurulur. Daimi komite, 240. maddeye hâle gelmeksizin, üye devletlerin yetkili makamlarının eylemlerinin koordinasyonunu kolaylaştırır. Birliğin ilgili organ, ofis veya ajanslarının temsilcileri, bu komitenin çalışmalarına katılabilirler. Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentolar, söz konusu çalışmalar hakkında düzenli olarak bilgilendirilir.

Madde 72

Bu Başlık, üye devletlerin, kamu düzeninin muhafaza edilmesi ve iç güvenliğin korunması konusundaki yetkilerine hâle getirmez.

Madde 73

Üye devletler, kendi aralarında ve kendi sorumlulukları dahilinde, ulusal güvenliğin sağlanmasından sorumlu idarelerinin yetkili birimleri arasında uygun gördükleri işbirliği ve koordinasyon biçimlerini belirlemekte serbesttirler.

Madde 74

Konsey, bu Başlık kapsamındaki alanlarda üye devletlerin yetkili birimleri arasında ve bu birimlerle Komisyon arasında idari işbirliğinin sağlanması için tedbirler kabul eder. Konsey, 76. madde saklı kalmak kaydıyla, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra hareket eder.

Madde 75

Terörün ve bağlantılı eylemlerin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin olarak, 67. maddede belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından gerekli olduğunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, gerçek veya tüzel kişilere, gruplara veya devlet-dışı birimlere ait olan veya bunların mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan fon, finansal varlık veya ekonomik kazançların dondurulması gibi sermaye hareketleri ve ödemelere ilişkin idari tedbirler için bir çerçeve belirler.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, 1. paragrafta belirtilen çerçevenin uygulanması için tedbirler kabul eder.

Bu maddede belirtilen hukuki tasarruflar, hukuki güvenceler konusunda gerekli hükümleri içerir.

Madde 76

4 ve 5. Bölümlerde belirtilen hukuki tasarruflar ile bu Bölümlerin kapsadığı alanlarda idari işbirliğini sağlamak üzere 74. maddede öngörülen tedbirler:

- a) Komisyon'un önerisi üzerine, veya
- b) üye devletlerin dörtte birinin girişimiyle

kabul edilir.

BÖLÜM 2 SINIR KONTROLLERİ, İLTİCA VE GÖÇ KONUSUNDAKİ POLİTİKALAR

Madde 77

1. Birlik, aşağıdakileri hedefleyen bir politika geliştirir:

- a) uyrukluklarına bakılmaksızın, iç sınırları geçen kişilerin kontrole tabi olmamasının sağlanması,
- b) dış sınırların geçilmesinde kişilerin kontrol edilmesinin ve bu geçişlerin etkili biçimde izlenmesinin sağlanması,
- c) dış sınırlar için entegre bir yönetim sisteminin aşamalı olarak uygulamaya konulması.

2. 1. paragrafın amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek aşağıdakiler ile ilgili tedbirler kabul eder:

- a) vizeler ve diğer kısa süreli ikamet izinleri konusunda ortak politika,
- b) dış sınırları geçen kişilerin tabi olduğu kontroller,
- c) üçüncü ülke uyruklarının Birlik içinde kısa süreli seyahat etme serbestisine ilişkin koşullar,
- d) dış sınırlar için entegre bir yönetim sisteminin aşamalı olarak oluşturulması için gerekli tüm tedbirler,

e) uyrukluklarına bakılmaksızın, iç sınırları geçen kişilerin kontrole tabi olmaması.

3. 20. maddenin 2. paragrafının (a) bendinde belirtilen hakkın kullanımını kolaylaştırmak için bir Birlik eyleminin gerekli olması ve Antlaşmalar'da gerekli yetkilerin verilmemesi halinde, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, pasaport, kimlik belgesi, ikamet izinleri veya benzer her türlü belgeyle ilgili hükümler kabul edebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

4. Bu madde, üye devletlerin, kendi coğrafi sınırlarını uluslararası hukuka uygun olarak belirleme yetkilerine halel getirmez.

Madde 78

1. Birlik, uluslararası korumaya muhtaç üçüncü ülke uyruklarına, onlara uygun düşen bir statü vermek ve geri göndermeme ilkesine uyulmasını sağlamak amacıyla, iltica, ikincil koruma ve geçici korumaya ilişkin ortak bir politika geliştirir. Bu politika, Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair 28 Temmuz 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi ile 31 Ocak 1967 tarihli Protokol'e ve ilgili diğer antlaşmalara uygun olmalıdır.

2. 1. paragrafın amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, aşağıdakileri içeren ortak bir Avrupa iltica sistemine ilişkin tedbirler kabul eder:

- a) üçüncü ülke uyrukları için, Birlik genelinde geçerli tek tip bir mülteci statüsü,
- b) uluslararası korumaya muhtaç üçüncü ülke uyrukları için, Avrupa iltica hakkı kazanmaksızın, tek tip bir ikincil koruma statüsü,
- c) kitlesel göç akını durumunda, yerlerinden edilmiş kişiler için ortak bir geçici koruma sistemi,
- d) tek tip bir iltica veya ikincil koruma statüsünün verilmesi ve bu statünün geri alınması için ortak usuller,
- e) bir iltica veya ikincil koruma başvurusunu inceleme konusunda hangi üye devletin yetkili olacağının belirlenmesine ilişkin kriterler ve mekanizmalar,
- f) iltica veya ikincil koruma başvurusunda bulunan kişilerin ülkeye kabul koşullarına ilişkin standartlar,
- g) iltica, ikincil koruma veya geçici koruma için başvuran kişilerin göç akınının yönetilmesi amacıyla, üçüncü ülkelerle ortaklık ve işbirliği.

3. Bir veya daha fazla üye devletin, üçüncü ülke uyruklarının ani göç akını nedeniyle ortaya çıkan acil bir durumla karşı karşıya kalması halinde, Konsey,

Komisyon'un önerisi üzerine, ilgili üye devlet veya devletlerin yararına geçici tedbirler kabul edebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra hareket eder.

Madde 79

1. Birlik, her aşamada, göç hareketlerinin etkin yönetimini, üye devletlerde yasalara uygun olarak ikamet eden üçüncü ülke uyruklarına adil muamelede bulunulmasını ve yasadışı göçün ve insan ticaretinin önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi için daha sıkı tedbirler alınmasını sağlamak amacıyla, ortak bir göç politikası geliştirir.
2. 1. paragrafın amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek aşağıdaki alanlarda tedbirler kabul eder:
  - a) aile birleştirme amaçlı olanlar da dahil, giriş ve ikamet koşulları ile üye devletler tarafından uzun süreli vize ve ikamet izinlerinin verilmesine ilişkin standartlar,
  - b) diğer üye devletlerde dolaşım ve ikamet etme serbestisini düzenleyen koşullar da dahil, bir üye devlette yasalara uygun olarak ikamet eden üçüncü ülke uyruklarının haklarının tanımlanması,
  - c) izinsiz olarak ikamet eden kişilerin sınır dışı edilmesi ve geri gönderilmesi de dahil, yasadışı göç ve izinsiz ikamet,
  - d) özellikle kadın ve çocuk ticareti olmak üzere, insan ticaretiyle mücadele.
3. Birlik, üye devletlerden birinin topraklarına girme, bu topraklarda bulunma veya ikamet etme koşullarını karşılamayan veya artık karşılamaz hale gelen üçüncü ülke uyruklarının, uyruğu oldukları veya geldikleri ülke tarafından geri kabul edilmeleri için üçüncü ülkelerle anlaşmalar akdedebilir.
4. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletlerin topraklarında yasalara uygun olarak ikamet eden üçüncü ülke uyruklarının entegrasyonunu sağlamak amacıyla, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç, üye devletlerin eylemlerini teşvik etmek ve desteklemek üzere tedbirler alabilir.
5. Bu madde, üye devletlerin, kendi topraklarına üçüncü ülkelerden işçi veya bağımsız olarak çalışmak amacıyla iş aramak üzere gelen üçüncü ülke uyruklarını kabul sayısını belirleme hakkına hâle getirmez.

Madde 80

Bu Bölüm kapsamındaki Birlik politikaları ve bu politikaların uygulanması, mali etkileri de dahil olmak üzere, üye devletler arasında dayanışma ve sorumluluğun adil paylaşımı ilkesine tabidir. Bu Bölüm uyarınca kabul edilen Birlik tasarrufları, gerektiğinde bu ilkenin uygulanmasına yönelik uygun tedbirleri de içerir.

BÖLÜM 3
HUKUKİ KONULARDA ADLİ İŞBİRLİĞİ

Madde 81

1. Birlik, sınır ötesi etkileri olan hukuki konularda, mahkeme kararlarının ve mahkeme dışı kararların karşılıklı tanınması ilkesi temelinde bir adli işbirliği geliştirir. Bu işbirliği, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin yaklaştırılmasına yönelik tedbirlerin kabulünü içerebilir.

2. 1. paragrafın amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, özellikle iç pazarın düzgün işleyişi bakımından gerekli olduğunda, aşağıdakileri gerçekleştirmek amacıyla tedbirler kabul eder:

- a) mahkeme kararları ve mahkeme dışı kararların üye devletler arasında karşılıklı olarak tanınması ve tenfizi,
- b) mahkeme ve mahkeme dışı belgelerin sınır ötesi tebliği,
- c) kanunlar ihtilafı ve yetki ihtilafı konusunda üye devletlerde uygulanan kurallar arasında uyum,
- d) delil toplanması konusunda işbirliği,
- e) adalete etkili erişim,
- f) gerektiğinde üye devletlerde uygulanan hukuk usulü kuralları arasındaki uyumu artırarak, hukuk davalarının düzgün yürütülmesinin önündeki engellerin kaldırılması,
- g) uyuşmazlıkların çözümü konusunda alternatif yöntemlerin geliştirilmesi,
- h) hakimlerin ve adli personelin eğitiminin desteklenmesi.

3. 2. paragrafa istisna olarak, aile hukukuna ilişkin sınır ötesi etkileri olan tedbirler, Konsey tarafından özel yasama usulü uyarınca alınır. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, olağan yasama usulü uyarınca kabul edilen tasarrufların konusu olabilecek, aile hukukunun sınır ötesi etkiye sahip veçhelerini belirleyen bir karar kabul edebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Bu paragrafın ikinci alt paragrafında belirtilen öneri, ulusal parlamentolara bildirilir. Bu bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde bir ulusal parlamento itiraz ederse, söz konusu karar kabul edilmez. İtiraz olmaması halinde, Konsey kararı kabul edebilir.

BÖLÜM 4
CEZAI KONULARDA ADLİ İŞBİRLİĞİ

Madde 82

1. Birlik içinde cezai konularda adli işbirliği, mahkemelerin verdiği hükümlerin ve diğer kararların karşılıklı tanınması ilkesine dayanır ve 2. paragrafta ve 83. maddede belirtilen alanlarda üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin yaklaştırılmasını içerir.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, aşağıdaki hususlarda tedbirler kabul eder:

- a) mahkemelerin verdiği her türlü hüküm ve diğer kararların Birlik genelinde tanınmasını sağlayan kuralların ve usullerin oluşturulması,
- b) üye devletler arasında yetki ihtilaflarının önlenmesi ve çözümü,
- c) hakimlerin ve adli personelin eğitiminin desteklenmesi,
- d) üye devletlerin adli makamları veya eşdeğer makamları arasında, ceza davalarında ve kararların tenfizinde işbirliğinin kolaylaştırılması.

2. Mahkemelerin verdiği hükümlerin ve diğer kararların karşılıklı tanınmasının ve sınır ötesi boyutu olan cezai konularda polis ve adli işbirliğinin kolaylaştırılması için gerekli olduğu ölçüde, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, direktifler vasıtasıyla asgari kuralları belirleyebilir. Bu kurallar, üye devletlerin hukuk gelenekleri ve hukuk sistemleri arasındaki farklılıkları dikkate alır.

Bu kurallar aşağıdakilerle ilgilidir:

- a) üye devletler arasında delillerin karşılıklı kabul edilebilirliği,
- b) bireylerin ceza usulünden kaynaklanan hakları,
- c) suç mağdurlarının hakları,
- d) Konsey'in önceden bir karar ile belirlediği ceza usulünün diğer spesifik veçheleri; Konsey, bu kararın kabulü için, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Bu paragrafta belirtilen asgari kuralların kabul edilmesi, üye devletlerin bireyler için daha yüksek düzeyde bir korumayı sürdürmelerine veya böyle bir koruma getirmelerine engel teşkil etmez.

3. Bir Konsey üyesinin, 2. paragrafta belirtilen bir taslak direktifin kendi ceza hukuku sisteminin aslı veçhelerini etkilediği kanaatini taşıması halinde, söz konusu

Konsey üyesi, bu taslak direktifin Avrupa Birliği Zirvesi'nde ele alınmasını talep edebilir. Bu durumda, olağan yasama usulü askıya alınır. Avrupa Birliği Zirvesi, meseleyi tartışır ve bir konsensüs sağlanması halinde, askıya alınma tarihinden itibaren dört ay içinde taslağı Konsey'e geri gönderir; bu durumda olağan yasama usulünün askıya alınması sona erer.

Aynı süre içinde uzlaşma sağlanamaması ve en az dokuz üye devletin ilgili taslak direktif temelinde güçlendirilmiş işbirliği kurmak istemesi halinde, bu devletler taleplerini Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a bildirirler. Böyle bir durumda, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 20. maddesinin 2. paragrafı ve işbu Antlaşma'nın 329. maddesinin 1. paragrafında belirtilen güçlendirilmiş işbirliği için yetki verilmiş sayılır ve güçlendirilmiş işbirliğine ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 83

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, direktifler vasıtasıyla, sınır ötesi boyutu olan ciddi suç alanlarında, suçların niteliği veya etkisinden ya da bunlarla ortak bir temelde mücadele edilmesine ilişkin özel bir ihtiyaçtan dolayı, bu suçların ve yaptırımların tanımlanmasına ilişkin asgari kuralları belirleyebilir.

Söz konusu suç alanları şunlardır: terörizm, insan ticareti ve kadınlarla çocukların cinsel istismarı, yasa dışı uyuşturucu ticareti, yasa dışı silah ticareti, kara para aklama, yolsuzluk, ödeme araçları sahteciliği, bilişim suçları ve örgütlü suçlar.

Konsey, suçla ilgili gelişmelere bağlı olarak, bu paragraftaki kriterleri karşılayan başka suç alanlarını belirleyen bir karar kabul edebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

2. Uyumlaştırma tedbirlerinin alınmasının söz konusu olduğu bir alandaki bir Birlik politikasının etkili biçimde uygulanmasını sağlamak amacıyla, üye devletlerin ceza kanunlarının ve ikincil düzenlemelerinin yaklaştırılmasının gerekli olduğunun ortaya çıkması halinde, ilgili alanda suçların ve yaptırımların tanımlanmasına ilişkin asgari kurallar direktifler vasıtasıyla belirlenebilir. Bu direktifler, 76. maddeye hâle gelmeksizin, ilgili uyumlaştırma tedbirlerinin kabul edilmesinde izlenen olağan veya özel yasama usulüyle kabul edilir.

3. Bir Konsey üyesinin, 1 veya 2. paragrafta belirtilen bir taslak direktifin kendi ceza hukuku sisteminin asli veçhelerini etkilediği kanaatini taşıması halinde, söz konusu Konsey üyesi, bu taslak direktifin Avrupa Birliği Zirvesi'nde ele alınmasını talep edebilir. Bu durumda, olağan yasama usulü askıya alınır. Avrupa Birliği Zirvesi, meseleyi tartışır ve bir konsensüs sağlanması halinde, askıya alınma tarihinden itibaren dört ay içinde taslağı Konsey'e geri gönderir; bu durumda olağan yasama usulünün askıya alınması sona erer.

Aynı süre içinde konsensüs sağlanamaması ve en az dokuz üye devletin ilgili taslak direktif temelinde güçlendirilmiş işbirliği kurmak istemesi halinde, bu devletler taleplerini Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a bildirirler. Böyle bir durumda, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 20. maddesinin 2. paragrafı ve işbu Antlaşma'nın 329.

maddesinin 1. paragrafında belirtilen güçlendirilmiş işbirliği için yetki verilmiş sayılır ve güçlendirilmiş işbirliğine ilişkin hükümler uygulanır.

Madde 84

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç, üye devletlerin suçların önlenmesi konusundaki eylemlerini teşvik etmek ve desteklemek üzere tedbirler alabilir.

Madde 85

1. Eurojust'ın görevi; üye devlet makamları ve Europol tarafından yürütülen operasyonlar ve sağlanan bilgiler temelinde, iki veya daha fazla üye devleti etkileyen veya ortak bazda bir kovuşturma gerektiren ciddi suçlar hakkında cezai soruşturma ve kovuşturmadan sorumlu ulusal makamlar arasında koordinasyonu ve işbirliğini desteklemek ve güçlendirmektir.

Bu çerçevede, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, Eurojust'ın yapısını, işleyişini, eylem alanını ve görevlerini tespit eder. Bu görevler aşağıdakileri içerebilir:

- a) özellikle Birliğin mali çıkarlarına karşı işlenen suçlara ilişkin olanlar olmak üzere, cezai soruşturmanın başlatılması ve yetkili ulusal makamların sorumluluğunda bulunan kovuşturmanın başlatılmasının önerilmesi,
- b) (a) bendinde belirtilen soruşturma ve kovuşturmanın koordinasyonu,
- c) özellikle yetki ihtilaflarının çözülmesi ve Avrupa Yargı Ağı ile sıkı işbirliği yapılması suretiyle, adli işbirliğinin güçlendirilmesi.

Söz konusu tüzükler, Avrupa Parlamentosu'nun ve ulusal parlamentoların, Eurojust'ın faaliyetlerinin değerlendirilmesinde yer almasına ilişkin kuralları da belirler.

2. 86. maddeye hâlel gelmeksizin, 1. paragrafta belirtilen kovuşturmalarda, yargılama usulüne ilişkin resmi işlemler yetkili ulusal memurlarca yürütülür.

Madde 86

1. Birliğin mali çıkarlarını etkileyen suçlarla mücadele etmek amacıyla, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, Eurojust bünyesinde bir Avrupa Savcılığı Ofisi kurabilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Konsey'de oybirliğinin sağlanamaması halinde, en az dokuz üye devletten oluşan bir grup, taslak tüzüğün Avrupa Birliği Zirvesi'nde ele alınmasını talep edebilir. Bu durumda, Konsey'deki usul askıya alınır. Avrupa Birliği Zirvesi, meseleyi tartışır ve

konsensüs sağlanması halinde, askıya alınma tarihinden itibaren dört ay içinde taslağı kabul edilmek üzere Konsey'e geri gönderir.

Aynı süre içinde konsensüs sağlanamaması ve en az dokuz üye devletin ilgili taslak tüzük temelinde güçlendirilmiş işbirliği kurmak istemesi halinde, bu devletler taleplerini Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a bildirirler. Böyle bir durumda, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 20. maddesinin 2. paragrafı ile İşbu Antlaşma'nın 329. maddesinin 1. paragrafında belirtilen güçlendirilmiş işbirliği için yetki verilmiş sayılır ve güçlendirilmiş işbirliğine ilişkin hükümler uygulanır.

2. Avrupa Savcılığı Ofisi, gerektiğinde Europol ile irtibat halinde, 1. paragrafta belirtilen tüzüklerle belirlendiği şekilde, Birliğin mali çıkarlarına karşı işlenen suçların faillerinin ve suç ortaklarının soruşturulması, kovuşturulması ve yargı önüne çıkarılmasından sorumludur. Avrupa Savcılığı Ofisi, bu suçlarla ilgili olarak, üye devletlerin yetkili mahkemelerinde savcıların yürüttükleri görevleri yerine getirir.

3. 1. paragrafta belirtilen tüzükler, Avrupa Savcılığı Ofisi'nin statüsünü, görevlerini yerine getirmesine ilişkin koşulları, çalışma usulüne ilişkin kuralları, delillerin kabul edilebilirliğini düzenleyen kuralları ve görevlerini yerine getirirken aldığı usule ilişkin tedbirlerin yargısal denetimi ile ilgili kuralları belirler.

4. Avrupa Birliği Zirvesi, eş zamanlı olarak veya daha sonra, Avrupa Savcılığı Ofisi'nin yetkilerini, sınır ötesi boyutu olan ciddi suçları içerecek biçimde genişletmek amacıyla 1. paragrafı değiştiren ve buna bağlı olarak birden çok üye devleti etkileyen ciddi suçların faillerine ve suç ortaklarına ilişkin 2. paragrafı değiştiren bir karar kabul edebilir. Avrupa Birliği Zirvesi, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan ve Komisyon'a danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

BÖLÜM 5 POLİS İŞBİRLİĞİ

Madde 87

1. Birlik, suçların önlenmesi, ortaya çıkarılması ve soruşturulmasına ilişkin olarak, polis, gümrük ve diğer ihtisaslaşmış kolluk birimleri de dahil olmak üzere, üye devletlerin tüm yetkili makamları arasında bir polis işbirliği oluşturur.

2. 1. paragrafın amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek aşağıdakilere ilişkin tedbirler kabul edebilir:

- gerekli bilgilerin toplanması, saklanması, işlenmesi, analizi ve değişimi,
- personel eğitiminin desteklenmesi ve personel değişimi, teçhizat ve suç inceleme teknikleri konularında işbirliği yapılması,
- ciddi nitelikteki örgütlü suç türlerinin ortaya çıkarılmasına ilişkin ortak soruşturma teknikleri.

3. Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, bu maddede belirtilen makamlar arasındaki operasyonel işbirliğine ilişkin tedbirler alabilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Konsey'de oybirliğinin sağlanamaması halinde, en az dokuz üye devletten oluşan bir grup, taslak tedbirlerin Avrupa Birliği Zirvesi'nde ele alınmasını talep edebilir. Bu durumda, Konsey'deki usul askıya alınır. Avrupa Birliği Zirvesi, meseleyi tartışır ve konsensüs sağlanması halinde, askıya alınma tarihinden itibaren dört ay içinde taslağı kabul edilmek üzere Konsey'e geri gönderir.

Aynı süre içinde konsensüs sağlanamaması ve en az dokuz üye devletin ilgili taslak tedbirler temelinde güçlendirilmiş işbirliği kurmak istemesi halinde, bu devletler taleplerini Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a bildirirler. Böyle bir durumda, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 20. maddesinin 2. paragrafı ile işbu Antlaşma'nın 329. maddesinin 1. paragrafında belirtilen güçlendirilmiş işbirliği için yetki verilmiş sayılır ve güçlendirilmiş işbirliğine ilişkin hükümler uygulanır.

Bu paragrafın ikinci ve üçüncü alt paragraflarında belirtilen özel usul, Schengen müktesebatını geliştirmeye yönelik hukuki tasarruflara uygulanmaz.

Madde 88

1. Europol'un görevi, iki veya daha fazla üye devleti ilgilendiren ciddi suçların, terörizmin ve Birlik politikalarından birinin kapsamına giren ortak bir çıkarı etkileyen suç türlerinin önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi konusunda, üye devletlerin polis ve diğer kolluk kuvvetlerinin eylemlerini ve bu birimler arasında işbirliğini desteklemek ve güçlendirmektir.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, Europol'un yapısını, işleyişini, eylem alanını ve görevlerini tespit eder. Bu görevler aşağıdakileri içerebilir:

- a) özellikle üye devletlerin veya üçüncü ülkelerin makamları veya Birlik dışı otoriteler tarafından iletilenler olmak üzere, bilgilerin toplanması, saklanması, işlenmesi, analizi ve değişimi,
- b) üye devletlerin yetkili makamlarıyla ortaklaşa veya ortak soruşturma ekipleri vasıtasıyla yürütülen soruşturma ve operasyonel tedbirlerin, gerektiğinde Eurojust ile irtibat halinde, koordinasyonu, organizasyonu ve uygulanması.

Söz konusu tüzükler, Europol'un faaliyetlerinin, Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentolar tarafından denetlenmesine ilişkin kuralları da belirler.

3. Europol'un tüm operasyonel eylemleri, bu eylemlerin topraklarında yapılacağı üye devlet veya devletlerin makamlarıyla irtibat halinde ve bu makamlarla mutabık kalınarak yürütülmelidir. Zorlayıcı tedbirlerin uygulanması, münhasıran yetkili ulusal makamların sorumluluğundadır.

Madde 89

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, 82 ve 87. maddelerde belirtilen üye devletlerin yetkili makamlarının, başka bir üye devletin topraklarında, o üye devletin yetkili makamlarıyla irtibat halinde ve mutabık kalarak, hangi şartlar ve sınırlar dahilinde faaliyette bulunabileceğini belirler. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

**BAŞLIK VI
TAŞIMACILIK**

Madde 90

Antlaşmalar'ın bu Başlık altında düzenlenen konulara ilişkin amaçları, ortak bir taşımacılık politikası çerçevesinde takip edilir.

Madde 91

1. 90. maddeyi uygulamak amacıyla ve taşımacılığın kendine özgü niteliklerini dikkate alarak, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra aşağıdakileri belirler:

- a) üye devletlerin birinden başlayan veya o üye devlete varan veya bir ya da birden fazla üye devletin topraklarından geçerek yapılan uluslararası taşımacılığa uygulanacak ortak kurallar,
- b) bir üye devlette yerleşik olmayan taşımacıların, o üye devlette taşımacılık yapabilmesine ilişkin koşullar,
- c) taşımacılıkta güvenliğin artırılmasına yönelik tedbirler,
- d) gerekli diğer düzenlemeler.

2. 1. paragrafta belirtilen tedbirlerin kabul edilmesinde, bu tedbirlerin uygulanmasının bazı bölgelerde yaşam standardını ve istihdam düzeyini ve taşımacılık işletmelerinin faaliyetlerini ciddi şekilde etkileyebileceği durumlar dikkate alınır.

Madde 92

91. maddenin 1. paragrafında belirtilen hükümler kabul edilinceye kadar, Konsey oybirliğiyle derogasyondan yararlanmalarını öngören bir tedbir kabul etmedikçe, hiçbir üye devlet, 1 Ocak 1958 tarihi itibarıyla veya sonradan üye olan devletler için katılım tarihi itibarıyla, konuyu düzenleyen çeşitli hükümleri, diğer üye devletlerin taşımacıları

için, doğrudan veya dolaylı etkileri bakımından, kendi uyrukluğundaki taşımacılara kıyasla daha az elverişli hale getiremez.

Madde 93

Taşımacılığın koordinasyonu bakımından gerekli olan veya kamu hizmeti kavramı içinde yer alan bazı yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik geri ödemelere tekabül eden devlet destekleri, Antlaşmalar'a uygundur.

Madde 94

Taşıma bedelleri ve koşullarına ilişkin olarak Antlaşmalar çerçevesinde alınan tedbirler, taşımacıların ekonomik durumunu dikkate alır.

Madde 95

1. Birlik içindeki taşımacılıkta, taşımacılar tarafından, aynı malların aynı güzergâhlarda taşınması için, söz konusu malların çıkış ya da varış ülkesine bağlı olarak farklı bedeller ve koşullar uygulanması şeklinde ortaya çıkan ayrımcılık yasaktır.

2. 1. paragraf, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından 91. maddenin 1. paragrafında öngörülen diğer tedbirlerin kabul edilmesine engel teşkil etmez.

3. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, 1. paragraftaki hükümlerin uygulanmasına yönelik kuralları belirler.

Konsey, özellikle, Birlik kurumlarınca 1. paragrafta belirtilen kurala riayet edilmesinin sağlanabilmesi ve kullanıcıların bu kuraldan tam olarak yararlanmalarının temin edilmesi için gerekli hükümleri kabul edebilir.

4. Komisyon, resen veya bir üye devletin başvurusu üzerine, 1. paragraf kapsamına giren ayrımcılık vakalarını inceler ve ilgili üye devlete danıştıktan sonra, 3. paragraf hükümlerine uygun olarak belirlenen kurallar çerçevesinde gerekli kararları alır.

Madde 96

1. Komisyon tarafından izin verilmedikçe, bir üye devlet tarafından, Birlik içinde yapılan taşımacılık faaliyetleri için, belirli bir veya daha çok teşebbüs ya da sanayi yararına, her türlü destek veya koruma unsuru içeren taşıma bedeli ve koşulların öngörülmesi yasaktır.

2. Komisyon, kendi inisiyatifiyle veya bir üye devletin başvurusu üzerine, bir yandan uygun bir bölgesel ekonomi politikasının gereklerini, az gelişmiş bölgelerin

ihtiyaçlarını ve siyasi koşullardan ciddi biçimde etkilenmiş bölgelerin sorunlarını, diğer yandan taşıma bedelleri ve koşullarının farklı taşımacılık modları arasındaki rekabete etkilerini özellikle dikkate alarak, 1. paragrafta belirtilen bedel ve koşulları inceler.

Komisyon, ilgili üye devletlere danıştıktan sonra gerekli kararları alır.

3. 1. paragrafta öngörülen yasak, rekabeti karşılayabilme amaçlı tarifelere uygulanmaz.

Madde 97

Sınır geçişi sırasında taşımacı tarafından taşıma bedeline eklenen vergi veya harçlar, bu geçiş sebebiyle fiilen üstlenilen maliyetler dikkate alındığında makul bir düzeyi aşamaz.

Üye devletler bu maliyetlerin aşamalı olarak azaltılması için çaba gösterirler.

Komisyon, bu maddenin uygulanmasına yönelik olarak üye devletlere tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 98

Bu Başlık hükümleri, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin bazı bölgelerinin ekonomisinde Almanya'nın bölünmesinin yol açtığı ekonomik dezavantajların telafisi için gerekli olduğu ölçüde, Federal Cumhuriyet'te alınan tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez. Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl sonra, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine bu maddeyi yürürlükten kaldıran bir karar kabul edebilir.

Madde 99

Komisyon bünyesinde, üye devletlerin hükümetlerince belirlenen uzmanlardan oluşan bir danışma komitesi kurulur. Komisyon, taşımacılık konularında, gerekli gördüğü durumlarda bu komiteye danışır.

Madde 100

1. Bu Başlık hükümleri, demiryolu, karayolu ve iç su yolu taşımacılığına uygulanır.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, deniz ve hava taşımacılığı için gerekli hükümleri kabul edebilir. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra karar verir.

BAŐLİK VII
REKABET, VERGİLENDİRME VE MEVZUATLARIN YAKLAŞTIRILMASI
İLE İLGİLİ ORTAK KURALLAR

BÖLÜM 1
REKABETE İLİŞKİN KURALLAR

KESİM 1
TEŞEBBÜSLERE UYGULANAN KURALLAR

Madde 101

1. Üye devletler arasındaki ticareti etkileyebilecek nitelikte olan ve amacı veya etkisi iç pazardaki rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulması olan ve özellikle aşağıdaki nitelikleri taşıyan tüm teşebbüsler arası anlaşmalar, teşebbüs birliklerinin kararları ve uyumlu eylemler iç pazarla bağdaşmaz ve yasaktır:

- a) doğrudan veya dolaylı olarak, alış veya satış fiyatlarını veya diŐer ticaret koşullarını belirleyen,
- b) üretimi, piyasaları, teknik gelişmeyi veya yatırımları sınırlayan veya kontrol eden,
- c) piyasaları veya arz kaynaklarını paylaştran,
- d) ticari ilişkinin diŐer taraflarına eŐdeŐer işlemler için farklı koşullar uygulayarak, onları rekabet edebilirlik açısından dezavantajlı duruma sokan,
- e) sözleşmelerin yapılmasını, nitelikleri gereği veya ticari teamüllere göre bu sözleşmelerin konusuyla ilgisi olmayan ek yükümlülüklerin sözleşmenin diŐer taraflarınca kabulü şartına bağlayan.

2. Bu madde uyarınca yasaklanan anlaşmalar veya kararlar kendiliğinden geçersizdir.

3. Bununla birlikte, tüketicilere ortaya çıkan faydadan adil bir pay ayırarak, malların üretimi veya dağıtımının iyileştirilmesine veya teknik ya da ekonomik gelişmenin artırılmasına katkıda bulunan ve

- a) ilgili teşebbüslere, bu amaçlara ulaşmak bakımından zaruri olmayan kısıtlamalar getirmeyen,
  - b) bu teşebbüslere, söz konusu malların önemli bir bölümü için rekabeti ortadan kaldırma imkânı vermeyen
- teşebbüsler arası her türlü anlaşma veya anlaşma kategorisine,

- teşebbüs birliklerinin her türlü karar veya karar kategorisine,
- uyumlu eylem veya uyumlu eylem kategorisine

1. paragrafta yer alan hükümlerin uygulanmayacağı kararlaştırılabilir.

Madde 102

Bir veya birden fazla teşebbüsün, iç pazardaki veya iç pazarın önemli bir bölümündeki hakim durumunu kötüye kullanması, üye devletler arasındaki ticareti etkilediği ölçüde, iç pazarla bağdaşmaz ve yasaktır.

Söz konusu kötüye kullanma özellikle aşağıdakileri içerir:

- a) adil olmayan alış veya satış fiyatları veya diğer adil olmayan ticari şartların, doğrudan veya dolaylı olarak dayatılması,
- b) üretimin, piyasaların veya teknik gelişmenin tüketicilerin zararına olacak şekilde sınırlandırılması,
- c) ticari ilişkinin diğer taraflarına eş değer işlemler için farklı koşullar uygulanması suretiyle, onların rekabet edebilirlik açısından dezavantajlı duruma sokulmaları,
- d) sözleşmelerin yapılmasının, nitelikleri gereği veya ticari teamüllere göre bu tür sözleşmelerin konusuyla ilgisi olmayan ek yükümlülüklerin taraflarca kabulü şartına bağlanması.

Madde 103

1. 101 ve 102. maddelerde yer alan ilkelerin uygulanması için gerekli tüzükler veya direktifler, Konsey tarafından, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra kabul edilir.

2. 1. paragrafta belirtilen tüzük veya direktifler, özellikle aşağıdaki amaçlara yöneliktir:

- a) para cezaları ve gecikme cezası öngörmek suretiyle, 101. maddenin 1. paragrafında ve 102. maddede belirtilen yasaklara uyulmasını sağlamak,
- b) etkili denetim sağlama ve idari denetimi mümkün olduğu ölçüde basitleştirme ihtiyacını göz önünde tutarak, 101. maddenin 3. paragrafının uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları belirlemek,
- c) gerektiğinde, 101 ve 102. madde hükümlerinin kapsamını ekonominin çeşitli dalları bakımından tanımlamak,

- d) bu paragrafta belirtilen hükümlerin uygulanmasında, Komisyon ve Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın görevlerini tanımlamak,
- e) ulusal mevzuatlar ile bu Kesimde yer alan veya bu madde uyarınca kabul edilen hükümler arasındaki ilişkiyi belirlemek.

Madde 104

103. madde uyarınca kabul edilen hükümler yürürlüğe girinceye kadar, üye devletlerin yetkili makamları, anlaşmalar, kararlar ve uyumlu eylemlerin geçerli kabul edilmesi ve iç pazardaki hakim durumun kötüye kullanılması konusunda, ulusal hukukları ve özellikle 3. paragrafı olmak üzere 101. madde ve 102. madde hükümleri uyarınca karar verirler.

Madde 105

1. Komisyon, 104. maddeye hâle gelmeksizin, 101 ve 102. maddelerde yer alan ilkelerin uygulanmasını sağlar. Komisyon, bir üye devletin başvurusu üzerine veya kendi inisiyatifıyla, üye devletlerde kendisine yardımcı olacak yetkili makamlarla işbirliği yaparak, bu ilkelerin ihlal edildiği şüphesi bulunan vakaları soruşturur. Komisyon, bir ihlalin mevcudiyetini tespit ederse, bunun sona erdirilmesi için gerekli tedbirleri önerir.
2. İhlalin sona erdirilmemesi durumunda Komisyon, bu ihlali gerekçeli bir kararla tespit eder. Komisyon, bu kararı yayımlayabilir ve durumun düzeltilmesi için, koşul ve ayrıntılarını kendisinin belirleyeceği gerekli tedbirleri almaları için üye devletleri yetkilendirebilir.
3. Komisyon, Konsey'in 103. maddenin 2. paragrafının (b) bendi uyarınca bir tüzük veya direktif kabul ettiği anlaşma kategorilerine ilişkin tüzükler kabul edebilir.

Madde 106

1. Üye devletler, kamu teşebbüslerine ve özel veya inhisari haklar tanıdıkları teşebbüslere ilişkin olarak, Antlaşmalar'da ve özellikle bu Antlaşma'nın 18. maddesi ve 101 ila 109. maddelerinde yer alan kurallara aykırı hiçbir tedbir alamaz ve var olanları da yürürlükte tutamaz.
2. Genel ekonomik yarar hizmetlerini yürütmekle görevli veya gelir amaçlı tekel niteliği taşıyan teşebbüsler, kendilerine verilmiş belirli görevlerin ifasını hukuken veya fiilen engellemek kaydıyla, Antlaşmalar'da yer alan kurallara, özellikle rekabete ilişkin olanlara tabidir. Ticaretin gelişimi, Birliğin çıkarlarına aykırılık teşkil edecek ölçüde etkilenmemelidir.
3. Komisyon, bu madde hükümlerinin uygulanmasını sağlar ve gerektiğinde üye devletlere yönelik gerekli direktif veya kararları çıkarır.

KESİM 2
DEVLET DESTEKLERİ

Madde 107

1. Antlaşmalar'da aksine hüküm bulunmadıkça, bir üye devlet tarafından veya devlet kaynakları vasıtasıyla herhangi bir şekilde verilen ve belirli teşebbüsleri veya belirli ürünlerin üretimini kayırarak rekabeti bozan veya bozma tehlikesi yaratan her türlü destek, üye devletler arasındaki ticareti etkilediği ölçüde, iç pazarla bağdaşmaz.
2. Aşağıdakiler iç pazarla bağdaşır:
  - a) ürünlerin menşesine ilişkin bir ayırım gözetmeksizin verilmesi koşuluyla, münferit tüketicilere verilen sosyal nitelikli destekler,
  - b) doğal afetler veya olağanüstü olayların neden olduğu zararları karşılamak için verilen destekler,
  - c) Almanya Federal Cumhuriyeti'nin Almanya'nın bölünmesinden etkilenen bazı bölgelerinin ekonomisine, bu bölünmenin neden olduğu ekonomik dezavantajların giderilmesi için gerekli olduğu ölçüde verilen destekler. Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl sonra, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine hareket ederek, bu bendi yürürlükten kaldıran bir karar kabul edebilir.
3. Aşağıdakilerin iç pazarla bağdaştığı kabul edilebilir:
  - a) yaşam standardının anormal ölçüde düşük olduğu veya ciddi boyutta eksik istihdamın var olduğu bölgeler ile yapısal, ekonomik ve sosyal durumları göz önüne alınarak, 349. maddede belirtilen bölgelerin ekonomik gelişmesini teşvik etmeye yönelik destekler,
  - b) Avrupa'nın ortak çıkarını ilgilendiren önemli bir projenin gerçekleştirilmesinin teşvik edilmesine veya bir üye devlet ekonomisinde ortaya çıkan ciddi bir bozulmanın düzeltilmesine yönelik destekler,
  - c) ticaret koşulları ortak çıkarlara zarar verecek ölçüde olumsuz şekilde etkilemedikçe, belirli ekonomik faaliyetlerin veya belirli ekonomik bölgelerin gelişmesini kolaylaştırmaya yönelik destekler,
  - d) ticaret koşullarını ve Birlik içindeki rekabeti ortak çıkarlara aykırılık teşkil edecek ölçüde etkilememesi kaydıyla, kültürün ve kültürel mirasın korunmasını teşvik etmeye yönelik destekler,
  - e) Konsey'in, Komisyon'un önerisi üzerine bir kararla belirleyeceği diğer destek kategorileri.

Madde 108

1. Komisyon, üye devletlerle işbirliği yaparak, bu devletlerde mevcut destek sistemlerini sürekli olarak izler. Komisyon, üye devletlere, iç pazarın aşamalı olarak gelişiminin veya işleyişinin gerekli kıldığı uygun tedbirleri önerir.

2. Komisyon, ilgili taraflara kendi görüşlerini bildirmeleri için ihtarda bulunduktan sonra, bir devlet tarafından veya devlet kaynakları vasıtasıyla verilen desteğin 107. madde çerçevesinde iç pazarla bağdaşmadığını veya bu desteğin kötüye kullanıldığını tespit ederse, belirleyeceği süre içinde, ilgili devletin bu desteği kaldırmasına veya değiştirmesine karar verir.

İlgili üye devletin belirlenen süre içinde bu karara uymaması halinde, Komisyon veya ilgili diğer üye devletler, 258 ve 259. maddelerde yer alan hükümlere istisna olarak, doğrudan Avrupa Birliği Adalet Divanı'na başvurabilir.

Konsey, bir üye devletin başvurusu üzerine, olağanüstü durumlar haklı kıldığı takdirde, 107. maddede yer alan hükümlere veya 109. maddede belirtilen tüzüklere istisna olarak, bu devlet tarafından verilen ya da verilmesi planlanan desteğin iç pazarla bağdaştığına oybirliğiyle karar verebilir. Komisyon'un, söz konusu desteğe ilişkin olarak bu paragrafın birinci alt paragrafında belirtilen usulü başlatmış olması halinde, ilgili devletin Konsey'e yapacağı başvuru, Konsey tutumunu açıklayıncaya kadar bu usulün askıya alınması sonucunu doğurur.

Ancak, Konsey söz konusu başvurunun yapılmasını izleyen üç ay içinde tutumunu açıklamazsa, Komisyon konuya ilişkin kararını verir.

3. Komisyon, desteğin verilmesi veya değiştirilmesi ile ilgili planlardan, görüşlerini bildirmesine imkan verecek bir süre içinde haberdar edilir. Komisyon, bu tür bir planın 107. madde uyarınca iç pazarla bağdaşmadığı kanısına varırsa, 2. paragrafta öngörülen usulü gecikmeksizin başlatır. İlgili üye devlet, bu usul nihai bir kararla sonuçlanmadan, almayı planladığı tedbirleri uygulamaya koyamaz.

4. Komisyon, Konsey'in bu maddenin 3. paragrafında öngörülen usulden muaf tutulabileceğini 109. madde uyarınca belirlediği devlet desteği kategorilerine ilişkin tüzükler kabul edebilir.

Madde 109

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, 107 ve 108. maddelerin uygulanması için gerekli tüzükleri çıkarabilir ve özellikle 108. maddenin 3. paragrafının uygulanma koşullarını ve bu usulden muaf tutulan destek kategorilerini belirleyebilir.

BÖLÜM 2 VERGİ HÜKÜMLERİ

Madde 110

Hiçbir üye devlet, diğer üye devletlerin ürünlerine, kendi benzer ürünlerine doğrudan veya dolaylı olarak uyguladığından daha yüksek herhangi bir iç vergiyi doğrudan veya dolaylı olarak koyamaz.

Hiçbir üye devlet, diğer üye devletlerin ürünlerine, diğer ürünlere dolaylı koruma sağlayacak nitelikte bir iç vergi koyamaz.

Madde 111

Üye devletlerden birine ihraç edilen ürünler, doğrudan veya dolaylı olarak tabi tutuldukları iç vergiden daha yüksek bir iç vergi iadesinden yararlanamaz.

Madde 112

Muamele vergileri, özel tüketim vergileri ve diğer dolaylı vergi türleri dışındaki vergiler bakımından, üye devletlere yapılan ihracata ilişkin indirim ve vergi iadelerinin uygulanması ve üye devletlerden yapılan ithalata ilişkin telafi edici vergilerin konulması, ancak Komisyon'un önerisi üzerine Konsey tarafından sınırlı bir süre için daha önceden onaylanması halinde mümkündür.

Madde 113

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, oybirliğiyle, Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, iç pazarın kurulması ve işleyişinin sağlanması ve rekabetin bozulmasından kaçınılması için gerekli olduğu ölçüde, muamele vergileri, özel tüketim vergileri ve diğer dolaylı vergilere ilişkin mevzuatın uyumlaştırılmasına yönelik hükümler kabul eder.

BÖLÜM 3 MEVZUATLARIN YAKLAŞTIRILMASI

Madde 114

1. Antlaşmalar'da aksi öngörülmedikçe, 26. maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için aşağıdaki hükümler uygulanır. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye

danıştıktan sonra, iç pazarın kurulmasını ve işleyişini amaçlayan, üye devletlerin kanun, ikincil düzenleme ve idari kurallarının yaklaştırılmasına ilişkin tedbirleri kabul eder.

2. 1. paragraf, mali hükümlere, kişilerin serbest dolaşımına ve işçilerin hak ve menfaatlerine ilişkin hükümlere uygulanmaz.

3. Komisyon, sağlık, güvenlik, çevrenin korunması ve tüketicinin korunması alanlarında, 1. paragraf uyarınca verdiği önerilerinde, özellikle bilimsel bulgulara dayanan tüm yeni gelişmeleri göz önünde tutarak, yüksek düzeyde bir korumayı temel alır. Avrupa Parlamentosu ve Konsey de, kendi yetkileri çerçevesinde bu amacı gerçekleştirmek için çaba gösterirler.

4. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Konsey veya Komisyon tarafından bir uyumlaştırma tedbirinin kabul edilmesinden sonra, bir üye devletin, 36. maddede belirtilen önemli gerekçelere veya çevrenin ya da çalışma ortamının korunması gerekçelerine dayanan ulusal hükümlerini muhafaza etmeyi gerekli görmesi halinde, bu üye devlet, söz konusu hükümleri ve bunları muhafaza etme nedenlerini Komisyon'a bildirir.

5. Ayrıca, 4. paragrafa hâle gelmeksizin, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Konsey veya Komisyon tarafından bir uyumlaştırma tedbirinin kabul edilmesinden sonra, bir üye devletin, söz konusu tedbirin kabulünden sonra ortaya çıkan bu üye devlete özgü bir sorun nedeniyle, çevrenin veya çalışma ortamının korunmasına ilişkin yeni bilimsel deliller temelinde ulusal hükümler kabul etmeyi gerekli görmesi halinde, bu üye devlet, söz konusu hükümleri ve bunları kabul etme gerekçelerini Komisyon'a bildirir.

6. Komisyon, 4 ve 5. paragraflarda belirtilen bildirimlerden itibaren altı ay içinde, söz konusu ulusal hükümleri, üye devletler arasındaki ticarete keyfi bir ayrımcılık veya örtülü bir kısıtlama aracı oluşturup oluşturmadıklarını veya iç pazarın işleyişine engel teşkil edip etmediklerini inceledikten sonra, onaylar veya reddeder.

Bu süre içinde Komisyon tarafından bir karar alınmaması halinde, 4 ve 5. paragraflarda belirtilen ulusal hükümler onaylanmış sayılır.

Sorunun karmaşıklığının haklı kılması ve insan sağlığı için tehlike bulunmaması halinde, Komisyon, ilgili üye devlete, bu paragrafta belirtilen sürenin altı aya kadar uzatılabileceğini bildirebilir.

7. Bir üye devletin, 6. paragrafa uygun olarak, bir uyumlaştırma tedbirine istisna teşkil eden ulusal hükümleri muhafaza etmesine veya kabul etmesine izin verilmesi halinde, Komisyon bu tedbirde bir uyarılma önerip önermeme konusunu ivedilikle inceler.

8. Bir üye devlet, daha önce uyumlaştırma tedbirlerine konu olan bir alanda halk sağlığıyla ilgili özel bir sorunla karşılaşması halinde, Komisyon'u haberdar eder; Komisyon, Konsey'e uygun tedbirleri önerip önermeme konusunu ivedilikle inceler.

9. 258 ve 259. maddelerde belirtilen usule istisna olarak, Komisyon veya bir üye devlet, diğer bir üye devletin bu maddede öngörülen yetkileri kötüye kullandığı görüldüğünde, doğrudan Avrupa Birliği Adalet Divanı'na başvurabilir.

10. Yukarıda belirtilen uyumlaştırma tedbirleri, gerekli durumlarda, üye devletlere, 36. maddede belirtilen ekonomiyle ilgili olmayan gerekçelerden bir veya daha fazlasına dayanarak, bir Birlik denetim usulüne tabi olan geçici tedbirler alma yetkisi veren bir korunma hükmü içerir.

Madde 115

114. maddeye hâle gelmeksizin, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, oybirliğiyle, Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, üye devletlerin, iç pazarın kurulmasını veya işleyişini doğrudan etkileyen kanun, ikincil düzenleme ve idari kurallarının yaklaştırılması için direktifler kabul eder.

Madde 116

Komisyon, üye devletlerin kanun, ikincil düzenleme veya idari kuralları arasında mevcut farklılıkların iç pazardaki rekabet koşullarını bozduğunu ve bu bozulmanın giderilmesi gerektiğini tespit ederse, ilgili üye devletlerle istişarede bulunur.

Bu istişarenin söz konusu bozulmayı giderecek bir anlaşmayla sonuçlanmaması halinde, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek gerekli direktifleri kabul eder. Antlaşmalar'da öngörülen amaca uygun diğer tüm tedbirler kabul edilebilir.

Madde 117

1. Kanun, ikincil düzenleme veya idari kuralların kabulünün veya değiştirilmesinin, 116. madde anlamında bir bozulmaya sebep olabileceğine dair bir endişenin bulunması halinde, söz konusu tedbirleri almak isteyen üye devlet Komisyon'a danışır. Komisyon, üye devletlerle istişarede bulunduktan sonra, ilgili devletlere böyle bir bozulmadan kaçınmaya yönelik uygun tedbirleri tavsiye eder.

2. Yeni ulusal kurallar kabul etmek veya yürürlükteki kurallarında değişiklik yapmak isteyen üye devletin, Komisyon'un kendisine verdiği tavsiyeye uymaması halinde, diğer üye devletlerden, bu bozulmanın giderilmesi amacıyla, 116. madde çerçevesinde ulusal kurallarında değişiklik yapmaları istenemez. Komisyon'un tavsiyesine uymayan üye devletin yalnızca kendi aleyhine bir bozulmaya neden olması halinde, 116. madde hükümleri uygulanmaz.

Madde 118

İç pazarın kuruluşu ve işleyişi çerçevesinde, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, fikri mülkiyet haklarının Birlik içinde yeknesak biçimde korunmasını sağlamak amacıyla, Avrupa fikri mülkiyet haklarının

oluşturulmasına ve Birlik düzeyinde merkezi izin, koordinasyon ve denetim düzenlemelerinin yapılmasına ilişkin tedbirler kabul eder.

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, Avrupa fikri mülkiyet haklarının dil rejimini belirler. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

BAŞLIK VIII EKONOMİK VE PARASAL POLİTİKA

Madde 119

1. Avrupa Birliği Antlaşması'nın 3. maddesinde belirtilen amaçlar doğrultusunda, üye devletlerin ve Birliğin faaliyetleri, Antlaşmalar'da öngörüldüğü şekilde, üye devletlerin ekonomi politikalarının sıkı koordinasyonuna, iç pazara ve ortak amaçların belirlenmesine dayanan ve serbest rekabete dayalı açık pazar ekonomisi ilkesine uygun olarak yürütülen bir ekonomi politikasının kabul edilmesini içerir.

2. Yukarıdaki hükme paralel olarak, Antlaşmalar'da öngörülen koşullar ve usuller çerçevesinde, bu faaliyetler, tek para birimi avronun yanı sıra, temel amacı, fiyat istikrarının sağlanması ve bu amaca halel gelmeksizin, Birlik içinde genel ekonomi politikalarının serbest rekabete dayalı açık pazar ekonomisi ilkesine uygun olarak desteklenmesi olan tek bir para politikasının ve kur politikasının belirlenmesini ve uygulanmasını kapsar.

3. Üye devletlerin ve Birliğin bu faaliyetlerinde uyulması gereken yönlendirici ilkeler şunlardır: istikrarlı fiyatlar, sağlıklı kamu finansmanı ve parasal koşullar, sürdürülebilir bir ödemeler dengesi.

BÖLÜM 1 EKONOMİ POLİTİKASI

Madde 120

Üye devletler, ekonomi politikalarını, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 3. maddesinde belirtilen Birlik amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla ve işbu Antlaşma'nın 121. maddesinin 2. paragrafında belirtilen genel yönlendirici ilkeler çerçevesinde yürütürler. Üye devletler ve Birlik, kaynakların etkin dağılımını teşvik eden serbest rekabete dayalı açık pazar ekonomisi ilkesine ve 119. maddede belirlenen ilkelere uygun olarak hareket ederler.

1. Üye devletler, ekonomi politikalarını ortak çıkar meselesi olarak görürler ve söz konusu politikaları 120. madde hükümlerine uygun olarak Konsey bünyesinde koordine ederler.

2. Konsey, Komisyon'un tavsiyesi üzerine, üye devletlerin ve Birliğin ekonomi politikalarının genel yönlendirici ilkeleri için bir taslak oluşturur ve Avrupa Birliği Zirvesi'ne buna ilişkin bir rapor sunar.

Avrupa Birliği Zirvesi, Konsey'in raporuna dayanarak, üye devletlerin ve Birliğin ekonomi politikalarının genel yönlendirici ilkelerine ilişkin bir sonuç hakkında görüşme yapar.

Konsey, bu sonuç temelinde, genel yönlendirici ilkeleri belirleyen bir tavsiyeyi kabul eder. Konsey, söz konusu tavsiye hakkında Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir.

3. Konsey, üye devletlerin ekonomi politikalarının daha sıkı koordinasyonunu ve ekonomik performanslarının sürdürülebilir yakınsamasını sağlamak amacıyla, Komisyon tarafından sunulan raporlar temelinde, üye devletlerdeki ve Birlik'teki ekonomik gelişmeleri ve ekonomi politikalarının 2. paragrafta belirtilen genel yönlendirici ilkelere uygunluğunu izler ve düzenli olarak genel bir değerlendirme yapar.

Üye devletler, bu çok taraflı izlemenin amaçları doğrultusunda, kendi ekonomi politikalarıyla ilgili olarak aldıkları önemli tedbirler hakkındaki bilgileri ve gerekli gördükleri her türlü bilgiyi Komisyon'a bildirirler.

4. 3. paragrafta belirtilen usul çerçevesinde, bir üye devletin ekonomi politikalarının 2. paragrafta belirtilen genel yönlendirici ilkelere uygun olmadığı veya ekonomik ve parasal birliğin düzgün işleyişini bozma riski oluşturduğu tespit edildiğinde, Komisyon ilgili üye devlete uyarıda bulunabilir. Konsey, Komisyon'un tavsiyesi üzerine, ilgili üye devlete gerekli tavsiyelerde bulunabilir. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine tavsiyelerinin kamuya açıklanmasına karar verebilir.

Konsey, bu paragraf çerçevesinde, ilgili üye devleti temsil eden Konsey üyesinin oyunu dikkate almadan hareket eder.

Konsey'in diğer üyelerinin nitelikli çoğunluğu, 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

5. Konsey Başkanı ve Komisyon, Avrupa Parlamentosu'na çok taraflı izlemenin sonuçları hakkında rapor verir. Konsey'in tavsiyelerini kamuya açıklaması halinde, Konsey Başkanı Avrupa Parlamentosu'nun yetkili komitesine davet edilebilir.

6. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, 3 ve 4. paragraflarda belirtilen çok taraflı izleme usulü için ayrıntılı kurallar kabul edebilir.

Madde 122

1. Antlaşmalar'da öngörülen diğer usullere hanel gelmeksizin, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, başta enerji alanında olmak üzere, özellikle bazı ürünlerin arzında ciddi zorluklarla karşılaşılması halinde, üye devletler arasında dayanışma ruhu içinde, ekonomik duruma uygun tedbirler alınmasına karar verebilir.
2. Bir üye devletin zorluklarla karşı karşıya olması veya doğal afetler ya da kontrolü dışındaki olağanüstü durumların sebep olduğu ciddi zorluklardan kaynaklanan önemli bir tehdit altında olması halinde, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, belli koşullar altında, ilgili üye devlete Birlik tarafından mali yardım verilmesine karar verebilir. Konsey Başkanı, alınan karar hakkında Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir.

Madde 123

1. Avrupa Merkez Bankası'nın ve üye devletlerin merkez bankalarının (bundan sonra "ulusal merkez bankaları" olarak anılacaktır), Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarına, üye devletlerin merkezi yönetimlerine, bölgesel, yerel veya diğer kamu makamlarına, kamu hukukuna tabi diğer organlarına veya kamu teşebbüslerine, açık kredi kullanma imkanı veya diğer her türlü kredi kolaylığı sağlamaları ve bunların borçlanma araçlarının Avrupa Merkez Bankası ya da ulusal merkez bankaları tarafından doğrudan alınması yasaktır.
2. 1. paragraf, merkez bankalarınca rezerv sağlanması çerçevesinde, ulusal merkez bankaları ve Avrupa Merkez Bankası tarafından özel kredi kuruluşlarıyla aynı muameleye tabi tutulan kamu kredi kuruluşlarına uygulanmaz.

Madde 124

Birlik kurum, organ, ofis veya ajansları ve üye devletlerin merkezi yönetimleri, bölgesel, yerel veya diğer kamu makamları, kamu hukukuna tabi diğer organları veya kamu teşebbüsleri bakımından, finansal kuruluşlara imtiyazlı erişim sağlayan ve basiretli değerlendirmelere dayanmayan her türlü tedbir yasaktır.

Madde 125

1. Birlik, belirli bir projenin ortaklaşa yürütülmesine yönelik karşılıklı mali garantilere hanel gelmeksizin, üye devletlerin merkezi yönetimlerinin, bölgesel, yerel veya diğer kamu makamlarının, kamu hukukuna tabi diğer organlarının veya kamu teşebbüslerinin taahhütlerinden sorumlu olmaz ve bunları üstlenmez. Bir üye devlet, belirli bir projenin ortaklaşa yürütülmesine yönelik karşılıklı mali garantilere hanel gelmeksizin, bir diğer üye devletin merkezi yönetimlerinin, bölgesel, yerel veya diğer kamu makamlarının, kamu hukukuna tabi diğer organlarının veya kamu teşebbüslerinin taahhütlerinden sorumlu olmaz ve bunları üstlenmez.

2. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, gerektiğinde, 123 ve 124. maddelerde ve bu maddede belirtilen yasakların uygulanması için ayrıntılı tanımlar yapabilir.

Madde 126

1. Üye devletler aşırı kamu açığı vermekten kaçınırlar.
2. Komisyon, önemli sapmaları belirlemek amacıyla, üye devletlerdeki bütçe pozisyonunun ve kamu borç stokunun gelişimini izler. Komisyon özellikle, aşağıdaki iki kriter temelinde, bütçe disiplinine uyulup uyulmadığını inceler:
  - a) aşağıdaki durumlar dışında, öngörülen veya mevcut kamu açığının gayri safi yurt içi hasılaya oranının bir referans değeri aşım aşmadığı;
    - bu oranın esaslı ve sürekli olarak düşmesi ve referans değere yakın bir düzeye ulaşması,
    - ya da referans değerinin sadece istisnai ve geçici olarak aşılması ve bu oranın referans değere yakın kalması,
  - b) kamu borcunun gayri safi yurt içi hasılaya oranının, bu oranın yeterince azalması ve tatmin edici bir hızla referans değere yaklaşması dışında, bir referans değeri aşım aşmadığı.

Referans değerler, Antlaşmalar'a ekli Aşırı Kamu Açığı Usulü Hakkında Protokol'de belirtilmiştir.

3. Bir üye devletin bu kriterlerden birinin veya her ikisinin gereklerini yerine getirmemesi halinde, Komisyon bir rapor hazırlar. Komisyon'un raporu, kamu açığının kamu yatırım harcamalarını aşım aşmadığını da inceler ve üye devletin orta vadeli ekonomik ve bütçesel durumunu da içerecek şekilde, diğer ilgili tüm faktörleri göz önünde bulundurur.

Kriterlerden kaynaklanan gereklerin yerine getirilmesine bakılmaksızın, Komisyon, bir üye devlette aşırı kamu açığı riski bulunduğu görüşünde olması halinde de bir rapor hazırlayabilir.

4. Ekonomik ve Mali Komite, Komisyon'un raporu hakkında bir görüş oluşturur.
5. Komisyon, bir üye devlette aşırı bir kamu açığı olduğu veya olması ihtimali bulunduğu kanınsındaysa, ilgili üye devlete görüşünü bildirir ve Konsey'i durum hakkında bilgilendirir.
6. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve ilgili üye devletin olası tespitlerini göz önünde tutarak, genel bir değerlendirme sonrasında, aşırı bir kamu açığı olup olmadığına karar verir.
7. Konsey, 6. paragraf uyarınca aşırı bir kamu açığı olduğuna karar verirse, Komisyon'un tavsiyesi üzerine, ilgili üye devlete belirli bir süre içinde bu duruma son

vermesi için bildirilecek tavsiyeleri gecikmeksizin kabul eder. 8. paragraf hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu tavsiyeler kamuya açıklanmaz.

8. Konsey, belirlenen süre içinde tavsiyelerine uyma yönünde hiçbir etkili eylemde bulunulmadığını tespit ederse, tavsiyelerini kamuya açıklayabilir.

9. Bir üye devletin Konsey'in tavsiyelerini uygulamaya koymamakta direnmesi halinde, Konsey, duruma çözüm bulmak amacıyla, açığı azaltmaya yönelik gerekli gördüğü tedbirleri belirli bir süre içinde alması için ilgili üye devlete ihtarda bulunmaya karar verebilir.

Bu durumda Konsey, ilgili üye devletin açığı azaltma çabalarını incelemek amacıyla, o üye devletten belirli bir takvim dahilinde raporlar sunmasını talep edebilir.

10. 258 ve 259. maddelerde öngörülen davaları açma hakkı, bu maddenin 1 ila 9. paragrafları çerçevesinde kullanılamaz.

11. Bir üye devlet 9. paragraf uyarınca alınan bir karara uymadığı sürece, Konsey, aşağıdaki tedbirlerden birini ya da birkaçını uygulamaya veya duruma göre güçlendirmeye karar verebilir:

- ilgili üye devletten, tahvil ve menkul kıymetler çıkarmadan önce Konsey tarafından belirlenecek ilave bilgileri yayımlamasını istemek,
- Avrupa Yatırım Bankası'nı, ilgili üye devlete kredi verme politikasını gözden geçirmeye davet etmek,
- ilgili üye devletten, aşırı kamu açığı Konsey'in görüşü uyarınca giderilmiş sayılıncaya kadar, uygun bir miktarı Birlik nezdinde faizsiz teminat olarak yatırmasını istemek,
- uygun miktarda para cezası vermek.

Konsey Başkanı, alınan kararlar hakkında Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir.

12. Konsey, ilgili üye devletteki aşırı kamu açığının kendi görüşü uyarınca giderilmiş sayıldığı ölçüde, 6 ila 9 ve 11. paragraflarda belirtilen karar veya tavsiyelerinin bazılarını veya tümünü kaldırır. Konsey, tavsiyelerini daha önce kamuya açıklamışsa, 8. paragrafta belirtilen kararın kaldırılmasından itibaren, ilgili üye devlette artık aşırı kamu açığı bulunmadığını kamuya açıklar.

13. Konsey, 8, 9, 11 ve 12. paragraflarda belirtilen kararları ve tavsiyeleri alırken, Komisyon'un tavsiyesi üzerine hareket eder.

Konsey, 6 ila 9. paragraflar ile 11 ve 12. paragraflarda belirtilen tedbirleri kabul ederken, ilgili üye devleti temsil eden Konsey üyesinin oyunu dikkate almadan hareket eder.

Konsey'in diğer üyelerinin nitelikli çoğunluğu, 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

14. Bu maddede belirtilen usulün uygulanmasına ilişkin tamamlayıcı hükümler, Antlaşmalar'a ekli Aşırı Kamu Açığına İlişkin Usul Hakkında Protokol'de yer almıştır.

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'na ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, oybirliğiyle, söz konusu Protokol'ün yerini alacak uygun hükümleri kabul eder.

Bu paragrafın diğer hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, söz konusu Protokol hükümlerinin uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları ve tanımları belirler.

BÖLÜM 2 PARA POLİTİKASI

Madde 127

1. Avrupa Merkez Bankaları Sistemi'nin (bundan sonra "AMBS" olarak anılacaktır) temel hedefi fiyat istikrarını korumaktır. AMBS, fiyat istikrarı hedefine hâle gelmeksizin, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 3. maddesinde belirtilen Birlik amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, Birlik dahilindeki genel ekonomik politikaları destekler. AMBS, kaynakların etkin dağılımını teşvik eden serbest rekabete dayalı açık pazar ekonomisi ilkesine uygun olarak ve 119. maddede belirtilen ilkeler uyarınca hareket eder.

2. AMBS'nin temel görevleri şunlardır:

- Birliğin para politikasını belirlemek ve uygulamak,
- 219. madde hükümlerine uygun olarak kambiyo işlemlerini yürütmek,
- üye devletlerin resmi döviz rezervlerini tutmak ve yönetmek,
- ödeme sistemlerinin düzgün işlemlerini desteklemek.

3. 2. paragrafın 3. bendi, kullanılabilir döviz bakiyesinin üye devletlerin hükümetleri tarafından tutulmasına ve yönetilmesine hâle getirmez.

4. Avrupa Merkez Bankası'na;

- Avrupa Merkez Bankası'nın yetki alanına giren Birlik tasarrufu önerileri hakkında,
- ulusal makamlar tarafından, Konsey'in 129. maddenin 4. paragrafında öngörülen usul uyarınca belirlediği sınırlamalar ve şartlar çerçevesinde, Avrupa Merkez Bankası'nın yetki alanına giren mevzuat tasarımları hakkında

danışılır.

Avrupa Merkez Bankası, yetki alanına giren konularda, Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarına veya ulusal makamlara görüş sunabilir.

5. AMBS, kredi kuruluşlarının basiret esasına göre denetimi ve mali sistemin istikrarı konularında yetkili makamlar tarafından izlenen politikaların düzgün yürütülmesine katkıda bulunur.

6. Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, Avrupa Parlamentosu'na ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, oybirliğiyle, sigorta kuruluşları hariç olmak üzere, kredi kuruluşları ile diğer finansal kuruluşların basiret esasına göre denetimi konusundaki politikalarla ilgili olarak Avrupa Merkez Bankası'na spesifik görevler verebilir.

Madde 128

1. Avrupa Merkez Bankası, Birlik içinde avro cinsinden banknot ihracına izin verme konusunda münhasıran yetkilidir. Bu banknotları, Avrupa Merkez Bankası ve ulusal merkez bankaları ihraç edebilir. Birlik içinde, sadece Avrupa Merkez Bankası ve ulusal merkez bankaları tarafından ihraç edilen banknotlar yasal ödeme aracı niteliğinde sahiptir.

2. Üye devletler, Avrupa Merkez Bankası'nın çıkartılacak miktarı onaylaması kaydıyla, avro cinsinden madeni para çıkartabilirler. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, madeni paraların Birlik içinde sorunsuz tedavülünü sağlamak için gerekli olduğu ölçüde, tedavüle çıkarılması öngörülen madeni paraların birim değerlerinin ve teknik özelliklerinin uyumlaştırılması amacıyla tedbirler kabul edebilir.

Madde 129

1. AMBS, Avrupa Merkez Bankası'nın karar organları olan Governörler Kurulu ve Yönetim Kurulu tarafından yönetilir.

2. Avrupa Merkez Bankaları Sistemi ve Avrupa Merkez Bankası Statüsü (bundan sonra "AMBS ve AMB Statüsü" olarak anılacaktır), Antlaşmalar'a ekli bir Protokol ile düzenlenmiştir.

3. AMBS ve AMB Statüsü'nün 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1(a) ve 36. maddeleri, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından olağan yasama usulü uyarınca değiştirilebilir. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Avrupa Merkez Bankası'nın tavsiyesi üzerine ve Komisyon'a danıştıktan sonra veya Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra hareket eder.

4. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, Avrupa Parlamentosu'na ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra veya Avrupa Merkez Bankası'nın tavsiyesi üzerine, Avrupa Parlamentosu'na ve Komisyon'a danıştıktan sonra AMBS ve AMB Statüsü'nün 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 ve 34.3. maddelerinde öngörülen tedbirleri kabul eder.

Madde 130

Avrupa Merkez Bankası, ulusal merkez bankaları veya bunların karar organlarının üyeleri, Antlaşmalar ve AMBS ve AMB Statüsü ile kendilerine verilen yetkileri kullanırken ve görev ve sorumlulukları yerine getirirken, Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarından, üye devlet hükümetlerinden ya da diğer herhangi bir organdan talimat isteyemez veya alamaz. Birlik kurum, organ, ofis veya ajansları ve üye devlet hükümetleri, bu ilkeye uymayı ve Avrupa Merkez Bankası veya ulusal merkez bankalarının karar organlarının üyelerini, görevlerini yerine getirirken etkilememeyi taahhüt ederler.

Madde 131

Her bir üye devlet, ulusal merkez bankasının statüsü de dahil olmak üzere, ulusal mevzuatının Antlaşmalar'a ve AMBS ve AMB Statüsü'ne uygun olmasını sağlar.

Madde 132

1. Avrupa Merkez Bankası, AMBS'ye verilen görevleri yerine getirmek için, Antlaşmalar'a uygun olarak ve AMBS ve AMB Statüsü'nde belirlenen koşullar çerçevesinde:

- 129. maddenin 4. paragrafında belirtilen Konsey tasarruflarında öngörülen durumlarda ve AMBS ve AMB Statüsü'nün 3.1. maddesinin 1. bendinde, 19.1, 22 ve 25.2. maddelerinde belirtilen görevlerin yerine getirilmesi için gerekli olduğu ölçüde tüzükler kabul eder,
- AMBS'ye Antlaşmalar'da ve AMBS ve AMB Statüsü'nde verilen görevlerin yerine getirilmesi için gerekli kararları alır,
- tavsiyelerde bulunur ve görüşler bildirir.

2. Avrupa Merkez Bankası, kararlarını, tavsiyelerini ve görüşlerini yayımlamaya karar verebilir.

3. Avrupa Merkez Bankası, Konsey'in 129. maddenin 4. paragrafında öngörülen usul uyarınca belirlediği sınırlar ve şartlar çerçevesinde, tüzük ve kararlarına uyulmaması durumunda, teşebbüslere para cezası veya gecikme cezası vermeye yetkilidir.

Madde 133

Avrupa Merkez Bankası'nın yetkilerine hâlel gelmeksizin, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, avronun tek para birimi olarak kullanılması için gerekli tedbirleri alır. Bu tedbirler, Avrupa Merkez Bankası'na danışıldıktan sonra kabul edilir.

BÖLÜM 3
KURUMSAL HÜKÜMLER

Madde 134

1. Üye devletlerin politikalarının koordinasyonunu, iç pazarın işleyişi için gerekli olduğu ölçüde teşvik etmek amacıyla, bir Ekonomik ve Mali Komite kurulmuştur.
2. Ekonomik ve Mali Komite'nin görevleri şunlardır:
  - Konsey'in veya Komisyon'un talebi üzerine ya da kendi inisiyatifiyle, bu kurumlara görüşler bildirmek,
  - üye devletlerin ve Birliğin ekonomik ve mali durumunu izlemek ve başta üçüncü ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla mali ilişkiler hakkında olmak üzere, Konsey'e ve Komisyon'a bu duruma ilişkin düzenli rapor vermek,
  - 240. maddeye hâle gelmeksizin, 66, 75, 121(2), (3), (4) ve (6), 122, 124, 125, 126, 127(6), 128(2), 129(3) ve (4), 138, 140(2) ve (3), 143, 144(2) ve (3) ve 219. maddelerde belirtilen Konsey çalışmalarının hazırlanmasına katkıda bulunmak ve Konsey tarafından kendisine verilen diğer istişari ve hazırlayıcı nitelikteki görevleri yerine getirmek,
  - Antlaşmalar'ın ve Konsey tarafından kabul edilen tedbirlerin uygulanmasının sonucu olan sermaye hareketleri ve ödeme serbestisi ile ilgili durumu yılda en az bir kere incelemek; bu inceleme sermaye hareketleri ve ödemelere ilişkin tüm tedbirleri kapsar; Komite, bu incelemenin sonuçları hakkında Komisyon'a ve Konsey'e rapor verir.

Komite'ye, üye devletler, Komisyon ve Avrupa Merkez Bankası tarafından en fazla ikişer üye atanır.

3. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası ile bu maddede belirtilen Komite'ye danıştıktan sonra, söz konusu Komite'nin oluşumuna ilişkin ayrıntılı hükümleri belirler. Konsey Başkanı bu karar hakkında Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir.

4. 2. paragrafta belirtilen görevlere ek olarak, 139. madde doğrultusunda derogasyonu bulunan üye devletler varsa ve var olmaya devam ettikleri müddetçe, Komite, bu üye devletlerin parasal ve mali durumunu ve genel ödemeler sistemini izler ve Konsey'e ve Komisyon'a düzenli olarak rapor verir.

Madde 135

121. maddenin 4. paragrafı, 14. paragrafı hariç 126. madde, 138. madde, 140. maddenin 1. paragrafı, 2. paragrafının birinci alt paragrafı ve 3. paragrafı ve 219. madde kapsamındaki meseleler için, Konsey veya üye devletlerden biri, Komisyon'dan duruma göre tavsiye veya öneri hazırlamasını talep edebilir. Komisyon, bu talebi inceler ve bulgularını gecikmeksizin Konsey'e sunar.

BÖLÜM 4
PARA BİRİMİ AVRO OLAN ÜYE DEVLETLERE YÖNELİK HÜKÜMLER

Madde 136

1. Konsey, ekonomik ve parasal birliğin düzgün işleyişini temin etmek üzere ve Antlaşmalar'ın ilgili hükümlerine uygun olarak, 126. maddenin 14. paragrafında öngörülen usul hariç, 121 ve 126. maddelerde öngörülenler arasından ilgili usul uyarınca, aşağıdaki amaçlarla, para birimi avro olan üye devletlere yönelik tedbirler kabul eder:

- a) söz konusu üye devletlerin bütçe disiplininin koordine edilmesini ve izlenmesini güçlendirmek,
- b) Birliğin tamamına yönelik olarak kabul edilen ekonomi politikasına ilişkin yönlendirici ilkelere uygun olmalarını ve izlemeye tabi tutulmalarını sağlamak koşuluyla, ekonomi politikası konusunda, söz konusu üye devletler için yönlendirici ilkeler belirlemek.

2. 1. paragrafta öngörülen tedbirler için, oylamaya sadece para birimi avro olan üye devletleri temsil eden Konsey üyeleri katılır.

Söz konusu üyelerin nitelikli çoğunluğu, 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

Madde 137

Para birimi avro olan üye devletlerin bakanları arasındaki toplantılara ilişkin kurallar, Avro Grubu'na Dair Protokol'de belirlenmiştir.

Madde 138

1. Konsey, avronun uluslararası para sistemindeki yerini güvence altına almak amacıyla, Komisyon'un önerisi üzerine, ekonomik ve parasal birlik bakımından özel önem taşıyan konulara ilişkin olarak, yetkili uluslararası finansal kuruluşlarda ve konferanslarda benimsenecek ortak tutumları belirleyen bir karar kabul eder. Konsey, Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra hareket eder.

2. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, uluslararası finansal kuruluşlarda ve konferanslarda, temsilde birliğin sağlanması amacıyla uygun tedbirler kabul edebilir. Konsey, Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra hareket eder.

3. 1 ve 2. paragraflarda belirtilen tedbirler için, sadece para birimi avro olan üye devletleri temsil eden Konsey üyeleri oylamaya katılır.

Söz konusu üyelerin nitelikli çoğunluğu, 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

BÖLÜM 5
GEÇİCİ HÜKÜMLER

Madde 139

1. Konsey'in, avronun kabul edilmesi için gerekli koşulları yerine getirdiğine karar vermediği üye devletler, bundan sonra "derogasyonu bulunan üye devletler" olarak anılacaktır.
2. Antlaşmalar'ın aşağıda belirtilen hükümleri, derogasyonu bulunan üye devletlere uygulanmaz:
  - a) ekonomi politikasına ilişkin genel yönlendirici ilkelerin, genel olarak Avro Alanı'nı ilgilendiren kısımlarının kabulü (121. maddenin 2. paragrafı),
  - b) aşırı kamu açıklarının giderilmesi konusunda zorlayıcı araçlar (126. maddenin 9 ve 11. paragrafları),
  - c) AMBS'nin amaçları ve görevleri (127. maddenin 1, 2, 3 ve 5. paragrafları),
  - d) avro ihracı (128. madde),
  - e) Avrupa Merkez Bankası'nın işlemleri (132. madde),
  - f) avro kullanımına ilişkin tedbirler (133. madde),
  - g) parasal anlaşmalar ve döviz kuru politikası ile ilgili diğer tedbirler (219. madde),
  - h) Avrupa Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyelerinin atanması (283. maddenin 2. paragrafı),
  - i) ekonomik ve parasal birlik bakımından özel önem taşıyan konularda, yetkili uluslararası finansal kuruluşlarda ve konferanslarda benimsenecek ortak tutumları belirleyen kararlar (138. maddenin 1. paragrafı),
  - j) uluslararası finansal kuruluşlarda ve konferanslardaki temsilde birliğin sağlanmasına yönelik tedbirler (138. maddenin 2. paragrafı).

Yukarıda (a) ila (j) bentlerinde belirtilen maddelerde geçen "üye devletler", para birimi avro olan üye devletleri ifade eder.
3. Derogasyonu bulunan üye devletler ve bunların ulusal merkez bankaları, AMBS ve AMB Statüsü'nün IX. Bölümü uyarınca, AMBS çerçevesindeki haklardan ve yükümlülüklerden hariç tutulur.
4. Derogasyonu bulunan üye devletleri temsil eden Konsey üyelerinin oy hakları, 2. paragrafta sayılan maddelerde belirtilen tedbirlerin Konsey tarafından kabul edilmesi sırasında ve aşağıdaki durumlarda askıya alınır:

- a) para birimi avro olan üye devletlere, istikrar programları ve uyarılarla ilgili olanlar da dahil, çok taraflı izleme çerçevesinde yapılan tavsiyeler (121. maddenin 4. paragrafı),
- b) para birimi avro olan üye devletlerin aşırı kamu açıklarına ilişkin tedbirler (126. maddenin 6, 7, 8, 12 ve 13. paragrafları).

Konsey'in diğer üyelerinin nitelikli çoğunluğu, 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

Madde 140

1. Komisyon ve Avrupa Merkez Bankası, en az iki yılda bir veya derogasyonu bulunan bir üye devletin talebi üzerine, derogasyonu bulunan üye devletler tarafından ekonomik ve parasal birliğin gerçekleştirilmesiyle ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesinde kaydedilen ilerleme hakkında Konsey'e rapor verir. Bu raporlarda, ulusal merkez bankalarının statüleri de dahil, bu üye devletlerden her birinin ulusal mevzuatının 130 ve 131. maddelere ve AMBS ve AMB Statüsü'ne uygun olup olmadığı incelenir. Raporlarda ayrıca, aşağıdaki kriterlerin her bir üye devlet tarafından ne ölçüde yerine getirildiği göz önünde tutularak, yüksek düzeyde sürdürülebilir bir yakınsamanın gerçekleşip gerçekleşmediği incelenir:

- yüksek düzeyde bir fiyat istikrarının gerçekleştirilmesi; bu, fiyat istikrarı açısından en iyi performansı gösteren üç üye devletin enflasyon oranına olabildiğince yakın bir enflasyon oranı ile kendini gösterecektir,
- kamu maliyesinin sürdürülebilirliği; bu, 126. maddenin 6. paragrafı uyarınca belirlenen, aşırı bir kamu açığının bulunmadığı bir bütçe ile kendini gösterecektir,
- en az iki yıl süreyle avro karşısında kendi parasının değerini düşürmeyerek, Avrupa Para Sistemi döviz kuru mekanizması ile öngörülen normal dalgalanma marjına uyma,
- derogasyonu bulunan üye devlet tarafından ulaşılan yakınsamanın sürekliliği ve bu üye devletin, uzun vadeli faiz hadlerine yansıtacak şekilde döviz kuru mekanizmasına katılımı.

Bu paragrafta belirtilen dört kriter ve bunlara uyulması gereken ilgili dönemler, Antlaşmalar'a ekli bir Protokol'de yer alır. Komisyon'un ve Avrupa Merkez Bankası'nın raporlarında ayrıca, piyasaların bütünleşmesine ilişkin sonuçlar, cari ödemeler dengesindeki durum ve gelişme, birim işgücü maliyetleri ve diğer fiyat göstergelerindeki gelişme dikkate alınır.

2. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan ve Avrupa Birliği Zirvesi'ndeki görüşmelerden sonra, Komisyon'un önerisi üzerine, derogasyonu bulunan üye devletlerden hangilerinin 1. paragrafta belirtilen kriterler temelinde gerekli koşulları yerine getirdiğine karar verir ve ilgili üye devletlerin derogasyonlarını kaldırır.

Konsey, para birimi avro olan üye devletleri temsil eden üyelerinin nitelikli çoğunlukla vereceği tavsiye üzerine hareket eder. Bu üyeler, Konsey'in Komisyon'un önerisini aldığı tarihten itibaren altı ay içinde hareket ederler.

Söz konusu üyelerin bu paragrafın ikinci alt paragrafında belirtilen nitelikli çoğunluğu, 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre belirlenir.

3. Konsey, 2. paragrafta belirtilen usul uyarınca bir derogasyonun kaldırılmasına karar verirse, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, para birimi avro olan üye devletlerin ve ilgili üye devletin oybirliğiyle hareket ederek, avronun ilgili üye devletin parasının yerine hangi kur bazında geçeceğini değiştirilemez biçimde tespit eder ve avronun ilgili üye devlette geçerli tek para birimi olarak tedavüle konması için gerekli diğer tedbirleri alır.

Madde 141

1. Derogasyonu bulunan üye devletler varsa ve var olmaya devam ettikleri müddetçe, bu Antlaşma'nın 129. maddesinin 1. paragrafına hâle gelmeksizin, AMBS ve AMB Statüsü'nün 44. maddesinde belirlenen Avrupa Merkez Bankası Genel Kurulu, Avrupa Merkez Bankası'nın üçüncü karar organı olarak oluşturulur.

2. Derogasyonu bulunan üye devletler varsa ve var olmaya devam ettikleri müddetçe, Avrupa Merkez Bankası bu üye devletlerle ilgili olarak:

- ulusal merkez bankaları arasındaki işbirliğini güçlendirir,
- fiyat istikrarını sağlamak amacıyla, üye devletlerin para politikalarının koordinasyonunu güçlendirir,
- döviz kuru mekanizmasının işleyişini denetler,
- ulusal merkez bankalarının yetki alanına giren ve finansal kuruluşlar ile piyasaların istikrarını etkileyen meseleler konusunda istişarelerde bulunur,
- sonradan Avrupa Para Enstitüsü tarafından üstlenilen Avrupa Parasal İşbirliği Fonu'nun eski görevlerini yürütür.

Madde 142

Derogasyonu bulunan her üye devlet, kendi kur politikasını ortak çıkar meselesi olarak kabul eder. Bu doğrultuda üye devletler, döviz kuru mekanizması çerçevesindeki işbirliğinden edinilen deneyimleri dikkate alırlar.

Madde 143

1. Derogasyonu bulunan bir üye devletin, ödemeler dengesi bakımından, ödemeler dengesindeki genel dengesizlikten ya da elinde bulundurduğu döviz cinsinden kaynaklanan güçlükler içinde bulunması veya böyle bir tehlike ile karşı karşıya olması ve bu güçlüklerin özellikle iç pazarın işleyişini veya ortak ticaret politikasının uygulanmasını riske atma ihtimali bulunması halinde, Komisyon, bu devletin durumunu

ve bu devletin mevcut bütün imkanlarını kullanmak suretiyle Antlaşmalar'ın hükümlerine uygun olarak aldığı veya alabileceği tedbirleri ivedilikle inceler. Komisyon, ilgili üye devletin almasını tavsiye edeceği tedbirleri belirtir.

Derogasyonu bulunan bir üye devlet tarafından alınan tedbirler ile Komisyon'un önerdiği tedbirlerin, ortaya çıkmış veya çıkma tehlikesi bulunan güçlüklerin üstesinden gelmek için yeterli olmadığı anlaşılırsa, Komisyon, Ekonomik ve Mali Komite'ye danıştıktan sonra, yardımda bulunulmasını ve bunun için uygun yöntemleri Konsey'e tavsiye eder.

Komisyon, Konsey'i durum ve gelişmeler hakkında düzenli olarak bilgilendirir.

2. Konsey böyle bir yardımın yapılmasına karar verir; bu yardımın koşullarını ve ayrıntılarını belirleyen direktifler veya kararlar kabul eder. Bu yardım özellikli aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir:

- a) derogasyonu bulunan üye devletlerin diğer uluslararası örgütler nezdinde başvurabilecekleri uyumlu bir eylem,
- b) derogasyonu bulunan güç durumdaki üye devletin, üçüncü ülkelere karşı miktar kısıtlamalarını sürdürmesi veya kısıtlama getirmesi halinde ticaret sapmasından kaçınmak için gerekli tedbirler,
- c) kabul etmeleri kaydıyla, diğer üye devletler tarafından sınırlı krediler verilmesi.

3. Komisyon'un tavsiye ettiği yardım Konsey tarafından verilmezse veya verilen yardım ve alınan tedbirler yetersiz kalırsa, Komisyon, derogasyonu bulunan güç durumdaki üye devlete korunma tedbirleri alması için yetki verir; bu tedbirlerin koşulları ve ayrıntıları Komisyon tarafından belirlenir.

Konsey, bu yetkiyi kaldırabilir ve söz konusu koşulları ve ayrıntıları değiştirebilir.

Madde 144

1. Ödemeler dengesinde ani bir krizin ortaya çıkması ve 143. maddenin 2. paragrafı doğrultusunda bir kararın derhal alınmaması halinde, derogasyonu bulunan bir üye devlet ihtiyaten gerekli korunma tedbirlerini alır. Bu tedbirler, iç pazarın işleyişini mümkün olduğunca az aksatmalı ve meydana gelen ani güçlükleri gidermek için gerekenden daha geniş kapsamlı olmamalıdır.

2. Komisyon ve diğer üye devletler, bu korunma tedbirlerinden, en geç yürürlüğe girdikleri tarihte haberdar edilirler. Komisyon Konsey'e, 143. maddeye göre yardımda bulunulmasını tavsiye edebilir.

3. Konsey, Komisyon'un tavsiyesi üzerine ve Ekonomik ve Mali Komite'ye danıştıktan sonra, ilgili üye devletin yukarıda belirtilen korunma tedbirlerini değiştirmesine, askıya almasına veya kaldırmasına karar verebilir.

BAŐLİK IX İSTİHDAM

Madde 145

Üye devletler ve Birlik, bu Başlık çerçevesinde, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 3. maddesinde belirtilen amaçları gerçekleştirmek için, koordineli bir istihdam stratejisi geliştirmek ve özellikle vasıflı, eğitimi ve uyum sağlayabilen bir işgücünü ve ekonomideki değişimlere duyarlı işgücü piyasalarını desteklemek yönünde çaba gösterirler.

Madde 146

1. Üye devletler, istihdam politikaları aracılığıyla, 121. maddenin 2. paragrafı uyarınca kabul edilen, üye devletlerin ve Birliğin ekonomi politikalarının genel yönlendirici ilkeleriyle uyumlu biçimde, 145. maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunurlar.

2. Üye devletler, sosyal tarafların sorumluluklarına ilişkin ulusal uygulamaları göz önünde tutarak, istihdamın desteklenmesini ortak çıkar meselesi olarak kabul eder ve bu kapsamdaki eylemlerini 148. maddeye uygun olarak Konsey bünyesinde koordine ederler.

Madde 147

1. Birlik, üye devletler arasındaki işbirliğini teşvik etmek, eylemlerini desteklemek ve gerektiğinde tamamlamak suretiyle yüksek bir istihdam seviyesine ulaşılmasına katkıda bulunur. Bu çerçevede, Birlik, üye devletlerin yetkilerine saygı gösterir.

2. Birlik politikalarının ve eylemlerinin belirlenmesinde ve uygulanmasında, yüksek bir istihdam seviyesine ulaşma amacı dikkate alınır.

Madde 148

1. Avrupa Birliği Zirvesi; Konsey ve Komisyon tarafından hazırlanan yıllık ortak rapor temelinde, her yıl Birlik'teki istihdam durumunu değerlendirir ve bu konuda sonuçlar kabul eder.

2. Konsey, Avrupa Birliği Zirvesi'nin sonuçları temelinde, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu, Ekonomik ve Sosyal Komite, Bölgeler Komitesi ve 150. maddede belirtilen İstihdam Komitesi'ne danıştıktan sonra, her yıl, üye devletlerin istihdam politikalarının belirlenmesinde dikkate alacakları yönlendirici ilkeleri hazırlar. Bu yönlendirici ilkeler, 121. maddenin 2. paragrafı uyarınca kabul edilen genel yönlendirici ilkelerle uyumlu olur.

3. Her üye devlet, 2. paragrafta belirtilen istihdama ilişkin yönlendirici ilkeler ışığında, istihdam politikasını uygulamak için aldığı başlıca tedbirler hakkında Konsey ve Komisyon'a yıllık rapor sunar.

4. Konsey, 3. paragrafta belirtilen raporlar temelinde ve İstihdam Komitesi'nin görüşünü aldıktan sonra, istihdama ilişkin yönlendirici ilkeler ışığında, her yıl üye devletlerin istihdam politikalarının uygulanmasını inceler. Konsey, bu inceleme sonrasında gerekli görürse, Komisyon'un tavsiyesi üzerine, üye devletlere tavsiyelerde bulunabilir.

5. Bu incelemenin sonuçlarına dayanarak, Konsey ve Komisyon, Avrupa Birliği Zirvesi'ne Birlik'teki istihdam durumu ve istihdama ilişkin yönlendirici ilkelerin uygulanması hakkında ortak yıllık rapor sunarlar.

Madde 149

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, bilgi ve en iyi uygulamaların değişimini geliştirmeyi, karşılaştırmalı analiz ve tavsiyeler sunmayı, özellikle pilot projelere başvurarak yenilikçi yaklaşımları desteklemeyi ve tecrübeleri değerlendirmeyi amaçlayan girişimler aracılığıyla, üye devletler arasındaki işbirliğini teşvik etmeye ve istihdam alanındaki eylemlerini desteklemeye yönelik teşvik tedbirleri kabul edebilir.

Bu tedbirler, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılmasını içermez.

Madde 150

Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, basit çoğunlukla hareket ederek, üye devletler arasında istihdam ve işgücü piyasası politikalarının koordinasyonunu geliştirmek için, istişari nitelikte bir İstihdam Komitesi kurar. Komite'nin görevleri şunlardır:

- üye devletlerdeki ve Birlik'teki istihdam durumunu ve istihdam politikalarını izlemek,
- 240. maddeye hâle gelmeksizin, Konsey veya Komisyon'un talebi üzerine ya da kendi inisiyatifiyle görüş oluşturmak ve 148. maddede belirtilen Konsey çalışmalarının hazırlanmasına katkıda bulunmak.

Komite, görevlerini yerine getirirken sosyal taraflara danışır.

Komite'ye, her üye devlet ve Komisyon tarafından ikişer üye atanır.

BAŐLİK X SOSYAL POLİTİKA

Madde 151

Birlik ve üye devletler, 18 Ekim 1961 tarihinde Torino’da imzalanan Avrupa Sosyal Şartı ve 1989 tarihli İşçilerin Temel Sosyal Haklarına Dair Topluluk Şartı’nda yer alanlar gibi temel sosyal hakların bilincinde olarak, istihdamın teşvikini, iyileştirme sürerken yaklaştırılmalarını da mümkün kılacak şekilde yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini, yeterli sosyal korumayı, sosyal diyalogu, devamlılık gösteren yüksek bir istihdam seviyesine ulaşılması için insan kaynaklarının geliştirilmesini ve dışlanmayla mücadeleyi amaçlar.

Bu amaç doğrultusunda, Birlik ve üye devletler, özellikle akdi ilişkiler alanındaki farklı ulusal uygulamaları ve Birlik ekonomisinin rekabet edebilirliğinin muhafaza edilmesi ihtiyacını dikkate alan tedbirleri uygularlar.

Birlik ve üye devletler, bu tür bir gelişmenin, sadece sosyal sistemlerin uyumlaştırılmasını destekleyen iç pazarın işleyişinden değil, Antlaşmalar’da yer alan usullerden ve kanun, ikincil düzenleme ve idari kuralların yaklaştırılmasından da kaynaklanacağı kanısındadırlar.

Madde 152

Birlik, ulusal sistemlerdeki farklılıkları göz önünde bulundurarak, Birlik düzeyinde faaliyet gösteren sosyal tarafların rolünü tanıır ve teşvik eder. Birlik, özerkliklerine saygı göstererek sosyal taraflar arasındaki diyalogu kolaylaştırır.

Büyüme ve İstihdam Konusunda Üçlü Sosyal Zirve sosyal diyaloga katkıda bulunur.

Madde 153

1. Birlik, 151. maddede yer alan amaçları gerçekleştirmek için, üye devletlerin aşağıdaki alanlardaki faaliyetlerini destekler ve tamamlar:

- a) işçilerin sağlık ve güvenliğini korumak üzere, özellikle çalışma ortamının iyileştirilmesi,
- b) çalışma koşulları,
- c) işçilerin sosyal güvenliği ve sosyal korunması,
- d) iş akdinin feshedilmesi durumunda işçilerin korunması,
- e) işçilerin bilgilendirilmesi ve işçilere danışılması,

- f) 5. paragraf saklı kalmak kaydıyla, işçilerin yönetime katılımı dahil, işçilerin ve işverenlerin çıkarlarının temsil edilmesi ve toplu şekilde korunması,
- g) Birlik topraklarında yasalara uygun olarak ikamet eden üçüncü ülke uyruklarının istihdam koşulları,
- h) 166. maddeye hâle gelmeksizin, işgücü piyasasından dışlanmış kişilerin yeniden entegrasyonu,
- i) işgücü piyasasındaki fırsatlar ve işyerindeki muamele bakımından kadın ve erkek arasında eşitlik,
- j) sosyal dışlanma ile mücadele,
- k) (c) bendine hâle gelmeksizin, sosyal koruma sistemlerinin modernizasyonu.

2. Bu doğrultuda Avrupa Parlamentosu ve Konsey:

- a) bilgiyi artırmayı, bilgi ve en iyi uygulamaların değişimini geliştirmeyi, yenilikçi yaklaşımları desteklemeyi ve deneyimleri değerlendirmeye tabi tutmayı amaçlayan girişimler aracılığıyla, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, üye devletler arasındaki işbirliğini teşvik etmeye yönelik tedbirler alabilir,
- b) 1. paragrafın (a) ile (i) bentlerinde belirtilen alanlarda, direktifler aracılığıyla, her bir üye devlette mevcut koşulları ve teknik kuralları göz önünde bulundurarak, aşamalı olarak uygulanacak asgari koşullar kabul edebilir. Bu direktifler, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin kurulmasını ve gelişmesini engelleyebilecek idari, mali ve hukuki sınırlamalar getirmekten kaçınır.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, olağan yasama usulü uyarınca hareket eder.

1. paragrafın (c), (d), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen alanlarda, Konsey, Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, özel yasama usulü uyarınca, oybirliğiyle hareket eder.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, olağan yasama usulünün, 1. paragrafın (d), (f) ve (g) bentleri bakımından da uygulanmasına oybirliğiyle karar verebilir.

3. Bir üye devlet, sosyal tarafları, bunların ortak talepleri üzerine, 2. paragraf uyarınca kabul edilen direktiflerin uygulanması veya gerektiğinde, 155. maddeye göre kabul edilen bir Konsey kararının uygulanması konusunda görevlendirebilir.

Bu durumda, söz konusu üye devlet, bir direktif veya kararın iç hukuka aktarılması veya uygulanması gereken tarihten geç olmamak koşuluyla, sosyal tarafların gerekli tedbirleri anlaşarak almalarını sağlar; bu üye devlet, herhangi bir zamanda söz konusu

direktif veya kararın öngördüğü sonuçların elde edilmesini temin etmek üzere gerekli tüm tedbirleri alacak durumda olmalıdır.

4. Bu madde uyarınca kabul edilen hükümler;
  - üye devletlerin sosyal güvenlik sistemlerinin temel ilkelerini belirleme yetkisine hâle getirmez ve bu sistemlerin mali dengesini kayda değer biçimde etkileyemez,
  - bir üye devletin, bu Antlaşmalar'a uygun daha sıkı koruyucu tedbirleri muhafaza etmesine veya getirmesine engel teşkil etmez.
5. Bu madde hükümleri, ücretlere, sendika kurma hakkına, grev hakkına ve lokavt hakkına uygulanmaz.

Madde 154

1. Komisyon, sosyal tarafların Birlik düzeyinde birbirine danışmasını geliştirmekle görevlidir ve taraflara dengeli bir destek verilmesini gözeterek aralarındaki diyalogu kolaylaştırmak için gereken her türlü tedbiri alır.
2. Bu amaçla Komisyon, sosyal politika alanında öneriler sunmadan önce, sosyal taraflara Birlik eyleminin muhtemel istikameti hakkında danışır.
3. Komisyon, bu danışma sonrasında, Birlik eyleminin tavsiye edilebilir nitelikte olduğu görüşünde ise, öngörülen önerinin içeriği hakkında sosyal taraflara danışır. Sosyal taraflar, Komisyon'a görüş veya gerektiğinde tavsiye iletir.
4. 2 ve 3. paragraflarda belirtilen danışma sırasında sosyal taraflar, Komisyon'a 155. maddede öngörülen süreci başlatma isteklerini bildirebilirler. Bu süreç, ilgili sosyal taraflar ve Komisyon'un ortak kararıyla uzatılmadıkça dokuz ayı geçemez.

Madde 155

1. Sosyal tarafların talep etmesi halinde, aralarında Birlik düzeyinde oluşturdukları diyalog, anlaşmalar da dahil, akdi ilişkilere dönüşebilir.
  2. Birlik düzeyinde akdedilen anlaşmalar, sosyal taraflar ve üye devletlerin kendi usul ve uygulamaları uyarınca veya 153. maddenin kapsadığı konularda, imzacı tarafların ortak talebiyle, Komisyon'un önerisi üzerine bir Konsey kararıyla uygulanır. Avrupa Parlamentosu bilgilendirilir.
- Konsey, söz konusu anlaşmanın, 153. maddenin 2. paragrafı uyarınca oybirliğini gerektiren alanlardan birine ilişkin bir veya daha çok hüküm içermesi halinde, oybirliğiyle hareket eder.

Madde 156

151. maddede belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere ve Antlaşmalar'ın diğer hükümlerine hâle gelmeksizin, Komisyon, bu Bölümde yer alan bütün sosyal politika alanlarında, özellikle aşağıdaki konularda, üye devletler arasında işbirliğini teşvik eder ve eylemlerinin koordinasyonunu kolaylaştırır:

- istihdam,
- iş hukuku ve çalışma koşulları,
- temel ve ileri düzeyde mesleki eğitim,
- sosyal güvenlik,
- iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi,
- iş sağlığı,
- sendikal haklar ile işverenler ve işçiler arasında toplu pazarlık.

Bu amaçla Komisyon, ulusal düzeyde ortaya çıkan sorunlar ve uluslararası örgütleri ilgilendiren sorunlar hakkında incelemeler yaparak, görüşler bildirerek ve istişarelerde bulunulmasını sağlayarak, özellikle yönlendirici ilkeler ve göstergelerin belirlenmesi, en iyi uygulamaların değişiminin organize edilmesi ve dönemsel izleme ve değerlendirme için gerekli hazırlıkların yapılması amacıyla girişimlerde bulunarak üye devletlerle yakın temas halinde hareket eder. Avrupa Parlamentosu tam olarak bilgilendirilir.

Komisyon, bu maddede belirtilen görüşleri bildirmeden önce Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danışır.

Madde 157

1. Her üye devlet, kadın ve erkek işçilere, aynı veya eşit değerde iş için eşit ücret ilkesinin uygulanmasını sağlar.

2. Bu maddenin amaçları doğrultusunda, "ücret", işçinin işverenden istihdam edilmesi nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak aldığı, nakdi veya ayni, temel veya asgari ücreti, maaşı veya diğer herhangi bir bedeli ifade eder.

Cinsiyet temelinde ayrımcı olmayan eşit ücret aşağıdakileri ifade eder:

- a) parça başına ücret ödenen aynı iş için ücretin aynı ölçü birimine göre hesaplanması,
  - b) zaman esasına göre ücret ödenen işlerde aynı iş için aynı ücretin uygulanması.
3. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, aynı veya eşit değerde iş için eşit

ücret ilkesi dahil olmak üzere, istihdam ve meslek konularında erkekler ve kadınlara eşit fırsatlar ve eşit muamele ilkelerinin uygulanmasını sağlayan tedbirler alır.

4. Çalışma hayatında erkekler ve kadınlar arasında uygulamada tam eşitliği sağlamak için, eşit muamele ilkesi, üye devletlerin, yetersiz temsil edilen cinsiyetin mesleki faaliyette bulunmasını veya mesleki kariyerlerindeki dezavantajların engellenmesini veya telafi edilmesini kolaylaştırmaya yönelik belirli avantajlar sağlayan tedbirleri muhafaza veya kabul etmelerini engellemez.

Madde 158

Üye devletler, ücretli izin sistemleri arasında mevcut denkleğin muhafaza edilmesi için çaba gösterirler.

Madde 159

Komisyon, her yıl, Birliğin demografik durumu da dahil, 151. maddede öngörülen amaçların gerçekleştirilmesinde kaydedilen gelişmelerle ilgili bir rapor hazırlar. Komisyon, bu raporu Avrupa Parlamentosu'na, Konsey'e ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye iletir.

Madde 160

Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, basit çoğunlukla hareket ederek, sosyal koruma politikaları konusunda, üye devletlerin, kendi aralarında ve Komisyon ile işbirliğini geliştirmek için, istişari nitelikte bir Sosyal Koruma Komitesi kurar. Komite'nin görevleri şunlardır:

- üye devletlerde ve Birlik'te, sosyal durumu ve sosyal koruma politikalarının gelişimini izlemek,
- üye devletler arasında ve Komisyon ile, bilgi, tecrübe ve iyi uygulamaların değişimini desteklemek,
- 240. maddeye hâle gelmeksizin, Konsey veya Komisyon'un talebi üzerine ya da kendi inisiyatifiyle, yetkisi dahilindeki alanlarda raporlar hazırlamak, görüşler oluşturmak ve diğer çalışmaları yürütmek.

Komite, görevini yerine getirirken, sosyal taraflarla gerekli temaslarda bulunur.

Her üye devlet ve Komisyon, Komite'ye iki üye atar.

Madde 161

Komisyon, Avrupa Parlamentosu'na sunacağı yıllık raporunda Birlik'teki sosyal duruma ilişkin gelişmeler için özel bir bölüm ayırır.

Avrupa Parlamentosu, Komisyon'u sosyal durumla ilgili özel sorunlar hakkında raporlar hazırlamaya davet edebilir.

BAŞLIK XI AVRUPA SOSYAL FONU

Madde 162

İç pazarda işçiler için istihdam imkanlarını iyileştirmek ve bu suretle yaşam standardının yükselmesine katkıda bulunmak amacıyla, aşağıda yer alan hükümler uyarınca bir Avrupa Sosyal Fonu kurulmuştur; Fon, Birlik dahilinde, işçilerin istihdamını daha kolay hale getirmeyi, coğrafi ve mesleki hareketliliklerini artırmayı ve özellikle mesleki eğitim ve yeniden eğitim yoluyla sanayideki ve üretim sistemlerindeki değişimlere uyum sağlamalarını kolaylaştırmayı hedefler.

Madde 163

Fon, Komisyon tarafından idare edilir.

Komisyon'a bu görevinde, bir Komisyon üyesinin başkanlık ettiği ve hükümetlerin, sendikaların ve işveren örgütlerinin temsilcilerinden oluşan bir komite yardımcı olur.

Madde 164

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, Avrupa Sosyal Fonu'na ilişkin uygulama tüzükleri kabul eder.

BAŞLIK XII EĞİTİM, MESLEKİ EĞİTİM, GENÇLİK VE SPOR

Madde 165

1. Birlik, öğretimin içeriği ve eğitim sisteminin organizasyonu konusunda üye devletlerin sorumluluklarına ve kültür ve dil farklılıklarına tam anlamıyla saygı göstererek, üye devletler arasındaki işbirliğini teşvik etmek ve gerektiğinde üye devletlerin eylemlerini desteklemek ve tamamlamak suretiyle, kaliteli eğitimin gelişmesine katkıda bulunur.

Birlik, sporun kendine özgü niteliğini, gönüllülük esasına dayalı yapısını ve sosyal ve eğitsel işlevini göz önünde tutarak, sporda Avrupa boyutunun geliştirilmesine katkıda bulunur.

2. Birlik eylemi aşağıdakileri hedefler:
  - özellikle üye devletlerin dillerinin öğretilmesi ve yayılması yoluyla, eğitimde Avrupa boyutunun geliştirilmesi,
  - özellikle diplomaların ve öğrenim sürelerinin akademik tanınırlığının teşvik edilmesi yoluyla, öğrencilerin ve öğretmenlerin hareketliliğinin desteklenmesi,
  - eğitim kurumları arasında işbirliğinin geliştirilmesi,
  - üye devletlerin eğitim sistemlerine ilişkin ortak konularda bilgi ve deneyim alışverişinin geliştirilmesi,
  - gençlerin ve sosyal eğitimcilerin değişiminin geliştirilmesinin ve gençlerin Avrupa'daki demokratik hayata katılımının desteklenmesi,
  - uzaktan eğitimin geliştirilmesinin teşvik edilmesi,
  - spor karşılaşmalarında dürüstlük ve şeffaflığın ve spordan sorumlu kurumlar arasında işbirliğinin teşvik edilmesi ve başta en genç sporcular olmak üzere, sporcuların bedensel ve ahlaki bütünlüğünün korunması yoluyla, sporda Avrupa boyutunun geliştirilmesi.
3. Birlik ve üye devletler, eğitim ve spor alanında, başta Avrupa Konseyi olmak üzere, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliğini geliştirirler.
4. Bu maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için;
  - Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, teşvik tedbirleri kabul eder,
  - Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine tavsiyeler kabul eder.

Madde 166

1. Birlik, mesleki eğitimin içeriği ve organizasyonu konusunda üye devletlerin sorumluluklarına tam anlamıyla saygı göstererek, üye devletlerin eylemlerini destekleyen ve tamamlayan bir mesleki eğitim politikası uygular.
2. Birlik eylemi aşağıdakileri hedefler:
  - özellikle mesleki eğitim ve yeniden eğitim yoluyla, endüstriyel değişimlere uyumun kolaylaştırılması,
  - işgücü piyasasına mesleki entegrasyonun ve yeniden entegrasyonun kolaylaştırılması amacıyla, başlangıçtaki ve sürekli mesleki eğitimin iyileştirilmesi,

- mesleki eğitime erişimin kolaylaştırılması ve başta gençler olmak üzere, mesleki eğitmenlerin ve mesleki eğitim alan kişilerin hareketliliğinin teşvik edilmesi,
- eğitim ve mesleki eğitim kurumları ve işyerleri arasında mesleki eğitim alanında işbirliğinin teşvik edilmesi,
- üye devletlerin mesleki eğitim sistemlerine ilişkin ortak meseleler hakkında bilgi ve deneyim alışverişinin geliştirilmesi.

3. Birlik ve üye devletler, mesleki eğitim alanında, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliğini geliştirirler.

4. Bu maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, tedbirler kabul eder; Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine tavsiyeler kabul eder.

BAŞLIK XIII KÜLTÜR

Madde 167

1. Birlik, üye devletlerin ulusal ve bölgesel çeşitliliğine saygı göstererek ve ortak kültürel mirası da öne çıkararak, kültürlerinin zenginleşmesine katkıda bulunur.

2. Birlik eylemi, üye devletler arasında işbirliğinin teşvik edilmesini ve gerektiğinde üye devletlerin aşağıdaki alanlardaki faaliyetlerinin desteklenmesi ve tamamlanmasını hedefler:

- Avrupa halklarının kültür ve tarihinin bilinmesinin ve yayılmasının geliştirilmesi,
- Avrupa açısından önem taşıyan kültürel mirasın muhafaza edilmesi ve korunması,
- ticari olmayan kültürel alışverişler,
- görsel-işitsel sektördeki de dahil, sanatsal ve edebi eserler.

3. Birlik ve üye devletler, kültür alanında, başta Avrupa Konseyi olmak üzere, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliğini geliştirirler.

4. Birlik, özellikle içindeki kültür çeşitliliğine saygı göstermek ve bu çeşitliliği geliştirmek için, Antlaşmalar'ın diğer hükümleri uyarınca gerçekleştirdiği eylemlerinde kültürel veçheleri dikkate alır.

5. Bu maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için;
- Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, teşvik tedbirleri kabul eder,
  - Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine tavsiyeler kabul eder.

BAŞLIK XIV HALK SAĞLIĞI

Madde 168

1. Birliğin tüm politika ve faaliyetlerinin belirlenmesinde ve uygulanmasında, insan sağlığının yüksek seviyede korunması temin edilir.

Ulusal politikaları tamamlayan Birlik eylemi; halk sağlığının daha iyi duruma getirilmesine, fiziksel ve ruhsal rahatsızlık ve hastalıkların önlenmesine ve fiziksel ve ruhsal sağlık için tehlike yaratan sebeplerin ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu eylem; nedenleri, bulaşması ve önlenmesine ilişkin araştırmaların, sağlık konusunda bilgilendirme ve eğitimi de kapsayacak şekilde desteklenmesi yoluyla büyük sağlık felaketleriyle mücadele edilmesini ve sağlığa yönelik ciddi sınır ötesi tehditlerin izlenmesini, bu tehditler konusunda erken uyarıda bulunulmasını ve bu tehditlerle mücadele edilmesini kapsar.

Birlik, bilgilendirme ve önleme de dahil olmak üzere, üye devletlerin uyuşturucu kullanımıyla bağlantılı sağlık sorunlarının azaltılmasına ilişkin eylemlerini tamamlar.

2. Birlik, bu maddede belirtilen alanlarda, üye devletler arasındaki işbirliğini teşvik eder ve gerektiğinde eylemlerine destek verir. Birlik, özellikle sınır bölgelerinde, üye devletlerin sağlık hizmetlerinin tamamlayıcılığını geliştirmeye yönelik işbirliğini teşvik eder.

Üye devletler, Komisyon ile irtibat halinde, 1. paragrafta belirtilen alanlardaki politika ve programlarının koordinasyonunu sağlar. Komisyon, üye devletlerle yakın temas halinde, başta yönlendirici ilkeler ve göstergelerin belirlenmesi, en iyi uygulamaların değişiminin organize edilmesi ve dönemsiz izleme ve değerlendirme için gerekli hazırlıkların yapılmasını amaçlayan girişimler olmak üzere, bu koordinasyonu geliştirmek için her türlü faydalı girişimde bulunabilir. Avrupa Parlamentosu tam olarak bilgilendirilir.

3. Birlik ve üye devletler, halk sağlığı alanında, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliğini geliştirirler.

4. 2. maddenin 5. paragrafı ile 6. maddenin (a) bendine istisna olarak ve 4. maddenin 2. paragrafının (k) bendine uygun olarak, Avrupa Parlamentosu ve Konsey,

olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, güvenlikle ilgili ortak kaygılarını gidermek üzere aşağıdaki tedbirleri kabul ederek bu maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunurlar:

- a) insan orijinli organlar ve maddeler, kan ve kan türevleri için kalite ve güvenlik bakımından yüksek standartlar getiren tedbirler; bu tedbirler, bir üye devletin daha sıkı koruyucu tedbirleri muhafaza etmesine veya getirmesine engel teşkil etmez,
- b) veterinerlik ve bitki sağlığı alanlarında, amacı doğrudan halk sağlığını korumak olan tedbirler,
- c) tıbbi ürünler ve tıbbi cihazlar için, kalite ve güvenlik bakımından yüksek standartlar getiren tedbirler.

5. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, insan sağlığının korunmasını ve daha iyi duruma getirilmesini ve özellikle sınır ötesi büyük sağlık felaketleriyle mücadeleye ilişkin teşvik tedbirlerini, sağlık konusunda ciddi sınır ötesi tehditlerin izlenmesi, bu tehditler konusunda erken uyarıda bulunulması ve bu tehditlerle mücadele edilmesine ilişkin tedbirleri ve halkın sağlığını tütün ve aşırı alkol kullanımından korumayı doğrudan amaçlayan tedbirleri de alabilir.

6. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, bu maddede belirtilen amaçları gerçekleştirmek için tavsiyeler kabul edebilir.

7. Birlik eylemi, üye devletlerin sağlık politikalarının belirlenmesi ve tıbbi bakım ve sağlık hizmetlerinin organizasyonu ve sunulması konusundaki sorumluluklarına saygı gösterilerek yürütülür. Üye devletlerin sorumlulukları, tıbbi bakım ve sağlık hizmetlerinin yönetimini ve bu hizmetlere ayrılan kaynakları içerir. 4. paragrafın (a) bendinde belirtilen tedbirler, organ ve kan başışına veya bunların tıbbi amaçlı kullanımına ilişkin ulusal hükümlere hâle getirmez.

BAŞLIK XV TÜKETİCİNİN KORUNMASI

Madde 169

1. Birlik, tüketicilerin çıkarlarını desteklemek ve yüksek düzeyde korunmalarını temin etmek için, sağlık, güvenlik ve ekonomik çıkarlarının korunmasına ve bilgilendirilme ve eğitim hakları ile çıkarlarını korumak amacıyla örgütlenme haklarının desteklenmesine katkıda bulunur.

2. Birlik 1. paragrafta belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine aşağıdaki tedbirlerle katkıda bulunur:

- a) iç pazarın tamamlanması çerçevesinde 114. madde uyarınca kabul edilen tedbirler,

b) üye devletler tarafından izlenen politikaları destekleyen, tamamlayan ve takibini sağlayan tedbirler.

3. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, 2. paragrafın (b) bendinde belirtilen tedbirleri kabul eder.

4. 3. paragraf uyarınca kabul edilen tedbirler, bir üye devletin daha sıkı koruyucu tedbirleri muhafaza etmesine veya getirmesine engel teşkil etmez. Bu tedbirler, Antlaşmalar'a uygun olmalıdır. Tedbirler Komisyon'a bildirilir.

BAŞLIK XVI TRANS-AVRUPA AĞLARI

Madde 170

1. Birlik, 26 ve 174. maddelerde belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak ve Birlik vatandaşlarının, ekonomik operatörlerin ve bölgesel ve yerel toplulukların iç sınırları olmayan bir alanın kurulmasından tam olarak faydalanmalarını sağlamak için, ulaştırma, telekomünikasyon ve enerji altyapıları alanlarında Avrupa çapında ağlar kurulmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunur.

2. Birlik eylemi, açık ve rekabetçi pazarlar sistemi çerçevesinde, ulusal ağların birbiriyle bağlantısını, birlikte işletilebilirliğini ve bu ağlara erişimi desteklemeyi hedefler. Özellikle, adaların, denize kıyısı olmayan ve merkezden uzak bölgelerin, Birliğin merkezi bölgelerine bağlanması ihtiyacını göz önünde bulundurulur.

Madde 171

1. Birlik, 170. maddede belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere:

- Trans-Avrupa ağları alanında öngörülen tedbirlerin amaçlarını, önceliklerini ve ana hatlarını kapsayan bir dizi yönlendirici ilke oluşturur; bu yönlendirici ilkeler, ortak çıkar projelerini tanımlar,
- özellikle teknik standartların uyumlaştırılması alanında, ağların birlikte işletilebilirliğini sağlamak bakımından gerekli olabilecek her türlü eylemi uygular,
- birinci bentte belirtilen yönlendirici ilkeler çerçevesinde tanımlanan ve üye devletler tarafından desteklenen ortak çıkar projelerini, özellikle fizibilite çalışmaları, kredi garantileri veya faiz oranı teşvikleri aracılığıyla destekleyebilir; Birlik, 177. madde uyarınca kurulmuş bulunan Uyum Fonu aracılığıyla, üye devletlerde ulaştırma altyapısı alanındaki spesifik projelerin finansmanına da katkıda bulunabilir.

Birlik eylemi, projelerin ekonomik sürdürülebilirlik potansiyelini dikkate alır.

2. Üye devletler, Komisyon ile irtibat halinde, 170. maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesinde kayda değer etkiye sahip olabilecek ulusal düzeyde izledikleri politikaları kendi aralarında koordine ederler. Komisyon, üye devletlerle sıkı işbirliği içinde, bu koordinasyonu desteklemek üzere her türlü faydalı girişimde bulunabilir.
3. Birlik, ortak çıkar projelerini desteklemek ve ağların birlikte işletilebilirliğini sağlamak için üçüncü ülkelerle işbirliği yapmaya karar verebilir.

Madde 172

171. maddenin 1. paragrafında belirtilen yönlendirici ilkeler ve diğer tedbirler, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından, olağan yasama usulü uyarınca ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra kabul edilir.

Bir üye devletin topraklarını ilgilendiren yönlendirici ilkeler ve ortak çıkar projeleri, ilgili üye devletin onayını gerektirir.

**BAŞLIK XVII
SANAYİ**

Madde 173

1. Birlik ve üye devletler, Birlik sanayisinin rekabet edebilirliği için gerekli koşulların mevcudiyetini temin ederler.

Bu amaç doğrultusunda, açık ve rekabetçi pazar sistemine uygun olarak, aşağıdaki hedeflere yönelik eylemlerde bulunurlar:

- sanayinin yapısal değişikliklere uyumunun hızlandırılması,
- başta küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olmak üzere, Birlik çapında işletmelerin kurulması ve gelişmesine yönelik elverişli bir ortamın teşvik edilmesi,
- işletmeler arasında işbirliği yapılmasına yönelik elverişli bir ortamın teşvik edilmesi,
- yenilikçilik, araştırma ve teknolojik gelişme politikalarının sınai potansiyelinden daha fazla yararlanılmasının teşvik edilmesi.

2. Üye devletler, Komisyon ile irtibat halinde, birbirleriyle istişarede bulunur ve gerektiğinde eylemlerini koordine ederler. Komisyon, başta yönlendirici ilkeler ve göstergelerin belirlenmesi, en iyi uygulamaların değişiminin organize edilmesi ve dönemsiz izleme ve değerlendirme için gerekli hazırlıkların yapılmasını amaçlayan girişimler olmak üzere, bu koordinasyonu geliştirmek için her türlü faydalı girişimde bulunabilir. Avrupa Parlamentosu tam olarak bilgilendirilir.

3. Birlik, Antlaşmalar'ın diğer hükümleri çerçevesinde izlediği politikalar ve eylemler aracılığıyla, 1. paragrafta belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunur. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç, 1. paragrafta belirtilen hedefleri gerçekleştirmek üzere üye devletlerin eylemlerini destekleyen spesifik tedbirler hakkında karar verebilir.

Bu Başlık, Birlik tarafından, rekabeti bozma ihtimali olan bir tedbir veya vergi hükümleri ya da işçilerin hak ve menfaatlerine ilişkin hükümler içeren bir tedbir getirilmesine dayanak oluşturmaz.

BAŞLIK XVIII EKONOMİK, SOSYAL VE YERSEL UYUM

Madde 174

Birlik genelinde uyumlu kalkınmayı teşvik etmek amacıyla Birlik, ekonomik, sosyal ve yersel uyumunu güçlendirmeye yönelik eylemler geliştirir ve izler.

Birlik, özellikle, çeşitli bölgelerin kalkınma düzeyleri arasındaki farkı ve dezavantajı en fazla olan bölgelerin geri kalmışlığını azaltmayı hedefler.

Bu bölgeler arasında, kırsal bölgelere, endüstriyel dönüşümden etkilenen bölgelere, nüfus yoğunluğunun çok düşük olduğu en kuzeydeki bölgeler gibi ağır ve sürekli doğal veya demografik dezavantajları bulunan bölgelere, adalara, sınır bölgelerine ve dağlık bölgelere özel önem verilir.

Madde 175

Üye devletler, ekonomi politikalarını, 174. maddede belirtilen hedeflere ulaşmayı da gözeterek şekilde yürütür ve koordine ederler. Birliğin politika ve eylemlerinin oluşturulması ve uygulanmasında ve iç pazarın hayata geçirilmesinde 174. maddede belirtilen hedefler göz önünde bulundurulur ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlanır. Birlik bu hedeflerin gerçekleşmesini, Yapısal Fonlar (Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu'nun Yönlendirme Bölümü, Avrupa Sosyal Fonu, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu), Avrupa Yatırım Bankası ve mevcut diğer mali araçlar vasıtasıyla yürüttüğü eylemlerle de destekler.

Komisyon, ekonomik, sosyal ve yersel uyumun gerçekleştirilmesi yönünde kaydedilen ilerleme ve bu maddede öngörülen çeşitli araçların buna nasıl katkı sağladığı konusunda, her üç yılda bir Avrupa Parlamentosu, Konsey, Ekonomik ve Sosyal Komite ve Bölgeler Komitesi'ne bir rapor sunar. Bu rapor, gerektiğinde uygun önerileri de içerir.

Fonlar dışında spesifik eylemlerin gerekli olduğunun ortaya çıkması halinde, Birliğin diğer politikaları çerçevesinde alınan tedbirlere hâle gelmeksizin, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra bu eylemleri kabul edebilir.

Madde 176

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, kalkınmada geri kalmış bölgelerin kalkınmasına ve yapısal uyumuna ve gerileyen sanayi bölgelerinin dönüştürülmesine katılmak suretiyle, Birlik'teki başlıca bölgesel dengesizliklerin düzeltilmesine katkıda bulunmayı amaçlar.

Madde 177

178. maddeye hâle gelmeksizin, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, tüzükler vasıtasıyla, Yapısal Fonların görevlerini, öncelikli amaçlarını ve gruplandırılmalarını da içerebilen organizasyonlarını belirler. Yapısal Fonlara uygulanacak genel kurallar ile Fonların etkililiğini ve bunların kendi aralarında ve mevcut diğer mali araçlarla koordinasyonunu sağlamak için gerekli hükümler de aynı usul uyarınca belirlenir.

Aynı usul uyarınca kurulan bir Uyum Fonu, çevre alanındaki ve ulaştırma altyapısına ilişkin trans-Avrupa ağları alanındaki projelere mali katkı sağlar.

Madde 178

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu ile ilgili uygulama tüzüklerini çıkarır.

Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu'nun Yönlendirme Bölümü ve Avrupa Sosyal Fonu bakımından, sırasıyla 43 ve 164. maddeler uygulanmaya devam eder.

**BAŞLIK XIX
ARAŞTIRMA, TEKNOLOJİK GELİŞME VE UZAY**

Madde 179

1. Birlik, araştırmacıların, bilimsel bilginin ve teknolojinin serbestçe dolaştığı bir Avrupa araştırma alanı oluşturarak bilimsel ve teknolojik temelini güçlendirmeyi, sanayisinin de dahil olmak üzere rekabet edebilirliğini teşvik etmeyi ve Antlaşmalar'ın diğer Bölümlerinde gerekli görülen tüm araştırma faaliyetlerini desteklemeyi amaçlar.

2. Birlik bu amaç doğrultusunda, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler de dahil olmak üzere teşebbüslerin, araştırma merkezlerinin ve üniversitelerin yüksek kaliteli araştırma ve teknolojik gelişme faaliyetlerini Birlik çapında teşvik eder; Birlik, bunların birbirleriyle işbirliği yapmaya yönelik çabalarını, başta araştırmacıların serbestçe sınır ötesi işbirliği yapmalarına izin vermeyi ve özellikle ulusal kamu alımları pazarlarının açılması, ortak standartların belirlenmesi ve işbirliği önündeki hukuki ve mali engellerin kaldırılması yoluyla teşebbüslerin iç pazarın potansiyelinden tam anlamıyla yararlanmasını sağlamayı amaçlayanlar olmak üzere, destekler.

3. Tanıtım projeleri de dahil olmak üzere, araştırma ve teknolojik gelişme alanında Antlaşmalar çerçevesindeki bütün Birlik faaliyetleri, bu Başlık hükümleri uyarınca kararlaştırılır ve uygulanır.

Madde 180

Birlik, bu hedeflerin takip edilmesinde, üye devletlerde sürdürülen faaliyetleri tamamlayan aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

- a) teşebbüsler, araştırma merkezleri ve üniversitelerle ve bunlar arasında işbirliğini teşvik ederek, araştırma, teknolojik gelişme ve tanıtım programlarının uygulanması,
- b) Birliğin üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle, araştırma, teknolojik gelişme ve tanıtım alanındaki işbirliğinin geliştirilmesi,
- c) Birliğin araştırma, teknolojik gelişme ve tanıtım faaliyetlerinin sonuçlarının yayılması ve en iyi biçimde değerlendirilmesi,
- d) Birlik dahilinde araştırmacıların eğitiminin ve hareketliliğinin teşvik edilmesi.

Madde 181

1. Birlik ve üye devletler, ulusal politikalar ile Birlik politikasının birbiriyle uyumunu sağlamak amacıyla, araştırma ve teknolojik gelişme faaliyetlerini koordine ederler.

2. Komisyon, üye devletlerle sıkı işbirliği içinde, başta yönlendirici ilkeler ve göstergelerin belirlenmesi, en iyi uygulamaların değişiminin organize edilmesi ve dönemsel izleme ve değerlendirme için gerekli hazırlıkların yapılmasını amaçlayan girişimler olmak üzere, 1. paragrafta belirtilen koordinasyonu geliştirmek için her türlü faydalı girişimde bulunabilir. Avrupa Parlamentosu tam olarak bilgilendirilir.

Madde 182

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, Birliğin bütün faaliyetlerinin yer aldığı çok yıllık çerçeve program kabul eder.

Çerçeve programda:

- 180. maddede öngörülen faaliyetler aracılığıyla gerçekleştirilecek bilimsel ve teknolojik hedefler ve bunlara ilişkin öncelikler belirlenir,
- bu faaliyetlerin ana hatları belirtilir,
- Birliğin çerçeve programa mali katılımının azami toplam miktarı ve ayrıntılı kuralları ve öngörülen her bir faaliyetin payı belirlenir.

2. Çerçeve program, değişen koşullara göre uyarlanır veya tamamlanır.

3. Çerçeve program, her bir faaliyetin kendi içinde geliştirilecek spesifik programlar aracılığıyla uygulanır. Her spesifik programda, programın uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kurallar, süresi ve gerekli görülen araçlar belirlenir. Spesifik programlarda belirlenen gerekli görülen miktarların toplamı, çerçeve program ve her bir faaliyet için belirlenen azami toplam miktarı geçemez.

4. Konsey, spesifik programları, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra kabul eder.

5. Çok yıllık çerçeve programda planlanan faaliyetleri tamamlamak üzere, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, Avrupa araştırma alanının uygulamaya konulmasına yönelik gerekli tedbirleri alır.

Madde 183

Birlik, çok yıllık çerçeve programın uygulanması için aşağıdakileri belirler:

- teşebbüslerin, araştırma merkezlerinin ve üniversitelerin katılımına ilişkin kurallar,
- araştırma sonuçlarının yayılmasına ilişkin kurallar.

Madde 184

Çok yıllık çerçeve programın uygulanmasında, Birliğin muhtemel katılımı saklı kalmak kaydıyla, sadece bazı üye devletler tarafından finanse edilen tamamlayıcı nitelikteki programlar kararlaştırılabilir.

Birlik, özellikle bilginin yayılması ve diğer üye devletlerin bu bilgiye erişimleri konusunda, tamamlayıcı nitelikteki programlara uygulanacak kuralları kabul eder.

Madde 185

Birlik, çok yıllık çerçeve programın uygulanmasında, ilgili üye devletlerle mutabakat halinde, bu programların yürütülmesi için oluşturulan yapılara katılım da dahil, birden

fazla üye devletin sürdürdüğü araştırma ve geliştirme programlarına katılmayı öngörebilir.

Madde 186

Birlik, çok yıllık çerçeve programın uygulanmasında, üçüncü ülkeler veya uluslararası örgütlerle, araştırma, teknolojik gelişme ve tanıtım alanında işbirliği yapılmasını öngörebilir.

Bu işbirliğine ilişkin ayrıntılı kurallar, Birlik ve ilgili üçüncü taraflar arasındaki anlaşmaların konusunu oluşturabilir.

Madde 187

Birlik, araştırma, teknolojik gelişme ve tanıtım programlarının etkin biçimde yürütülmesi için ortak teşebbüsler veya diğer her türlü gerekli yapıyı oluşturabilir.

Madde 188

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, 187. maddede belirtilen hükümleri kabul eder.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danıştıktan sonra, 183, 184 ve 185. maddelerde belirtilen hükümleri kabul eder. Tamamlayıcı programların kabul edilmesi, ilgili üye devletlerin mutabakatını gerektirir.

Madde 189

1. Birlik, bilimsel ve teknik ilerlemeyi, sanayi alanında rekabet edebilirliği ve politikalarının uygulanmasını teşvik etmek amacıyla, bir Avrupa uzay politikası oluşturur. Bu doğrultuda, Birlik, ortak girişimleri teşvik edebilir, araştırma ve teknolojik gelişmeyi destekleyebilir ve uzayın keşfedilmesi ve uzaydan yararlanılması için gerekli çabaları koordine edebilir.

2. 1. paragrafta belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, Avrupa uzay programı biçimini alabilecek gerekli tedbirleri kabul eder.

3. Birlik, Avrupa Uzay Ajansı ile gereken her türlü ilişkiyi kurar.

4. Bu madde, bu Başlık altında yer alan diğer hükümlere hâlel getirmez.

Komisyon, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e her yılın başında bir rapor sunar. Bu rapor, araştırma ve teknolojik gelişme faaliyetlerine ve önceki yıl boyunca bu faaliyetlerin sonuçlarının yayılmasına ilişkin bilgileri ve içinde bulunulan yıla ait çalışma programını içerir.

BAŞLIK XX ÇEVRE

Madde 191

1. Birliğin çevre politikası, aşağıdaki hedeflerin takibine katkıda bulunur:
  - çevre kalitesinin muhafaza edilmesi, korunması ve iyileştirilmesi,
  - insan sağlığının korunması,
  - doğal kaynakların basiretli ve rasyonel biçimde kullanılması,
  - bölgesel veya dünya çapındaki çevre sorunlarının ele alınmasına yönelik uluslararası düzeydeki tedbirlerin teşvik edilmesi ve özellikle iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi.
2. Birliğin çevre politikası, Birliğin çeşitli bölgelerindeki koşulların farklılığını dikkate alarak, yüksek seviyeli bir koruma hedefler. Bu politika, ihtiyatlılık ilkesi ile önleyici eylem, çevreye verilen zararın öncelikli olarak kaynağında giderilmesi ve kirlenme öder ilkelerine dayanır.

Bu çerçevede, çevrenin korunmasına ilişkin gereklere cevap veren uyumlaştırma tedbirleri, gerektiğinde, bir Birlik denetim usulüne tabi olarak, üye devletlere ekonomiyle ilgili olmayan çevresel gerekçelerle geçici tedbirler alma imkanı veren bir korunma hükmü içerir.
3. Birlik, çevre politikasının oluşturulmasında aşağıdakileri göz önünde bulundurur:
  - mevcut bilimsel ve teknik veriler,
  - Birliğin çeşitli bölgelerindeki çevresel koşullar,
  - eylemin veya eyleme geçmemenin potansiyel faydaları ve maliyetleri,
  - Birliğin bir bütün olarak ekonomik ve sosyal gelişmesi ve bölgelerinin dengeli gelişmesi.

4. Birlik ve üye devletler, kendi yetki alanlarında, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliği yaparlar. Birliğin yaptığı işbirliği ile ilgili ayrıntılı kurallar, Birlik ile ilgili üçüncü taraflar arasındaki anlaşmaların konusunu oluşturabilir.

Birinci alt paragraf, üye devletlerin uluslararası kuruluşlarda müzakerelerde bulunma ve uluslararası anlaşmalar akdetme yetkilerine hanelerini getirmez.

Madde 192

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, 191. maddede belirtilen hedefleri gerçekleştirmek için Birlik tarafından girilecek eylemlere karar verir.

2. Konsey, 1. paragrafta öngörülen karar alma usulüne istisna olarak ve 114. maddeye haneler gelmesizin, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, oybirliğiyle aşağıdakileri kabul eder:

- a) esas itibarıyla mali nitelikte olan tedbirler,
- b) aşağıdakileri etkileyen tedbirler:
  - şehir ve bölge planlaması,
  - su kaynaklarının niceliksel yönetimi veya bu kaynakların mevcudiyetini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen hususlar,
  - atık yönetimi hariç, arazi kullanımı,
- c) bir üye devletin farklı enerji kaynakları arasında tercihini ve enerji arzının genel yapısını önemli derecede etkileyen tedbirler.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, oybirliğiyle, olağan yasama usulünü birinci alt paragrafta belirtilen hususlara uygulayabilir.

3. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra, gerçekleştirilecek öncelikli hedeflerin yer aldığı genel eylem programlarını kabul eder.

Bu programların uygulanması için gereken tedbirler, duruma göre, 1 veya 2. paragraf uyarınca kabul edilir.

4. Üye devletler, Birlik tarafından kabul edilen belirli tedbirlere haneler gelmesizin, çevre politikasını finanse eder ve uygularlar.

5. Kırleten öder ilkesine halel gelmeksizin, 1. paragraf uyarınca alınan bir tedbirin bir üye devletin kamu makamlarına orantısız addedilen maliyetler yüklemesi halinde, bu tedbir aşağıdakileri içeren uygun hükümler öngörür:

- geçici derogasyonlar ve/veya,
- 177. madde uyarınca kurulan Uyum Fonu'ndan sağlanan mali destek.

Madde 193

192. madde uyarınca kabul edilen koruyucu tedbirler, üye devletlerin daha sıkı koruyucu tedbirleri muhafaza etmesine veya getirmesine engel teşkil etmez. Bu tedbirlerin, Antlaşmalar'a uygun olması gerekir. Tedbirler Komisyon'a bildirilir.

BAŞLIK XXI
ENERJİ

Madde 194

1. Birliğin enerji politikası, iç pazarın kurulması ve işleyişi çerçevesinde ve çevrenin korunması ve iyileştirilmesi ihtiyacını göz önünde tutarak, üye devletler arasında dayanışma ruhu içinde, aşağıdakileri hedefler:

- a) enerji pazarının işleyişinin sağlanması,
- b) Birlik'te enerji arz güvenliğinin sağlanması,
- c) enerji verimliliğinin, enerji tasarrufunun ve yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesinin desteklenmesi,
- d) enerji ağlarının birbiriyle bağlantısının desteklenmesi.

2. Antlaşmalar'ın diğer hükümlerinin uygulanmasına halel gelmeksizin, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, 1. paragrafta belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri alır. Bu tedbirler, Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ne danışıldıktan sonra kabul edilir.

192. maddenin 2. paragrafının (c) bendine halel gelmeksizin, bu tedbirler, bir üye devletin kendi enerji kaynaklarından yararlanma koşullarını belirleme hakkını, farklı enerji kaynakları arasındaki tercihini ve kendi enerji arzının genel yapısını etkilemez.

3. 2. paragrafta istisna olarak, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, esas itibarıyla mali nitelikte olmaları halinde, 2. paragrafta belirtilen tedbirleri oybirliğiyle alır.

BAŐLİK XXII TURİZM

Madde 195

1. Birlik, üye devletlerin turizm sektöründeki eylemlerini, özellikle Birlik dahilinde bu sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin rekabet edebilirliğini teşvik etmek suretiyle tamamlar.

Bu doğrultuda, Birlik eylemi aşağıdakileri amaçlar:

- a) bu sektördeki teşebbüslerin gelişmesi için elverişli bir ortamın oluşturulmasının teşvik edilmesi,
- b) özellikle iyi uygulamaların değişimi yoluyla, üye devletler arasında işbirliğinin desteklenmesi.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç olmak üzere, üye devletlerin bu maddede belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine yönelik eylemlerini tamamlayıcı nitelikte özel tedbirler alır.

BAŐLİK XXIII SİVİL SAVUNMA

Madde 196

1. Birlik, doğal veya insan kaynaklı felaketleri önleme ve bunlara karşı korunma sistemlerinin etkililiğinin artırılması amacıyla, üye devletler arasında işbirliğini teşvik eder.

Birlik eylemi aşağıdakileri hedefler:

- a) risk önleme, sivil savunma görevlilerini hazırlama ve Birlik'teki doğal ya da insan kaynaklı felaketlere müdahale etme konularında üye devletlerin ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki eylemlerinin desteklenmesi ve tamamlanması,
- b) Birlik'te, ulusal sivil savunma birimleri arasında hızlı ve etkili operasyonel işbirliğinin teşvik edilmesi,
- c) sivil savunma alanında, uluslararası düzeydeki eylemler arasında uyumun teşvik edilmesi.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılması hariç, 1. paragrafta belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere gerekli tedbirleri alır.

BAŐLİK XXIV İDARİ İŞBİRLİĞİ

Madde 197

1. BirliĐin dűzgűn iŐleyiŐi iĐin asli önem taŐıyan, Birlik hukukunun ye devletler tarafından etkili biĐimde uygulanması, ortak çıkar meselesi olarak kabul edilir.
2. Birlik, ye devletlerin Birlik hukukunu uygulamaya yönelik idari kapasitelerini geliŐtirme çabalarını destekleyebilir. Bu eylem, özellikle bilgi ve memur deĐiŐiminin kolaylaŐtırılmasını ve eĐitim programlarının desteklenmesini iĐerebilir. ye devletler, bu destekten yararlanmak zorunda deĐildir. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olaĐan yasama usulű uyarınca hareket ederek, tűzűkler vasıtasıyla, ye devletlerin kanun ve ikincil dűzenlemelerinin uyumlaŐtırılması hariĐ olmak üzere, bu amaca yönelik gerekli tedbirleri alır.
3. Bu madde, ye devletlerin Birlik hukukunu uygulama ykűmlűlűklerine ve Komisyon'un imtiyaz ve görevlerine hanel getirmez. Bu madde, AntlaŐmalar'ın, ye devletler arasında ve ye devletlerle Birlik arasında idari iŐbirliĐi öngören diĐer hűkűmlerine de hanel getirmez.

DRDŐNCŐ KISIM DENİŐAZIRI ÜLKE VE TOPRAKLARIN ORTAKLIĞI

Madde 198

ye devletler; Danimarka, Fransa, Hollanda ve Birleşik Krallık ile özel ilişkileri olan Avrupa dışındaki ülke ve toprakların Birlik ile ortaklık kurmaları konusunda mutabıktırlar. Bu lke ve toprakların (bundan sonra "lkeler ve topraklar" olarak anılacaktır) listesi Ek II'de yer almaktadır.

Ortaklığın amacı, ülkelerin ve toprakların ekonomik ve sosyal kalkınmasını desteklemek ve bunlarla Birliğin tamamı arasında sıkı ekonomik ilişkiler kurmaktır.

Bu AntlaŐma'nın BaŐlangıĐ kısmında yer alan ilkelere uygun olarak, ortaklık, bu ülkeler ve topraklarda yaŐayanları arzu ettikleri ekonomik, sosyal ve kűltűrel geliŐmeye ulaŐtırmak amacıyla, öncelikli olarak onların çıkarlarını ve refah dűzeylerini artırmaya hizmet eder.

Madde 199

Ortaklık aşağıdakileri amaÇlar:

1. ye devletler, Antlaşmalar uyarınca aralarında uyguladıkları ticaret rejimini, ülkeler ve topraklarla olan ticarete de uygularlar.

2. Her ülke veya toprak, üye devletlerle ve diğer ülkeler ve topraklarla olan ticari ilişkilerinde, özel ilişki içinde olduğu Avrupa devletine uyguladığı rejimi uygular.
3. Üye devletler, bu ülkeler ve toprakların aşamalı biçimde kalkınmaları için gereken yatırımlara katkıda bulunurlar.
4. Üye devletlerin veya ülkeler ve topraklardan birinin uyruğu olan tüm gerçek ve tüzel kişiler, Birlik tarafından finanse edilen yatırımlar için açılan ihalelere eşit koşullarda katılırlar.
5. Üye devletler ile ülkeler ve topraklar arasındaki ilişkilerde, uyrukların ve şirketlerin iş kurma hakkı, 203. madde uyarınca getirilen özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, iş kurma hakkına ilişkin Bölümde yer alan hüküm ve usullere uygun olarak ve ayırım gözetilmeksizin düzenlenir.

Madde 200

1. Ülkeler ve topraklar menşeli malların üye devletlere ithalatında gümrük vergileri, Antlaşmalar'ın üye devletler arasındaki gümrük vergilerine ilişkin hükümleriyle uyumlu olarak yasaktır.
  2. Bir ülke veya toprağa, üye devletlerden veya diğer ülkeler ve topraklardan yapılan ithalatta gümrük vergileri, 30. madde hükümleri uyarınca yasaktır.
  3. Bununla birlikte ülkeler ve topraklar, kalkınma ve sanayileşme ihtiyaçlarını karşılayacak veya bütçeleri için gelir yaratacak mali nitelikli gümrük vergileri koyabilirler.
- Birinci alt paragrafta belirtilen vergiler, bir ülke veya toprağın özel ilişki içinde olduğu üye devletten ithal edilen ürünlere uygulanan vergilerin düzeyini aşamaz.
4. 2. paragraf, tabi oldukları özel uluslararası yükümlülükler sebebiyle ayırım gözetmeyen bir gümrük tarifesi uygulamakta olan ülkelere ve topraklara uygulanmaz.
  5. Ülkelere ve topraklara ithal edilen mallara gümrük vergisi konulması veya konulan gümrük vergilerinde yapılacak herhangi bir değişiklik, muhtelif üye devletlerden yapılacak ithalatlar arasında hukuken veya fiilen, doğrudan veya dolaylı ayrımcılığa neden olmamalıdır.

Madde 201

200. maddenin 1. paragrafında yer alan hükümler uygulandığında, üçüncü bir ülkeden gelen mallara bir ülke veya toprağa girişte uygulanan vergi düzeyinin, herhangi bir üye devlet zararına ticaret sapmalarına sebep olacak nitelikte olması halinde, bu üye devlet, Komisyon'dan durumun düzeltilmesi için gerekli tedbirleri diğer üye devletlere önermesini isteyebilir.

Madde 202

Halk sağlığı, kamu güvenliği ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, ülkeler ve toprakların işçilerinin ye devletlerde, ye devlet işçilerinin ülkeler ve topraklarda serbest dolaşımı, 203. madde uyarınca kabul edilen hükümlerle düzenlenir.

Madde 203

Konsey, Komisyon'un nerisi üzerine oybirliğiyle hareket ederek ve ülkeler ve topraklarla Birlik arasındaki ortaklık çerçevesinde edinilen tecrübeler ve Antlaşmalar'da yer alan ilkeler temelinde, ülkeler ve toprakların Birlik ile ortaklığına ilişkin ayrıntılı kural ve usullerle ilgili hükümleri belirler. Bu hükümlerin Konsey tarafından özel yasama usulü uyarınca kabul edilmesi halinde, Konsey, Komisyon'un nerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Madde 204

198 ila 203. maddelerde yer alan hükümler, Grönland'a, Antlaşmalar'a ekli Grönland'a Uygulanacak zel Düzenlemeler Hakkında Protokol'de yer alan Grönland'a ilişkin spesifik hükümler saklı kalmak kaydıyla uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİ

BAŞLIK I BİRLİĞİN DIŞ EYLEMİNE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER

Madde 205

Bu Kısım erevesinde Birliğin uluslararası alandaki eylemi, Avrupa Birliği Antlaşması'nın V. Başlığı'nın I. Bölümünde yer alan ilkelere dayanır, bu Bölümdeki hedefleri izler ve bu Bölümdeki genel hükümler uyarınca yürütülür.

BAŞLIK II ORTAK TİCARET POLİTİKASI

Madde 206

Birlik, 28 ila 32. maddeler uyarınca bir gümrük birliği kurmak suretiyle, dünya ticaretinin ahenkli bir Şekilde gelişmesine, uluslararası ticarete ve doğrudan yabancı

yatırımlara uygulanan kısıtlamaların aşamalı olarak kaldırılmasına ve gümrüklerin ve diğer engellerin azaltılmasına, ortak çıkar doğrultusunda katkıda bulunur.

Madde 207

1. Ortak ticaret politikası; özellikle tarife oranlarındaki değişikliklere, mal ve hizmet ticaretine ilişkin tarife ve ticaret anlaşmalarının akdedilmesine, fikri mülkiyetin ticari veçhelerine, doğrudan yabancı yatırıma, liberalizasyon tedbirlerinde yeknesaklık sağlanmasına, ihracat politikasına ve damping veya sübvansiyon durumunda alınacak ticari koruma tedbirlerine ilişkin yeknesak ilkelere dayanır. Ortak ticaret politikası, Birliğin dış eyleminin ilkeleri ve hedefleri çerçevesinde yürütülür.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, ortak ticaret politikasının uygulanmasına ilişkin çerçeveyi tanımlayan tedbirleri kabul eder.

3. Bir ya da birden fazla üçüncü ülkeyle veya uluslararası örgütle anlaşmalar müzakere edilmesi ve akdedilmesi gerektiğinde, bu maddedeki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, 218. madde uygulanır.

Komisyon, gerekli müzakereleri başlatması için kendisini yetkilendirecek olan Konsey'e tavsiyeler sunar. Konsey ve Komisyon, müzakere edilen anlaşmaların Birliğin iç politikaları ve kurallarıyla uyumlu olmasını sağlamaktan sorumludur.

Komisyon, bu müzakereleri, Konsey tarafından bu görevinde kendisine yardımcı olmak üzere atanan özel bir komite ile istişare halinde ve Konsey'in kendisine verebileceği talimatlar çerçevesinde yürütür. Komisyon, müzakerelerdeki ilerlemeye ilişkin olarak, bu özel komiteye ve Avrupa Parlamentosu'na düzenli olarak rapor sunar.

4. Konsey, 3. paragrafta belirtilen anlaşmaların müzakere edilmesinde ve akdedilmesinde nitelikli çoğunlukla hareket eder.

Konsey, hizmet ticareti, fikri mülkiyetin ticari veçheleri ve doğrudan yabancı yatırım alanlarındaki bir anlaşmanın müzakere edilmesinde ve akdedilmesinde, bu anlaşma iç kuralların kabul edilmesi için oybirliği gerektiren hükümler içeriyorsa, oybirliğiyle hareket eder.

Konsey, aşağıdaki anlaşmaların müzakere edilmesi ve akdedilmesinde de oybirliğiyle hareket eder:

a) kültürel ve görsel-işitsel hizmetlerin ticareti alanında, Birliğin kültür ve dil çeşitliliğine zarar verme riski taşıyan anlaşmalar,

- b) sosyal, eğitim ve sağlık hizmetlerinin ticareti alanında, söz konusu hizmetlere ilişkin ulusal organizasyonu ciddi biçimde bozma ve üye devletlerin bu hizmetleri sunma sorumluluğuna hâle getirme riski taşıyan anlaşmalar.
5. Taşımacılık alanındaki uluslararası anlaşmaların müzakere edilmesi ve akdedilmesi, Üçüncü Kısımın VI. Başlığına ve 218. maddeye tabidir.
6. Ortak ticaret politikası alanında bu madde ile verilen yetkilerin kullanılması, Birlik ve üye devletler arasında yetkilerin sınırlarının belirlenmesine hâle getirmez ve Antlaşmalar'ın uyumlaştırmayı hariç tuttuğu ölçüde, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılmasına yol açmaz.

BAŞLIK III ÜÇÜNCÜ ÜLKELERLE İŞBİRLİĞİ VE İNSANİ YARDIM

BÖLÜM I KALKINMA İŞBİRLİĞİ

Madde 208

1. Kalkınma işbirliği alanındaki Birlik politikası, Birliğin dış eyleminin ilkeleri ve hedefleri çerçevesinde yürütülür. Birliğin ve üye devletlerin kalkınma işbirliği politikaları, birbirini tamamlar ve güçlendirir.

Birliğin kalkınma işbirliği politikasının öncelikli hedefi, yoksulluğun azaltılması ve uzun vadede ortadan kaldırılmasıdır. Birlik, gelişmekte olan ülkeleri etkileme ihtimali olan politikaları uygularken, kalkınma işbirliği hedeflerini göz önünde bulundurur.

2. Birlik ve üye devletler, Birleşmiş Milletler ve diğer yetkili uluslararası örgütler çerçevesinde üstlendikleri taahhütlere uyar ve onayladıkları amaçları dikkate alırlar.

Madde 209

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, kalkınma işbirliği politikasının uygulanması için, gelişmekte olan ülkelerle çok yıllık işbirliği programlarına veya tematik yaklaşımlı programlara ilişkin olabilecek gerekli tedbirleri kabul eder.

2. Birlik, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 21. maddesi ve işbu Antlaşma'nın 208. maddesinde belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayan her türlü anlaşmayı akdedebilir.

Birinci alt paragraf, üye devletlerin uluslararası organlarda müzakerelerde bulunma ve uluslararası anlaşmalar akdetme yetkilerine hanel getirmez.

3. Avrupa Yatırım Bankası, Statüsü'nde öngörülen şartlar uyarınca, 1. paragrafta belirtilen tedbirlerin uygulanmasına katkıda bulunur.

Madde 210

1. Birlik ve üye devletler, eylemlerinin tamamlayıcılığını ve etkililiğini artırmak amacıyla, kalkınma işbirliği alanındaki politikalarını koordine ederler ve yardım programları hakkında, uluslararası örgütlerde ve uluslararası konferanslarda da birbirleriyle istişarede bulunurlar. Birlik ve üye devletler, ortak eylemlere girişebilirler. Üye devletler, gerektiğinde Birlik yardım programlarının uygulanmasına katkıda bulunurlar.

2. Komisyon, 1. paragrafta belirtilen koordinasyonu desteklemek amacıyla her türlü faydalı girişimde bulunabilir.

Madde 211

Birlik ve üye devletler, kendi yetki alanlarında, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliği yaparlar.

BÖLÜM 2 ÜÇÜNCÜ ÜLKELERLE EKONOMİK, MALİ VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ

Madde 212

1. Birlik, başta 208 ila 211. maddelerde yer alan hükümler olmak üzere, Antlaşmalar'ın diğer hükümlerine hanel gelmeksizin, özellikle mali alanda yardımı da içerecek şekilde, gelişmekte olan ülkeler dışındaki üçüncü ülkelerle ekonomik, mali ve teknik işbirliğine yönelik tedbirler uygular. Bu tedbirler, Birliğin kalkınma politikasıyla uyumlu olur ve Birliğin dış eyleminin ilkeleri ve hedefleri çerçevesinde yürütülür. Birliğin ve üye devletlerin eylemleri birbirini tamamlar ve güçlendirir.

2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, 1. paragrafın uygulanması için gerekli tedbirleri kabul eder.

3. Birlik ve üye devletler, kendi yetki alanlarında, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle işbirliği yaparlar. Birliğin işbirliğine ilişkin kurallar, Birlik ve ilgili üçüncü taraflar arasındaki anlaşmaların konusunu oluşturabilir.

Birinci alt paragraf, üye devletlerin uluslararası organlarda müzakerelerde bulunma ve uluslararası anlaşmalar akdetme yetkilerine hanel getirmez.

Madde 213

Üçüncü bir ülkedeki durumun Birliğin acil mali yardımda bulunmasını gerektirmesi halinde, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine gerekli kararları kabul eder.

BÖLÜM 3
İNSANİ YARDIM

Madde 214

1. Birliğin insani yardım alanındaki operasyonları, Birliğin dış eyleminin ilkeleri ve hedefleri çerçevesinde yürütülür. Bu operasyonlar, doğal ya da insan kaynaklı felaketlerin mağduru olan üçüncü ülke halklarının, bu farklı durumlar sonucunda ortaya çıkan insani gereksinimlerini karşılamak üzere, olay bazında yardım, kurtarma ve koruma sağlamayı amaçlar. Birliğin ve üye devletlerin operasyonları birbirini tamamlar ve güçlendirir.

2. İnsani yardım operasyonları, uluslararası hukuk ilkeleri ile tarafsızlık, nötrlük ve ayrımcılık yapmama ilkelerine uygun olarak yürütülür.

3. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, Birliğin insani yardım operasyonlarının uygulanacağı çerçeveyi belirleyen tedbirleri alır.

4. Birlik, üçüncü ülkelerle ve yetkili uluslararası örgütlerle, 1. paragrafta ve Avrupa Birliği Antlaşması'nın 21. maddesinde öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayan her türlü anlaşmayı akdedebilir.

Birinci alt paragraf, üye devletlerin uluslararası organlarda müzakerelerde bulunma ve uluslararası anlaşmalar akdetme yetkilerine hanel getirmez.

5. Genç Avrupalıların, Birliğin insani yardım operasyonlarına ortak katkıları için bir çerçeve oluşturulması amacıyla, bir Avrupa Gönüllü İnsani Yardım Topluluğu kurulur. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, bu Topluluğun işleyişine ilişkin kural ve usulleri belirler.

6. Komisyon, Birlik düzeyindeki ve ulusal düzeydeki insani yardım tedbirlerinin etkililiğini ve tamamlayıcılığını artırmak üzere, Birlik ile üye devletlerin eylemleri arasındaki koordinasyonu güçlendirmek amacıyla her türlü faydalı girişimde bulunabilir.

7. Birlik, insani yardım operasyonlarının, özellikle Birleşmiş Milletler sisteminin parçasını oluşturanlar olmak üzere, uluslararası örgütler ve organların insani yardım operasyonlarıyla eş güdümlü ve uyumlu olmasını sağlar.

BAŞLIK IV KISITLAYICI TEDBİRLER

Madde 215

1. Konsey, Avrupa Birliği Antlaşması'nın V. Başlığının 2. Bölümü uyarınca alınan bir kararın, bir veya birden çok üçüncü ülke ile, ekonomik ve mali ilişkilerin kısmen ya da tamamen kesilmesini veya azaltılmasını öngörmesi halinde, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ile Komisyon'un ortak önerisi üzerine, nitelikli çoğunlukla gerekli tedbirleri kabul eder. Konsey, alınan tedbirler hakkında Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir.
2. Konsey, Avrupa Birliği Antlaşması'nın V. Başlığının 2. Bölümü uyarınca kabul edilen bir kararda öngörülmesi halinde, 1. paragrafta belirtilen usule uygun olarak, gerçek veya tüzel kişilere ve gruplara veya devlet dışı birimlere yönelik kısıtlayıcı tedbirler kabul edebilir.
3. Bu maddede belirtilen tasarruflar, hukuki güvenceler konusunda gerekli hükümleri içerir.

BAŞLIK V ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Madde 216

1. Birlik; Antlaşmalar'da öngörüldüğünde veya bir anlaşmanın akdedilmesi, Birliğin politikaları çerçevesinde, Antlaşmalar'da belirlenen hedeflerden birine ulaşılması için gerekli olduğunda veya Birliğin hukuken bağlayıcı bir tasarrufunda öngörüldüğünde veya Birliğin ortak kurallarını etkileme ya da kapsamalarını değiştirme ihtimali taşıdığında, bir veya daha çok üçüncü ülkeyle ya da uluslararası örgütlerle anlaşmalar akdedebilir.
2. Birlik tarafından akdedilen anlaşmalar, Birlik kurumları ve üye devletler için bağlayıcıdır.

Madde 217

Birlik, bir veya birden çok üçüncü ülke veya uluslararası örgütlerle, karşılıklı hak ve yükümlülükler, ortak eylemler ve özel usuller içeren bir ortaklık kurulmasına ilişkin ortaklık anlaşmaları akdedebilir.

1. 207. maddede yer alan özel hükümlere hâle gelmeksizin, Birlik ile üçüncü ülkeler veya uluslararası örgütler arasındaki anlaşmalar, aşağıdaki usul uyarınca müzakere edilir ve akdedilir.

2. Konsey, müzakerelerin açılması konusunda yetki verir, müzakere talimatlarını kabul eder, anlaşmaların imzalanması için yetki verir ve anlaşmaları akdeder.

3. Komisyon veya akdedilmesi öngörülen anlaşmanın münhasıran veya asli olarak ortak dış ve güvenlik politikasıyla ilgili olması halinde Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, müzakerelerin başlatılması konusunda yetki veren ve öngörülen anlaşmanın konusuna bağlı olarak Birlik müzakerecisini veya müzakere heyetinin başkanını belirleyen bir karar kabul edecek olan Konsey'e tavsiyeler sunar.

4. Konsey, müzakereciye talimatlar verebilir ve müzakerelerin istişare edilerek yürütülmesi gereken özel bir komite tayin edebilir.

5. Konsey, müzakerecinin önerisi üzerine, anlaşmaların imzalanması ve gerektiğinde yürürlüğe girmeden önce geçici olarak uygulanması konusunda yetki veren bir karar kabul eder.

6. Konsey, müzakerecinin önerisi üzerine, anlaşmanın akdedilmesine ilişkin bir karar kabul eder.

Konsey, anlaşmaların münhasıran ortak dış ve güvenlik politikası ile ilgili olduğu durumlar hariç, anlaşmanın akdedilmesine ilişkin kararı:

a) aşağıdaki durumlarda Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra kabul eder:

(i) ortaklık anlaşmaları,

(ii) Birliğin, İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ne katılımına ilişkin anlaşma,

(iii) işbirliği usulleri öngörerek özel bir kurumsal çerçeve oluşturan anlaşmalar,

(iv) Birlik açısından önemli bütçesel etkileri olan anlaşmalar,

(v) olağan yasama usulünün veya Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatinin gerekli olduğu özel yasama usulünün uygulandığı alanları kapsayan anlaşmalar.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, acil durumlarda muvafakatin verilmesi için bir süre belirleyebilir.

b) diğ er durumlarda Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra kabul eder. Avrupa Parlamentosu görüşünü, Konsey'in durumun aciliyetine göre belirleyebileceği bir süre içinde verir. Konsey, bu süre içinde bir görüş verilmemesi durumunda, kararı kabul edebilir.

7. Konsey, bir anlaşmayı akdederken, 5, 6 ve 9. paragraflara istisna olarak, yapılacak anlaşma değişikliklerinin basit usulle veya söz konusu anlaşma ile kurulan bir organ tarafından kabul edilmesinin anlaşmada öngörüldüğü hallerde, müzakereciye değişiklikleri Birlik adına onaylama yetkisi verebilir. Konsey, bu yetkilendirmeyi özel koşullara bağlayabilir.

8. Konsey, bu usulün her aşamasında nitelikli çoğunlukla hareket eder.

Ancak, bir Birlik tasarrufunun kabulü için oybirliği gerektiren bir alanı kapsayan anlaşmalar, ortaklık anlaşmaları ve 212. maddede belirtilen anlaşmalardan Birlik yeliğine aday devletlerle yapılanlar söz konusu olduğunda, Konsey oybirliğiyle hareket eder. Konsey, Birliğin, İnsan Haklarının ve Temel zgrlklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ne katılımına ilişkin anlaşma için de oybirliğiyle hareket eder; bu anlaşmanın akdedilmesine ilişkin karar, ye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

9. Konsey, Komisyon'un veya Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin nerisi üzerine, bir anlaşmanın uygulanmasını askıya alan ve anlaşmayla kurulan bir organın, anlaşmanın kurumsal çerçevesini tamamlayan veya değiştiren tasarruflar hariç, hukuki etkileri olan tasarruflar kabul etmeye davet edilmesi halinde, bu organ bünyesinde Birlik adına kabul edilecek pozisyonları belirleyen bir karar kabul eder.

10. Avrupa Parlamentosu, bu usulün tüm aşamalarında ivedilikle ve tam olarak bilgilendirilir.

11. Bir ye devlet, Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, ngrlen anlaşmanın, Antlaşmalar'ın hükümlerine uygun olup olmadığı konusunda Adalet Divanı'nın görüşünü alabilir. Adalet Divanı'nın görüşünün olumsuz olması halinde, öngörülen anlaşma, söz konusu anlaşmada veya Antlaşmalar'da değişiklik yapılmadığa yürürlüğe giremez.

Madde 219

1. Konsey, 218. maddeye istisna olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın tavsiyesi üzerine veya Komisyon'un tavsiyesi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, fiyat istikrarı hedefiyle bağdaşan bir konsensüse varmak amacıyla, üçüncü devletlerin para birimleri ile avro arasında bir kur sistemine ilişkin resmi anlaşmalar akdedebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra ve 3. paragrafta belirtilen usul uyarınca, oybirliğiyle hareket eder.

Konsey, Avrupa Merkez Bankası'nın veya Komisyon'un tavsiyesi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, fiyat istikrarı hedefiyle bağdaşan bir konsensüse

varmak amacıyla, döviz kuru sistemi içinde avronun merkez kurlarını kabul edebilir, değiştirebilir veya kaldırabilir. Konsey Başkanı, avronun merkezi kurlarının kabul edilmesi, değiştirilmesi veya kaldırılması konusunda Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendirir.

2. Bir veya birden çok üçüncü devletin para birimleri karşısında 1. paragrafta belirtilen bir kur sisteminin bulunmaması halinde, Konsey, Komisyon'un tavsiyesi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra veya Avrupa Merkez Bankası'nın tavsiyesi üzerine, bu para birimlerine ilişkin döviz kuru politikasının genel yönelimlerini belirleyebilir. Bu genel yönelimler, AMBS'nin temel hedefi olan fiyat istikrarının korunmasına hanel getirmez.

3. 218. maddeye istisna olarak, Birlik ile bir veya birden fazla üçüncü devlet veya uluslararası örgüt arasında para veya kambiyo rejimi ile ilgili anlaşmaların müzakere edilmesi gerektiğinde, Konsey, Komisyon'un tavsiyesi üzerine ve Avrupa Merkez Bankası'na danıştıktan sonra, bu anlaşmaların müzakere edilmesine ve akdedilmesine ilişkin düzenlemeleri kararlaştırır. Bu düzenlemeler, Birliğin tek bir pozisyon açıklamasını temin eder. Komisyon, müzakerelere tam olarak dahil olur.

4. Birliğin ekonomik ve parasal birlik alanındaki yetkisine ve bu alandaki Birlik anlaşmalarına hanel gelmeksizin, üye devletler, uluslararası organlarda müzakerelere yürütebilir ve uluslararası anlaşmalar akdedebilir.

BAŞLIK VI

BİRLİĞİN ULUSLARARASI ÖRGÜTLER, ÜÇÜNCÜ ÜLKELER VE BİRLİK DELEGASYONLARI İLE İLİŞKİLERİ

Madde 220

1. Birlik, Birleşmiş Milletler'in organları ve uzman kuruluşları, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı ile gerekli her türlü işbirliğini kurar.

Birlik, diğer uluslararası örgütlerle de uygun ilişkiler kurar.

2. Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve Komisyon, bu maddenin uygulanmasından sorumludurlar.

Madde 221

1. Üçüncü ülkelerdeki ve uluslararası örgütler nezdindeki Birlik delegasyonları, Birliği temsil eder.

2. Birlik delegasyonları, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ne tabidir. Birlik delegasyonları, üye devletlerin diplomatik temsilcilikleri ve konsolosluk temsilcilikleriyle sıkı işbirliği içinde hareket eder.

BAŞLIK VII DAYANIŞMA HÜKMÜ

Madde 222

1. Bir üye devletin terör saldırısına uğraması veya doğal ya da insan kaynaklı bir felakete maruz kalması halinde, Birlik ve üye devletler, dayanışma ruhu içinde birlikte hareket ederler. Birlik, üye devletler tarafından sağlanan askeri kaynaklar da dahil, elindeki tüm imkanları aşağıdaki amaçlar için seferber eder:

- a) - üye devletlerin ülkelerindeki terör tehdidinin önlenmesi,
  - demokratik kurumların ve sivil halkın olası bir terör saldırısından korunması,
  - bir terör saldırısı durumunda, bir üye devletin siyasi makamlarının talebi üzerine, o üye devlete kendi ülkesinde yardımda bulunulması,
- b) doğal veya insan kaynaklı bir felaket durumunda, bir üye devletin siyasi makamlarının talebi üzerine, o üye devlete kendi ülkesinde yardımda bulunulması.

2. Bir üye devletin terör saldırısına veya doğal ya da insan kaynaklı bir felakete maruz kalması durumunda, diğer üye devletler, o üye devlete, siyasi makamlarının talebi üzerine yardım ederler. Üye devletler, bu amaç doğrultusunda, Konsey bünyesinde kendi aralarında koordinasyon sağlarlar.

3. Konsey, Komisyon ile Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin ortak önerisi üzerine, bu dayanışma hükmünün uygulanmasına yönelik kuralları belirleyen bir karar kabul eder. Bu kararın savunma alanında etkileri olması halinde, Konsey, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 31. maddesinin 1. paragrafı uyarınca hareket eder. Avrupa Parlamentosu bilgilendirilir.

Bu paragrafın amaçları doğrultusunda ve 240. maddeye hâle gelmeksizin, Politika ve Güvenlik Komitesi ve 71. maddede belirtilen komite, ortak güvenlik ve savunma politikası çerçevesinde geliştirilen yapıların desteğini alarak Konsey'e yardımcı olur; bu iki komite gerektiğinde Konsey'e ortak görüşler sunar.

4. Avrupa Birliği Zirvesi, Birlik ve üye devletlerin etkili şekilde eylemde bulunmasını sağlamak amacıyla, Birliğin karşı karşıya olduğu tehditleri düzenli olarak değerlendirir.

ALTINCI KISIM
KURUMSAL VE MALİ HÜKÜMLER

BAŞLIK I
KURUMSAL HÜKÜMLER

BÖLÜM 1
KURUMLAR

KESİM 1
AVRUPA PARLAMENTOSU

Madde 223

1. Avrupa Parlamentosu, üyelerinin doğrudan genel oyla seçiminin, bütün üye devletlerde yeknesak bir usule göre veya bütün üye devletlerde ortak olan ilkeler uyarınca yapılması için gerekli hükümleri belirlemek amacıyla bir öneri hazırlar.

Konsey, özel yasama usulü uyarınca oybirliğiyle hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'nun üye tam sayısının çoğunluğuyla verilecek muvafakatini aldıktan sonra, gerekli hükümleri belirler. Bu hükümler, bütün üye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

2. Avrupa Parlamentosu, üyelerinin görevlerini icra etmelerine ilişkin kuralları ve genel koşulları, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, Komisyon'un görüşünü ve Konsey'in muvafakatini aldıktan sonra, tüzükler vasıtasıyla resen belirler. Üyelerin veya eski üyelerin vergilendirilmesine ilişkin bütün kural ve koşulların belirlenmesi Konsey'de oybirliğini gerektirir.

Madde 224

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 10. maddesinin 4. paragrafında belirtilen Avrupa düzeyindeki siyasi partilere ilişkin kuralları ve özellikle bunların finansmanına ilişkin kuralları tüzükler vasıtasıyla belirler.

Madde 225

Avrupa Parlamentosu, üye tam sayısının çoğunluğuyla hareket ederek, Antlaşmalar'ın uygulanması için bir Birlik tasarrufunu gerekli gördüğü konular hakkında,

Komisyon'dan uygun öneriler sunmasını talep edebilir. Komisyon bir öneri sunmazsa, bunun gerekçelerini Avrupa Parlamentosu'na bildirir.

Madde 226

Avrupa Parlamentosu, görevlerini yerine getirirken, üye tam sayısının dörtte birinin talebi üzerine, diğer kurum veya organlara Antlaşmalar'da verilen yetkilere hale gelmeksizin, Birlik hukukunun uygulanmasında hukuka aykırılık veya kötü yönetim iddialarını araştırmak üzere, bu iddiaların henüz bir mahkeme tarafından incelenmemiş olması ve yargı sürecinin tamamlanmamış olması durumları hariç, geçici bir soruşturma komitesi kurabilir.

Geçici soruşturma komitesinin mevcudiyeti, raporunu sunduktan sonra sona erer.

Soruşturma hakkının kullanılmasına ilişkin ayrıntılı hükümler, özel yasama usulü uyarınca hareket eden Avrupa Parlamentosu tarafından, Konsey ve Komisyon'un muvafakatini aldıktan sonra, tüzükler vasıtasıyla resen tespit edilir.

Madde 227

Her Birlik vatandaşı ve üye devletlerden birinde ikamet eden veya sicilde kayıtlı merkezi üye devletlerden birinde bulunan bir gerçek veya tüzel kişi, bireysel olarak veya diğer vatandaş veya kişilerle birlikte hareket ederek, Birliğin faaliyet alanlarından birinin kapsamına giren ve kendisini doğrudan etkileyen bir mesele hakkında, Avrupa Parlamentosu'na dilekçe verme hakkına sahiptir.

Madde 228

1. Avrupa Parlamentosu tarafından seçilen Avrupa Ombudsmanı, yargısal işlevleri bakımından Avrupa Birliği Adalet Divanı hariç, Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının faaliyetlerine ilişkin kötü yönetim vakalarıyla ilgili olarak, Birlik vatandaşlarından ya da üye devletlerden birinde ikamet eden veya sicilde kayıtlı merkezi üye devletlerden birinde bulunan bir gerçek veya tüzel kişiden gelecek şikayetleri kabul etme yetkisine sahiptir. Ombudsman bu şikayetleri inceler ve bunlar hakkında rapor hazırlar.

Ombudsman, görevleri çerçevesinde, iddia edilen olayların, devam eden veya sonuçlanmış olan bir davanın konusunu oluşturması durumu dışında, kendisine doğrudan ya da bir Avrupa Parlamentosu üyesi aracılığıyla iletilen şikayetler temelinde veya resen, gerekli gördüğü soruşturmaları yürütür. Ombudsman, bir kötü yönetim vakası tespit ettiğinde, bunu üç aylık bir süre içinde görüşünü kendisine iletmekle yükümlü olan ilgili kurum, organ, ofis veya ajansa bildirir. Ombudsman, daha sonra Avrupa Parlamentosu'na ve ilgili kurum, organ, ofis veya ajansa bir rapor iletir. Şikayette bulunan kişi, bu soruşturmanın sonuçları hakkında bilgilendirilir.

Ombudsman, soruşturmalarının sonuçları hakkında Avrupa Parlamentosu'na yıllık bir rapor sunar.

2. Ombudsman, her Avrupa Parlamentosu seçiminden sonra ve Avrupa Parlamentosu'nun görev süresi için seçilir. Ombudsman yeniden atanabilir.

Ombudsman'ın görevine, görevinin ifası için gerekli şartları artık karşılamıyor olması veya ciddi bir suç işlemesi halinde, Avrupa Parlamentosu'nun talebi zerine Adalet Divanı tarafından son verilebilir.

3. Ombudsman, görevini tam bir bağımsızlık içinde yerine getirir. Ombudsman görevlerini yerine getirirken hiçbir hükümet, kurum, organ, ofis veya ajanstan talimat isteyemez ya da alamaz. Ombudsman, görev süresi boyunca, kazanç karşılığı olsun ya da olmasın, başka hiçbir mesleki faaliyette bulunamaz.

4. Avrupa Parlamentosu, Ombudsman'ın görevini icra etmesine ilişkin kuralları ve genel koşulları, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, Komisyon'un görüşünü ve Konsey'in muvafakatini aldıktan sonra, tüzükler vasıtasıyla resen belirler.

Madde 229

Avrupa Parlamentosu'nun toplantı dönemi yıllıktır. Avrupa Parlamentosu, Mart ayının ikinci Salı günü kendiliğinden toplanır.

Avrupa Parlamentosu, ye tam sayısının çoğunluğunun, Konsey'in veya Komisyon'un talebi üzerine, olağüst toplanabilir.

Madde 230

Komisyon tüm toplantılara katılabilir ve talep etmesi halinde dinlenir.

Komisyon, Avrupa Parlamentosu veya yeleri tarafından kendisine yöneltilen soruları, sözlü veya yazılı olarak cevaplar.

Avrupa Birliğı Zirvesi ve Konsey, kendi iç tüzüklerinde yer alan şartlara uygun olarak, Avrupa Parlamentosu tarafından dinlenir.

Madde 231

Antlaşmalar'da aksi öngörülmedikçe, Avrupa Parlamentosu kullanılan oyların oğunluğuyula karar alır.

Toplantı yeter sayısı i tüzükle belirlenir.

Madde 232

Avrupa Parlamentosu, üye tam sayısının çoğunluğuyla iç tüzüğünü kabul eder.

Avrupa Parlamentosu'nun görüşme tutanakları, Antlaşmalar'da ve iç tüzüğünde öngörüldüğü şekilde yayımlanır.

Madde 233

Avrupa Parlamentosu, Komisyon tarafından kendisine sunulan yıllık genel raporu aleni oturumda görüşür.

Madde 234

Komisyon'un faaliyetleri hakkında bir güvensizlik önergesi verilmesi halinde, Avrupa Parlamentosu, bu önerge ile ilgili oylamayı, önerenin verilmesinden en az üç gün sonra ve ancak açık oylama ile yapabilir.

Güvensizlik önergesinin, Avrupa Parlamentosu'nun üye tam sayısının çoğunluğuna tekabül edecek şekilde, kullanılan oyların üçte ikisiyle kabul edilmesi halinde, Komisyon üyeleri toplu olarak, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi de Komisyon'daki görevinden istifa ederler. Üyeler, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 17. maddesi uyarınca, yerlerine atama yapılmaya kadar görevde kalırlar ve mutad işleri yürütmeye devam ederler. Bu durumda, yeni atanan Komisyon üyelerinin görev süresi, toplu olarak istifa etmek zorunda kalan Komisyon üyelerinin görev süresinin dolacağı tarihte sona erer.

KESİM 2
AVRUPA BİRLİĞİ ZİRVESİ

Madde 235

1. Bir oylama yapıldığında, Avrupa Birliği Zirvesi'nin her bir üyesi, diğer üyelere en fazla biri adına oy kullanabilir.

Avrupa Birliği Zirvesi nitelikli çoğunlukla hareket ettiğinde, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 16. maddesinin 4. paragrafı ve işbu Antlaşma'nın 238. maddesinin 2. paragrafında yer alan hükümler uygulanır. Avrupa Birliği Zirvesi oylama yaparak karar aldığı anda, Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı ve Komisyon Başkanı oylamaya katılmaz.

Hazır bulunan veya temsil edilen üyelerin çekimser kalmaları, Avrupa Birliği Zirvesi'nin oybirliği gerektiren kararlarının kabulüne engel teşkil etmez.

2. Avrupa Parlamentosu Başkanı, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından dinlenmek üzere davet edilebilir.

3. Avrupa Birliği Zirvesi, usule ilişkin konularda ve i tüzüğünün kabul edilmesinde, basit çoğunlukla hareket eder.

4. Avrupa Birliği Zirvesi'ne Konsey Genel Sekreterliği yardımcı olur.

Madde 236

Avrupa Birliği Zirvesi, aşağıdakileri nitelikli çoğunlukla kabul eder:

- a) Avrupa Birliği Antlaşması'nın 16. maddesinin 6. paragrafı uyarınca, Genel İşler Konseyi ve Dışışleri Konseyi haricindeki Konsey oluşumlarının listesini belirleyen bir karar,
- b) Avrupa Birliği Antlaşması'nın 16. maddesinin 9. paragrafı uyarınca, Dışışleri Konseyi haricindeki Konsey oluşumlarının başkanlığı hakkında bir karar.

KESİM 3 KONSEY

Madde 237

Konsey, Başkanı tarafından resen veya üyelerinden birinin ya da Komisyon'un talebi üzerine toplanır.

Madde 238

1. Konsey, basit çoğunlukla karar alması gereken durumlarda, üye tam sayısının çoğunluğuyla hareket eder.

2. Avrupa Birliği Antlaşması'nın 16. maddesinin 4. paragrafına istisna olarak, 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren ve Geçici Hükümler Hakkındaki Protokol'de yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, Konsey'in, Komisyon veya Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin önerisi üzerine hareket etmediği durumlarda, nitelikli çoğunluk, Birlik nüfusunun en az % 65'ini oluşturan üye devletlere tekabül edecek şekilde, Konsey üyelerinin en az % 72'sini ifade eder.

3. 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren ve Geçici Hükümler Hakkındaki Protokol'de yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, Antlaşmalar uyarınca tüm Konsey üyelerinin oylamaya katılmadığı durumlarda, nitelikli çoğunluk aşağıdaki şekilde tanımlanır:

- a) Nitelikli çoğunluk, oylamaya katılan üye devletlerin nüfuslarının en az % 65'ine tekabül edecek şekilde, söz konusu üye devletleri temsil eden Konsey üyelerinin en az % 55'ini ifade eder.

Bloke edici azınlık için, en az, oylamaya katılan üye devletlerin nüfusunun % 35'inden fazlasına tekabül eden asgari sayıda Konsey üyesi ve ilave bir üye aranır; aksi takdirde nitelikli çoğunluğa ulaşılmış sayılır.

b) (a) bendine istisna olarak, Konsey'in, Komisyon veya Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin önerisi üzerine hareket etmediği durumlarda, nitelikli çoğunluk, oylamaya katılan üye devletlerin nüfusunun en az % 65'ini oluşturan üye devletlere tekabül edecek şekilde, söz konusu üye devletleri temsil eden Konsey üyelerinin en az % 72'sini ifade eder.

4. Hazır bulunan veya temsil edilen üyelerin çekimser kalmaları, Konsey'in oybirliği gerektiren kararlarının kabulüne engel teşkil etmez.

Madde 239

Bir oylama yapıldığında, Konsey'in her bir üyesi, diğer üyelere en fazla biri adına oy kullanabilir.

Madde 240

1. Üye devlet hükümetlerinin daimi temsilcilerinden oluşan bir komite, Konsey'in çalışmalarını hazırlamak ve Konsey tarafından kendisine verilen görevleri yerine getirmekten sorumludur. Komite, Konsey'in iç tüzüğünde öngörülen durumlarda, usule ilişkin kararlar kabul edebilir.

2. Konsey tarafından atanan bir Genel Sekreter'in sorumluluğundaki bir Genel Sekreterlik, Konsey'e yardımcı olur.

Konsey, Genel Sekreterliğin organizasyonunu basit çoğunlukla kararlaştırır.

3. Konsey, usule ilişkin konularda ve iç tüzüğünün kabul edilmesinde basit çoğunlukla hareket eder.

Madde 241

Konsey, basit çoğunlukla hareket ederek, Komisyon'dan, ortak hedeflere ulaşılması için gerekli gördüğü bütün incelemeleri yapmasını ve kendisine uygun öneriler sunmasını talep edebilir. Komisyon bir öneri sunmazsa, bunun gerekçelerini Konsey'e bildirir.

Madde 242

Konsey, basit çoğunlukla hareket ederek, Komisyon'a danıştıktan sonra, Antlaşmalar'da öngörülen komitelere ilişkin kuralları belirler.

Madde 243

Konsey; Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı, Komisyon Başkanı, Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Komisyon yeleri, Avrupa Birliği Adalet Divanı başkanları, yeleri ve başkatipleri ile Konsey Genel Sekreteri'nin maaşlarını, ödeneklerini ve emekli maaşlarını tespit eder. cret yerine verilecek her türlü ödemeyi de belirler.

KESİM 4
KOMİSYON

Madde 244

Komisyon yeleri, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 17. maddesinin 5. paragrafı uyarınca, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından oybirliğiyle, aşağıdaki ilkeler temelinde belirlenen bir rotasyon sistemine göre seçilir:

- a) ye devletler, uyruklarının Komisyon'daki görev sıralarının ve sürelerinin belirlenmesinde mutlak surette eşit muamele görürler; buna bağlı olarak, herhangi iki ye devletin uyruklarının üstlendikleri toplam görev dönemi sayısı arasındaki fark hiçbir zaman birden fazla olamaz,
- b) (a) bendi saklı kalmak kaydıyla, her yeni Komisyon, ye devletlerin tümünün demografik ve coğrafi yelpazesini tatmin edici biçimde yansıtılmak üzere oluşturulur.

Madde 245

Komisyon yeleri, görevleri ile bağdaşmayan her türlü eylemden kaçınırlar. ye devletler, Komisyon yelerinin bağımsızlığına saygı gösterirler ve görevlerinin ifası sırasında Komisyon üyelerini etkilemeye çalışmazlar.

Komisyon yeleri görev süreleri boyunca, kazanç karşılığı olsun ya da olmasın, başka hiçbir mesleki faaliyette bulunamazlar. Göreve başlarken, görevlerinin devamı süresince ve görevleri sona erdikten sonra, görevlerinin gerektirdiği ykmllklere riayet etmeye ve özellikle görevleri sona erdikten sonra, bazı görev veya menfaatlerin kabulü konusunda dürüst ve özenli davranmaya ant içerler. Bu yükümlülüklerin ihlali halinde, Adalet Divanı, Konsey'in basit çoğunlukla hareket ederek yaptığı başvuru veya Komisyon'un başvurusu üzerine, duruma göre, ilgili üyenin 247. madde uyarınca görevden alınmasına veya emeklilik maaşından ya da bunun yerini tutan diğer menfaatlardan mahrum bırakılmasına karar verebilir.

Madde 246

Olağan görev devri ve ölüm dışında, bir Komisyon yesinin görevi, istifa ettiğinde veya görevden alındığında sona erer.

İstifa, görevden alınma veya ölüm nedeniyle boşalan Komisyon üyeliğine, kalan görev süresi için, Konsey, Komisyon Başkanı'nın mutabakatıyla ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 17. maddesinin 3. paragrafının ikinci alt paragrafında yer alan kriterlere uygun olarak aynı uyrukluğa sahip yeni bir Komisyon üyesi atar.

Özellikle Komisyon üyesinin kalan görev süresi kısa olduğunda, Konsey, Komisyon Başkanı'nın önerisi üzerine oybirliğiyle yeni atama yapılmasına gerek olmadığına karar verebilir.

Başkan'ın istifası, görevden alınması veya ölümü halinde, görev süresinin kalan kısmı için yerine atama yapılır. Başkan'ın yerine atama yapılırken, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 17. maddesinin 7. paragrafının birinci alt paragrafında belirtilen usul uygulanır.

Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin istifası, görevden alınması veya ölümü halinde, görev süresinin kalan kısmı için Avrupa Birliği Antlaşması'nın 18. maddesinin 1. paragrafına uygun olarak yerine atama yapılır.

Komisyon üyeleri, toplu istifa halinde, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 17. maddesi uyarınca yerlerine atama yapılıncaya kadar görevde kalırlar ve mutad işleri yürütmeye devam ederler.

Madde 247

Komisyon üyelerinden birinin, görevinin ifası için gerekli şartları artık karşılamıyor olması veya ciddi bir suç işlemesi halinde, basit çoğunlukla hareket eden Konsey'in yaptığı başvuru veya Komisyon'un başvurusu üzerine, Adalet Divanı o üyeyi görevden alabilir.

Madde 248

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 18. maddesinin 4. paragrafına hanel gelmeksizin, Komisyon'a düşen sorumluluklar, söz konusu Antlaşma'nın 17. maddesinin 6. paragrafı uyarınca Komisyon Başkanı tarafından gruplandırılır ve Komisyon üyeleri arasında paylaşılır. Başkan, Komisyon'un görev süresi boyunca bu sorumlulukların paylaşımında değişiklik yapabilir. Komisyon üyeleri, Başkan tarafından kendilerine verilen görevleri, Başkan'ın talimatları doğrultusunda yürütür.

Madde 249

1. Komisyon, kendisinin ve birimlerinin işleyişini sağlamak amacıyla iç tüzüğünü kabul eder. Komisyon iç tüzüğün yayımlanmasını sağlar.
2. Komisyon, her yıl, Avrupa Parlamentosu'nun açılış oturumundan en az bir ay önce, Birliğin faaliyetleri ile ilgili bir genel rapor yayımlar.

Madde 250

Komisyon, üyelerinin çoğunluğuyla hareket eder.

Toplantı yeter sayısı iç tüzükle belirlenir.

KESİM 5
AVRUPA BİRLİĞİ ADALET DİVANI

Madde 251

Adalet Divanı, Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü'nde yer alan kurallar uyarınca, daireler veya Büyük Daire olarak toplanır.

Adalet Divanı, Statüsü'nde belirtilen durumlarda genel kurul halinde de toplanabilir.

Madde 252

Adalet Divanı'na sekiz hukuk sözcüsü yardımcı olur. Adalet Divanı'nın talep etmesi halinde, Konsey oybirliğiyle hareket ederek hukuk sözcülerinin sayısını artırabilir.

Hukuk sözcüsü, Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü uyarınca katılımının gerekli olduğu davalarda, tam bir tarafsızlık ve bağımsızlık içinde hareket ederek, aleni oturumda gerekçeli görüşlerini sunmakla görevlidir.

Madde 253

Adalet Divanı hakimleri ve hukuk sözcüleri, bağımsızlıkları şüphe götürmeyen ve kendi ülkelerinde en yüksek yargı makamlarına atanmak için gerekli niteliklere sahip kişiler veya yetkinlikleri kabul edilmiş hukukçular arasından seçilirler; üye devlet hükümetlerinin mutabakatıyla, 255. maddede belirtilen komiteye danışıldıktan sonra, altı yıllık bir süre için atanırlar.

Hakimler ve hukuk sözcüleri, Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü'nde yer alan şartlar uyarınca, üç yılda bir kısmi olarak yenilenirler.

Hakimler, kendi aralarından üç yıllık bir süre için Adalet Divanı Başkanı'nı seçerler. Başkan yeniden seçilebilir.

Görevi sona eren hakimler ve hukuk sözcüleri yeniden atanabilirler.

Adalet Divanı, başkatibini atar ve görevine ilişkin kuralları belirler.

Adalet Divanı, iç tüzüğünü kabul eder. Bu iç tüzük Konsey'in onayına sunulur.

Madde 254

Genel Mahkeme hakimlerinin sayısı, Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü'nde belirlenir. Statü, Genel Mahkeme'ye hukuk sözcülerinin yardımcı olmasını öngörebilir.

Genel Mahkeme üyeleri, bağımsızlıklarını şüphe götürmeyen ve yüksek yargı makamlarına atanmak için gerekli niteliklere sahip kişiler arasından seçilir. Üyeler, üye devlet hükümetlerinin mutabakatıyla, 255. maddede belirtilen komiteye danışıldıktan sonra, altı yıllık bir süre için atanırlar. Üyeler, her üç yılda bir kısmi olarak yenilenir. Görevi sona eren üyeler yeniden atanabilirler.

Hakimler, kendi aralarından üç yıllık bir süre için Genel Mahkeme Başkanı'nı seçerler. Başkan yeniden seçilebilir.

Genel Mahkeme, başkatiğini atar ve çalışma kurallarını belirler.

Genel Mahkeme, iç tüzüğünü Adalet Divanı ile mutabakat halinde kabul eder. İç tüzük Konsey'in onayına sunulur.

Antlaşmalar'ın Adalet Divanı'na ilişkin hükümleri, Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü'nde aksi öngörülmedikçe, Genel Mahkeme'ye de uygulanır.

Madde 255

Üye devlet hükümetlerinin 253 ve 254. maddelerde belirtilen atamaları yapmasından önce, adayların Adalet Divanı ve Genel Mahkeme hakimliği ve hukuk sözcülüğü görevlerini yerine getirme bakımından yeterli olup olmadıkları konusunda görüş vermek üzere bir komite kurulur.

Komite, Adalet Divanı'nın ve Genel Mahkeme'nin eski üyeleri, ulusal yüksek mahkeme üyeleri ve yetkinliği kabul edilmiş hukukçular arasından seçilen ve biri Avrupa Parlamentosu tarafından önerilen yedi kişiden oluşur. Konsey, komitenin çalışma kurallarını belirleyen bir karar ve komite üyelerinin atanmasına ilişkin bir karar kabul eder. Konsey, Adalet Divanı Başkanı'nın inisiyatifini üzerine hareket eder.

Madde 256

1. Genel Mahkeme, 257. madde uyarınca kurulan bir ihtisas mahkemesinin ve Statü uyarınca Adalet Divanı'nın bakmaya yetkili olduğu davalar hariç, 263, 265, 268, 270 ve 272. maddelerde belirtilen davalara ilk derece mahkemesi olarak bakmaya yetkilidir. Statü, Genel Mahkeme'ye, diğer davalara da bakma yetkisi verebilir.

Genel Mahkeme tarafından bu paragraf uyarınca verilen kararlar, hukuki meselelerle sınırlı olmak kaydıyla, Statü'de öngörülen şartlar ve sınırlamalar dahilinde Adalet Divanı'nda temyiz edilebilir.

2. Genel Mahkeme, ihtisas mahkemelerinin kararlarına karşı açılan davalara bakmaya yetkilidir.

Genel Mahkeme tarafından bu paragraf uyarınca verilen kararlar, Birlik hukukunun birliğinin ve uyumunun ciddi bir şekilde etkilenme riskinin bulunması halinde, Statü'de öngörülen şartlar ve sınırlamalar dahilinde, istisnai olarak Adalet Divanı tarafından yeniden incelenebilir.

3. Genel Mahkeme, Statü'de yer alan belirli alanlarda, 267. madde uyarınca ön karar için kendisine gönderilen sorulara bakmaya yetkilidir.

Genel Mahkeme, davanın Birlik hukukunun birliğini veya uyumunu etkileyebilecek bir ilke kararı gerektirdiği kanısına varırsa, davayı karar vermesi için Adalet Divanı'na gönderebilir.

Genel Mahkeme'nin ön karar için kendisine gönderilen sorulara ilişkin olarak verdiği kararlar, Birlik hukukunun birliğinin veya uyumunun ciddi bir şekilde etkilenme riskinin bulunması halinde, Statü'de öngörülen şartlar ve sınırlamalar dahilinde, istisnai olarak Adalet Divanı tarafından yeniden incelenebilir.

Madde 257

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, belirli alanlarda açılan davalara ilk derece mahkemesi olarak bakmak üzere, Genel Mahkeme'ye bağlı ihtisas mahkemeleri kurabilir. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Adalet Divanı'na danıştıktan sonra veya Adalet Divanı'nın talebi üzerine ve Komisyon'a danıştıktan sonra, tüzükler vasıtasıyla hareket eder.

Bir ihtisas mahkemesinin kurulmasına ilişkin tüzük, bu mahkemenin oluşumuna ilişkin kuralları ve kendisine verilen yetkinin kapsamını belirler.

İhtisas mahkemeleri tarafından verilen kararlara karşı, hukuki meselelerle sınırlı olmak kaydıyla veya ihtisas mahkemesinin kurulmasına ilişkin tüzükte öngörülmesi halinde, esasa ilişkin konularda da, temyiz için Genel Mahkeme'ye gidilebilir.

İhtisas mahkemesi üyeleri, bağımsızlıkları şüphe götürmeyen ve yargı makamlarına atanmak için gerekli niteliklere sahip kişiler arasında seçilir. Üyeler, Konsey tarafından oybirliğiyle atanır.

İhtisas mahkemeleri, iç tüzüğünü, Adalet Divanı ile mutabakat halinde kabul eder. İç tüzük Konsey'in onayına sunulur.

İhtisas mahkemesinin kurulmasına ilişkin tüzükte aksi öngörülmedikçe, Antlaşmalar'ın Avrupa Birliği Adalet Divanı'na ilişkin hükümleri ile Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü'nün hükümleri ihtisas mahkemelerine de uygulanır. Statü'nün I. Başlığı ve 64. maddesi her durumda ihtisas mahkemelerine de uygulanır.

Madde 258

Komisyon, üye devletlerden birinin Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü yerine getirmediği kanısına varırsa, bu devlete kendi görüşlerini sunma imkanı tanıdıktan sonra, bu konuda gerekçeli görüşünü bildirir.

İlgili devlet, Komisyon'un belirlediği süre içinde bu görüşe uygun hareket etmezse, Komisyon meseleyi Avrupa Birliği Adalet Divanı'na götürebilir.

Madde 259

Bir üye devlet, diğer bir üye devletin Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü yerine getirmediği kanısına varırsa, meseleyi Avrupa Birliği Adalet Divanı'na götürebilir.

Bir üye devlet, diğer bir üye devlet aleyhine, Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü ihlal ettiği iddiasıyla dava açmadan önce meseleyi Komisyon'a götürmek zorundadır.

Komisyon, ilgili devletlere kendi iddialarını ve karşı tarafın iddialarına ilişkin gözlemlerini sözlü ve yazılı olarak sunma imkanı verdikten sonra, gerekçeli görüşünü bildirir.

Komisyon, meselenin önüne getirildiği tarihten itibaren üç ay içinde görüşünü bildirmese, görüşün bildirilmemiş olması, meselenin Divan'a götürülmesine engel teşkil etmez.

Madde 260

1. Avrupa Birliği Adalet Divanı, bir üye devletin Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü yerine getirmediğini tespit ederse, bu devlet Divan'ın kararı doğrultusunda gerekli tedbirleri almak zorundadır.

2. Komisyon, ilgili üye devletin Divan'ın kararı doğrultusunda gerekli tedbirleri almadığı kanısına varırsa, bu üye devlete görüşlerini sunma imkanı tanıdıktan sonra, meseleyi Divan'a götürebilir. Komisyon, ilgili üye devlet tarafından defaten ödenmesi gereken miktarı veya gecikmeye bağlı para cezasının miktarını durumun gereklerine göre belirtir.

Divan, ilgili üye devletin kararına uymadığını tespit ederse, bu devlet tarafından defaten ödeme veya gecikmeye bağlı para cezası ödemesi yapılmasına karar verebilir.

Bu usul, 259. maddeye hâlel getirmez.

3. Komisyon, ilgili üye devletin, bir yasama usulü uyarınca kabul edilen bir direktifin iç hukuka aktarılmasına yönelik tedbirleri bildirme yükümlülüğünü yerine getirmede gerekçesiyle, 258. madde uyarınca meseleyi Divan'a götürdüğünde, gerekli görürse, ilgili üye devlet tarafından defaten ödenmesi gereken miktarı veya gecikmeye bağlı para cezasının miktarını durumun gereklerine göre belirtebilir.

Divan bir ihlal olduğu kanısına varırsa, ilgili üye devletin, Komisyon tarafından belirtilen miktarı aşmayan bir defaten ödeme yapmasına veya gecikmeye bağlı para cezası ödemesine karar verebilir. Ödeme yükümlülüğü, Divan'ın kararında belirlenen tarih itibarıyla başlar.

Madde 261

Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in birlikte ve Konsey'in tek başına, Antlaşmalar'ın hükümlerine uygun olarak kabul ettikleri tüzükler, bu tüzüklerde öngörülen cezalara ilişkin olarak, Avrupa Birliği Adalet Divanı'na tam yargı yetkisi verebilir.

Madde 262

Antlaşmalar'ın diğer hükümlerine hâle gelmeksizin, Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, oybirliğiyle, Avrupa fikri mülkiyet haklarını ihdas eden antlaşmalar temelinde kabul edilen tasarrufların uygulanmasıyla ilgili uyuşmazlıklar için, Avrupa Birliği Adalet Divanı'na, kendi belirlediği ölçüde yargı yetkisi veren hükümler kabul edebilir. Bu hükümler, üye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Madde 263

Avrupa Birliği Adalet Divanı, tavsiye ve görüşler hariç olmak üzere, yasama tasarruflarının, Konsey, Komisyon ve Avrupa Merkez Bankası'nın tasarruflarının ve Avrupa Parlamentosu'nun ve Avrupa Birliği Zirvesi'nin üçüncü kişiler bakımından hukuki etki doğurması amaçlanan tasarruflarının hukuka uygunluğunu denetler. Divan, Birlik organ, ofis veya ajanslarının üçüncü kişiler bakımından hukuki etki doğurması amaçlanan tasarruflarının da hukuka uygunluğunu denetler.

Divan, bu amaçla, bir üye devlet, Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon tarafından yetkisizlik, esaslı şekil kurallarının ihlali, Antlaşmalar'ın ihlali veya Antlaşmalar'ın uygulanmasına ilişkin herhangi bir hukuk kuralının ihlali veya yetkinin kötüye kullanılması gerekçeleriyle açılan davalar hakkında karar vermeye yetkilidir.

Divan; Sayıştay, Avrupa Merkez Bankası ve Bölgeler Komitesi'nin kendi yetkilerini korumak amacıyla açtıkları davalarda da aynı şartlar dahilinde yetkilidir.

Her gerçek veya tüzel kişi, muhatabı olduğu veya kendisini doğrudan ve bireysel olarak ilgilendiren tasarruflar ile kendisini doğrudan ilgilendiren ve uygulama tedbirleri alınmasını gerektirmeyen düzenleyici tasarruflara karşı 1 ve 2. paragraflarda öngörülen şartlar dahilinde dava açabilir.

Birlik organ, ofis veya ajanslarının kurulmasına ilişkin tasarruflar; bu organ, ofis veya ajansların, gerçek veya tüzel kişiler bakımından hukuki etki doğurması amaçlanan tasarruflarına karşı bu kişiler tarafından açılacak davalara ilişkin özel şartlar ve kurallar içerebilir.

Bu maddede belirtilen davaların, duruma göre, tasarrufun yayımlandığı, davacıya tebliğ edildiği veya tebliğ edilmemesi halinde, davacının tasarruftan haberdar olduğu tarihten itibaren iki ay içinde açılması gerekir.

Madde 264

Dava yerinde görülürse, Avrupa Birliği Adalet Divanı, dava konusu yapılan tasarrufun geçersizliğine karar verir.

Bununla birlikte, Divan, gerekli görürse, geçersizliğine karar verilen tasarrufun etkilerinden hangilerinin kesinleşmiş sayılacağını belirtir.

Madde 265

Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Zirvesi, Konsey, Komisyon veya Avrupa Merkez Bankası, Antlaşmalar'a aykırılık teşkil edecek şekilde harekete geçmezse, üye devletler ve Birliğin diğer kurumları, bu ihlali tespit ettirmek için Avrupa Birliği Adalet Divanı'nda dava açabilirler. Bu madde, Birliğin harekete geçmeyen organ, ofis veya ajanslarına da aynı şartlar dahilinde uygulanır.

Bu davanın kabul edilebilmesi için, önce ilgili kurum, organ, ofis veya ajansın harekete geçmeye davet edilmiş olması gerekir. İlgili kurum, organ, ofis veya ajans bu davetten itibaren iki ay içinde tutumunu belirlemezse, dava iki aylık ilave bir süre içinde açılabilir.

Her gerçek veya tüzel kişi, tavsiye veya görüş hariç olmak üzere, Birliğin bir kurum, organ, ofis veya ajansının bir tasarrufunda kendisinin muhatap alınmamasından dolayı, 1 ve 2. paragraflarda belirtilen şartlar dahilinde Divan'a şikayette bulunabilir.

Madde 266

Tasarrufu iptal edilen veya hareketsiz kalmasının Antlaşmalar'a aykırı olduğu tespit edilen kurum, organ, ofis veya ajans, Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın kararı doğrultusunda gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Bu yükümlülük, 340. maddenin 2. paragrafının uygulanmasından doğabilecek bir yükümlülüğe hâle getirmez.

Madde 267

Avrupa Birliği Adalet Divanı, aşağıdakiler hakkında ön karar verme yetkisine sahiptir:

- a) Antlaşmalar'ın yorumu,
- b) Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının tasarruflarının geçerliliği ve yorumu.

Bu tür bir sorunun bir üye devlet mahkemesinde ortaya konması halinde, bu mahkeme kendi kararını vermek için konuya ilişkin bir karara gerek duyarsa, Adalet Divanı'ndan bu sorun hakkında karar vermesini talep edebilir.

Bu tür bir sorunun, iç hukuka göre kararlarına karşı kanun yolunun kapalı olduğu bir ulusal mahkemede görülmekte olan bir davada ortaya konması halinde, bu mahkeme Divan'a başvurmakla yükümlüdür.

Bu tür bir sorunun bir üye devlet mahkemesinde görülmekte olan tutuklu bir kişiyle ilgili bir davada ortaya konması halinde, Avrupa Birliği Adalet Divanı mümkün olan en kısa sürede harekete geçer.

Madde 268

Avrupa Birliği Adalet Divanı, 340. maddenin 2 ve 3. paragraflarında öngörülen zararların tazmini ile ilgili uyumsuzlıklara bakmaya yetkilidir.

Madde 269

Adalet Divanı; Avrupa Birliği Zirvesi veya Konsey tarafından Avrupa Birliği Antlaşması'nın 7. maddesi uyarınca kabul edilen bir tasarrufun hukuka uygunluğu konusunda, ancak Avrupa Birliği Zirvesi'nin veya Konsey'in tespitine konu olan üye devletin talebi üzerine ve sadece söz konusu maddede yer alan usule ilişkin hükümlere uyulup uyulmadığı bakımından karar vermeye yetkilidir.

Bu talep, tespit tarihinden itibaren bir ay içinde yapılmalıdır. Divan, talep tarihinden itibaren bir ay içinde karar verir.

Madde 270

Avrupa Birliği Adalet Divanı, Birlik Memurlarının Statüsü ve Birliğin Diğer Görevlilerinin İstihdam Koşulları ile belirlenen sınırlar ve şartlar dahilinde, Birlik ile çalışanları arasındaki her türlü uyumsuzlığa bakmaya yetkilidir.

Madde 271

Avrupa Birliği Adalet Divanı, bundan sonraki hükmelerde yer alan sınırlar dahilinde, aşağıdaki konularla ilgili uyuşmazlıklarda yetkilidir:

- a) üye devletler tarafından, Avrupa Yatırım Bankası Statüsü'nden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi. Bu çerçevede, Banka Yönetim Kurulu, 258. madde ile Komisyon'a verilen yetkilere sahiptir,
- b) Avrupa Yatırım Bankası Governörler Kurulu'nun kararları. Bu çerçevede, üye devletler, Komisyon veya Banka Yönetim Kurulu, 263. maddede yer alan şartlar dahilinde dava açabilirler,
- c) Avrupa Yatırım Bankası Yönetim Kurulu'nun kararları. Bu kararlara karşı, 263. maddede yer alan şartlar dahilinde, üye devletler veya Komisyon tarafından ve sadece Avrupa Yatırım Bankası Statüsü'nün 19. maddesinin 2, 5, 6 ve 7. paragraflarında öngörülen usule aykırılık gerekçesiyle dava açılabilir,
- d) ulusal merkez bankaları tarafından, Antlaşmalar'dan ve AMBS ve AMB Statüsü'nden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi. Bu çerçevede Avrupa Merkez Bankası Governörler Kurulu'nun ulusal merkez bankaları karşısında yetkileri, 258. madde uyarınca Komisyon'a üye devletler karşısında tanınan yetkilerle aynıdır. Divan, bir ulusal merkez bankasının Antlaşmalar'dan kaynaklanan yükümlülüklerden birini yerine getirmediğine karar verirse, bu banka, Divan'ın kararı doğrultusunda gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Madde 272

Avrupa Birliği Adalet Divanı, Birlik tarafından veya Birlik adına yapılan bir kamu hukuku veya özel hukuk sözleşmesinde yer alan bir tahkim şartı uyarınca karar verme yetkisine sahiptir.

Madde 273

Adalet Divanı, bir tahkimname uyarınca önüne getirilmesi kaydıyla, üye devletler arasında Antlaşmalar'ın konusuyla bağlantılı her türlü uyuşmazlık hakkında karar vermeye yetkilidir.

Madde 274

Avrupa Birliği Adalet Divanı'na Antlaşmalar'la verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, Birliğin taraf olduğu uyuşmazlıklar, bu gerekçeyle ulusal mahkemelerin yetkisi dışında bırakılamaz.

Madde 275

Avrupa Birliği Adalet Divanı, ortak dış ve güvenlik politikasına ilişkin hükümler veya bu hükümler temelinde kabul edilen tasarruflar konusunda yetkili değildir.

Ancak Divan, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 40. maddesine uyulup uyulmadığının kontrol edilmesine ve Konsey tarafından Avrupa Birliği Antlaşması'nın V. Başlığının 2. Bölümü temelinde gerçek veya tüzel kişilere karşı kabul edilen kısıtlayıcı tedbirler öngören kararların hukuka uygunluğunun denetlenmesine ilişkin olarak, işbu Antlaşma'nın 263. maddesinin 4. paragrafında öngörülen şartlara uygun olarak açılan davalarda karar verme yetkisine sahiptir.

Madde 276

Avrupa Birliği Adalet Divanı, nc Kısımın V. Başlığının 4 ve 5. Bölümlerinde yer alan özgürlük, güvenlik ve adalet alanı ile ilgili hükümlere ilişkin yetkilerini kullanırken, bir ye devletin polis veya diğer kolluk kuvvetleri tarafından yürütülen operasyonların geçerliliğini veya orantılılığını veya ye devletlerin kamu düzenini koruma ve i güvenliği sağlama konusundaki sorumluluklarını yerine getirmelerini denetleme yetkisine sahip değildir.

Madde 277

263. maddenin 6. paragrafında öngörülen sürenin sona ermesine bakılmaksızın, Birliğin bir kurum, organ, ofis veya ajansı tarafından kabul edilmiş genel uygulama alanına sahip bir tasarrufun söz konusu olduğu bir davada, taraflardan biri, Avrupa Birliği Adalet Divanı önünde bu tasarrufun uygulanamaz olduğunu ileri sürmek için, 263. maddenin 2. paragrafında belirtilen gerekçelere dayanabilir.

Madde 278

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nda açılan davaların yürütmeyi durdurucu etkisi yoktur. Ancak Divan, şartların gerektirdiği kanısına varırsa, dava konusu tasarrufun yürütülmesinin durdurulmasına karar verebilir.

Madde 279

Avrupa Birliği Adalet Divanı, önündeki davalarda, gerekli geçici tedbirlerin alınmasına karar verebilir.

Madde 280

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın kararları, 299. maddede öngörülen şartlar dahilinde icra kabiliyetine sahiptir.

Madde 281

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Statüsü ayrı bir Protokol ile belirlenir.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, I. Başlığı ve 64. maddesi hariç olmak üzere Statü'nün hükümlerini değiştirebilir. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, Adalet Divanı'nın talebi üzerine ve Komisyon'a danıştıktan sonra veya Komisyon'un önerisi üzerine ve Adalet Divanı'na danıştıktan sonra hareket eder.

KESİM 6
AVRUPA MERKEZ BANKASI

Madde 282

1. Avrupa Merkez Bankası ve ulusal merkez bankaları, Avrupa Merkez Bankaları Sistemi'ni (AMBS) oluştururlar. Avrupa Merkez Bankası ile para birimi avro olan ve Avro Sistemi'ni oluşturan üye devletlerin ulusal merkez bankaları, Birliğin para politikasını yürütür.
2. AMBS, Avrupa Merkez Bankası'nın karar organları tarafından yönetilir. AMBS'nin temel hedefi, fiyat istikrarını korumaktır. Bu hedefe halel gelmeksizin, AMBS, Birliğin hedeflerinin gerçekteştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, Birlik içindeki genel ekonomik politikaları destekler.
3. Avrupa Merkez Bankası tüzel kişiliğe sahiptir. Avronun ihracına izin verme konusunda tek yetkilidir. Yetkilerinin kullanımında ve kaynaklarının idaresinde bağımsızdır. Birlik kurum, organ, ofis veya ajansları ve üye devletlerin hükümetleri bu bağımsızlığa saygı gösterirler.
4. Avrupa Merkez Bankası, bu Antlaşma'nın 127 ila 133 ve 138. maddelerine ve AMBS ve AMB Statüsü'nde yer alan koşullara uygun olarak görevlerini yerine getirmek için gerekli tedbirleri kabul eder. Para birimi avro olmayan üye devletler ve bu devletlerin merkez bankaları, söz konusu maddelere uygun olarak parasal konulardaki yetkilerini muhafaza ederler.
5. Yetkisine giren alanlarda, tüm Birlik tasarrufu önerileri ve ulusal düzeydeki tüm tasarruf önerileri hakkında Avrupa Merkez Bankası'na danışılır ve Banka görüş bildirebilir.

Madde 283

1. Avrupa Merkez Bankası Guvernörler Kurulu, Avrupa Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyeleriyle, para birimi avro olan üye devletlerin ulusal merkez bankaları guvernörlerinden oluşur.
2. Yönetim Kurulu, başkan, başkan yardımcısı ve dört diğer üyeden oluşur.

Yönetim Kurulu'nun başkanı, başkan yardımcısı ve diğer üyeleri, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından, parasal konularda ya da bankacılık alanında yetkinliği ve mesleki deneyimi kabul görmüş kişiler arasından, Konsey'in tavsiyesi üzerine, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Merkez Bankası Governörler Kurulu'na danıştıktan sonra, nitelikli çoğunlukla atanırlar.

Görev süreleri sekiz yıldır ve yeniden atanamazlar.

Sadece üye devletlerin uyrukları Yönetim Kurulu üyesi olabilirler.

Madde 284

1. Konsey Başkanı ve bir Komisyon üyesi, oy hakkı olmaksızın, Avrupa Merkez Bankası Governörler Kurulu'nun toplantılarına katılabilirler.

Konsey Başkanı, Avrupa Merkez Bankası Governörler Kurulu'na, görüşülmek üzere bir önerge sunabilir.

2. Avrupa Merkez Bankası Başkanı, AMBS'nin amaçları ve görevleriyle ilgili konuların görüşüldüğü Konsey toplantılarına davet edilir.

3. Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Parlamentosu'na, Konsey'e, Komisyon'a ve Avrupa Birliği Zirvesi'ne, AMBS'nin faaliyetleri ve bir önceki yıla ve içinde bulunulan yıla ait parasal politika hakkında yıllık bir rapor gönderir. Avrupa Merkez Bankası Başkanı bu raporu Konsey'e ve rapor temelinde genel görüşme yapabilecek olan Avrupa Parlamentosu'na sunar.

Avrupa Merkez Bankası Başkanı ve Yönetim Kurulu'nun diğer üyeleri, Avrupa Parlamentosu'nun talebi üzerine veya kendi inisiyatifleriyle, Avrupa Parlamentosu'nun yetkili komiteleri tarafından dinlenebilir.

KESİM 7 SAYIŞTAY

Madde 285

Sayıştay, Birliğin hesaplarını denetler.

Sayıştay, her üye devletin bir uyruğundan oluşur. Üyeler, görevlerini Birliğin genel çıkarları doğrultusunda, tam bir bağımsızlık içinde yerine getirirler.

Madde 286

1. Sayıştay üyeleri, kendi ülkelerinde dış denetim kurumlarında çalışan veya çalışmış olan ya da bu göreve uygun niteliklere sahip kişiler arasından seçilir. Üyelerin bağımsızlıkları şüphe götürmez olmalıdır.

2. Sayıştay üyeleri, altı yıllık bir süre için atanır. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, her bir üye devletin önerileri doğrultusunda hazırlanan üye listesini kabul eder. Sayıştay üyeleri yeniden atanabilir.

Sayıştay üyeleri, kendi aralarından üç yıllık bir süre için Sayıştay Başkanı'nı seçerler. Başkan yeniden seçilebilir.

3. Sayıştay üyeleri, görevlerini yerine getirirken, hiçbir hükümetten veya merciden talimat isteyemez ya da alamazlar. Görevleri ile bağdaşmayan her türlü eylemden kaçınırlar.

4. Sayıştay üyeleri, görev süreleri boyunca, kazanç karşılığı olsun ya da olmasın, başka hiçbir mesleki faaliyette bulunamazlar. Göreve başlarken, görevlerinin devamı süresince ve görevleri sona erdikten sonra, görevlerinin gerektirdiği yükümlülüklerle riayet etmeye ve özellikle görevleri sona erdikten sonra bazı görev veya menfaatlerin kabulü konusunda dürüst ve özenli davranmaya ant içerler.

5. Olağan görev devri veya ölüm dışında, bir Sayıştay üyesinin görevi, istifa ettiğinde veya 6. paragraf uyarınca Adalet Divanı'nın bir kararıyla görevden alındığında sona erer.

İlgili üyenin yerine görev süresinin kalan kısmı için atama yapılır.

Sayıştay üyeleri, görevden alınma hali dışında, yerlerine yeni atama yapılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

6. Bir Sayıştay üyesi, ancak Adalet Divanı tarafından, Sayıştay'ın talebi üzerine, söz konusu üyenin görevinin gerektirdiği şartları ve yükümlülükleri artık karşılamadığının saptanması halinde görevden alınabilir veya emeklilik maaşından ya da bunun yerini tutan diğer menfaatlerden mahrum bırakılabilir.

7. Konsey, Sayıştay Başkanı ve üyelerinin istihdam koşullarını, özellikle maaşlarını, ödeneklerini ve emeklilik maaşlarını belirler. Ücret yerine verilecek her türlü ödemeyi de belirler.

8. Avrupa Birliği Adalet Divanı hakimlerine uygulanan Avrupa Birliği'nin Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıklarına İlişkin Protokol hükümleri, Sayıştay üyelerine de uygulanır.

Madde 287

1. Sayıştay, Birliğin tüm gelir ve gider hesaplarını inceler. Sayıştay, kuruluşlarına ilişkin tasarruflarla yasaklanmadıkça, Birlik tarafından kurulan organ, ofis veya ajansların tüm gelir ve gider hesaplarını da inceler.

Sayıştay, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e, hesapların güvenilirliği ve bunların dayandığı işlemlerin hukuka uygunluğu ve düzgünlüğü hakkında, *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi*'nde yayımlanacak bir uygunluk bildirimini verir. Bu bildirim, Birliğin her bir ana faaliyet alanına ilişkin spesifik değerlendirmeler ilave edilebilir.

2. Sayıştay, gelir ve giderlerin hukuka uygunluğunu ve düzgünlüğünü ve mali yönetimin sağlam olup olmadığını inceler. Bu çerçevede, özellikle her türlü usulsüzlüğü bildirir.

Gelirlerin denetimi, Birliğe ödenmesi gereken ve fiilen ödenen tutarlar esas alınarak yapılır.

Giderlerin denetimi, taahhüt edilen ve yapılan ödemeler esas alınarak yapılır.

Bu denetimler, ilgili mali yıla ait hesapların kapatılmasından önce yapılabilir.

3. Denetim, kayıtlar temel alınarak ve gerektiğinde, Birliğin diğer kurumlarında, Birlik adına gelir veya giderleri yöneten organ, ofis veya ajansların binalarında ve bütçeden ödenek alan gerçek veya tüzel kişilerin binaları da dahil olmak üzere, üye devletlerde yapılır. Üye devletlerdeki denetim, ulusal denetim kurumlarıyla veya bu kurumların gerekli yetkilere sahip olmaması durumunda, yetkili ulusal birimlerle irtibat halinde yürütülür. Sayıştay ve üye devletlerin ulusal denetim kurumları, bağımsızlıklarını koruyarak, karşılıklı güvene dayalı işbirliği yaparlar. Bu kurumlar veya birimler, denetlemeye katılıp katılmayacakları konusunda Sayıştay'ı bilgilendirirler.

Sayıştay'ın görevini yapması için gerekli olan her türlü belge ve bilgi, Birliğin diğer kurumları, Birlik adına gelir veya giderleri yöneten organ, ofis veya ajanslar, bütçeden ödenek alan gerçek veya tüzel kişiler ve ulusal denetim kurumları veya bu kurumların gerekli yetkilere sahip olmaması durumunda yetkili ulusal birimler tarafından, talebi üzerine Sayıştay'a iletilir.

Avrupa Yatırım Bankası'nın Birliğin gelir ve giderlerini yönetme faaliyeti çerçevesinde, Sayıştay'ın Banka tarafından muhafaza edilen bilgilere erişim hakkı, Sayıştay, Banka ve Komisyon arasında yapılan bir anlaşmayla düzenlenir. Ancak, böyle bir anlaşma bulunmaması halinde dahi, Sayıştay, Birliğin Banka tarafından yönetilen gelir ve giderlerinin denetlenmesi için gerekli bilgilere erişim hakkına sahiptir.

4. Sayıştay, her mali yılın sona ermesini takiben yıllık bir rapor hazırlar. Bu rapor, Birliğin diğer kurumlarına iletilir ve bu kurumların Sayıştay'ın tespitlerine ilişkin yanıtlarıyla birlikte *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde* yayımlanır.

Sayıştay, ayrıca, belirli konulardaki tespitlerini, özellikle özel raporlar şeklinde her zaman sunabilir ve Birliğin diğer kurumlarından birinin talebi üzerine görüşlerini bildirebilir.

Sayıştay, yıllık raporları, özel raporları veya görüşleri üye tam sayısının çoğunluğuyla kabul eder. Bununla birlikte, iç tüzüğünde öngörülen koşullar çerçevesinde, belirli rapor ve görüş kategorilerini kabul etmek için kendi bünyesinde daireler kurabilir.

Sayıştay, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e, bütçenin uygulanmasına ilişkin denetim yetkilerini kullanmalarında yardımcı olur.

Sayıştay, iç tüzüğünü hazırlar. Bu iç tüzük, Konsey'in onayına sunulur.

BÖLÜM 2
BİRLİĞİN HUKUKİ TASARRUFLARI, KABUL USULLERİ VE DİĞER
HÜKÜMLER

KESİM 1
BİRLİĞİN HUKUKİ TASARRUFLARI

Madde 288

Kurumlar, Birliğin yetkilerinin kullanılması için tüzük, direktif, karar, tavsiye ve görüşler kabul eder.

Tüzükler genel uygulama alanına sahiptir. Bütünüyle bağlayıcıdır ve tüm üye devletlerde doğrudan uygulanır.

Direktifler, muhatap alınan her üye devleti, ulaşılması gerekli sonuçları itibarıyla bağlar, şekil ve yöntem seçimini ise ulusal otoritelere bırakır.

Kararlar bütünüyle bağlayıcıdır. Muhatabı belirtilen bir karar, yalnızca muhatapı için bağlayıcıdır.

Tavsiye ve görüşler bağlayıcı değildir.

Madde 289

1. Olağan yasama usulü, Komisyon'un önerisi üzerine, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından bir tüzük, direktif veya kararın ortaklaşa kabulünü ifade eder. Bu usul, 294. maddede tanımlanmıştır.

2. Antlaşmalar'da öngörülen belirli durumlarda, bir tüzük, direktif veya kararın, Konsey'in katılımıyla Avrupa Parlamentosu tarafından veya Avrupa Parlamentosu'nun katılımıyla Konsey tarafından kabulü, özel yasama usulünü oluşturur.

3. Yasama usulü ile kabul edilen hukuki tasarruflar, yasama tasarruflarını oluşturur.

4. Antlaşmalar'da öngörülen belirli durumlarda, yasama tasarrufları, bir grup üye devletin ya da Avrupa Parlamentosu'nun girişimiyle, Avrupa Merkez Bankası'nın tavsiyesi üzerine veya Adalet Divanı ya da Avrupa Yatırım Bankası'nın talebi üzerine kabul edilebilir.

Madde 290

1. Bir yasama tasarrufunda, Komisyon'a, yasama tasarrufunun asli olmayan bazı unsurlarının tamamlanması veya değiştirilmesi için, genel uygulama kabiliyeti olan yasama dışı tasarruflar kabul etme yetkisi devredilebilir.

Yasama tasarruflarında, yetki devrinin amaçları, içeriği, kapsamı ve süresi açıkça belirtilir. Bir alanın asli unsurları, sadece yasama tasarrufu ile düzenlenebilir ve dolayısıyla yetki devrine tabi olmaz.

2. Yasama tasarruflarında yetki devrinin tabi olduğu koşullar açıkça belirtilir; bu koşullar aşağıdakileri içerebilir:

- a) Avrupa Parlamentosu veya Konsey, yetki devrinin iptaline karar verebilir,
- b) yetki devrine dayanarak çıkarılan tasarruf, ancak Avrupa Parlamentosu veya Konsey'in yasama tasarrufunda belirtilen süre zarfında itiraz etmemesi halinde yürürlüğe girebilir.

(a) ve (b) bentlerinin amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu üye tam sayısının çoğunluğuyla, Konsey ise nitelikli çoğunlukla hareket eder.

3. Yetki devrine dayanarak çıkarılan tasarrufların başlığına "yetki devrine dayanan" ibaresi eklenir.

Madde 291

1. Üye devletler, hukuken bağlayıcı Birlik tasarruflarını uygulamak için gerekli tüm ulusal hukuk tedbirlerini kabul ederler.

2. Hukuken bağlayıcı Birlik tasarruflarının uygulanması için yeknesak koşulların gerekli olması halinde, bu tasarruflar, Komisyon'a veya uygun şekilde gerekçelendirilmiş belirli durumlarda ve Avrupa Birliği Antlaşması'nın 24 ve 26. maddelerinde belirtilen durumlarda Konsey'e uygulama yetkileri verebilir.

3. 2. paragrafın amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, uygulama yetkilerinin Komisyon tarafından kullanımının üye devletlerce kontrolüne yönelik mekanizmalara ilişkin kuralları ve genel ilkeleri önceden belirler.

4. Uygulama tasarruflarının başlığına "uygulama" ibaresi eklenir.

Madde 292

Konsey, tavsiyeler kabul eder. Konsey, Antlaşmalar'da tasarrufların Komisyon'un önerisi üzerine kabul edilmesinin öngörüldüğü tüm durumlarda, Komisyon'un önerisi üzerine hareket eder. Konsey, bir Birlik tasarrufunun kabulü için oybirliğinin gerekli olduğu alanlarda oybirliğiyle hareket eder. Komisyon ve Avrupa Merkez Bankası, Antlaşmalar'da öngörülen belirli durumlarda tavsiyeler kabul ederler.

KESİM 2
TASARRUFLARIN KABUL USULLERİ VE DİĞER HÜKÜMLER

Madde 293

1. Antlaşmalar uyarınca Konsey'in Komisyon'un önerisi üzerine hareket ettiği durumlarda, bu Antlaşma'nın 294. maddesinin 10 ve 13. paragrafları, 310, 312 ve 314. maddeleri ile 315. maddesinin 2. paragrafında belirtilen durumlar hariç, Konsey söz konusu öneride ancak oybirliğiyle değişiklik yapabilir.
2. Komisyon, Konsey harekete geçmediği sürece, bir Birlik tasarrufunun kabul edilmesine ilişkin usullerin her aşamasında önerisini değiştirebilir.

Madde 294

1. Antlaşmalar'da bir tasarrufun kabul edilmesi için olağan yasama usulüne atıf yapıldığında, aşağıdaki usul uygulanır.
2. Komisyon, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e bir öneri sunar.

İlk okuma

3. Avrupa Parlamentosu, ilk okuma sırasında tutumunu belirler ve bunu Konsey'e bildirir.
4. Konsey Avrupa Parlamentosu'nun tutumunu onaylarsa, ilgili tasarruf Avrupa Parlamentosu'nun tutumuna uygun şekilde kabul edilir.
5. Konsey, Avrupa Parlamentosu'nun tutumunu onaylamazsa, ilk okuma sırasında kendi tutumunu belirler ve bunu Avrupa Parlamentosu'na bildirir.
6. Konsey, ilk okuma sırasında belirlediği tutumunun gerekçeleri hakkında Avrupa Parlamentosu'nu tam olarak bilgilendirir. Komisyon, kendi tutumuna ilişkin olarak Avrupa Parlamentosu'nu tam olarak bilgilendirir.

İkinci okuma

7. Avrupa Parlamentosu, bu bildirimden itibaren üç ay içinde:
  - a) Konsey'in ilk okumadaki tutumunu onaylarsa veya karar almazsa, ilgili tasarruf Konsey'in tutumuna uygun şekilde kabul edilmiş sayılır,
  - b) Konsey'in ilk okumadaki tutumunu üye tam sayısının çoğunluğuyla reddederse, önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır,

c) üye tam sayısının çoğunluğuyla Konsey'in ilk okumadaki tutumunda değişiklik yapılmasını önerirse, bu yönde değiştirilen metin, söz konusu değişiklikler hakkındaki görüşlerini bildirmeleri için Konsey'e ve Komisyon'a iletilir.

8. Konsey, Avrupa Parlamentosu tarafından yapılan değişiklikleri almasından itibaren üç ay içinde, nitelikli çoğunlukla hareket ederek:

a) bu değişikliklerin tümünü onaylarsa, söz konusu tasarruf kabul edilmiş sayılır,

b) değişikliklerin tümünü onaylamazsa, Konsey Başkanı, Avrupa Parlamentosu Başkanı ile mutabık kalarak, altı hafta içinde Uzlaşma Komitesi'ni toplar.

9. Konsey, Komisyon'un olumsuz görüş bildirdiği değişiklikler için oybirliğiyle hareket eder.

Uzlaşma

10. Konsey üyeleri veya bunların temsilcileri ve Avrupa Parlamentosu'nu temsil eden eşit sayıda üyeden oluşan Uzlaşma Komitesi, toplanmasından itibaren altı hafta içinde, Avrupa Parlamentosu'nun ve Konsey'in ikinci okumadaki tutumları temelinde, Konsey üyelerinin veya onların temsilcilerinin nitelikli çoğunluğu ve Avrupa Parlamentosu'nu temsil eden üyelerin çoğunluğuyla ortak bir metin üzerinde mutabakata varmakla görevlidir.

11. Komisyon, Uzlaşma Komitesi'nin çalışmalarına katılır ve Avrupa Parlamentosu ile Konsey'in tutumlarını birbirine yaklaştırmak için gerekli her türlü girişimde bulunur.

12. Uzlaşma Komitesi, toplanmasından itibaren altı hafta içinde ortak metni onaylamazsa, önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır.

Üçüncü okuma

13. Uzlaşma Komitesi bu süre içinde ortak bir metni onaylarsa, Avrupa Parlamentosu kullanılan oyların çoğunluğuyla ve Konsey nitelikli çoğunlukla hareket ederek, bu onaydan itibaren altı hafta içinde, söz konusu tasarrufu ortak metne uygun olarak kabul ederler. Aksi takdirde, önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır.

14. Bu maddede öngörülen üç aylık ve altı haftalık süreler, Avrupa Parlamentosu'nun veya Konsey'in girişimiyle, sırasıyla, en fazla bir ay ve iki hafta uzatılabilir.

Özel hükümler

15. Antlaşmalar'da öngörülen hallerde, bir yasama tasarrufunun, bir grup üye devletin girişimi, Avrupa Merkez Bankası'nın tavsiyesi veya Adalet Divanı'nın talebi üzerine olağan yasama usulüne tabi olması durumunda, 2. paragraf, 6. paragrafın ikinci cümlesi ve 9. paragraf uygulanmaz.

Bu durumda, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, önerilen tasarrufu ilk okuma ve ikinci okumadaki tutumlarıyla birlikte Komisyon'a bildirirler. Avrupa Parlamentosu veya Konsey, usulün her aşamasında Komisyon'un görüşünü talep edebilir; Komisyon kendi inisiyatifıyla de görüş bildirebilir. Komisyon, gerekli gördüğü takdirde, 11. paragrafa uygun olarak Uzlaşma Komitesi'ne de katılabilir.

Madde 295

Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon, birbirleriyle istişarede bulunurlar ve mutabakat halinde aralarındaki işbirliğine ilişkin düzenlemeler yaparlar. Bu amaçla, Antlaşmalar'a uygun olarak, bağlayıcı nitelikte olabilecek kurumlar arası anlaşmalar akdedebilirler.

Madde 296

Kurumlar, kabul edilecek tasarrufun türü Antlaşmalar'da özel olarak belirtilmedikçe, tasarrufun türünü, uygulanmakta olan usuller ve orantılılık ilkesi uyarınca, somut durum bazında belirlerler.

Hukuki tasarruflar gerekçeli olur ve Antlaşmalar'da öngörülen öneri, girişim, tavsiye, talep veya görüşlere atıfta bulunur.

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, taslak yasama tasarruflarını ele alırken, ilgili alan için geçerli yasama usulünde öngörülmemeyen tasarrufları kabul etmekten kaçınır.

Madde 297

1. Olağan yasama usulü uyarınca kabul edilen yasama tasarrufları, Avrupa Parlamentosu Başkanı ve Konsey Başkanı tarafından imzalanır.

Özel yasama usulü uyarınca kabul edilen yasama tasarrufları, tasarrufu kabul eden kurumun başkanı tarafından imzalanır.

Yasama tasarrufları, *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi*'nde yayımlanır. Bu tasarruflar, belirtilen tarihte, tarih belirtilmemişse yayım tarihlerini izleyen yirminci gün yürürlüğe girer.

2. Tüzük, direktif veya muhatapı belirtilmeyen karar şeklinde kabul edilen yasama dışı tasarruflar, tasarrufu kabul eden kurumun başkanı tarafından imzalanır.

Tüzükler, tüm üye devletleri muhatap alan direktifler ve muhatapı belirtilmeyen kararlar *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi*'nde yayımlanır. Bu tasarruflar, belirtilen tarihte, tarih belirtilmemişse yayım tarihlerini izleyen yirminci gün yürürlüğe girer.

Diğer direktifler ve muhatapı belirtilen kararlar, muhataplarına bildirilir ve bu bildirim ile yürürlük kazanır.

Madde 298

1. Birlik kurum, organ, ofis veya ajansları görevlerini yerine getirirken, açık, etkin ve bağımsız bir Avrupa idaresi tarafından desteklenir.
2. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, 336. maddeye dayanarak kabul edilen Birlik Memurlarının Statüsü'ne ve Birliğin Diğer Görevlilerinin İstihdam Koşulları'na uygun olarak, bu amaca yönelik hükümleri belirler.

Madde 299

Konsey, Komisyon veya Avrupa Merkez Bankası'nın, devletler haricindeki kişiler için parasal yükümlülük öngören tasarrufları zorla icra kabiliyetine sahiptir.

Zorla icra, uygulandığı devlette yürürlükte bulunan medeni usul hukuku kurallarına göre yapılır. Zorla icra emri, kararın gerçekliğinin kontrolünden başka bir işleme tabi olmaksızın, her üye devlet hükümetinin bu amaç doğrultusunda belirleyerek Komisyon'a ve Avrupa Birliği Adalet Divanı'na bildireceği ulusal makam tarafından karara eklenir.

İlgili taraf, başvurusu üzerine bu işlemler tamamlandıktan sonra, yetkili makama doğrudan başvurarak ulusal mevzuata göre zorla icra takibinde bulunabilir.

Zorla icra takibi ancak Adalet Divanı'nın bir kararıyla durdurulabilir. Bununla birlikte, zorla icra tedbirlerinin usule uygun olup olmadığının denetimi ulusal mahkemelerin yetkisindedir.

**BÖLÜM 3
BİRLİĞİN DANIŞMA ORGANLARI**

Madde 300

1. Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a, istişari nitelikte bir Ekonomik ve Sosyal Komite ve bir Bölgeler Komitesi yardımcı olur.
2. Ekonomik ve Sosyal Komite, işveren ve işçi örgütlerinin temsilcileriyle, özellikle sosyo-ekonomik, yurttaşlıkla ilgili, mesleki ve kültürel alanlardaki diğer sivil toplum temsilcilerinden oluşur.
3. Bölgeler Komitesi, bölgesel ve yerel organların, seçimle gelmiş bölgesel veya yerel yetki sahibi temsilcilerinden veya seçilmiş bir meclise karşı siyasi olarak sorumlu olan temsilcilerinden oluşur.
4. Ekonomik ve Sosyal Komite ve Bölgeler Komitesi'nin üyeleri, hiçbir talimatla bağlı değildirler. Üyeler, görevlerini Birliğin genel çıkarları doğrultusunda tam bir bağımsızlık içinde yerine getirirler.

5. Bu Komitelerin oluşumunu dzenleyen 2 ve 3. paragraflarda belirtilen hdkimler, Birlik iindeki ekonomik, sosyal ve demografik gelişmelerin dikkate alınması iin, Konsey tarafından dzenli aralıklarla gzdten geirilir. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, bu amaca yönelik kararlar kabul eder.

KESİM 1
EKONOMİK VE SOSYAL KOMİTE

Madde 301

Ekonomik ve Sosyal Komite'nin üye sayısı 350'yi aşamaz.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, oybirliğiyle hareket ederek, Komite'nin oluşumunu belirleyen bir karar kabul eder.

Konsey, Komite üyelerinin ödeneklerini belirler.

Madde 302

1. Komite üyeleri, beş yıllık bir süre için atanır. Konsey, her bir üye devletin önerisine uygun olarak hazırlanan üye listesini kabul eder. Komite üyelerinin görev süreleri yenilenebilir.

2. Konsey, Komisyon'a danıştıktan sonra hareket eder. Konsey, Birlik faaliyetleriyle ilgilenen ve çeşitli ekonomik ve sosyal sektörleri veya sivil toplumu temsil eden Avrupa kuruluşlarının görüşünü alabilir.

Madde 303

Komite, kendi üyeleri arasından iki buçuk yıllık bir süre için, başkanını ve başkanlık divanını seçer.

Komite, iç tüzüğünü kabul eder.

Komite, Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon'un talebi üzerine başkan tarafından toplantıya çağırılır. Komite, kendi inisiyatifiyle de toplanabilir.

Madde 304

Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, Antlaşmalar'da öngörülen durumlarda Komite'ye danışırlar. Bu kurumlar, gerekli gördükleri her durumda Komite'ye danışabilirler. Komite, gerekli gördüğü hallerde kendi inisiyatifiyle görüş bildirebilir.

Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, gerekli gördüklerinde, Komite'ye görüşünü sunması için, başkana bu yöndeki bildirim yapıldığı tarihten başlamak üzere, bir aydan az olmamak kaydıyla bir süre tanır. Tanınan sürenin bitimine kadar görüş bildirilmemesi, sürecin devamına engel teşkil etmez.

Komite'nin görüşü, görüşme tutanaklarıyla birlikte, Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a iletilir.

KESİM 2 BÖLGELER KOMİTESİ

Madde 305

Bölgeler Komitesi'nin üye sayısı 350'yi aşamaz.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, oybirliğiyle hareket ederek, Komite'nin oluşumunu belirleyen bir karar kabul eder.

Komite üyeleri ve aynı sayıdaki yedek üye, beş yıl için atanırlar. Görev süreleri yenilenebilir. Konsey, her bir üye devletin önerisine uygun olarak hazırlanan üye ve yedek üye listesini kabul eder. Önerilmelerine dayanak teşkil eden 300. maddenin 3. paragrafında belirtilen yetkinin sona ermesi halinde, Komite üyelerinin görev süreleri kendiliğinden sona erer ve görev sürelerinin kalan kısmı için aynı usul uyarınca yerlerine atama yapılır. Komite üyeleri aynı zamanda Avrupa Parlamentosu üyesi olamaz.

Madde 306

Bölgeler Komitesi, kendi üyeleri arasından iki buçuk yıllık bir süre için, başkanını ve başkanlık divanını seçer.

Komite, iç tüzüğünü kabul eder.

Komite, Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon'un talebi üzerine başkan tarafından toplantıya çağrılır. Komite, kendi inisiyatifıyla de toplanabilir.

Madde 307

Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, Antlaşmalar'da öngörülen durumlarda ve başta sınır ötesi işbirliğiyle ilgili durumlar olmak üzere diğer durumlarda, gerekli gördüklerinde Bölgeler Komitesi'ne danışırlar.

Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, gerekli gördüklerinde, Komite'ye görüşünü sunması için, başkana bu yöndeki bildirim yapıldığı tarihten başlamak üzere, bir aydan az olmamak kaydıyla bir süre tanır. Tanınan sürenin bitimine kadar görüşün bildirilmemesi, sürecin devamına engel teşkil etmez.

304. madde uyarınca Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danışıldığında, Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, bu görüş talebi hakkında Bölgeler Komitesi'ni bilgilendirir. Bölgeler Komitesi, spesifik bölgesel çıkarların bulunduğu kanıdaysa, konu hakkında görüş bildirebilir.

Komite, gerekli gördüğü hallerde kendi inisiyatifiyle görüş bildirebilir.

Komite'nin görüşü, görüşme tutanaklarıyla birlikte, Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a iletilir.

BÖLÜM 4 AVRUPA YATIRIM BANKASI

Madde 308

Avrupa Yatırım Bankası tüzel kişiliğe sahiptir.

Avrupa Yatırım Bankası'nın üyeleri, üye devletlerdir.

Avrupa Yatırım Bankası'nın Statüsü, Antlaşmalar'a ekli bir Protokol ile belirlenir. Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, oybirliğiyle, Avrupa Yatırım Bankası'nın talebi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na ve Komisyon'a danıştıktan sonra veya Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na ve Avrupa Yatırım Bankası'na danıştıktan sonra, Avrupa Yatırım Bankası Statüsü'nü değiştirebilir.

Madde 309

Avrupa Yatırım Bankası'nın görevi, sermaye piyasalarına başvurarak ve öz kaynaklarını kullanarak, iç pazarın Birliğin çıkarları doğrultusunda dengeli ve istikrarlı bir biçimde gelişmesine katkıda bulunmaktır. Bu amaçla Banka, kâr amacı gütmeksizin, ekonominin tüm sektörlerinde krediler ve garantiler vererek aşağıdaki projelerin finansmanını kolaylaştırır:

- a) az gelişmiş bölgelerin kalkınmasına yönelik projeler,
- b) iç pazarın kurulması veya işleyişinin gerektirdiği, teşebbüslerin modernleştirilmesini veya dönüştürülmesini ya da yeni iş imkanları yaratılmasını amaçlayan ve büyüklükleri ve nitelikleri nedeniyle her bir üye devletin mevcut imkanlarıyla tamamen finanse edilemeyen projeler,
- c) birden çok üye devletin ortak çıkarını ilgilendiren ve büyüklük ve nitelikleri nedeniyle her bir üye devletin mevcut imkanlarıyla tamamen finanse edilemeyen projeler.

Banka, görevlerini yerine getirirken, yapısal fonlar ve Birliğin diğer mali araçlarının yardımıyla yatırım programlarının finansmanını kolaylaştırır.

BAŐLİK II MALİ HÜKÜMLER

Madde 310

1. Birliğin bütün gelir ve gider kalemleri, her mali yıl için tahmini olarak belirlenir ve bütçede gösterilir.

Birliğin yıllık bütçesi, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından 314. maddeye uygun olarak hazırlanır.

Bütçe gelirler ve giderler bakımından denk olur.

2. Bütçede gösterilen harcamalara ilişkin yetki, yıllık bütçe dönemi için, 322. maddede belirtilen tüzüğe uygun olarak verilir.

3. Bütçede gösterilen harcamaların yapılması, Birliğin eyleme geçmesinin ve 322. maddede belirtilen tüzükte yer alan istisnalar dışında, ilgili harcamanın bu tüzüğe uygun olarak yapılmasının hukuki dayanağını teşkil eden hukuken bağlayıcı bir Birlik tasarrufunun önceden kabul edilmesini gerektirir.

4. Birlik, bütçe disiplinini sağlamak amacıyla, bütçe üzerinde kayda değer etkileri olabilecek bir tasarrufu, söz konusu tasarruftan kaynaklanan harcamaların, Birliğin öz kaynaklarının sınırları dahilinde ve 312. maddede belirtilen çok yıllık mali çerçeveye uygun olarak finanse edilebileceğini güvence altına almadan kabul etmez.

5. Bütçe, sağlam mali yönetim ilkesine uygun olarak uygulanır. Üye devletler, bütçede tahsis edilen ödeneklerin sağlam mali yönetim ilkesine uygun olarak kullanılmasını sağlamak amacıyla Birlik ile işbirliği yaparlar.

6. Birlik ve üye devletler, 325. maddeye uygun olarak, Birliğin mali çıkarlarını etkileyen hileyle ve diğer her türlü hukuka aykırı faaliyetle mücadele ederler.

BÖLÜM I BİRLİĞİN ÖZ KAYNAKLARI

Madde 311

Birlik, amaçlarına ulaşmak ve politikalarını yürütmek için gerekli araçları edinir.

Diğer gelirler saklı kalmak kaydıyla, bütçe tamamen öz kaynaklardan finanse edilir.

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, oybirliğiyle, Birliğin öz kaynaklar sistemine ilişkin hükümleri

belirleyen bir karar kabul eder. Bu çerçevede, Konsey, yeni öz kaynak kategorileri oluşturabilir veya mevcut bir kategoriyi kaldırabilir. Bu karar, üye devletler tarafından kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylanmadıkça yürürlüğe girmez.

Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla, 3. paragrafa dayanarak kabul edilen kararda öngörülmüş olması koşuluyla, Birliğin öz kaynaklar sistemine ilişkin uygulama tedbirlerini belirler. Konsey, Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra hareket eder.

BÖLÜM 2 ÇOK YILLI MALİ ÇERÇEVE

Madde 312

1. Çok yıllık mali çerçeve, Birlik giderlerinin, düzenli bir şekilde ve Birliğin öz kaynaklarının sınırları dahilinde gerçekleşmesini sağlar.

Çok yıllık mali çerçeve, en az beş yıllık bir süre için belirlenir.

Birliğin yıllık bütçesi, çok yıllık mali çerçeve ile uyumlu olur.

2. Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, çok yıllık mali çerçeveyi belirleyen bir tüzük kabul eder. Konsey, Avrupa Parlamentosu'nun üye tam sayısının çoğunluğuyla verilecek muvafakatini aldıktan sonra, oybirliğiyle hareket eder.

Avrupa Birliği Zirvesi, birinci alt paragrafta belirtilen tüzüğün kabul edilmesinde, Konsey'e nitelikli çoğunlukla hareket etme yetkisi veren bir kararı oybirliğiyle kabul edebilir.

3. Mali çerçeve, gider kategorisi bazında ödenek tahsisi için yıllık tavanları ve ödenek kullanımı için yıllık tavanı belirler. Sınırlı sayıdaki gider kategorileri, Birliğin başlıca faaliyet alanlarına tekabül eder.

Mali çerçeve, yıllık bütçe usulünün düzgün işleyişi için gerekli diğer hükümleri belirler.

4. Bir önceki mali çerçevenin süresi sona erdiğinde, yeni mali çerçeveyi belirleyen Konsey tüzüğü kabul edilmemişse, bir önceki mali çerçevenin son yılı için geçerli olan tavanları ve diğer hükümleri, söz konusu tüzük kabul edilinceye kadar geçerli olmaya devam eder.

5. Mali çerçevenin kabul edilmesine ilişkin usulün her aşamasında, Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon, mali çerçevenin kabulünü kolaylaştırmak için gerekli her türlü tedbiri alırlar.

BÖLÜM 3
BİRLİĞİN YILLIK BÜTÇESİ

Madde 313

Mali yıl, 1 Ocak'ta başlar ve 31 Aralık'ta sona erer.

Madde 314

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, özel yasama usulü uyarınca hareket ederek, Birliğin yıllık bütçesini aşağıdaki hükümlere uygun olarak belirler:

1. Avrupa Merkez Bankası hariç, her kurum, 1 Temmuz'dan önce, bir sonraki mali yıla ilişkin gider tahminlerini hazırlar. Komisyon, bu tahminleri, farklı tahminler içerebilen bir bütçe taslağında bir araya getirir.

Bütçe taslağı, gelir ve gider tahminlerini içerir.

2. Komisyon, bütçe taslağını içeren bir öneriyi, bütçenin uygulanacağı yıldan önceki yılın 1 Eylül'ünden geç olmamak kaydıyla, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e sunar.

Komisyon, 5. paragrafta belirtilen Uzlaşma Komitesi toplanıncaya kadar devam eden süreçte bütçe taslağında değişiklik yapabilir.

3. Konsey, bütçe taslağına ilişkin tutumunu kabul eder ve bütçenin uygulanacağı yıldan önceki yılın 1 Ekim'inden geç olmamak kaydıyla, Avrupa Parlamentosu'na bildirir. Konsey, kabul ettiği tutumun gerekçeleri hakkında Avrupa Parlamentosu'nu tam olarak bilgilendirir.

4. Avrupa Parlamentosu, söz konusu bildirimden sonraki 42 gün içinde:

- a) Konsey'in tutumunu onaylarsa, bütçe kabul edilir,
- b) bir karar almazsa, bütçe kabul edilmiş sayılır,
- c) üye tam sayısının çoğunluğuyla değişiklikler kabul ederse, değiştirilen taslak Konsey'e ve Komisyon'a iletilir. Avrupa Parlamentosu Başkanı, Konsey Başkanı ile mutabakat halinde, Uzlaşma Komitesi'ni derhal toplantıya çağırır. Ancak, Konsey, taslağın iletilmesinden itibaren 10 gün içinde Avrupa Parlamentosu'na tüm değişiklikleri onayladığını bildirirse, Uzlaşma Komitesi toplanmaz.

5. Konsey üyeleri veya bunların temsilcileri ve Avrupa Parlamentosu'nu temsil eden eşit sayıda üyeden oluşan Uzlaşma Komitesi, toplanmasından itibaren 21 gün içinde, Avrupa Parlamentosu'nun ve Konsey'in tutumları temelinde, Konsey üyelerinin veya onların temsilcilerinin nitelikli çoğunluğu ve Avrupa Parlamentosu'nu temsil eden üyelerin çoğunluğuyla ortak bir metin üzerinde anlaşmaya varmakla görevlidir.

Komisyon, Uzlaşma Komitesi'nin çalışmalarına katılır ve Avrupa Parlamentosu ile Konsey'in tutumlarını birbirine yaklaştırmak için gerekli bütün girişimlerde bulunur.

6. Uzlaşma Komitesi, 5. paragrafta belirtilen 21 günlük süre içinde ortak bir metin üzerinde mutabakata varırsa, Avrupa Parlamentosu'nun ve Konsey'in, ortak metni onaylamak için mutabakat tarihinden itibaren 14 günlük süresi vardır.

7. 6. paragrafta belirtilen 14 günlük süre içinde:

- a) Avrupa Parlamentosu ve Konsey ortak metni onaylarsa veya bir karar alamazsa ya da bu kurumlardan birinin ortak metni onaylamasına karşılık diğeri bir karar alamazsa, bütçe ortak metne uygun biçimde kesin olarak kabul edilmiş sayılır, veya
- b) Konsey ve üye tam sayısının çoğunluğuyla hareket eden Avrupa Parlamentosu ortak metni reddederse veya bu kurumlardan birinin ortak metni reddetmesine karşılık diğeri bir karar alamazsa, Komisyon tarafından yeni bir bütçe taslağı sunulur, veya
- c) Avrupa Parlamentosu'nun üye tam sayısının çoğunluğuyla ortak metni reddetmesine karşılık Konsey onaylarsa, Komisyon tarafından yeni bir bütçe taslağı sunulur, veya
- d) Konsey'in ortak metni reddetmesine karşılık Avrupa Parlamentosu onaylarsa, Avrupa Parlamentosu, Konsey'in ret tarihinden itibaren 14 gün içinde, üye tam sayısının çoğunluğuyla ve kullanılan oyların beşte üçüyle bu maddenin 4. paragrafının (c) bendinde belirtilen değişikliklerin tümünün veya bir kısmının kabulüne karar verebilir. Avrupa Parlamentosu'nun değişikliklerinden biri kabul edilmezse, değişikliğe konu bütçe kalemine ilişkin olarak Uzlaşma Komitesi'nde kabul edilen tutum muhafaza edilir. Bütçe, bu tutum temelinde kesin olarak kabul edilmiş sayılır.

8. Uzlaşma Komitesi 5. paragrafta belirtilen 21 günlük süre içinde ortak bir metin üzerinde mutabakata varamazsa, Komisyon tarafından yeni bir bütçe taslağı sunulur.

9. Bu maddede öngörülen süreç tamamlandığında, Avrupa Parlamentosu Başkanı bütçenin kesin olarak kabul edildiğini ilan eder.

10. Her kurum, bu madde uyarınca kendisine verilen yetkileri, Antlaşmalar'a ve bu Antlaşmalar'a dayanarak kabul edilen tasarruflara uygun biçimde ve özellikle Birliğin öz kaynaklarını ve gelir-gider denkleğini dikkate alarak kullanır.

Madde 315

Mali yılın başında bütçe henüz kesin olarak kabul edilmemişse, bir önceki mali yıla ait bütçe ödeneklerinin on ikide birini aşmayan bir miktar, 322. madde uyarınca kabul edilen tüzük hükümlerine uygun olarak, bütçe bölümleri bazında aylık olarak harcanabilir; ancak bu miktar, bütçe taslağının aynı bölümünde öngörülen ödeneklerin on ikide birini aşamaz.

Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, 1. paragrafta belirtilen diğer koşullara da uyulması kaydıyla, on ikide bir oranını aşan harcamalara, 322. madde uyarınca kabul edilen tüzüğe uygun olarak izin verebilir. Konsey, kararını derhal Avrupa Parlamentosu'na iletir.

2. paragrafta belirtilen karar, bu maddenin uygulanmasını sağlamaya yönelik kaynaklara ilişkin gerekli tedbirleri, 311. maddede belirtilen tasarruflara uygun olarak belirler.

Avrupa Parlamentosu, bu kararın kabul edilmesinden itibaren 30 gün içinde üye tam sayısının çoğunluğuyla hareket ederek bu harcamaların azaltılmasına karar vermezse, söz konusu karar bu sürenin sonunda yürürlüğe girer.

Madde 316

322. madde uyarınca belirlenecek koşullara uygun olarak, personel giderleri hariç, mali yılın sonu itibarıyla kullanılmamış olan ödenekler, ancak bir sonraki mali yıla aktarılabilir.

Ödenekler, gider kalemlerini niteliklerine veya amaçlarına göre gruplandıran ayrı bölümler altında sınıflandırılır ve 322. madde uyarınca kabul edilen tüzüğe uygun olarak alt bölümlere ayrılır.

Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Zirvesi, Konsey, Komisyon ve Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın giderleri, bazı ortak gider kalemlerine ilişkin özel düzenlemelere hâle gelmeksizin, bütçede ayrı kısımlarda yer alır.

BÖLÜM 4 BÜTÇENİN UYGULANMASI VE İBRA

Madde 317

Komisyon, bütçeyi, üye devletlerle işbirliği halinde, sağlam mali yönetim ilkesine ve 322. madde uyarınca çıkarılan tüzük hükümlerine uygun olarak, kendi sorumluluğu altında ve tahsis edilen ödenekler dahilinde uygular. Üye devletler, tahsis edilen ödeneklerin sağlam mali yönetim ilkesine uygun olarak kullanılmasını sağlamak için Komisyon ile işbirliği yaparlar.

Tüzük, bütçenin uygulanmasında üye devletlerin kontrol ve denetim yükümlülüklerini ve bundan kaynaklanan sorumluluklarını belirler. Tüzük, her kurum için, kendi harcamalarını yapma konusunda üzerlerine düşen sorumlulukları ve ayrıntılı kuralları da belirler.

Komisyon, 322. madde uyarınca kabul edilen tüzükte belirlenen sınırlar ve şartlar dahilinde, bütçe içinde bir bölümden diğer bölüme veya bir alt bölümden diğer alt bölüme ödenek aktarabilir.

Madde 318

Komisyon, her yıl, bütçenin uygulanmasına ilişkin olarak bir önceki mali yılın hesaplarını, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e sunar. Komisyon, ayrıca, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e, Birliğin aktif ve pasiflerini gösteren bir mali bilanço sunar.

Komisyon, Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e, özellikle Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından 319. madde uyarınca sağlanan veriler dikkate alınarak ulaşılan sonuçlar temelinde, Birliğin mali durumu hakkında bir değerlendirme raporu da sunar.

Madde 319

1. Avrupa Parlamentosu, Konsey'in tavsiyesi üzerine hareket ederek, bütçenin uygulanması konusunda Komisyon'u ibra eder. Avrupa Parlamentosu, bu amaçla, Konsey'in incelemesinden sonra, 318. maddede belirtilen hesapları, mali bilanço ve değerlendirme raporunu, denetlenen kurumların Sayıştay'ın tespitlerine verdikleri cevapları da içeren Sayıştay'ın yıllık raporunu, 287. maddenin 1. paragrafının ikinci alt paragrafında belirtilen uygunluk bildirimini ve Sayıştay'ın ilgili özel raporlarını inceler.

2. Avrupa Parlamentosu, Komisyon'u ibra etmeden önce veya Komisyon'un bütçenin uygulanmasına ilişkin yetkilerini kullanmasıyla ilgili herhangi bir diğer nedenle, harcamaların yapılmasına veya mali kontrol sistemlerinin işleyişine ilişkin olarak Komisyon'u dinlemek için talepte bulunabilir. Komisyon, talebi üzerine Avrupa Parlamentosu'na gerekli her türlü bilgiyi sunar.

3. Komisyon, ibra kararlarında yer alan tespitler, Avrupa Parlamentosu'nun harcamaların yapılmasına ilişkin diğer tespitleri ve Konsey tarafından kabul edilen ibra tavsiyelerine eşlik eden yorumlar doğrultusunda hareket etmek için gerekli her türlü tedbiri alır.

Komisyon, Avrupa Parlamentosu'nun veya Konsey'in talebi üzerine, söz konusu tespit ve yorumlar doğrultusunda alınan tedbirler ve özellikle bütçenin uygulanmasından sorumlu birimlere verilen talimatlar hakkında rapor verir. Bu raporlar Sayıştay'a da iletilir.

BÖLÜM 5 ORTAK HÜKÜMLER

Madde 320

Çok yıllık mali çerçeve ve yıllık bütçe, avro cinsinden hazırlanır.

Madde 321

Komisyon, ilgili üye devletlerin yetkili makamlarını bilgilendirmek kaydıyla, üye devletlerden birinin para birimi cinsinden sahip olduğu varlıkları, Antlaşmalar'ın kapsamına giren amaçlar doğrultusunda kullanılmaları için gerekli olduğu ölçüde, diğer

bir üye devletin para birimine çevirebilir. Komisyon, ihtiyaç duyduğu para birimlerinde nakit veya likit varlıklara sahip olması halinde, mümkün olduğu ölçüde bu tür transferler yapmaktan kaçınır.

Komisyon, her bir üye devletle, ilgili üye devletin belirleyeceği makam aracılığıyla temas kurar. Komisyon, mali işlemlerin yürütülmesinde, ilgili üye devletin emisyon bankasına veya bu devlet tarafından onaylanan diğer bir finansal kuruluşa başvurur.

Madde 322

1. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Sayıştay'a danıştıktan sonra, tüzükler vasıtasıyla aşağıdakileri kabul eder:

- a) özellikle bütçenin hazırlanması ve uygulanmasında ve hesapların sunulması ve denetlenmesinde uygulanacak usulü belirleyen mali kurallar,
- b) mali aktörlerin, özellikle ita amirleri ile saymanların sorumluluklarının denetimine ilişkin kurallar.

2. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu ile Sayıştay'a danıştıktan sonra, Birliğin öz kaynaklarına ilişkin düzenlemelerde öngörülen bütçe gelirlerinin Komisyon tarafından kullanılmasına ilişkin yöntem ve usulleri ve gerektiğinde nakit ihtiyaçlarını karşılamak üzere uygulanacak tedbirleri belirler.

Madde 323

Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon, mali araçlardan, Birliğin üçüncü kişilere karşı hukuki yükümlülüklerini yerine getirmesini mümkün kılacak şekilde yararlanılmasını sağlar.

Madde 324

Avrupa Parlamentosu'nun, Konsey'in ve Komisyon'un Başkanları, bu Başlıkta belirtilen bütçe usulleri çerçevesinde, Komisyon'un girişimiyle düzenli olarak toplanır. Başkanlar, bu Başlığın uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, başkanlık ettikleri kurumlar arasında işişareyi ve bunların tutumlarını birbirine yaklaştırmayı desteklemek için gerekli tedbirleri alırlar.

BÖLÜM 6 HİLEYLE MÜCADELE

Madde 325

1. Birlik ve üye devletler, bu maddeye uygun olarak alınacak caydırıcı nitelikte ve üye devletlerde ve Birliğin tüm kurum, organ, ofis veya ajanslarında etkili koruma

sağlayacak tedbirler vasıtasıyla, Birliğin mali çıkarlarını etkileyen hileyle ve diğer her türlü hukuka aykırı faaliyetle mücadele ederler.

2. Üye devletler, kendi mali çıkarlarını etkileyen hileyle mücadele etmek için aldıkları tedbirlerin aynısını, Birliğin mali çıkarlarını etkileyen hileyle mücadele etmek için de alırlar.

3. Antlaşmalar'ın diğer hükümlerine hâle gelmeksizin, üye devletler, hileye karşı Birliğin mali çıkarlarını korumaya yönelik eylemlerini koordine ederler. Bu amaçla, üye devletler, Komisyon'la birlikte, yetkili makamlar arasında sıkı ve düzenli bir işbirliği organize ederler.

4. Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek ve Sayıştay'a danıştıktan sonra, üye devletlerde ve Birliğin tüm kurum, organ, ofis veya ajanslarında etkili ve eş değer koruma sağlamak amacıyla, Birliğin mali çıkarlarını etkileyen hileyi önleme ve hileyle mücadele alanlarında gerekli tedbirleri kabul eder.

5. Komisyon, her yıl, üye devletlerle işbirliği halinde, bu maddenin uygulanması için alınan tedbirler hakkında Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e bir rapor sunar.

BAŞLIK III GÜÇLENDİRİLMİŞ İŞBİRLİĞİ

Madde 326

Güçlendirilmiş işbirliği, Antlaşmalar'a ve Birlik hukukuna uygun olur.

Güçlendirilmiş işbirliği, iç pazara ve ekonomik, sosyal ve yersel uyuma hâle getirmez. Bu işbirliği, üye devletler arasındaki ticarete bir engel veya ayrımcılık oluşturmaz ve üye devletler arasındaki rekabeti bozamaz.

Madde 327

Güçlendirilmiş işbirliği, bu işbirliğine katılmayan üye devletlerin yetkilerine, hak ve yükümlülüklerine saygı gösterir. Bu üye devletler, güçlendirilmiş işbirliğinin, katılan üye devletler tarafından gerçekleştirilmesini engellemezler.

Madde 328

1. Yetki veren kararda öngörülen katılım koşullarına uyulması kaydıyla, güçlendirilmiş işbirliği, kuruluşu esnasında, tüm üye devletlere açıktır. Güçlendirilmiş işbirliği, bu koşullara ek olarak, söz konusu işbirliği çerçevesinde daha önce kabul edilmiş tasarruflara uyulması kaydıyla, üye devletlere her zaman açık olur.

Komisyon ve güçlendirilmiş işbirliğine katılan üye devletler, mümkün olduğu kadar çok sayıda üye devletin katılımını teşvik etmeyi gözetirler.

2. Komisyon ve gerektiğinde Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, güçlendirilmiş işbirliğine ilişkin gelişmeler konusunda Avrupa Parlamentosu'nu ve Konsey'i düzenli olarak bilgilendirirler.

Madde 329

1. Münhasır yetki alanları ve ortak dış ve güvenlik politikası hariç olmak üzere, aralarında Antlaşmalar'ın kapsadığı alanlardan birinde güçlendirilmiş işbirliği kurmak isteyen üye devletler, Komisyon'a, öngörülen güçlendirilmiş işbirliğinin kapsamını ve hedeflerini içeren bir talepte bulunurlar. Komisyon, Konsey'e bu talep doğrultusunda bir öneri sunabilir. Komisyon bir öneri sunmazsa, ilgili üye devletleri bunun gerekçeleri hakkında bilgilendirir.

Birinci alt paragrafta belirtilen güçlendirilmiş işbirliğini gerçekleştirme izni, Konsey tarafından, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra verilir.

2. Ortak dış ve güvenlik politikası çerçevesinde, aralarında güçlendirilmiş işbirliği kurmak isteyen üye devletlerin talebi Konsey'e bildirilir. Bu talep, öngörülen güçlendirilmiş işbirliğinin, Birliğin ortak dış ve güvenlik politikasıyla uyumlu olup olmadığı hakkında görüş bildirecek olan Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ne ve öngörülen güçlendirilmiş işbirliğinin, özellikle diğer Birlik politikalarıyla uyumlu olup olmadığı hakkında görüş bildirecek olan Komisyon'a iletilir. Talep, bilgilendirme amacıyla Avrupa Parlamentosu'na da iletilir.

Güçlendirilmiş işbirliğini gerçekleştirme izni, Konsey'in oybirliğiyle alacağı bir kararla verilir.

Madde 330

Konsey'in tüm üyeleri Konsey'deki görüşmelere katılabilir, ancak oylamada sadece güçlendirilmiş işbirliğine katılan üye devletleri temsil eden Konsey üyeleri yer alır.

Oybirliği, sadece katılan üye devletlerin temsilcilerinin oylarıyla oluşur.

Nitelikli çoğunluk, 238. maddenin 3. paragrafına göre tanımlanır.

Madde 331

1. 329. maddenin 1. paragrafında belirtilen alanlardan birinde devam eden bir güçlendirilmiş işbirliğine katılmak isteyen bir üye devlet, bu niyetini Konsey'e ve Komisyon'a bildirir.

Komisyon, bildirim aldığı tarihten itibaren dört ay içinde, ilgili üye devletin katılımını teyit eder. Komisyon, gerektiğinde, katılma koşullarının yerine getirildiğini tespit eder ve güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde daha önce kabul edilmiş tasarrufların uygulanmasıyla ilgili gerekli geçiş tedbirlerini kabul eder.

Ancak, Komisyon, katılma koşullarının yerine getirilmediği kanısına varırsa, bu koşulların yerine getirilmesi için kabul edilmesi gereken düzenlemeleri belirtir ve katılma talebini yeniden incelemek için bir süre tanır. Komisyon bu sürenin bitiminde, bu paragrafın ikinci alt paragrafında belirtilen usule uygun olarak, talebi yeniden inceler. Komisyon katılma koşullarının hâlâ karşılanmadığı kanınıdaysa, ilgili üye devlet, talep hakkında karar verecek olan Konsey'e başvurabilir. Konsey, 330. madde uyarınca hareket eder. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine, bu paragrafın ikinci alt paragrafında belirtilen geçiş tedbirlerini de kabul edebilir.

2. Ortak dış ve güvenlik politikası çerçevesinde devam eden bir güçlendirilmiş işbirliğine katılmak isteyen bir üye devlet, bu niyetini Konsey'e, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ne ve Komisyon'a bildirir.

Konsey, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ne danıştıktan ve gerektiğinde katılma koşullarının yerine getirildiğini tespit ettikten sonra, ilgili üye devletin katılımını teyit eder. Konsey, Yüksek Temsilci'nin önerisi üzerine, güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde daha önce kabul edilmiş tasarrufların uygulanmasına ilişkin gerekli geçiş tedbirlerini de kabul edebilir. Ancak, Konsey, katılma koşullarının yerine getirilmediği kanısına varırsa, bu koşulların yerine getirilmesi için kabul edilmesi gereken düzenlemeleri belirtir ve katılma talebini yeniden incelemek için bir süre tanır.

Konsey, bu paragrafın amaçları doğrultusunda, oybirliğiyle ve 330. madde uyarınca hareket eder.

Madde 332

Kurumların idari giderleri hariç, güçlendirilmiş işbirliğinin uygulanmasından kaynaklanan harcamalar, tüm Konsey üyeleri tarafından Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra oybirliğiyle aksi yönde karar verilmedikçe, katılan üye devletler tarafından üstlenilir.

Madde 333

1. Antlaşmalar'ın güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde uygulanabilir olan bir hükmünde Konsey'in oybirliğiyle hareket etmesi öngörüldüğünde, Konsey, 330. maddede öngörülen hükümlere uygun olarak oybirliğiyle, nitelikli çoğunlukla hareket etme yönünde bir karar kabul edebilir.

2. Antlaşmalar'ın güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde uygulanabilir olan bir hükmünde Konsey'in özel yasama usulü uyarınca tasarruflar kabul etmesi öngörüldüğünde, Konsey, 330. maddede öngörülen hükümlere uygun olarak

oybirliğiyle, olağan yasama usulü uyarınca hareket etme yönünde bir karar kabul edebilir. Konsey, Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra hareket eder.

3. 1 ve 2. paragraflar, askeri etkileri veya savunma alanında etkileri olan kararlara uygulanmaz.

Madde 334

Konsey ve Komisyon, güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde üstlenilen faaliyetlerin birbiriyle uyumunu ve bu faaliyetlerin Birlik politikalarıyla uyumunu sağlar ve bu yönde işbirliği yaparlar.

YEDİNCİ KISIM GENEL VE NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 335

Birlik, üye devletlerin her birinde, ulusal mevzuat uyarınca tüzel kişilere tanınan en geniş hak ve fiil ehliyetine sahiptir; özellikle menkul ve gayrimenkul mallar edinebilir, bunlar üzerinde tasarrufta bulunabilir ve davalarda taraf olabilir. Birlik, bu çerçevede, Komisyon tarafından temsil edilir. Ancak, Birlik, kurumlarının görevleriyle ilgili konularda, idari özerkliğe sahip olmaları sebebiyle, bu kurumlar tarafından temsil edilir.

Madde 336

Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, tüzükler vasıtasıyla ve ilgili diğer kurumlara danıştıktan sonra, Birlik Memurlarının Statüsü'nü ve Birliğin Diğer Görevlilerinin İstihdam Koşulları'nı belirler.

Madde 337

Komisyon, kendisine verilen görevleri yerine getirmek için, Konsey'in basit çoğunlukla hareket ederek Antlaşmalar'ın hükümlerine uygun biçimde belirlediği sınırlar ve şartlar dahilinde, gerekli her türlü bilgiyi toplayabilir ve her türlü kontrolü yapabilir.

Madde 338

1. Avrupa Merkez Bankaları Sistemi ve Avrupa Merkez Bankası Statüsü'ne Dair Protokol'ün 5. maddesine hâle gelmeksizin, Avrupa Parlamentosu ve Konsey, olağan yasama usulü uyarınca hareket ederek, Birlik faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli olduğunda, istatistikler üretilmesi amacıyla tedbirler kabul eder.

2. Birlik istatistiklerinin üretimi; tarafsızlık, güvenilirlik, objektiflik, bilimsel bağımsızlık, maliyet verimliliği ve istatistiki gizliliğe uygun biçimde yapılır ve ekonomik operatörlere aşırı yük getirmez.

Madde 339

Birlik kurumlarının üyeleri, komitelerin üyeleri ve Birliğin memurları ve diğer görevlileri, görevleri sona erdikten sonra dahi, başta teşebbüslere, bunların ticari ilişkilerine veya maliyet unsurlarına ilişkin bilgiler olmak üzere, nitelikleri gereği mesleki sır kapsamına giren bilgileri açıklamamakla yükümlüdürler.

Madde 340

Birliğin sözleşmeden doğan sorumluluğu, söz konusu sözleşmeye uygulanacak hukuka tabidir.

Sözleşme dışı sorumluluk konusunda, Birlik, kurumlarının veya memurlarının görevlerini yerine getirirken neden oldukları zararları, üye devletlerin hukuklarında ortak olan genel ilkelere göre tazmin eder.

2. paragrafa istisna olarak, Avrupa Merkez Bankası, kendisinin veya memurlarının, görevlerini yerine getirirken neden oldukları zararları, üye devletlerin hukuklarında ortak olan genel ilkelere göre tazmin eder.

Memurların Birliğe karşı kişisel sorumlulukları, Birlik Memurlarının Statüsü'nde ve Birliğin Diğer Görevlilerinin İstihdam Koşulları'nda yer alan hükümlere tabidir.

Madde 341

Birlik kurumlarının merkezi, üye devlet hükümetlerinin mutabakatıyla belirlenir.

Madde 342

Birlik kurumlarının kullanacağı dillere ilişkin kurallar, Avrupa Birliği Adalet Divanı Statüsü'nde yer alan hükümlere hâle gelmeksizin, KONSEY tarafından oybirliğiyle ve tüzükler vasıtasıyla belirlenir.

Madde 343

Birlik, 8 Nisan 1965 tarihli Avrupa Birliği'nin Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıklarına Dair Protokol'de belirlenen koşullar dahilinde, üye devletlerin topraklarında görevlerini yerine getirmek için gerekli ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan yararlanır. Bu ayrıcalık ve dokunulmazlıklar, Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Yatırım Bankası bakımından da geçerlidir.

Madde 344

Üye devletler, Antlaşmalar'ın yorumu veya uygulanması ile ilgili bir uyuşmazlık konusunda, Antlaşmalar'da öngörülenler dışında bir çözüm yöntemine başvurmamayı taahhüt ederler.

Madde 345

Antlaşmalar, üye devletlerin mülkiyet sistemini düzenleyen kurallarına hiçbir şekilde hâlel getirmez.

Madde 346

1. Antlaşmalar'da yer alan hükümler, aşağıdaki kuralların uygulanmasına engel teşkil etmez:

- a) hiçbir üye devlet, ifşa edilmesinin kendi güvenliği açısından temel çıkarlarına aykırı olduğunu düşündüğü bilgileri vermeye yükümlü değildir,
- b) her üye devlet, güvenliğine ilişkin temel çıkarların korunması için gerekli gördüğü, silah, mühimmat ve savaş malzemesi üretimi veya ticareti ile ilgili tedbirleri alabilir; bu tedbirler, spesifik olarak askeri amaçlı olmayan ürünler bakımından iç pazardaki rekabet koşullarını olumsuz yönde etkileyemez.

2. Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine oybirliğiyle hareket ederek, 1. paragrafın (b) bendindeki hükümlerin uygulandığı, 15 Nisan 1958 tarihinde belirlediği ürünler listesinde değişiklikler yapabilir.

Madde 347

Üye devletler, bir üye devletin, kamu düzenini bozan ciddi iç karışıklık durumunda, savaş durumunda veya savaş tehdidi oluşturan ciddi uluslararası gerginlik durumunda veya kendisi tarafından barışın ve uluslararası güvenliğin korunmasını teminen üstlenilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için almak zorunda kalabileceği tedbirlerin iç pazarın işleyişini etkilemesini önlemek amacıyla, gerekli ortak adımları atmaya üzere birbirleriyle istişarede bulunurlar.

Madde 348

346 ve 347. maddelerde belirtilen durumlarda alınan tedbirlerin, iç pazardaki rekabet koşullarını bozucu bir etkisi olması halinde, Komisyon, ilgili üye devletle birlikte, bu tedbirlerin Antlaşmalar'da yer alan kurullarla nasıl uyumlu hale getirilebileceğini inceler.

258 ve 259. maddelerde yer alan usule istisna olarak, Komisyon veya bir üye devlet, diğer bir üye devletin 346 ve 347. maddelerde belirtilen yetkileri kötüye kullandığı görüldüyse, doğrudan Adalet Divanı'na başvurabilir. Adalet Divanı kararını gizli oturumda verir.

Madde 349

Guadeloupe, Fransız Guyanası, Martinik, Réunion, Saint-Barthélemy, Saint-Martin, Azor Takımadaları, Madeira Takımadaları ve Kanarya Adaları'nın, uzaklıkları, ada oluşları, küçük yüzölçümleri, zorlu topoğrafyaları ve iklimleri, ekonomik olarak az sayıda ürüne bağımlı olmaları gibi, sürekli oluşları ve bir araya gelmeleri gelişmelerini ciddi olarak etkileyen faktörlerle ağırlaşan yapısal nitelikteki sosyal ve ekonomik durumlarını göz önünde bulundurarak, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra, özellikle Antlaşmalar'ın, ortak politikalar da dahil, bu bölgelere uygulanmasının koşullarını belirlemeyi amaçlayan spesifik tedbirler kabul eder. Bu spesifik tedbirlerin, Konsey tarafından özel yasama usulü uyarınca kabul edilmesi durumunda da, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'na danıştıktan sonra hareket eder.

1. paragrafta belirtilen tedbirler, özellikle, gümrük ve ticaret politikaları, maliye politikası, serbest bölgeler, tarım ve balıkçılık politikaları, hammadde ve temel tüketim mallarının tedarikine ilişkin koşullar, devlet destekleri, yapısal fonlara ve yatay Birlik programlarına erişim koşulları gibi alanlara ilişkindir.

Konsey, 1. paragrafta belirtilen tedbirleri, iç pazar ve ortak politikalar da dahil, Birlik hukuk düzeninin bütünlüğünü ve uyumunu bozmadan, merkezden en uzak bölgelerin özel niteliklerini ve onları sınırlayan koşulları göz önünde tutarak kabul eder.

Madde 350

Antlaşmalar'daki hükümler, Belçika ve Lüksemburg arasındaki veya Belçika, Lüksemburg ve Hollanda arasındaki bölgesel birliklerin mevcudiyetine veya sürdürülmesine, bu bölgesel birliklerin amaçları Antlaşmalar'ın uygulanması suretiyle gerçekleştirilemediği ölçüde, engel teşkil etmez.

Madde 351

Antlaşmalar'daki hükümler, bir veya daha fazla üye devlet ile bir veya daha fazla üçüncü ülke arasında, 1 Ocak 1958'den önce veya daha sonra katılan devletler için katılım tarihlerinden önce akdedilmiş anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülükler hâle getirmez.

Bu anlaşmalar Antlaşmalar'la bağdaşmadığı ölçüde, ilgili üye devlet veya üye devletler, tespit edilen uyumsuzlukları gidermek için gerekli tüm tedbirleri alır. Bu amaçla üye devletler, ihtiyaç halinde birbirlerine yardımcı olurlar ve gerektiğinde ortak bir tavır benimserler.

Üye devletler, 1. paragrafta belirtilen anlaşmaların uygulanmasında, Antlaşmalar uyarınca her bir üye devletin sağladığı avantajların Birliğin kurulmasının ayrılmaz bir parçası olduğu ve bundan dolayı, ortak kurumların oluşturulması, bu kurumlara yetkiler verilmesi ve diğer tüm üye devletlerce aynı avantajların sağlanmasıyla ayrılmaz biçimde bağlı olduğu gerçeğini dikkate alırlar.

Madde 352

1. Antlaşmalar'da belirtilen amaçlardan birinin gerçekleştirilmesi için, Antlaşmalar'da tanımlanan politikalar çerçevesinde, Birliğin bir eylemde bulunması gerekirse ve Antlaşmalar'da bu eylem için gerekli yetkiler öngörülmemişse, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra, oybirliğiyle hareket ederek uygun tedbirleri alır. Söz konusu tedbirlerin Konsey tarafından özel yasama usulü uyarınca kabul edilmesi durumunda da, Konsey, Komisyon'un önerisi üzerine ve Avrupa Parlamentosu'nun muvafakatini aldıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

2. Komisyon, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 5. maddesinin 3. paragrafında yer alan katmanlı yetki ilkesine uyulmasının izlenmesi usulü çerçevesinde, ulusal parlamentoların dikkatini işbu maddeye dayanan önerilere çeker.

3. Bu maddeye dayanarak kabul edilen tedbirler, Antlaşmalar'ın uyumlaştırmayı hariç tutması halinde, üye devletlerin kanun ve ikincil düzenlemelerinin uyumlaştırılmasını içermez.

4. Bu madde, ortak dış ve güvenlik politikasına ilişkin hedeflerin gerçekleştirilmesi için dayanak teşkil etmez ve bu madde uyarınca kabul edilen tasarruflar Avrupa Birliği Antlaşması'nın 40. maddesinin 2. paragrafında öngörülen sınırlamalara saygı gösterir.

Madde 353

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 48. maddesinin 7. paragrafı, aşağıdaki maddelere uygulanmaz:

- 311. maddenin 3 ve 4. paragrafları,
- 312. maddenin 2. paragrafının birinci alt paragrafı,
- 352. madde,
- 354. madde.

Madde 354

Avrupa Birliği Antlaşması'nın Birlik üyeliğinden kaynaklanan bazı hakların askıya alınmasına ilişkin 7. maddesinin amaçları doğrultusunda, ilgili üye devleti temsil eden Avrupa Birliği Zirvesi üyesi veya Konsey üyesi oylamaya katılmaz ve ilgili üye devlet, söz konusu maddenin 1 ve 2. paragraflarında belirtilen üye devletlerin üçte birinin veya beşte dördünün hesaplanmasında dikkate alınmaz. Hazır bulunan veya temsil edilen

üyelerin çekimser kalmaları, söz konusu maddenin 2. paragrafında belirtilen kararların kabul edilmesine engel teşkil etmez.

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 7. maddesinin 3 ve 4. paragraflarında belirtilen kararların kabulü için gerekli nitelikli çoğunluk, işbu Antlaşma'nın 238. maddesinin 3. paragrafının (b) bendine göre tanımlanır.

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 7. maddesinin 3. paragrafı uyarınca kabul edilen oy hakkının askıya alınması kararını takiben, Konsey'in Antlaşmalar'ın bir hükmü temelinde nitelikli çoğunlukla hareket etmesi halinde, nitelikli çoğunluk, işbu Antlaşma'nın 238. maddesinin 3. paragrafının (b) bendi uyarınca veya Konsey'in Komisyon veya Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin önerisi üzerine hareket etmesi halinde 238. maddenin 3. paragrafının (a) bendine göre tanımlanır.

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 7. maddesinin amaçları doğrultusunda, Avrupa Parlamentosu, üye tam sayısının çoğunluğunu temsil etmek koşuluyla, kullanılan oyların üçte iki çoğunluğuyla hareket eder.

Madde 355

Avrupa Birliği Antlaşması'nın Antlaşmalar'ın yer bakımından uygulama alanına ilişkin 52. maddesi hükümlerine ilaveten, aşağıdaki hükümler uygulanır:

1. Antlaşmalar'ın hükümleri, Guadeloupe, Fransız Guyanası, Martinik, Réunion, Saint-Barthélemy, Saint-Martin, Azor Takımadaları, Madeira Takımadaları ve Kanarya Adaları'na 349. maddeye uygun olarak uygulanır.

2. Ek II'deki listede yer alan deniz aşırı ülke ve topraklara, Dördüncü Kısımda düzenlenen özel ortaklık rejimi uygulanır.

Antlaşmalar, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ile özel ilişkileri bulunan ve yukarıdaki listede yer almayan deniz aşırı ülke ve topraklara uygulanmaz.

3. Antlaşmalar'ın hükümleri, dış ilişkilerinden bir üye devletin sorumlu olduğu Avrupa topraklarına uygulanır.

4. Antlaşmalar'ın hükümleri, Åland Adaları'na, Avusturya Cumhuriyeti, Finlandiya Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı'nın Katılım Koşullarına İlişkin Senet'in 2 No'lu Protokolü'nde yer alan hükümlere uygun olarak uygulanır.

5. Avrupa Birliği Antlaşması'nın 52. maddesine ve işbu maddenin 1 ila 4. paragraflarına istisna olarak:

- a) Antlaşmalar Faroe Adaları'na uygulanmaz,
- b) Antlaşmalar; Çek Cumhuriyeti, Estonya Cumhuriyeti, "Kıbrıs Cumhuriyeti", Letonya Cumhuriyeti, Litvanya Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Malta

Cumhuriyeti, Polonya Cumhuriyeti, Slovenya Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği'ne katılım şartlarına ilişkin Senet'in ekinde yer alan Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı'nın Kıbrıs'taki Egemen  s Bölgeleri'ne Dair Protokol'de belirlenen düzenlemelerin gerekli olduğu  l de uygulanmasının sağlanması hariç olmak üzere ve bu Protokol' n hükümlerine uygun şekilde, Birleşik Krallığın Kıbrıs'taki Ağrotur ve Dikelya Egemen  s Bölgeleri'ne uygulanmaz.

c) Antlaşmalar, Manş Adaları ve Man Adası'na, yeni  ye devletlerin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'na katılmalarına ilişkin olarak 22 Ocak 1972 tarihinde imzalanan Antlaşma'da bu adalar için öngörülen düzenlemelerin uygulanmasının sağlanması için gerekli olduğu  l de uygulanır.

6. Avrupa Birliği Zirvesi, ilgili  ye devletin girişimiyle, 1 ve 2. paragraflarda belirtilen Danimarka, Fransa veya Hollanda'nın bir ülke veya toprağının statüsünü Birlik bakımından değiştiren bir karar kabul edebilir. Avrupa Birliği Zirvesi, Komisyon'a danıştıktan sonra oybirliğiyle hareket eder.

Madde 356

Bu Antlaşma süresiz olarak akdedilmiştir.

Madde 357

Bu Antlaşma, Yüksek  kit Taraflarca kendi anayasal kurallarına uygun olarak onaylanır. Onay belgeleri İtalya Cumhuriyeti H k meti'ne tevdi edilir.

Bu Antlaşma, son onay belgesinin tevdi tarihini izleyen ayın ilk günü y r rl ge girer. Ancak, onay belgesinin ayın ikinci yarısında tevdi edilmesi halinde, Antlaşma, tevdi tarihini izleyen ikinci ayın ilk günü y r rl ge girer.

Madde 358

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 55. maddesi hükümleri, işbu Antlaşma'ya uygulanır.

DOğRULUğUNU ONAYLAYARAK, aşağda adları yazılı tam yetkili temsilciler bu Antlaşma'yı imzalamışlardır.

Roma'da bin dokuz yüz elli yedi yılının Mart ayının yirmi beşinci günü yapılmıştır.

EKLER

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN İŞLEYİŞİ HAKKINDA ANTLAŞMA'NIN
38.MADDESİNDE BELİRTİLEN LİSTE

(1) Brüksel Nomenklatüründeki Numara	(2) Ürünlerin Tanımı
Fasıl 1	Canlı hayvanlar
Fasıl 2	Etlere ve yenilebilir sakatat
Fasıl 3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar
Fasıl 4	Süt ürünleri; kuş ve kümes hayvanlarının yumurtaları; tabii bal
Fasıl 5	
05.04	Tam veya parça halinde hayvan bağırsakları, mesaneleri ve mideleri (balıklara ait olanlar hariç)
05.15	Başka yerde belirtilmeyen veya yer almayan hayvansal ürünler; insan tüketimine uygun olmayan Fasıl 1 veya 3 kapsamındaki ölü hayvanlar
Fasıl 6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler; yumrular, kökler ve benzerleri; kesme çiçekler ve süs yaprakları
Fasıl 7	Yenilebilir sebzeler ve bazı kök ve yumrular
Fasıl 8	Yenilebilir meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler; turuncgillerin veya kavun ve karpuzların kabukları
Fasıl 9	Kahve, çay ve baharat, Paraguay çayı (maté) hariç (Başlık No. 09.03)
Fasıl 10	Hububat
Fasıl 11	Değirmencilik ürünleri; malt ve nişasta; gluten; inülin
Fasıl 12	Yağlı tohum ve meyveler; muhtelif tane, tohum ve meyveler; sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler; saman ve kaba yem
Fasıl 13	
eski 13.03	Pektin
Fasıl 15	
15.01	Lard ve diğer eritilmiş domuz yağı; kümes hayvanlarının eritilmiş yağları
15.02	Eritilmemiş sığır, koyun veya keçi yağları; bu yağlardan elde edilen sıvı donyağı ('premier jus' dahil)

(1) Brüksel Nomenklatüründeki Numara	(2) Ürünlerin Tanımı
15.03	Lard stearini, oleostearin ve donyağı stearini; sıvı lard, oleoyağ ve sıvı don yağı (emülsiyon haline getirilmemiş, karıştırılmamış veya başka şekilde hazırlanmamış)
15.04	Balıkların veya deniz memelilerinin katı ve sıvı yağları (rafine edilmiş veya edilmemiş)
15.07	Sıvı veya katı, ham, rafine edilmiş veya arıtılmış sabit bitkisel yağlar,
15.12	Rafine edilmiş veya edilmemiş hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar, (hidrojenize edilmiş, ancak daha ileri bir işlem görmemiş)
15.13	Margarin, yapay lard ve diğer hazırlanmış yenilebilir yağlar
15.17	Yağlı maddelerin veya hayvansal veya bitkisel mumların işlenmesinden meydana gelen artıklar
Fasıl 16	Et, balık, kabuklu hayvanlar veya yumuşakçaların müstahzarları
Fasıl 17	
17.01	Pancar şekeri veya kamış şekeri (katı halde)
17.02	Diğer şekerler; şeker şurupları; suni bal (tabii bal ile karıştırılmış veya karıştırılmamış); karamel
17.03	Melaslar (renklendirilmiş veya renklendirilmemiş)
17.05 (*)	Aroma veya renklendirici katılmış şekerler, şuruplar ve melaslar (vanilya şekeri veya vanilin dahil), herhangi bir oranda ilave şeker içeren meyve suları hariç
Fasıl 18	
18.01	Kakao çekirdekleri, bütün veya kırık, ham veya kavrulmuş
18.02	Kakao kabukları, iç kabukları, zarları ve döküntüleri
Fasıl 20	Sebzelerden, meyvelerden veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar
Fasıl 22	
22.04	Üzüm şırası, fermantasyonu devam eden veya fermantasyonu alkol ilavesinden başka şekilde durdurulmuş olanlar
22.05	Taze üzüm şarapları; fermantasyonu alkol ilavesiyle durdurulmuş üzüm şırası
22.07	Fermante edilmiş diğer içecekler (elma şarabı, armut şarabı, bal şarabı gibi)

(1) Brüksel Nomenklatüründeki Numara	(2) Ürünlerin Tanımı
eski 22.08 (*) eski 22.09 (*)	Alkol derecesi ne olursa olsun, tağyir (denatüre) edilmiş veya edilmemiş, Ek I'de listelenen tarımsal ürünlerden elde edilen etil alkol veya damıtım yoluyla elde edilen doğal alkollü içkiler, likörler ve diğer distile alkollü içecekler ve içeceklerin üretimine yönelik bileşik alkol müstahzarları ('konsantre hulasalar' olarak bilinen) hariç
22.10 (*)	Sirkeler ve sirke yerine geçen maddeler
Fasıl 23	Gıda sanayisinin kalıntı ve döküntüleri; hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler
Fasıl 24	
24.01	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri
Fasıl 45	
45.01	Tabii mantar, işlenmemiş, kırılmış, granül veya toz haline getirilmiş; döküntü mantar
Fasıl 54	
54.01	Keten (ham veya işlenmiş, ancak ip haline getirilmemiş); keten, kütük ve döküntüleri (iplik döküntüleri ve ditme suretiyle elde edilen paçavralar dahil)
Fasıl 57	
57.01	Kendir (cannabis sativa) (ham veya işlenmiş, ancak iplik haline getirilmemiş); kendir, kütük ve döküntüleri (iplik döküntüleri ve ditme suretiyle elde edilen döküntüler dahil)

(*) 18 Aralık 1959 tarihli ve 7a sayılı Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi Tüzüğü'nün 1. maddesi ile ilave edilmiştir (ATRG No 7, 30.1.1961, s.71/61)

-----0-----

EK II

**AVRUPA BİRLİĞİ'NİN İŞLEYİŞİ HAKKINDA ANTLAŞMA'NIN DÖRDÜNCÜ
KISMINDA YER ALAN HÜKÜMLERİN UYGULANACAĞI
DENİZ AŞIRI ÜLKE VE TOPRAKLAR**

- Grönland,
- Yeni Kaledonya ve Bağlı Topraklar,
- Fransız Polinezyası,
- Fransız Güney ve Antarktika Toprakları,
- Wallis ve Futuna Adaları,
- Mayotte Takımadaları,
- Saint Pierre ve Miquelon Takımadaları,
- Aruba Adası,
- Hollanda Antilleri,
  - Bonaire,
  - Curaçao,
  - Saba,
  - Sint Eustatius,
  - Sint Maarten,
  - Anguilla Takımadaları,
- Cayman Adaları,
- Falkland Adaları,
- Güney Georgia ve Güney Sandwich Adaları,
- Montserrat Adası,
- Pitcairn Adası,
- Saint Helena ve Bağlı Topraklar,
- İngiliz Antarktika Toprakları,
- İngiliz Hint Okyanusu Toprakları,
- Turks ve Caicos Adaları,
- İngiliz Virjin Adaları,
- Bermuda Adaları.

-----0-----

Mustafa Kemal Mah. 6. Cad. No:4 Bilkent 06800 Ankara
Tel: 0(312) 218 13 00 • Faks: 0(312) 218 14 64
www.abgs.gov.tr